

Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen

Ds 2020:19

Regeringskansliet
Finansdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2020

ISBN 978-91-38-25086-0

ISSN 0284-6012

Innehåll

1	Sammanfattning	7
2	Författningsförslag	25
2.1	Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)	25
2.2	Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)	43
3	Ärendet och dess beredning	53
4	EU-rättsliga och internationella krav	55
4.1	MKB-direktivet	55
4.2	SMB-direktivet	59
4.3	Esbokonventionen	60
4.4	Århuskonventionen	61
5	Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen	65
5.1	Huvuddragen i genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen	65
5.2	Europeiska kommissionens kritik	69
5.3	Sveriges svar på Europeiska kommissionens kritik	71
5.4	Analys av genomförandet i plan- och bygglagen	72

6	Överväganden och förslag	75
6.1	MKB-direktivet ska även i fortsättningen delvis genomföras i plan- och bygglagen.....	75
6.1.1	Fördelarna med att kraven på miljöbedömning av vissa projekt genomförs i plan- och bygglagen överväger nackdelarna	75
6.1.2	Detaljplanekravet för industriändamål ska i stället avse industriområden	81
6.1.3	De termer som används för kravet på detaljplan bör i några fall samordnas med kraven på bygglov.....	84
6.2	Förslag som avser lov och förhandsbesked.....	89
6.2.1	Ansökningar om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla vissa uppgifter.....	90
6.2.2	MKB-projekt ska omfattas av detaljplanekravet	94
6.2.3	Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kravet på detaljplan för MKB-projekten.....	109
6.2.4	Kraven på vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av påverkan på miljön bör förtydligas	121
6.2.5	Beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla en motivering om åtgärdens miljöpåverkan.....	125
6.2.6	Beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska offentliggöras.....	130
6.3	Förslag som avser detaljplaner	135
6.3.1	Undersökningen i detaljplaneprocessen ska även ske utifrån kriterierna i MKB-direktivet	135
6.3.2	Redovisningen av miljökonsekvenser ska tillgodose kraven i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet.....	138
6.3.3	Kraven på vad kommunen ska redovisa under samrådet behöver förtydligas	141

6.3.4	Kommunen ska underrätta Naturvårdsverket, när samråd ska ske med ett annat land	143
6.3.5	Samrådstiden, men inte granskningstiden, bör vara minst 30 dagar	147
6.3.6	De synpunkter som framkommer under ett avgränsningssamråd ska offentliggöras	150
6.3.7	Kraven på kungörelsens innehåll behöver kompletteras	152
6.3.8	Den information som ska tillhandahållas under planprocessen ska hållas tillgänglig elektroniskt	161
6.3.9	Redogörelsen för de samråd som har skett med allmänheten ska finnas i granskningsutlåtandet	165
6.3.10	De uppgifter som framkommit under granskningen ska offentliggöras	168
6.3.11	Information om planbeslut ska finnas på anslagstavlan och planhandlingar ska hållas tillgängliga på webbplatsen	170
6.3.12	Länsstyrelsen ska underrätta andra statliga miljömyndigheter om planbeslutet	174
6.3.13	Kommunen ska i vissa fall redovisa skälen till ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan	176
6.4	Tillgången till rättslig prövning.....	180
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	189
7.1	Ikraftträdandebestämmelser.....	189
7.2	Övergångsbestämmelser.....	189
7.2.1	Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)	189
7.2.2	Förslaget till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)	193
8	Konsekvenser	197
8.1	Övergripande om konsekvensutredningen	197

8.2	Konsekvenser för kommuner	199
8.3	Konsekvenser för regioner.....	209
8.4	Konsekvenser för staten.....	209
8.5	Konsekvenser för företag.....	213
8.6	Konsekvenser för enskilda.....	217
8.7	Konsekvenser för miljön.....	220
8.8	Konsekvenser för bostadsbyggandet.....	223
8.9	EU-rätten och internationella åtaganden i övrigt.....	224
8.10	Övriga konsekvenser	224
9	Författningskommentar	225
9.1	Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)	225
9.2	Förslaget till förordning om ändring i plan- och bygg- förordningen (2011:338).....	254
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (kodifiering)	271
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	293
Bilaga 3	MKB-direktivet (konsoliderad text)	311

1 Sammanfattning

Inledning

Europeiska kommissionen har i en formell underrättelse framfört synpunkter på hur det s.k. MKB-direktivet¹ har genomförts i svensk rätt. Med anledning av kommissionens synpunkter har en översyn av genomförandet inletts inom Regeringskansliet. Den del av översynen som avser plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, har resulterat i de förslag som redovisas i denna promemoria.

MKB-direktivet innehåller krav på att det ska genomföras en systematisk bedömning av miljöpåverkan för projekt som på grund av sin art, storlek eller lokalisering medför en betydande miljöpåverkan. För detta ändamål ska medlemsstaterna föreskriva tillståndspflicht och krav på en bedömning av projektens påverkan innan tillstånd ges.

De typer av projekt som omfattas av direktivet är både sådana som tillståndsprövas enligt miljöbalken i Sverige – miljöfarlig verksamhet (9 kap.) och vattenverksamhet (11 kap.) – och sådana som huvudsakligen prövas enligt annan lagstiftning, t.ex. plan- och bygglagen. Bestämmelserna i plan- och bygglagen innebär att några av de projekt som anges i direktivet blir föremål för tillståndsprövning. Det gäller bl.a. vissa infrastrukturprojekt, nämligen

- anläggning av industriområden, och
- projekt för tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU.

Det gäller vidare projekt för turism och fritid, nämligen

- skidbackar, skidliftar och linbanor och tillhörande anläggningar,
- hamnar för fritidsbåtar,
- fritidsbyar och hotellkomplex utanför stadsområden och härmed förbundna anläggningar,
- permanenta campingplatser, och
- temaparker.

Enligt direktivet får medlemsstaterna bestämma om de projekt som avses ovan ska antas medföra en betydande miljöpåverkan antingen efter en granskning från fall till fall eller genom gränsvärden eller kriterier som fastställs av medlemsstaten. För de s.k. MKB-projekten i plan- och bygglagen gäller att en granskning från fall till fall ska göras.

I plan- och bygglagen sker granskningen av vilka projekt som ska antas medföra en betydande miljöpåverkan i bygglovsprövningen. Utgångspunkten är att ett MKB-projekt alltid förutsätter detaljplaneläggning, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bygglovsprövningen fungerar alltså som en s.k. behovsbedömning, för att avgöra om ett MKB-projekt behöver bli föremål för den miljökonsekvensbedömning som sker inom ramen för planläggningen.

Utgångspunkten i MKB-direktivet är att bedömningen av miljöpåverkan ska integreras i medlemsstaternas befintliga tillståndsförfarande för projekt, där en exploatör ansöker om tillstånd hos en ansvarig myndighet och tillståndet ger exploatören rätt att genomföra projektet. Medlemsstaterna får emellertid integrera bedömningen i andra förfaranden. Genomförandet i plan- och bygglagen, där miljöbedömningen sker under detaljplaneläggningen, är ett exempel på ett sådant annat förfarande.

MKB-direktivet har ändrats vid flera tillfällen. Kommissionen menar i den formella underrättelsen att Sverige i vissa avseenden har genomfört direktivet på ett felaktigt sätt, däribland i plan- och bygglagen. Det handlar exempelvis om att det enligt kommissionen saknas bestämmelser som säkerställer att allmänheten informeras elektroniskt och att miljöorganisationer behöver kunna överklaga vissa beslut enligt lagen.

Regeringen har i sitt svar framfört att Sverige i huvudsak har genomfört direktivet på ett korrekt sätt när det gäller de krav som tas upp i den formella underrättelsen. Vid den genomgång av Sveriges genomförande som gjordes i samband med att underrättelsen besvarades uppmärksammades emellertid att ett antal bestämmelser i direktivet inte tydligt kommit till uttryck vid genomförandet.

Kritiken från kommissionen visar att det inte i alla delar är helt transparent hur MKB-direktivet genomförs i svensk rätt. Mot den bakgrunden har en översyn av genomförandet inletts inom Regeringskansliet, bl.a. när det gäller plan- och bygglagen. Översynen har resulterat i slutsatsen att det bör göras vissa ändringar i PBL-systemet för att på ett bättre sätt genomföra MKB-direktivet. Med PBL-systemet avses i denna promemoria de regler för planering och byggande som utgörs av plan- och bygglagen och anslutande bestämmelser i bl.a. miljöbalken och plan- och byggförordningen.

MKB-direktivet ska även i fortsättningen delvis genomföras i plan- och bygglagen

Fördelarna med att kraven på miljöbedömning av vissa projekt genomförs i plan- och bygglagen överväger nackdelarna

I promemorian övervägs om MKB-direktivet bör genomföras i plan- och bygglagen. Det har tidigare framförts kritik mot att direktivet genomförs i den lagen, bl.a. eftersom den redovisning av miljökonsekvenser som krävs enligt MKB-direktivet i vissa avseenden skiljer sig mot den redovisning som ska ske enligt det s.k. SMB-direktivet², som handlar om strategiska miljöbedömningar av vissa planer och program.

I promemorian bedöms att MKB-direktivet även i fortsättningen bör genomföras i plan- och bygglagen. För en sådan lösning talar bl.a. den kommunala självstyrelsen och intresset av att begränsa antalet prövningar där en viss verksamhet eller åtgärd behöver prövas enligt flera olika regelverk.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan.

Detaljplanekravet för industriändamål ska i stället avse industriområden

MKB-direktivets krav på att projekt för anläggning av industriområden ska miljöbedömas, har i plan- och bygglagen genomförts så att det omfattar detaljplaner som innebär att planområdet tas i anspråk för industriändamål. Verksamheter som avser industriändamål tillståndsprövas ofta enligt miljöbalken. Från effektivitetssynpunkt är det inte ändamålsenligt att samma åtgärd kommer att miljöbedömas enligt flera lagar. Termen industriändamål bör därför ersättas med den snävare termen industriområde.

De termer som används för kravet på detaljplan bör i några fall samordnas med kraven på bygglov

Det finns vissa terminologiska skillnader mellan kraven på bygglov och de på detaljplan. Dessa termer bör samordnas i lagen för att göra den lättare att tillämpa.

För att tydliggöra att kraven i plan- och bygglagen fullt ut motsvarar de i MKB-direktivet föreslås att kravet på bygglov för skidbackar med liftar och kabinbanor i stället ska gälla för skidbackar, skidliftar och linbaneanläggningar. Ändringen tydliggör att det inte krävs en lift för att bygglovsplikten för att anordna en skidbacke ska gälla och vice versa.

Kravet på bygglov för småbåtshamnar bör i stället gälla hamnar för fritidsbåtar, som är den term som i dag används för att beskriva att vissa hamnar ska prövas genom detaljplaneläggning. Ändringen innebär att det inte kommer att krävas bygglov för fiskehamnar.

Förslag som avser lov och förhandsbesked

Ansökningar om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla vissa uppgifter

MKB-direktivet innehåller krav på att exploatören ska lämna viss information om projektets art och den betydande miljöpåverkan som det kan antas medföra, om medlemsstaten kräver att en behovsbedömning ska ske för ett MKB-projekt. Så är alltså fallet när det gäller MKB-projekten i plan- och bygglagen. Det handlar bl.a. om

att exploatören ska tillhandahålla en beskrivning av projektets alla troliga, mer betydande miljöeffekter, i den omfattning som uppgifter om sådana effekter finns tillgängliga, bl.a. när det gäller förväntade restprodukter, utsläpp och alstrande av avfall, dels utnyttjandet av naturresurser (t.ex. jord, mark, vatten och biologisk mångfald).

Det framgår visserligen av plan- och bygglagen att en ansökan om lov eller förhandsbesked ska vara skriftlig och innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen. Det är dock inte tydligt att detta bl.a. omfattar de uppgifter som anges i MKB-direktivet. PBL-systemet bör därför förtydligas i detta avseende. Kravet bör endast gälla om åtgärden inte omfattas av ett undantag från kravet på att vissa åtgärder ska regleras med detaljplan eller om ansökan avser en ändring av ett MKB-projekt som är av sådan omfattning att ändringen i sig kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

MKB-projekten ska omfattas av detaljplanekravet

Genom detaljplanekravet ställer staten krav på att kommunerna i vissa situationer ska pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglera bebyggelsemiljöns utformning genom en detaljplan. Om en åtgärd omfattas av detaljplanekravet, kan bygglov eller positivt förhandsbesked inte ges.

I dag är det i viss mån otydligt i vilka fall som kommunen är skyldig att pröva en åtgärd genom en detaljplan. För att säkerställa att MKB-direktivet genomförs på ett korrekt sätt bör det finnas ett strikt krav på detaljplan för en åtgärd som kräver bygglov, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och den innebär att området kan tas i anspråk för eller om den vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för ett MKB-projekt.

Ändringen medför att det blir tydligare för byggnadsnämnden i vilka situationer som detaljplanekravet gäller. Ändringen innebär dock inte någon ändring i förhållande till hur systemet redan är avsett att tillämpas.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kraven på att vissa MKB-projekt förutsätter detaljplaneläggning

Genomförandet i plan- och bygglagen innebär att det ska ske en granskning från fall till fall för att avgöra om en ansökan om lov eller förhandsbesked avser ett sådant MKB-projekt som ska prövas genom detaljplan. Denna bedömning förutsätter som redan nämnts bl.a. att byggnadsnämnden har tillgång till ett relativt omfattande underlag och, som redovisas nedan, att nämnden motiverar sin bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på ett visst sätt. MKB-direktivet ger dock medlemsstaterna en möjlighet att genom gränsvärden eller kriterier fastställa om en sådan bedömning behöver göras. Det innebär att den som ansöker om lov eller förhandsbesked för en åtgärd som inte når upp till angivna gränsvärden eller motsvarar dessa kriterier inte behöver tillhandahålla det underlag som krävs enligt direktivet.

I promemorian föreslås att regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kraven på att vissa MKB-projekt förutsätter detaljplaneläggning. Enligt förslaget ska det normalt inte krävas en detaljplan för vissa MKB-projekt, om den yta som tas i anspråk understiger 5 000 kvadratmeter. Detta generella undantag ska dock endast gälla om åtgärden dels inte strider mot den översiktsplan eller de områdesbestämmelser som gäller för området, dels inte kan antas medföra sådana olägenheter eller risker för omgivningen som är mer omfattande än vad som normalt kan förväntas från bostadshus, kontor, detaljhandel eller liknande verksamhet. Vidare ska det generella undantaget inte gälla om det område som åtgärden ska utföras i omfattas av vissa bestämmelser i bl.a. miljöbalken och plan- och bygglagen. Det innebär att undantaget inte ska vara tillämpligt om det område där åtgärden ska utföras i

1. är ett mark- eller vattenområde som inte alls eller endast obetydligt är påverkat av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön eller som är särskilt känsligt från ekologisk synpunkt,
2. utgör brukningsvärd jordbruksmark,
3. är ett område av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet enligt 3 kap. miljöbalken,
4. är ett område som i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. 2, 4 eller 5 § miljöbalken,

5. är en nationalstadspark enligt 4 kap. 7 § miljöbalken,
6. omfattas av områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken,
7. är ett bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt,
8. är upptaget på världsarvslistan i enlighet med Unescos konvention av den 16 november 1972 om skydd för världens kultur- och naturarv, eller
9. är ett område där miljökvalitetsnormer inte följs eller riskerar att inte kunna följas.

Kraven på vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av påverkan på miljön bör förtydligas

MKB-direktivet innehåller krav som innebär att byggnadsnämnden ska tillämpa vissa kriterier när nämnden bedömer om en ansökan om lov eller förhandsbesked avser en åtgärd som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Dessa kriterier finns i miljöbedömningsförordningen (2017:966) och avser projektets karakteristiska egenskaper, projektets lokalisering och de potentiella effekternas typ och karakteristiska egenskaper, i linje med vad anges i MKB-direktivet. Det är dock inte helt tydligt i plan- och bygglagen att nämnden ska tillämpa dessa kriterier vid sin bedömning. Det bör därför klargöras i lagen att regeringen ska få meddela föreskrifter om när ett byggnadsverk eller dess användning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i fråga om sådana MKB-projekt som kräver detaljplan. Om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska byggnadsnämnden vid sin bedömning av åtgärdens miljöpåverkan dessutom ta hänsyn till resultatet av den bedömningen. Även det är ett sätt att tydliggöra genomförandet av direktivet.

Beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla en motivering om åtgärdens miljöpåverkan

MKB-direktivet anger att ett beslut om huruvida ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska innehålla skälen

för bedömningen. Om byggnadsnämnden bedömer att en betydande miljöpåverkan kan antas eller inte kan antas, ska nämnden alltså ange huvudskälen för detta i bygglovets. Skälen ska dessutom anges utifrån de kriterier som anges i direktivet, och som återfinns i miljöbedömningsförordningen.

För att ge bra förutsättningar för en korrekt tillämpning finns det anledning att införa ett uttryckligt krav på att ett beslut om lov eller förhandsbesked i tillämpliga fall ska innehålla en motivering till nämndens bedömning av åtgärdens miljöpåverkan. Det innebär att ett beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla de huvudsakliga skälen för byggnadsnämndens bedömning varför åtgärden kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om beslutet avser ett MKB-projekt.

Beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska offentliggöras

Enligt MKB-direktivet ska ett beslut om huruvida ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan offentliggöras. Detta krav gäller både när en miljökonsekvensbedömning krävs respektive när en sådan bedömning inte krävs. Från ett svenskt perspektiv gäller kravet på offentlighet alltså både i de fall när byggnadsnämnden bedömer att en åtgärd behöver föregås av detaljplanläggning till följd av att åtgärden avser ett MKB-projekt vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och de fall när byggnadsnämnden bedömer att en sådan miljöpåverkan inte kan antas. Syftet med kravet är att det ska vara möjligt för andra att bedöma om beslutet har baserats på en adekvat behovsbedömning och att ge berörda parter möjlighet att bestämma sig för om de ska överklaga det aktuella beslutet.

Mot den bakgrunden bör det uttryckligen framgå av plan- och bygglagen att ett meddelande som ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar – i de fall byggnadsnämnden har gett lov eller positivt förhandsbesked – även ska innehålla en upplysning om huruvida åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om byggnadsnämnden har gjort en sådan bedömning av ett MKB-projekt. Det ska även gälla för beslut om att vägra lov och negativa förhandsbesked, om utgången beror på att en sådan åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Förslag som avser detaljplaner

Undersökningen i detaljplaneprocessen ska även ske utifrån kriterierna i MKB-direktivet

Innan kommunen antar en detaljplan ska den enligt plan- och bygglagen ha samrått om förslaget. Inom ramen för samrådet ska kommunen undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet, ska planens redovisning av miljökonsekvenser uppfylla kraven på en miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken.

Av plan- och bygglagen framgår att undersökningen ska ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen. Det innebär att kommunen vid sin bedömning av planens miljöpåverkan ska utgå från vissa bestämmelser som hänger samman med kraven i SMB-direktivet. Däremot är det i dag otydligt att kommunen vid sin bedömning även ska ta hänsyn till kraven i plan- och byggförordningen, som genomförs i MKB-direktivet. Det bör därför förtydligas att undersökningen i detaljplaneprocessen även ska göras utifrån kriterierna i MKB-direktivet.

Redovisningen av miljökonsekvenser ska tillgodose kraven i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet

Krav på miljökonsekvensbedömningar finns inte bara i SMB- och MKB-direktivet utan även i andra EU-direktiv, däribland det s.k. art- och habitatdirektivet³ och det s.k. fågeldirektivet⁴. Som en följd av dessa direktiv pekar medlemsstaterna ut områden som ingår i det s.k. Natura 2000-nätverket, och som därmed kommer att omfattas av vissa skyddsbestämmelser.

MKB-direktivet innehåller krav på att medlemsstaterna ska se till att det i tillämpliga fall finns samordnade eller gemensamma förfaranden som uppfyller kraven i dessa direktiv, när det föreligger en skyldighet att göra en miljökonsekvensbedömning av ett projekt enligt såväl MKB-direktivet som enligt andra direktiv. Avsikten är

³ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar.

att effektivisera miljöbedömningar av projekt som omfattas av flera EU-direktiv.

För att eventuell påverkan på ett Natura 2000-område ska kunna bedömas, ställer art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet krav på viss redovisning av miljökonsekvenser av alla planer eller projekt som kan påverka miljön i ett sådant område (undantaget sådana planer och projekt som är kopplade till skötseln eller förvaltningen av området). Ett sådant redovisningskrav finns i 6 kap. 36 § miljöbalken. I plan- och bygglagen finns det emellertid ingen hänvisning till denna bestämmelse, vilket leder till att det blir otydligt om kraven i den paragrafen är tillämpliga. Plan- och bygglagen bör därför kompletteras så att det framgår att även denna bestämmelse ska tillämpas. Det innebär att detaljplanens redovisning av miljökonsekvenser även ska innehålla en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens konsekvenser för syftet med att bevara ett Natura 2000-område, en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts samt de uppgifter som i övrigt behövs för den prövning som ska ske enligt bestämmelserna om dessa områden i 7 kap. miljöbalken. Det gäller dock endast om genomförandet av detaljplanen kan antas påverka miljön i ett Natura 2000-område.

Kraven på vad kommunen ska redovisa under samrådet behöver förtydligas

Under ett samråd om ett förslag till detaljplan ska kommunen redovisa vissa handlingar och uppgifter. För närvarande finns det två paragrafer i plan- och bygglagen som reglerar vilka handlingar som kommunen ska tillhandahålla. Innehållet i paragraferna överlappar på flera sätt varandra och i några avseenden skiljer sig regleringen åt. För att eliminera den otydlighet som den nuvarande dubbelregleringen innebär, bör kraven samordnas. Bestämmelserna har en viss betydelse för att förtydliga genomförandet av MKB-direktivet, även om de ändringar som föreslås inte primärt görs i det syftet.

Kommunen ska underrätta Naturvårdsverket, när samråd ska ske med ett annat land

När en medlemsstat uppmärksammar att ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat, eller om en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär det, ska den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras till den utsatta medlemsstaten så snart som möjligt och senast när den informerar den egna allmänheten översända viss information. Den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras ska ge den andra medlemsstaten rimlig tid att ange om den vill delta i beslutsprocessen. Kraven i MKB-direktivet genomför kraven i Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang.

I huvudsak är det Naturvårdsverket som ansvarar för att fullgöra Sveriges skyldigheter enligt Esbokonventionen. För att säkerställa att kraven i MKB-direktivet tillgodoses inom ramen för detaljplaneprocessen bör det framgå av plan- och bygglagen att kommunen ska underrätta Naturvårdsverket, om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land och som till följd av detta förutsätter att ett samråd ska ske med det andra landet enligt bestämmelser i 6 kap. miljöbalken. I praktiken innebär förslaget att kommunen och Naturvårdsverket ska komma överens om hur samrådet bör utformas för att säkerställa att kraven i konventionen uppfylls.

Samrådstiden, men inte granskningstiden, bör vara minst 30 dagar

Enligt MKB-direktivet ska den berörda allmänheten ges möjlighet att inom rimliga tidsramar yttra sig över viss information. Detta ska ske på ett tidigt stadium så att den berörda allmänheten får reella möjligheter att delta i processen. Tidsramarna för ett samråd med den berörda allmänheten om en miljökonsekvensbeskrivning ska enligt direktivet inte vara kortare än 30 dagar.

Detaljplaneprocessen ger berörda aktörer möjlighet att lämna synpunkter på förslaget vid två olika tillfällen, medan MKB-direktivet enbart ställer krav på att detta behöver ske vid ett tillfälle. På så sätt överstiger den sammanlagda tiden för samråd väl de 30 dagar som krävs enligt direktivet. Samtidigt kan det ifrågasättas om det är

optimalt att det är granskningstiden som är 30 dagar, och inte samrådstiden (som ska vara minst tre veckor). Tyngdpunkten i kontakt-erna med allmänheten bör enligt direktivet nämligen ligga i ett tidigt skede. Mot denna bakgrund föreslås i promemorian att samrådstiden ska förlängas och granskningstiden förkortas. Den sammanlagda tiden för dessa förfaranden föreslås dock vara oförändrad.

De synpunkter som framkommer under ett avgränsningssamråd ska offentliggöras

Enligt MKB-direktivet ska medlemsstaterna se till att den berörda allmänheten får tillgång till all information som har samlats in under miljöbedömningsprocessen. Det innebär att allmänheten – vid den tidpunkt informationen blir tillgänglig – måste ges tillgång till all information som samlats in under förberedelserna av miljökonsekvensbeskrivningen, inklusive reaktionerna från de ansvariga myndigheterna. Dessa reaktioner motsvaras i PBL-systemet av de synpunkter som en kommun under ett avgränsningssamråd kan ha fått – från de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen – när det gäller omfattningen av och detaljeringsgraden i redovisningen av miljökonsekvenserna.

Det finns i dag inte något uttryckligt krav i plan- och bygglagen som innebär att kommunen ska offentliggöra sådana synpunkter som framförs under ett avgränsningssamråd. Plan- och bygglagen bör därför kompletteras så att det blir tydligt att kommunen är skyldig att redovisa synpunkter på omfattningen och detaljeringsgraden av planbeskrivningens redovisning av miljökonsekvenserna, om kommunen under ett avgränsningssamråd tar emot sådana synpunkter.

Kravet på kungörelsens innehåll behöver kompletteras

Kraven på innehållet i den kungörelse som inför ett plansamråd ska anslås på kommunens anslagstavla och föras in i en ortstidning ska kompletteras så att dessa motsvarar kraven i MKB-direktivet. Motsvarande kompletteringar ska även göras i den underrättelse som inför granskningen ska anslås på kommunens anslagstavla. Kompletteringarna innebär att det bl.a. uttryckligen ska framgå att kom-

munen har tagit fram ett förslag till att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller om samråd ska ske med ett annat land enligt miljöbalkens bestämmelser om gränsöverskridande samråd.

Den information som ska tillhandahållas under planprocessen ska tillgängliggöras elektroniskt

MKB-direktivet innehåller krav på att medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att relevant information finns tillgänglig för allmänheten i ett elektroniskt format.

Det finns i dag inte något uttryckligt krav på att kommunen ska tillhandahålla planhandlingarna på sin webbplats, även om nästan alla kommuner redan gör det i dag. För att säkerställa att kraven i direktivet uppfylls finns det anledning att förtydliga genomförandet i den delen. Det innebär att den information som kommunen ska tillhandahålla under ett detaljplanesamråd ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats när flertalet av de aktörer som kommunen ska samråda med ges tillfälle till samråd. Även den information som kommunen under granskningstiden ska hålla tillgänglig ska finnas på kommunens webbplats. Skyldigheterna ska inte gälla fastighetsförteckningen eller i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Redogörelsen för de samråd som har skett med allmänheten ska ske i granskningsutlåtandet

MKB-direktivet innehåller krav som innebär att allmänheten ska få tillgång till viss information, när en detaljplan har antagits, ändrats eller upphävts. Bland annat ska allmänheten få tillgång till information om förfarandet för allmänhetens deltagande.

Resultaten av samråden ska enligt plan- och bygglagen redovisas i en samrådsredogörelse och i ett granskningsutlåtande. I promemorian föreslås att granskningsutlåtandet även ska innehålla information om på vilket sätt allmänheten har beretts tillfälle att delta under planförfarandet. Det kan exempelvis avse vilka insatser som kommunen har vidtagit för att informera allmänheten (t.ex. genom annonsering eller anslag på den avsedda platsen), om samrådsmöten

har hållits och hur allmänhetens deltagande vid eventuella samrådsmöten har varit. Har ett gränsöverskridande samråd skett, behöver redogörelsen även innehålla information om dessa samråd.

De uppgifter som framkommit under granskningen ska offentliggöras

Enligt MKB-direktivet ska den berörda allmänheten ges tillgång till viss miljöinformation som framkommer under samrådet. Det kan t.ex. handla om att det framkommer uppgifter om att det finns djur och växter som omfattas av bestämmelserna om artskydd i 8 kap. miljöbalken som inte har uppmärksammats i miljökonsekvensbeskrivningen eller i underlaget i övrigt. Mot bakgrund av hur samrådsprocessen ser ut enligt plan- och bygglagen är det endast sådana synpunkter som framkommer under granskningskedet som berörs av frågan.

Av plan- och bygglagen framgår att kommunen efter granskningstiden ska göra ett granskningsutlåtande. Det ska innehålla en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under granskningstiden.

För att säkerställa att den berörda allmänheten ges möjlighet att ta del av informationen i granskningsutlåtandet bör det framgå av plan- och bygglagen att kommunen, när utlåtandet finns tillgängligt, så snart som möjligt i en underrättelse på anslagstavlan ska informera om var detta finns tillgängligt. Kommunen bör dessutom ha en skyldighet att under minst tre veckors tid hålla granskningsutlåtandet tillgängligt på sin webbplats. Skyldigheten att hålla utlåtandet tillgängligt ska inte gälla i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Planbeslut ska kungöras på anslagstavlan och information tillgängliggöras på webbplatsen

Av MKB-direktivet följer att när kommunen beslutar att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, ska den omedelbart informera allmänheten om detta. De nuvarande bestämmelserna i plan- och bygglagen kan sägas innebära att endast den berörda allmänheten ska informeras om ett planbeslut. Däremot finns det i dag ingen bestämmelse

i lagen som säkerställer att även den allmänhet som inte är direkt berörd av beslutet får information om detta.

För att informera allmänheten finns det skäl att ställa krav på att kommunen ska underrätta allmänheten om beslutet på sin anslags-tavla. Av underrättelsen ska det framgå var beslutet finns tillgängligt och vad den som vill överklaga beslutet måste göra. Kommunen ska även under minst tre veckors tid hålla planen, planbeskrivningen, samrådsredogörelsen, granskningsutlåtandet och ett protokollsutdrag med beslutet tillgängliga på sin webbplats. Skyldigheten att hålla information tillgänglig ska inte gälla i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Länsstyrelsen ska underrätta andra statliga miljömyndigheter om planbeslutet

I MKB-direktivet har de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar eller sin lokala och regionala behörighet kan antas bli berörda av ett projekt en viktig funktion. Av direktivet följer att dessa myndigheter omedelbart ska informeras, när kommunen har beslutat att anta, ändra eller upphäva en detaljplan.

I PBL-systemet har länsstyrelsen till uppgift att ta till vara och samordna statens intressen under planprocessen. För att säkerställa genomförandet av direktivet finns det anledning att införa ett uttryckligt krav på att länsstyrelsen ska underrätta statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av ett beslut som innebär att kommunen antar, ändrar eller upphäver en detaljplan. Det kan exempelvis gälla försvarsinspektören för hälsa och miljö, Skogsstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Kommunen ska i vissa fall redovisa skälen till ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan

Enligt MKB-direktivet ska ett avslag på en tillståndsansökan innehålla de huvudsakliga skälen till avslaget. Det innebär att ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan, ska innehålla de huvudsakliga skälen för kommunens beslut. Eftersom kommunens planbeslut endast får överklagas i den ordning som gäller för laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725), gäller inte förvalt-

ningslagens krav på att ett beslut normalt ska innehålla en klargörande motivering.

Motiveringskyldigheten innebär att kommunen måste ange de skäl som har bestämt utgången för beslutet. Av plan- och bygglagen bör således framgå att ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan, ska innehålla de huvudsakliga skälen för kommunens ställningstagande. Kravet bör dock enbart gälla de fall där kommunen har redovisat att den avsett att ingå ett exploateringsavtal eller genomföra en markanvisning, vilket exempelvis kan vara fallet när det finns en enskild planintressent som aktivt deltar i planläggningen.

Tillgången till rättslig prövning

Enligt MKB-direktivet ska medlemsstaterna se till att medlemmar av den berörda allmänheten har rätt till rättslig prövning av vissa frågor. Innebörden av bestämmelsen är att den berörda allmänheten har rätt att få den materiella eller formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i direktivet prövad i domstol eller något annat oberoende och opartiskt organ som inrättats genom lag. Bland annat ska icke-statliga miljöskyddsorganisationer som uppfyller vissa krav i miljöbalken ha en sådan rätt.

För att förtydliga genomförandet av dessa krav i direktivet bör det uttryckligen framgå av plan- och bygglagen att en miljöorganisation ska ha rätt att överklaga samtliga detaljplaner som avser ett MKB-projekt, oavsett om kommunen har bedömt att planen kan antas ha en betydande miljöverkan eller inte. Därför föreslås ett förtydligande som innebär att miljöorganisationer ska få överklaga alla detaljplaner som avser ett MKB-projekt, oavsett utfallet i behovsbedömningen.

Kraven i direktivet på klagorätt för miljöorganisationer omfattar även vissa beslut om bygglov och förhandsbesked. Det handlar om sådana beslut där den sökta åtgärden avser vissa MKB-projekt och en bedömning ska göras av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det framgår inte uttryckligen av den nuvarande bestämmelsen i plan- och bygglagen att miljöorganisationer får överklaga beslut om lov och förhandsbesked, men däremot framgår detta

av domstolspraxis. Enligt EU-domstolens praxis är emellertid s.k. administrativa förfaranden inte tillräckligt för ett korrekt genomförande av ett EU-direktiv. Mot denna bakgrund bör bestämmelserna om vilka beslut i plan- och bygglagen som miljöorganisationer får överklaga förtydligas. Det innebär att en miljöorganisation ska få överklaga ett beslut om att ge bygglov eller positivt förhandsbesked, om beslutet avser ett MKB-projekt som är bygglovspliktigt. Klagorätten ska dock inte gälla beslut som rör Försvarmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021. Äldre bestämmelser ska som huvudregel gälla för ärenden som påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort. Kommunen ska dock i ett visst ärende kunna besluta att de nya bestämmelserna ska tillämpas. Om så sker, ska det av planhandlingarna framgå vilka bestämmelser som har tillämpats.

Konsekvenser

Förslagen påverkar framför allt kommunerna, genom att det ställs ytterligare krav på detaljplanprocessen. Vidare kan den som ansöker om bygglov eller förhandsbesked påverkas, genom att det i vissa fall kommer att behövas ytterligare underlag för att byggnadsnämnden ska kunna ge lov för ett MKB-projekt i områden som inte omfattas av en detaljplan. Kommunen kommer att kunna täcka de ökade kostnaderna genom avgifter, vilket i viss mån kommer att påverka den som ansöker om bygglov. Förslagen i promemorian leder sammanfattningsvis till begränsade konsekvenser för de aktörer som berörs av plan- och byggprocessen.

Förslagen kan ha vissa positiva effekter för miljön.

Förslaget bedöms vara kostnadsneutralt för staten. Om förslaget inte genomförs, och EU-domstolen skulle fälla Sverige för fördragsbrott för att inte korrekt ha genomfört MKB-direktivet, skulle detta ytterst – om Sverige inte rättar sig efter en fällande dom – kunna

medföra stora kostnader för staten i form av en straffavgift som utgörs av ett standardbelopp för att bestraffa själva överträdelsen och ett löpande vite tills bristerna åtgärdats.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)

dels att nuvarande 5 kap. 29 och 30 §§ ska betecknas 5 kap. 30 och 31 §§ och att 9 kap. 40 a § ska betecknas 9 kap. 40 b §,

dels att 4 kap. 2 och 34 §§, 5 kap. 7, 7 a, 11 a, 11 c–11 e, 13, 18, 19, 21, 23, 24, den nya 31, 33–35 och 39 §§, 9 kap. 41 a §, 13 kap. 12 § och 16 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 16 kap. 7 § ska lyda ”Föreskrifter om bygglov och förhandsbesked”,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 5 kap. 29 och 38 d §§, 9 kap. 40 a § och 16 kap. 7 a §, och närmast före 5 kap. 38 d § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 §²

Kommunen ska med en detaljplan pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglera bebyggelsemiljöns utformning för

1. en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk, om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, till behovet av samordning eller till förhållandena i övrigt,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU.

² Senaste lydelse 2018:1325.

2. en bebyggelse som ska förändras eller bevaras, om regleringen behöver ske i ett sammanhang med hänsyn till den fysiska miljö som åtgärden ska genomföras i, till åtgärdens karaktär eller omfattning eller till förhållandena i övrigt,

3. en åtgärd som kräver bygglov, om den

a) innebär att ett område kan tas i anspråk för eller vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för

– ett industriområde,

– ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,

– en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,

– en hamn för fritidsbåtar,

– ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,

– en campingplats,

– en nöjespark, eller

– en djurpark, och

b) kan antas medföra en betydande miljöpåverkan,

3. ett nytt byggnadsverk som inte är ett vindkraftverk, om byggnadsverket kräver bygglov eller är en annan byggnad än en sådan som avses i 9 kap. 4 a §, och

a) byggnadsverket eller dess användning får betydande inverkan på omgivningen eller om det råder stor efterfrågan på området för bebyggande, eller

4. ett nytt byggnadsverk som inte är ett vindkraftverk, om byggnadsverket kräver bygglov eller är en annan byggnad än en sådan som avses i 9 kap. 4 a §, och

b) byggnadsverket placeras i närheten av en verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, och

4. en åtgärd som kräver bygglov vid nyetablering av en verksamhet som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Trots första stycket 3 krävs det ingen detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov eller förhandsbesked *och varken byggnadsverket eller dess användning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.*

5. en åtgärd som kräver bygglov vid nyetablering av en verksamhet som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Trots första stycket 4 krävs det ingen detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov eller förhandsbesked.

Regeringen kan med stöd av 16 kap. 1 § meddela föreskrifter om undantag från första stycket 3.

34 §³

Om en betydande miljöpåverkan kan antas enligt det beslut som avses i 5 kap. 11 a § andra stycket eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken, ska redovisningen enligt 33 § första stycket 4 i fråga om miljökonsekvenserna ha det innehåll som följer av 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

Redovisningen ska också uppfylla kraven i 6 kap. 35, 37 och 43 §§ miljöbalken och föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser, om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för

1. *industriändamål,*

Redovisningen ska också uppfylla kraven i 6 kap. 35 § 1–7, 36, 37 och 43 §§ miljöbalken och föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser, om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för

1. *ett industriområde,*

³ Senaste lydelse 2020:76.

2. ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
3. en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. en hamn för fritidsbåtar,
5. ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
6. en *permanent* campingplats, 6. en campingplats,
7. en nöjespark,
8. en djurpark,
9. en spårväg, eller
10. en tunnelbana.

5 kap.

7 §⁴

Särskilda bestämmelser om ett utökat planförfarande finns i 11 c § första stycket, 11 d, 11 e och 17 §§, 18 § andra och tredje styckena samt 25 § för en detaljplan som

Särskilda bestämmelser om ett utökat planförfarande finns i 11 c § första stycket, 11 d och 17 §§, 18 § andra och tredje styckena samt 25 § för en detaljplan som

1. inte är förenlig med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 §,
2. är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, eller
3. kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Det utökade planförfarandet ska även tillämpas om den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget inte är aktuell enligt 3 kap. 25 § när ärendet påbörjas.

7 a §⁵

Särskilda bestämmelser om ett samordnat planförfarande finns i 11 c § andra stycket, 16 och 18 a §§, 21 § *andra* stycket och 23 § andra stycket för en detaljplan som är förenlig med översiktsplanen och länsstyrel-

Särskilda bestämmelser om ett samordnat planförfarande finns i 11 c § andra stycket, 16 och 18 a §§, 21 § *tredje* stycket och 23 § andra stycket för en detaljplan som är förenlig med översiktsplanen och länsstyrel-

⁴ Senaste lydelse 2020:76.

⁵ Senaste lydelse 2020:76.

sens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § och som enbart gäller 3 kap. 16 § och som enbart gäller

1. en verksamhet som har tillståndsprovats eller ska tillståndsprovats enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken, eller

2. en åtgärd som har provats eller ska provas genom upprättande och fastställande av en vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

Bestämmelserna om ett samordnat planförfarande är endast tillämpliga om den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget är aktuell enligt 3 kap. 25 § när ärendet påbörjas.

11 a §⁶

Inom ramen för samrådet enligt 11 § ska kommunen undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen ska ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen.

När kommunen tar fram en detaljplan som medger ett sådant ianspråktagande som avses i 4 kap. 34 § andra stycket, ska den vid sin bedömning av om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ta hänsyn till det som anges i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 1 §.

Kommunen ska efter undersökningen avgöra frågan i ett särskilt beslut på det sätt och med det innehåll som anges i 6 kap. 7 § första och andra styckena miljöbalken.

Kraven enligt första och andra styckena gäller inte om frågan om betydande miljöpåverkan redan är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken eller om planen omfattas av

Kraven enligt första–tredje styckena gäller inte om frågan om betydande miljöpåverkan redan är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken eller om planen omfattas av

⁶ Senaste lydelse 2020:76.

undantaget i 6 kap. 3 § andra stycket 1 samma balk.

undantaget i 6 kap. 3 § andra stycket 1 samma balk.

11 c §⁷

Om planförslaget är ett sådant förslag som avses i 7 §, ska kommunen kungöra förslaget och samråda om det under en viss tid som ska vara minst tre veckor (samrådstid).

Om planförslaget är ett sådant förslag som avses i 7 § 1 eller 2, ska kommunen kungöra förslaget och samråda om det under en viss tid som ska vara minst tre veckor (samrådstid). *Om planförslaget är ett sådant förslag som avses i 7 § 3, ska dock samrådstiden vara minst 30 dagar.*

För planförslag som avses i 7 a § finns bestämmelser om kungörelse i 18 a §.

11 d §⁸

En kungörelse ska anslås på kommunens anslagstavla och föras in i en ortstidning. Av kungörelsen ska det framgå

1. vilket område detaljplanen avser,

2. om förslaget avviker från översiktsplanen,

3. var förslaget finns tillgängligt och hur lång samrådstiden är,

1. att kommunen har tagit fram ett förslag till att anta, ändra eller upphäva en detaljplan,

2. vilket område detaljplanen avser och planens huvudsakliga innehåll,

3. om förslaget avviker från översiktsplanen,

4. om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan,

5. om samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. miljöbalken,

6. när, var och på vilket sätt förslaget och det underlag som kommunen ska tillhandahålla en-

⁷ Senaste lydelse 2020:76.

⁸ Senaste lydelse 2020:76.

4. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under samrådstiden, *och*

5. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas.

ligt detta kapitel finns tillgängliga och hur lång samrådstiden är,

7. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under samrådstiden,

8. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas, *och*

9. *tid och plats för ett offentligt möte, om ett sådant möte kommer att anordnas.*

Kungörandet ska ske enligt lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

11 e §⁹

Under samrådstiden ska kommunen hålla planförslaget tillgängligt för alla som vill ta del av det. Kommunen ska också se till att det underlag som avses i 8–10 §§ finns tillgängligt liksom det planeringsunderlag i övrigt som kommunen anser har betydelse för bedömningen av förslaget.

Om samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken, ska kommunen så snart som möjligt underrätta den myndighet som regeringen har bestämt om detta.

13 §¹⁰

Under ett samråd om ett planförslag ska kommunen redovisa förslaget, skälen för förslaget, det planeringsunderlag som har betydelse och hur kommunen avser att handlägga förslaget. Kommunen får låta bli att redovisa skälen för planförslaget och planeringsunderlaget om det är uppenbart obehövligt.

Om det finns ett program enligt 10 §, ska kommunen redovisa detta.

Kommunen ska i tillämpliga fall även redovisa

1. *en grundkarta eller fastighetsförteckning enligt 8 § eller ett program enligt 10 §,*

2. *det huvudsakliga innehållet i exploateringsavtal eller mark-*

⁹ Senaste lydelse 2020:76.

¹⁰ Senaste lydelse 2015:668.

anvisningar och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal, och

*3. sådana synpunkter på omfattningen eller detaljeringsgraden av redovisningen av miljökonsekvenserna som kommunen har tagit emot under ett avgränsnings-
samråd.*

Om kommunen avser att ingå exploateringsavtal eller genomföra markanvisningar, ska kommunen redovisa dessa avtals huvudsakliga innehåll och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal.

Den information som kommunen är skyldig att redovisa enligt denna paragraf ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats, när flertalet av de kategorier som avses i 11 § första stycket ges tillfälle till samråd. Detta gäller dock inte fastighetsförteckningen.

Skyldigheterna att redovisa och hålla information tillgänglig enligt denna paragraf gäller inte i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

18 §¹¹

När samrådet enligt 11–17 §§ är klart ska kommunen i en under rättelse informera om sitt planförslag och låta det granskas under en viss tid (granskningstid). Om de som kommunen har samrått med enligt 11 § har godkänt planförslaget, behöver underrättelse inte lämnas.

Granskningstiden ska vara minst två veckor, men den får göras kortare, om alla berörda är överens om det. För ett sådant planförslag som avses i 7 § 1 och 2 ska granskningstiden dock vara minst tre veckor och för ett sådant

Granskningstiden ska vara minst två veckor, men den får göras kortare, om alla berörda är överens om det. För ett sådant planförslag som avses i 7 § ska granskningstiden dock vara minst tre veckor.

¹¹ Senaste lydelse 2020:76.

planförslag som avses i 7 § 3 minst 30 dagar.

Om kommunen när samrådet är klart bedömer att planförslaget är ett sådant som avses i 7 §, ska kommunen dessutom kungöra förslaget på det sätt som anges i 11 d §, om förslaget inte har kungjorts tidigare eller det har ändrats väsentligt. *Det som sägs om samråd i 11 d § ska då i stället avse granskningstid.*

Om kommunen när samrådet är klart bedömer att planförslaget är ett sådant som avses i 7 §, ska kommunen dessutom kungöra förslaget på det sätt som anges i 11 d § *och med det innehåll som följer av 19 §*, om förslaget inte har kungjorts tidigare eller det har ändrats väsentligt.

19 §¹²

En underrättelse enligt 18 § ska anslås på kommunens anslags-
tavla. Av underrättelsen ska det framgå

1. vilket område detaljplanen avser,

2. om förslaget avviker från översiktsplanen,

3. var förslaget finns tillgängligt för granskning och hur lång granskningstiden är,

1. att kommunen har tagit fram ett förslag till att anta, ändra eller upphäva en detaljplan,

2. vilket område detaljplanen avser och planens huvudsakliga innehåll,

3. om förslaget avviker från översiktsplanen,

4. om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan,

5. om samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. miljöbalken,

6. när, var och på vilket sätt förslaget och det underlag som kommunen ska tillhandahålla enligt detta kapitel finns tillgängliga för granskning och hur lång granskningstiden är,

¹² Senaste lydelse 2017:761.

4. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under granskningstiden,

5. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas, *och*

6. att den som inte senast under granskningstiden har lämnat någon skriftlig synpunkt på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslut att anta planen.

7. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under granskningstiden,

8. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas,

9. tid och plats för ett offentligt möte, om ett sådant möte kommer att anordnas, och

10. att den som inte senast under granskningstiden har lämnat någon skriftlig synpunkt på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslut att anta planen.

21 §¹³

Under granskningstiden ska kommunen hålla förslaget tillgängligt för alla som vill granska det. Kommunen ska också se till att det underlag som avses i 8–10 §§ och den samrådsredogörelse som avses i 17 § finns tillgängliga liksom det planeringsunderlag i övrigt som kommunen anser har betydelse för bedömningen av förslaget.

Under granskningstiden ska kommunen hålla förslaget tillgängligt för alla som vill granska det. Kommunen ska också se till att det underlag som avses i 8–10 §§ och den samrådsredogörelse som avses i 17 § finns tillgängliga liksom det planeringsunderlag i övrigt som kommunen anser har betydelse för bedömningen av förslaget. *Informationen ska, med undantag för fastighetsförteckningen, finnas tillgänglig på kommunens webbplats under granskningstiden.*

Dessa skyldigheter gäller inte i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Om förslaget är ett sådant som avses i 7 a § och kungörandet har samordnats enligt 18 a § andra stycket, får kommunen fullgöra sin skyldighet enligt första stycket genom att hålla en kopia av handlingarna i det andra ärendet tillgänglig i den mån informationen finns där.

¹³ Senaste lydelse 2014:900.

23 §¹⁴

Efter granskningstiden ska kommunen göra ett granskningsutlåtande. Det ska innehålla en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under granskningstiden och en redovisning av kommunens förslag med anledning av synpunkterna.

Efter granskningstiden ska kommunen göra ett granskningsutlåtande. Det ska innehålla en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under granskningstiden och en redovisning av kommunens förslag med anledning av synpunkterna. *Det ska även innehålla information om på vilket sätt allmänheten har beretts tillfälle att delta under planförfarandet.*

Om förslaget är ett sådant som avses i 7 a § och kungörandet har samordnats enligt 18 a § andra stycket, ska granskningsutlåtandet också behandla de skriftliga synpunkter som har kommit in i det andra ärendet och har betydelse för detaljplaneprovningen.

24 §

Kommunen ska så snart som möjligt skicka granskningsutlåtandet eller ett meddelande om var det finns tillgängligt till dem som inte har fått sina synpunkter tillgodosedda.

Kommunen ska så snart som möjligt

1. *på sin anslagstavla anslå en underrättelse med information om var granskningsutlåtandet finns tillgängligt, och*

2. skicka granskningsutlåtandet eller ett meddelande om var det finns tillgängligt till dem som inte har fått sina synpunkter tillgodosedda.

Granskningsutlåtandet ska finnas tillgängligt tillsammans med övriga handlingar i ärendet.

Granskningsutlåtandet ska *dels* finnas tillgängligt tillsammans med övriga handlingar i ärendet, *dels hållas tillgängligt på kommunens webbplats under minst tre veckor. Dessa skyldigheter gäller inte i den utsträckning*

¹⁴ Senaste lydelse 2014:900.

det skulle strida mot lag eller annan författning.

29 §¹⁵

När detaljplanen har antagits ska kommunen

1. på sin anslagstavla anslå en underrättelse med information om antagandet tillsammans med upplysningar om var beslutet finns tillgängligt och vad den som vill överklaga beslutet måste göra, och

2. under minst tre veckor hålla planen, planbeskrivningen, samrådsredogörelsen, granskningsutlåtandet och ett protokollsutdrag med beslutet tillgängliga på sin webbplats.

Underrättelsen ska anslås och informationen tillgängliggöras samma dag som justeringen av det protokoll som innehåller beslutet tillkännages på kommunens anslagstavla.

Skyldigheten att hålla information tillgänglig gäller inte i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

31 §¹⁶

Meddelandet enligt 29 § ska skickas senast dagen efter det att justeringen av det protokoll som innehåller beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

Meddelandet enligt 30 § ska skickas senast dagen efter det att justeringen av det protokoll som innehåller beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

¹⁵ Senaste lydelse 2019:949.

¹⁶ Tidigare 31 § upphävd genom 2017:965.

33 §

Ett meddelande enligt 20, 24 eller 29 § som ska skickas till en samfällighet får skickas till

1. en ledamot av den styrelse som finns för samfälligheten,
2. den som är utsedd att förvalta samfällighetens angelägenheter,
eller

3. om det inte finns någon styrelse eller förvaltare, någon av samfällighetens delägare för att hållas tillgänglig för de andra delägarna.

34 §

Ett meddelande enligt 20, 24 eller 29 § som ska skickas till en bostadsrättshavare som saknar känd adress, får i stället skickas till en ledamot av styrelsen för bostadsrättsföreningen.

35 §

Om ett meddelande enligt 20, 24 eller 29 § ska skickas till ett stort antal personer som inte är samfälligheter eller bostadsrättshavare, och det skulle innebära större kostnader och besvär än vad som är försvarligt med hänsyn till ändamålet med meddelandet att skicka det till var och en av dem, får kommunen

1. om meddelandet är ett sådant som avses i 20 §, låta bli att skicka det enligt 20 § 1, och

2. om meddelandet är ett sådant som avses i 24 eller 29 §, i stället för att skicka det, kungöra meddelandet genom att anslå det på kommunens anslagstavla och

a) föra in det i en ortstidning, eller

b) sprida ett informationsblad om kungörelsen till de boende som är berörda, om det stora antalet mottagare av meddelandet är boende.

Om kungörelsen avser ett meddelande enligt 29 §, ska det av kungörelsen framgå vilket beslut som meddelandet avser, när beslutet tillkännagavs och vad den måste göra som vill överklaga beslutet. Om kungörelsen förs in i en ortstidning, ska det ske samma dag som beslutet tillkännages.

Om kungörelsen avser ett meddelande enligt 30 §, ska det av kungörelsen framgå vilket beslut som meddelandet avser, när beslutet tillkännagavs och vad den måste göra som vill överklaga beslutet. Om kungörelsen förs in i en ortstidning, ska det ske samma dag som beslutet tillkännages.

Beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan

38 d §

Ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska innehålla de huvudsakliga skälen för kommunens ställningstagande, om kommunen har redovisat att den avser att ingå ett exploateringsavtal eller genomföra en markanvisning.

39 §¹⁷

I fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser ska kommunen tillämpa bestämmelserna om förslag till och antagande av en detaljplan i 7 §, 8 § i den del som avser fastighetsförteckning, 9, 10 och 11 §§, 11 c § första stycket, 11 d–15 §§, 17, 18, 19 och 20 §§, 21 § första stycket,

I fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser ska kommunen tillämpa bestämmelserna om förslag till och antagande av en detaljplan i 7 §, 8 § i den del som avser fastighetsförteckning, 9, 10 och 11 §§, 11 c § första stycket, 11 d–15 §§, 17, 18, 19 och 20 §§, 21 § första och

¹⁷ Senaste lydelse 2020:76.

22 och 22 a §§, 23 § första stycket, 24, 25, 27, 29 och 30 §§, 32 § 1 och 2, 33–35 och 38 §§. Vid tillämpningen ska det som sägs om detaljplan avse områdesbestämmelserna.

andra styckena, 22 och 22 a §§, 23 § första stycket, 24, 25, 27, 29–31 §§, 32 § 1 och 2, 33–35 och 38 §§. Vid tillämpningen ska det som sägs om detaljplan avse områdesbestämmelserna.

9 kap.

40 a §

Ett beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla de huvudsakliga skälen till att en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om åtgärden innebär att området kan tas i anspråk för eller om den vidtas i ett område som redan är i anspråk taget för

1. ett industriområde,
2. ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
3. en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. en hamn för fritidsbåtar,
5. ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar utanför sammanhållen bebyggelse,
6. en campingplats,
7. en nöjespark, eller
8. en djurpark.

Redovisningen av skälen ska ske i den omfattning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 7 a §.

41 a §¹⁸

Ett beslut om att ge lov eller positivt förhandsbesked ska kungöras genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar. I meddelandet ska beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt anges.

Ett beslut om att ge lov eller positivt förhandsbesked ska kungöras genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar. I meddelandet ska beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt anges. *Om byggnadsnämnden har bedömt att en sådan åtgärd som avses i 40 a § inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska även det framgå av meddelandet.*

Bestämmelserna i första stycket ska även tillämpas på beslut att vägra lov eller ge negativt förhandsbesked, om utgången beror på att en sådan åtgärd som avses i 40 a § kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

13 kap.

12 §

En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges i 4 kap. 34 § denna lag.

En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga

1. ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk på ett sådant sätt som anges i 4 kap. 34 § andra stycket denna lag, och

2. ett beslut att ge bygglov eller positivt förhandsbesked för en åtgärd som anges i 4 kap. 2 § första

¹⁸ Senaste lydelse 2015:668.

stycket 3 a och som ska föregås av en bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Rätten att överklaga enligt första stycket gäller dock inte beslut som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt.

16 kap.

1 §¹⁹

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. när *genomförandet av en detaljplan på grund av en sådan användning som avses i 4 kap. 34 § andra stycket kan antas medföra en betydande miljöpåverkan*, och

2. undantag från kommunens skyldighet enligt 5 kap. 32 eller 39 § att skicka handlingar om detaljplaner eller områdesbestämmelser till länsstyrelsen.

1. när *det kan antas medföra en betydande miljöpåverkan att*

a) *genomföra en detaljplan på grund av ett sådant ianspråktagande som avses i 4 kap. 34 § andra stycket, och*

b) *vidta en åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3,*

2. *undantag från kraven på att kommunen med en detaljplan ska pröva en sådan åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3, och*

3. undantag från kommunens skyldighet enligt 5 kap. 32 eller 39 § att skicka handlingar om detaljplaner eller områdesbestämmelser till länsstyrelsen.

7 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om den redovisning som i vissa fall ska ske i ett beslut om lov eller förhandsbesked i fråga om åtgärdens miljöpåverkan enligt 9 kap. 40 a §.

¹⁹ Senaste lydelse 2020:76.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021.

2. Äldre bestämmelser, förutom 4 kap. 34 §, 13 kap. 12 § och 16 kap. 1 §, gäller fortfarande för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

3. Punkt 2 gäller inte om kommunen i ett visst ärende beslutar att den inte ska tillämpas. Om så sker ska det av planhandlingarna framgå vilka bestämmelser som har tillämpats.

4. Äldre bestämmelser, förutom 4 kap. 2 §, 13 kap. 12 § och 16 kap. 7 a §, gäller fortfarande för ärenden om bygglov eller förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

2.2 Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om plan- och byggförordningen (2011:338)

dels att 2 kap. 4 a och 5 §§ och 6 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas sju nya paragrafer, 2 kap. 3 a, 4 b och 4 c §§ och 6 kap. 8 a, 8 b, 10 och 11 §§, och närmast före 2 kap. 4 b §, 6 kap. 10 och 11 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 a §

Om en detaljplan antas, ändras eller upphävs, ska länsstyrelsen underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av beslutet.

4 a §²

Om det i fråga om en regionplan, översiktsplan eller detaljplan krävs samråd med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken, ska länsstyrelsen underrätta Naturvårdsverket om detta. Underrättelse-skyldigheten gäller också när en sådan plan antas, ändras eller upphävs, om den har varit föremål för samråd med ett annat land.

Första stycket gäller inte om det är uppenbart onödigt att underrätta Naturvårdsverket.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU.

² Senaste lydelse 2020:78.

Undantag från kravet på reglering med detaljplan

4 b §

Trots 4 kap. 2 § första stycket 3 plan- och bygglagen (2010:900) krävs det inte någon detaljplan för en åtgärd som kräver bygglov på grund av att området kan tas i anspråk eller redan har tagits i anspråk för

- ett industriområde,*
- ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,*
- ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, eller*
- en campingplats.*

Undantaget från kravet på detaljplan gäller endast om

1. den sammanlagda ytan understiger 5 000 kvadratmeter och den tas i anspråk som tomt, ett område för en annan anläggning än en byggnad eller mark för gemensam användning, eller som sedan tidigare har tagits i anspråk på ett sådant sätt,

2. åtgärden inte

a) strider mot den översiktsplan eller de områdesbestämmelser som gäller för området, och

b) kan antas medföra sådana olägenheter eller risker för omgivningen som är mer omfattande än vad som normalt kan förväntas

från bostadshus, kontor, detaljhandel eller liknande verksamhet, och

3. det område som åtgärden ska utföras i inte

a) är ett mark- eller vattenområde som inte alls eller endast obetydligt är påverkat av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön enligt 3 kap. 2 § miljöbalken,

b) är ett mark- eller vattenområde som är särskilt känsligt från ekologisk synpunkt enligt 3 kap. 3 § miljöbalken,

c) utgör brukningsvärd jordbruksmark enligt 3 kap. 4 § miljöbalken,

d) är ett område av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövården eller friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken,

e) är ett område av riksintresse enligt 4 kap. 2, 4 eller 5 § miljöbalken,

f) är en nationalstadspark enligt 4 kap. 7 § miljöbalken,

g) är en nationalpark, ett naturreservat, ett kulturresevat eller ett annat område som är skyddat enligt 7 kap. miljöbalken,

h) är ett bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen,

i) är ett område som är upptaget på världsarvslistan i enlighet med Unescos konvention av den

16 november 1972 om skydd för världens kultur- och naturarv, eller

j) är ett område där miljökvalitetsnormer inte följs eller riskerar att inte kunna följas.

Andra stycket 3 e gäller endast om det område som åtgärden ska utföras i inte sedan tidigare utgör tomt.

4 c §

Trots 4 b § gäller kravet på detaljplan om byggnadsnämnden beslutar detta på grund av att åtgärden tillsammans med befintliga eller redan beslutade åtgärder kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

5 §³

När kommunen tar fram en detaljplan som medger att planområdet får tas i anspråk för en sådan verksamhet eller åtgärd som avses i 4 kap. 34 § andra stycket plan- och bygglagen (2010:900), ska kommunen vid sin bedömning av om planen medför en betydande miljöpåverkan ta hänsyn till det som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

När kommunen tar fram en detaljplan som medger att planområdet får tas i anspråk för en sådan verksamhet eller åtgärd som avses i 4 kap. 34 § andra stycket plan- och bygglagen (2010:900), ska kommunen vid sin bedömning av om planen medför en betydande miljöpåverkan ta hänsyn till det som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Om bedömningen avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska kommunen även ta hänsyn till resultatet av den bedömningen.

³ Senaste lydelse 2017:978.

6 kap.**1 §⁴**

I fråga om andra anläggningar än byggnader krävs det bygglov för att anordna, inrätta, uppföra, flytta eller väsentligt ändra

1. nöjesparker, djurparker, idrottsplatser, skidbackar *med liftar, kabinbanor*, campingplatser, skjutbanor, *småbåtshamnar*, friluftsbad, motorbanor och golfbanor, 1. nöjesparker, djurparker, idrottsplatser, skidbackar, *skidliftar, linbaneanläggningar*, campingplatser, skjutbanor, *hamnar för fritidsbåtar*, friluftsbad, motorbanor och golfbanor,

2. upplag och materialgårdar,

3. tunnlar och berggrum som inte är avsedda för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller gruvsdrift,

4. fasta cisterner och andra fasta anläggningar för kemiska produkter som är hälso- och miljöfarliga och för varor som kan medföra brand eller andra olyckshändelser,

5. radio- eller telemaster eller torn,

6. vindkraftverk som

a) är högre än 20 meter över markytan,

b) placeras på ett avstånd från gränsen som är mindre än kraftverkets höjd över marken,

c) monteras fast på en byggnad, eller

d) har en vindturbin med en diameter som är större än tre meter,

7. murar och plank,

8. parkeringsplatser utomhus,

9. begravningsplatser, och

10. transformatorstationer.

8 a §

En ansökan om bygglov eller förhandsbesked för en åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 a plan- och bygglagen (2010:900) i ett område utanför detaljplan ska, utöver det som sägs i 8 §, innehålla uppgifter om

1. byggnadsverkets utformning och omfattning,

⁴ Senaste lydelse 2014:225.

2. rivningsarbeten, om sådana kan förutses,

3. miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade,

4. vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat,

5. de betydande miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga,

6. åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga, och

7. byggherrens bedömning av om en betydande miljöpåverkan kan antas.

Om den sökta åtgärden omfattas av undantagen i 2 kap. 4 b §, gäller första stycket bara om åtgärden

1. innebär en ändring av

– ett industriområde,

– ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,

– ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, eller

– en campingplats, och

2. kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

8 b §

Uppgifterna enligt 8 a § ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att kunna ta ställning till om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utifrån de omständigheter som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska uppgifterna i ansökan utformas med hänsyn till resultatet av den bedömningen.

Bedömning av åtgärdens miljöpåverkan*10 §⁵*

Vid prövning av en ansökan om bygglov enligt 9 kap. 31 § 2 plan- och bygglagen (2010:900), ska bedömningen av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 4 kap. 2 § samma lag ske med hänsyn till de omständigheter som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska byggnadsnämnden vid sin bedömning av åtgärdens miljöpåverkan ta hän-

⁵ Tidigare 10 § upphävd genom 2018:1543.

syn till resultatet av den bedömningen.

Beslutets innehåll

11 §

Vid den redovisning av skälen för ett beslut om lov eller förhandsbesked som avses i 9 kap. 40 a § plan- och bygglagen (2010:900) ska byggnadsnämnden ange vilka omständigheter enligt 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) som den ansett vara relevanta för bedömningen av åtgärdens miljöpåverkan.

Redovisningskravet gäller endast beslut som avser en åtgärd som ska vidtas i ett område utanför detaljplan. Om den sökta åtgärden omfattas av undantagen i 2 kap. 4 b §, gäller dock kravet endast i de fall som avses i 8 a § andra stycket.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2021.

2. Äldre bestämmelser, förutom 2 kap. 3 a §, gäller fortfarande för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

3. Punkten 2 gäller inte om kommunen med stöd av punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2020:000) om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) för ett visst ärende har beslutat att äldre bestämmelser inte ska tillämpas, trots att ärendet har påbörjats före den 1 juli 2021.

4. Äldre bestämmelser, förutom 2 kap. 4 b §, gäller fortfarande för ärenden om bygglov eller förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före ikraftträdandet och mål och ärenden

som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

3 Ärendet och dess beredning

Europeiska kommissionen har i en formell underrättelse i oktober 2019 (M2019/01829/R) framfört synpunkter på hur det s.k. MKB-direktivet¹ har genomförts i svensk rätt.

Med anledning av de synpunkter som kommissionen har framfört när det gäller det svenska genomförandet av MKB-direktivet, har en översyn av genomförandet inletts inom Regeringskansliet. Den formella underrättelsen omfattar det svenska genomförandet i stort inte enbart hur MKB-direktivet har genomförts i plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL. Översynen i fråga om plan- och bygglagen har, i syfte att förtydliga genomförandet av direktivet, resulterat i de förslag som redovisas i denna promemoria.

Regeringen beslutade den 19 januari 2017 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över hur översiktsplaneringen kan utvecklas för att underlätta efterföljande planering och hur kommunen kan ges större möjligheter att besluta om en bebyggelse behöver regleras med en detaljplan (dir. 2017:6). Enligt direktiven skulle utredaren bl.a. föreslå hur kravet på detaljplan kan begränsas och hur angränsande lagstiftning kan utformas samt analysera hur förslagen förhåller sig till kraven i MKB-direktivet. Utredningen antog namnet Översiktsplaneutredningen. I juni 2017 överlämnade utredningen delbetänkandet Detaljplanekravet (SOU 2017:64). Betänkandet har remissbehandlats. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Finansdepartementet (N2017/04517/SPN). Förslagen i betänkandet låg till grund för förslagen i propositionen Ett tydligare och enklare detaljplanekrav (prop. 2017/18:167). I propositionen anges att förslaget om ett nytt bemyndigande att meddela föreskrifter om

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU.

när ett byggnadsverk eller dess användning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bereds vidare i Regeringskansliet (s. 6).

Genom en ändring av regleringsbrevet för budgetåret 2018 uppdrog regeringen den 9 maj 2018 åt Naturvårdsverket att lämna förslag till förtydliganden när det gäller genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen. Förslagen redovisades den 6 december 2018 i Naturvårdsverkets skrivelse Förtydligande av MKB-direktivets genomförande vid bygglovsprövning (M2018/02864/Me). Skrivelsen har inte remitterats.

4 EU-rättsliga och internationella krav

Inom EU-rätten finns det två direktiv om miljöbedömningar. Det är dels det s.k. MKB-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt), dels det s.k. SMB-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan). Bestämmelser med krav som rör allmänhetens deltagande i utarbetandet av planer och program finns också i det s.k. miljöinformationsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG av den 26 maj 2003 om åtgärder för allmänhetens deltagande i utarbetandet av vissa planer och program avseende miljön och om ändring, med avseende på allmänhetens deltagande och rätt till rättslig prövning, av rådets direktiv 85/337/EEG och 96/61/EG).

Utöver dessa direktiv finns det också krav på miljökonsekvensbeskrivningar och miljörapporter i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (den s.k. Esbokonventionen, SÖ 1992:1) samt i protokollet till konventionen (SÖ 2006:24).

4.1 MKB-direktivet

MKB-direktivet innehåller bestämmelser som ska säkerställa att en systematisk bedömning av miljöpåverkan genomförs för projekt som på grund av sin art, storlek eller lokalisering medför en betydande miljöpåverkan. För detta ändamål föreskrivs tillståndsplikt och krav på en bedömning av deras påverkan innan tillstånd ges.

I bilaga I till direktivet finns en lista över de projekt som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och för vilka miljökonsekvensbedömning och tillståndsprövning är obligatoriskt. I bilaga II till direktivet finns en lista över de projekt där medlemsstaterna själva får bedöma från fall till fall eller med tillämpning av gränsvärden eller kriterier om en miljökonsekvensbedömning bör göras. Vid prövningen av om en miljökonsekvensbedömning ska göras för projekt som anges i bilaga II till direktivet ska de urvalskriterier som anges i bilaga III till direktivet tillämpas. Denna del kallas i svensk rätt för undersökning (engelskans screening).

De typer av projekt som omfattas av direktivet är dels sådana som i Sverige tillståndsprövas enligt miljöbalken – miljöfarlig verksamhet (9 kap.) och vattenverksamhet (11 kap.) – dels sådana som huvudsakligen prövas enligt annan lagstiftning, t.ex. vägar och järnvägar.

I fråga om de projekt för vilka en miljökonsekvensbedömning ska göras ställer direktivet krav på att verksamhetsutövaren ska utarbeta en miljökonsekvensbeskrivning, vars innehåll regleras i den sista bilagan till direktivet, bilaga IV. Vilka krav som i det enskilda fallet kan ställas på en miljökonsekvensbeskrivning avgörs från fall till fall (avgränsning, engelskans scoping). Processen innefattar även samråd, granskning och bedömning och avslutas med ett beslut om tillstånd. Direktivet innehåller också bestämmelser om vad som gäller när ett projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på miljön i en annan medlemsstat.

För de verksamheter och åtgärder som inte bedöms ha en betydande miljöpåverkan eller som inte finns upptagna i vare sig bilaga I eller II ställer MKB-direktivet inte några krav på vare sig tillståndsplikt eller en bedömning av deras miljöpåverkan.

Det ursprungliga MKB-direktivet ändrades genom rådets direktiv 97/11/EG av den 3 mars 1997 om ändring av direktiv 85/337/EEG om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. Ändringen innebar bl.a. att det infördes en möjlighet för en sökande att inhämta besked från berörd myndighet om innehållet i och omfattningen av en miljökonsekvensbeskrivning. Dessutom utökades förteckningen i direktivets bilaga I över de projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och bilaga III infördes. Direktivet har även ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG av den 26 maj 2003 om åtgärder för allmänhetens deltagande i utarbetandet av vissa planer och program av-

seende miljön och om ändring, med avseende på allmänhetens deltagande och rätt till rättslig prövning, av rådets direktiv 85/337/EEG och 96/61/EG. Denna ändring genomfördes i syfte att anpassa direktivet till den s.k. Århuskonventionen, dvs. konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (SÖ 2005:28). Eftersom MKB-direktivet hade ändrats flera gånger kodifierades det och dess officiella namn är numera Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. Direktivet finns i *bilaga 1*.

De senaste ändringarna i MKB-direktivet

Sedan kodifieringen av MKB-direktivet har direktivet ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. Det s.k. ändringsdirektivet finns i *bilaga 2*. En konsoliderad version av direktivet finns i *bilaga 3*.

Många av ändringarna är förtydliganden med anledning av EU-domstolens rättspraxis. Andra syftar t.ex. till att effektivisera förfarandet och öka kvaliteten på beslutsunderlaget och miljöbedömningarna. De huvudsakliga ändringarna sammanfattas nedan.

- Ordet miljökonsekvensbedömning definieras (artikel 1.2g).
- Det ska finnas samordnade eller gemensamma förfaranden i förhållande till det s.k. art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet (artikel 2.3).
- Miljökonsekvensbedömningen ska omfatta fler miljöaspekter (artikel 3.1).
- Kraven på det underlag som ska finnas inför ett beslut om betydande miljöpåverkan förtydligas (artikel 4.4).
- Den ansvariga myndigheten ska fatta sitt beslut om en åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan inom 90 dagar (artikel 4.6).

- Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll förtydligas (artikel 5.1 och bilaga IV).
- Exploatören ska beakta tillgängliga resultat från andra relevanta bedömningar om miljöpåverkan som gjorts till följd av annan unionslagstiftning (artikel 5.1).
- Exploatören ska se till att miljökonsekvensbeskrivningen utarbetas av behöriga experter (artikel 5.3).
- Den ansvariga myndigheten ska se till att den har, eller vid behov kan tillgå, tillräcklig expertis för att granska miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 5.3).
- Lokala och regionala myndigheter, som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan bli berörda, ska delta i samråden (artikel 6.1).
- Allmänheten ska informeras elektroniskt (artikel 6.2).
- Den berörda allmänheten ska få minst 30 dagar på sig att komma in med synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 6.7).
- Ett beslut om att bevilja tillstånd ska innehålla en motiverad slutsats om projektets betydande miljöpåverkan, alla miljövillkor som bifogas beslutet, en beskrivning av projektets särdrag eller planerade åtgärder för att undvika, förebygga eller minska och om möjligt kompensera betydande negativ miljöpåverkan samt i tillämpliga fall kontrollåtgärder (artikel 8a.1).
- I ett beslut om att avslå en tillståndsansökan ska de huvudsakliga skälen till avslaget anges (artikel 8a.2).
- Den eller de ansvariga myndigheterna som fullgör de skyldigheter som följer av direktivet ska göra detta på ett objektivet sätt, som inte ger upphov till en situation som kan leda till intressekonflikt. Oförenliga funktioner ska skiljas åt när skyldigheterna enligt direktivet fullgörs, om den ansvariga myndigheten även är exploatör (artikel 9a).
- Det ska finnas regler för sanktioner vid överträdelser av de nationella bestämmelser som antas enligt direktivet (artikel 10a).

4.2 SMB-direktivet

Syftet med SMB-direktivet är att integrera miljöaspekter vid utarbetande och antagande av vissa planer och program vars genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

SMB-direktivet är tillämpligt på planer och program som tas fram eller antas av en myndighet eller kommun eller som antas genom ett lagstiftningsförfarande. Det ska vara fråga om planer och program som krävs enligt lag eller annan författning. Av definitionen av plan och program (artikel 2a) framgår också att ändringar av planer och program omfattas av direktivet. En sista förutsättning för att en plan eller ett program ska omfattas av direktivet är att genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

De planer och program som omfattas av direktivets tillämpningsområde kan delas upp i två grupper. I den första gruppen finns planer och program som typiskt sett kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Denna grupp kan i sin tur delas upp i två kategorier, dels planer och program som upprättas för vissa i direktivet uppräknade områden såsom energi, avfall, transporter m.m. och som anger förutsättningarna för tillstånd till verksamheter som omfattas av bilaga I eller II till MKB-direktivet, dels planer och program som kan antas påverka s.k. Natura 2000-områden. Till den andra gruppen hör planer och program som inte typiskt sett anses medföra en betydande miljöpåverkan utan där bedömningen av miljöpåverkan i stället ska göras i det enskilda fallet. Till denna grupp hör planer och program som omfattas av den första gruppen men som endast gäller små områden på lokal nivå och planer och program inom andra områden än de som omfattas av första gruppen och som anger förutsättningarna för andra verksamheter och åtgärder än de som räknas upp i bilagorna till MKB-direktivet. I sådana fall ska bedömningen av miljöpåverkan ske i det enskilda fallet och utifrån vissa i direktivet fastställda kriterier.

Inom ramen för miljöbedömningen ska en miljörapport tas fram. I rapporten ska den betydande miljöpåverkan redovisas och rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas. De uppgifter som en miljörapport ska innehålla listas i bilaga I till direktivet. I direktivet finns bestämmelser om samråd med myndigheter och

allmänhet. När planen eller programmet tas fram ska hänsyn tas till miljörapporten och de synpunkter som lämnats vid samråd. När en plan eller ett program har antagits ska berörda myndigheter och allmänheten informeras. Direktivet innehåller också bestämmelser om vad som gäller när genomförandet av en plan eller ett program kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i en annan medlemsstat.

SMB-direktivets bestämmelser har genomförts i svensk rätt genom bestämmelser i bl.a. 6 kap. miljöbalken och i plan- och bygglagen.

4.3 Esbokonventionen

Esbokonventionen trädde i kraft för Sverige den 10 september 1997. Enligt konventionen ska en verksamhet, som kan antas förorsaka en betydande skadlig gränsöverskridande påverkan och som närmare anges i en bilaga till konventionen, föregås av en underrättelse till varje fördragspart så tidigt som möjligt och inte senare än när allmänheten i det egna landet informeras om den. Syftet med underrättelsen är att säkerställa tillräckliga och effektiva överläggningar.

De projekt som omfattas av bilagan är t.ex. motor- och järnvägar, flygplatser, hamnar, oljeraffinaderier och avverkning av stora skogsområden.

I konventionen anges att en miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas och att den ska innehålla vissa uppgifter som närmare preciseras i en bilaga till konventionen. Miljökonsekvensbeskrivningen ska överlämnas till den utsatta fördragsparten för vidare distribution till myndigheter och allmänhet i de områden som kan antas bli påverkade. Upphovsparten ska efter att miljökonsekvensbeskrivningen färdigställts inleda samråd med den utsatta parten angående den föreslagna verksamhetens eventuella gränsöverskridande påverkan och åtgärder för att reducera eller eliminera denna påverkan. Konventionen ändrades 2001 i fråga om allmänhetens rätt att delta i processen. Samtidigt öppnades konventionen även för länder som inte ingick i FN:s ekonomiska kommission för Europa (FN/ECE). Ändringarna trädde i kraft för Sverige den 26 augusti 2014. Ytterligare en ändring i fråga om vilka verksamheter som ska omfattas av konventionen antogs 2004. Den senaste ändringen har ännu inte trätt i kraft.

I fråga om planer och program i gränsöverskridande sammanhang antogs i maj 2003 ett protokoll till Esbokonventionen – protokollet av den 21 maj 2003 om strategiska miljöbedömningar. Protokollet trädde i kraft för Sverige den 11 juli 2010. I protokollet regleras bl.a. vilka planer och program som berörs av protokollet genom att de kan antas medföra en betydande påverkan på miljön. Av protokollet framgår också vilka uppgifter en miljörapport ska innehålla och hur samråd ska genomföras. De flesta av protokollets bestämmelser har en motsvarighet i SMB-direktivet.

Esbokonventionen genomförs i svensk rätt genom bestämmelser i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

4.4 Århuskonventionen

Århuskonventionen trädde i kraft i oktober 2001. Sverige är part till konventionen sedan 2005.

Konventionen vilar på princip 10 i Riodeklarationen om miljö och utveckling, som antogs vid FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992. Denna princip anger att miljöfrågor hanteras bäst när alla berörda medborgare deltar på lämplig nivå. På det nationella planet ska, enligt principen, varje individ ha skälig tillgång till den miljöinformation som finns hos offentliga organ, inklusive information om farliga material och verksamheter i deras samhällen och det ska ges möjlighet att delta i beslutsprocessen. Stater ska underlätta och uppmuntra folkligt medvetande och deltagande genom att se till att information finns lätt åtkomlig. Tillgång till effektiva juridiska och administrativa procedurer inklusive rättsmedel för upprättelse och gottgörelse ska erbjudas.

I konventionen förklaras att ett tillfredsställande miljöskydd är väsentligt för människors välbefinnande och för deras åtnjutande av grundläggande mänskliga rättigheter. Varje människa har rätt att leva i en miljö som är förenlig med hälsa och välbefinnande men har också en skyldighet att, både ensam och tillsammans med andra, skydda och förbättra miljön för nuvarande och kommande generationer. För att kunna hävda denna rättighet och fullgöra denna skyldighet anger konventionen att medborgarna måste ha tillgång till miljöinformation, rätt att delta i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Konventionens bestämmelser utgör en

minimistandard för rättigheterna. Enligt konventionen har icke-statliga organisationer som främjar miljöskydd och som uppfyller de krav som uppställs i nationell rätt en särskilt viktig roll och de tillerkänns därför samma rättigheter som den berörda allmänheten i övrigt.

Konventionen bygger på tre grundprinciper som brukar kallas konventionens tre pelare:

- Allmänhetens rätt att ta del av miljöinformation som finns hos myndigheter.
- Allmänhetens rätt att delta i beslutsprocesser som har inverkan på miljön.
- Allmänhetens tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor.

Miljöorganisationers tillgång till rättslig prövning

Enligt artikel 9.2 i Århuskonventionen är konventionens parter skyldiga att se till att den berörda allmänhet som har ett tillräckligt intresse eller som hävdar att en rättighet kränkts, har rätt att få den materiella och formella giltigheten av sådana beslut, handlingar och underlåtenheter som omfattas av artikel 6 prövade av domstol eller något annat oberoende och opartiskt organ som inrättats genom lag. Den berörda allmänheten utgörs av såväl fysiska och juridiska personer som föreningar, organisationer och grupper (artikel 2.4). Icke-statliga organisationer som främjar miljöskydd och som uppfyller de krav som ställs i nationell rätt tillerkänns uttryckligen denna rätt till prövning och presumeras ha ett tillräckligt intresse av beslut på miljöområdet samt rättigheter som kan kränkas (artikel 9.2 läst tillsammans med artikel 2.5).

De beslut som omfattas av artikel 6 i konventionen är i första hand beslut om tillstånd till sådana verksamheter som uttryckligen anges i bilaga I till konventionen, så som större miljöfarliga verksamheter och infrastrukturprojekt (punkterna 1–19). Vidare omfattas beslut om tillstånd till alla andra verksamheter där allmänhetens deltagande är föreskrivet enligt ett förfarande för bedömning av miljöpåverkan i enlighet med den nationella lagstiftningen (punkten 20). Artikel 6 ska även, i enlighet med nationell rätt, tillämpas på

beslut om tillstånd till verksamheter som inte anges i bilaga I men som kan ha en betydande miljöpåverkan (artikel 6.1b).

Förutom den uttryckliga rätten i artikel 9.2 att överklaga beslut, handlingar och underlåtenheter som omfattas av artikel 6 ska, enligt artikel 9.3, varje part till konventionen se till att den allmänhet som uppfyller eventuella kriterier i nationell rätt har rätt att få handlingar och underlåtenheter av personer och myndigheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen¹ prövade av domstol eller i administrativ ordning.

Århuskonventionen och EU-lagstiftningen

Såväl EU som samtliga medlemsstater i EU är parter till Århuskonventionen. Eftersom EU är part till konventionen är denna en del av unionens rättsordning (se EU-domstolens dom *Lesoochranárske zoskupenie* (den slovakiska brunbjörnen), C-240/09, EU:C:2011:125). För genomförande av Århuskonventionen inom unionsrätten har ett flertal rättsakter antagits, bl.a. miljöinformationsdirektivet², direktivet om allmänhetens deltagande³ och MKB-direktivet. Det saknas en övergripande EU-lagstiftning som genomför konventionens bestämmelser om tillgång till rättslig prövning, men artikel 11 i MKB-direktivet är ett genomförande av Århuskonventionens artikel 9.2.

EU-domstolen har i sin praxis bekräftat att nationella bestämmelser som fastställer krav som ska vara uppfyllda för att en icke-statlig miljöorganisation ska anses ha en rätt att överklaga måste säkerställa dels en omfattande rätt till rättslig prövning, dels att MKB-direktivets bestämmelser om rätt till rättslig prövning ges en ändamålsenlig verkan (se EU-domstolens dom *Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening mot Stockholms kommun*, C-263/08, EU:C:2009:631).

Tillämpningen av artikel 9.3 i Århuskonventionen på nationell nivå har prövats av EU-domstolen i bl.a. mål C-240/09. Domstolen

¹ Läs mer om definitionen av detta begrepp i avsnitt 6.4.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG av den 26 maj 2003 om åtgärder för allmänhetens deltagande i utarbetandet av vissa planer och program avseende miljö och om ändring, med avseende på allmänhetens deltagande och rätt till rättslig prövning, av rådets direktiv 85/337/EEG.

har funnit att artikel 9.3 inte har direkt effekt i unionsrättslig mening, men att artikeln innebär att det ankommer på nationell domstol att i den utsträckning det är möjligt tolka den processuella rätten, avseende de villkor som ska vara uppfyllda för att få till stånd en prövning av domstol eller i administrativ ordning, så att den står i överensstämmelse med såväl målen i artikel 9.3 (dvs. att allmänheten ska ges den tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor som följer av konventionen) som målet att säkerställa ett effektivt domstolsskydd av rättigheterna enligt unionsrätten, så att en miljöorganisation ges möjlighet att väcka talan vid domstol mot ett beslut fattat efter ett administrativt förfarande som kan strida mot unionens miljölagstiftning. Som en följd av detta anses miljöorganisationer vara berörda av olika beslut enligt plan- och bygglagen på ett sådant sätt att de har möjlighet att klaga på dessa (jfr 13 kap. 8 § PBL).

5 Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen

5.1 Huvuddragen i genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen

MKB-projekten

MKB-direktivet innehåller krav på att medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bl.a. på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras miljöpåverkan, innan tillstånd ges (artikel 2.1). I bilaga I till direktivet anges de projekt som alltid ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. När det däremot gäller projekt som anges i bilaga II ska medlemsstaterna själva bestämma om dessa ska antas medföra en betydande miljöpåverkan, antingen efter en granskning från fall till fall eller genom att fastställa gränsvärden eller kriterier.

Bestämmelserna i plan- och bygglagen säkerställer att några av de projekt som anges i bilaga II blir föremål för tillståndsprövning. Det gäller bl.a. vissa infrastrukturprojekt, nämligen

- anläggning av industriområden (punkt 10a), och
- projekt för tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser (punkt 10b).

Det gäller vidare de projekt för turism och fritid som anges i bilaga II, nämligen

- skidbackar, skidliftar och linbanor och härmed förbundna anläggningar (punkt 12a),

- hamnar för fritidsbåtar (punkt 12b),
- fritidsbyar och hotellkomplex utanför stadsområden och härmed förbundna anläggningar (punkt 12c),
- permanenta campingplatser (punkt 12d), och
- temaparker (punkt 12e).

Kravet på tillståndsprovning gäller även sådana förändringar eller utvidgningar av projekt som anges i bilaga II, vilka redan har godkänts, utförts eller håller på att utföras och vilka kan få betydande negativ inverkan på miljön (punkt 13a).

De projekt i bilaga II som genomförs i svensk rätt genom bestämmelser i plan- och bygglagen kommer i det följande att benämnas MKB-projekt.

Bygglovsprovningen fungerar som en behovsbedömning där det bedöms om åtgärden förutsätter detaljplaneläggning

Kraven på att MKB-projekten ska bli föremål för en tillståndsprovning genomförs i plan- och bygglagen genom kraven på bygglov (jfr prop. 2004/05:59 s. 12). Av lagen framgår att det krävs bygglov för nybyggnad, tillbyggnad och annan ändring än tillbyggnad av byggnader (9 kap. 2 §). Vidare krävs det enligt plan- och byggförordningen (2011:338), förkortad PBF – i fråga om vissa andra anläggningar än byggnader – bygglov för att anordna, inrätta, uppföra, flytta eller väsentligt ändra t.ex. campingplatser, småbåtshamnar, nöjesparker och djurparker (6 kap. 1 §).

Som redan nämnts får medlemsstaterna bestämma om de projekt som listas i bilaga II ska antas medföra en betydande miljöpåverkan antingen efter en granskning från fall till fall eller genom gränsvärden eller kriterier som fastställs av medlemsstaten (artikel 4.2). För MKB-projekten i plan- och bygglagen gäller att en granskning från fall till fall ska göras.

Granskningen av vilka projekt som ska antas medföra en betydande miljöpåverkan sker i bygglovsprovningen. Utgångspunkten i plan- och bygglagen är att ett MKB-projekt alltid förutsätter detaljplaneläggning, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bygglovsprovningen fungerar alltså som en behovs-

bedömning¹, för att avgöra om ett MKB-projekt behöver bli föremål för den miljökonsekvensbedömning som sker inom ramen för detaljplaneläggningen. Om åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, behöver någon miljökonsekvensbedömning inte ske och det är då tillräckligt med den prövning som sker inom ramen för bygglovet.

Vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att bygglov ska ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan framgår av 9 kap. 31 § PBL. Bland annat krävs det att åtgärden inte förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 eller 3 § PBL.

Enligt 4 kap. 2 § första stycket PBL ska planläggning som huvudregel ske för bl.a.

1. en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk,
2. en bebyggelse som ska förändras eller bevaras,
3. ett nytt byggnadsverk som kräver bygglov, och
 - a) byggnadsverket eller dess användning får betydande inverkan på omgivningen [...].

Av andra stycket i samma paragraf framgår att det trots bestämmelsen i punkten 3 ovan inte krävs någon detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov eller förhandsbesked och varken byggnadsverket eller dess användning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Ett byggnadsverk som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska således alltid leda till planläggning. Av förarbetena till plan- och bygglagen framgår att uttrycket betydande inverkan på omgivningen omfattar mer än uttrycket en betydande miljöpåverkan, däribland inverkan på landskapsbilden eller på den arkitektoniska stadsmiljön eller på förutsättningarna för trafiken eller på förutsättningarna för friluftslivet (se prop. 2009/10:170 del 1 s. 195). En bebyggelse eller ett byggnadsverk som kan antas medföra en betyd-

¹ Den bedömning som görs för att från till fall bestämma om ett visst MKB-projekt behöver genomgå en miljöbedömning benämns i MKB-direktivet behovsbedömning (se artikel 4.4). Motsvarande process kallas i miljöbalken för undersökning. Undersökningen omfattar dock enligt miljöbalken även ett samråd med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden (se 6 kap. 24 §). Eftersom det inte krävs något samråd med andra aktörer kring byggnadsnämndens bedömning av om en bygglovspliktig åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, används i det följande termen behovsbedömning.

ande miljöpåverkan ska således alltid antas ha en betydande inverkan på omgivningen, och därmed förutsätta planläggning. Med byggnadsverk avses en byggnad eller annan anläggning (se 1 kap. 4 § PBL).

Miljökonsekvensbedömningen sker i svensk rätt genom detaljplaneläggning

Utgångspunkten i MKB-direktivet är att bedömningen av miljöpåverkan ska integreras i det befintliga tillståndsförfarandet för projekt i medlemsstaterna. Om detta inte är möjligt, kan bedömningen integreras i andra förfaranden eller i sådana förfaranden som tillskapas för att målsättningarna i direktivet ska uppfyllas (artikel 2.2).

Flertalet av de projekt som anges i bilaga I och II i MKB-direktivet genomförs i svensk rätt genom krav på tillstånd om miljöfarlig verksamhet enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken. Mot bakgrund av det s.k. kommunala planmonopolet har MKB-projekten i stället genomförts genom bestämmelser i plan- och bygglagen. Dessutom gällde redan krav på bygglov för dessa anläggningar när MKB-direktivet skulle implementeras, vilket sannolikt hade betydelse för valet att genomföra kraven i plan- och bygglagen. Att många kommuner redan arbetade med miljökonsekvensbeskrivningar när lagkravet infördes, hade också betydelse (se prop. 1992/93:60 s. 56).

Den miljökonsekvensbedömning som MKB-direktivet föreskriver sker i PBL-systemet inom ramen för detaljplaneläggningen. Det är inte nödvändigt att först pröva ett MKB-projekt genom en ansökan om bygglov, utan det är möjligt att hoppa över detta skede och direkt inleda detaljplaneläggningen. Även inom ramen för detaljplaneläggningen sker nämligen en bedömning av om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det beror delvis på kraven i SMB-direktivet, som innehåller krav på att det ska ske en miljöbedömning av vissa planer och program som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Under detaljplaneprocessen ska kommunen således undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (se 5 kap. 11 a § PBL). Vid denna undersökning ska kommunens bedömning utgå från de kriterier som ska tillämpas enligt såväl MKB-direktivet (se 16 kap. 1 § 1 PBL och 2 kap. 5 § PBF) som

SMB-direktivet (se 5 kap. 11 a § första stycket PBL och 5 § miljöbedömningsförordningen [2017:966]).

Om det krävs en miljökonsekvensbedömning, ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas enligt såväl MKB- som SMB-direktivet. Vilka uppgifter som då ska redovisas enligt MKB-direktivet framgår av bilaga IV. I PBL-systemet motsvaras detta av kravet på att detaljplanens redovisning av miljökonsekvenser ska uppfylla vissa krav i miljöbalken, om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt (se 4 kap. 34 § andra stycket PBL).

5.2 Europeiska kommissionens kritik

Europeiska kommissionen har i en formell underrättelse i oktober 2019 (M2019/01829/R) framfört synpunkter på hur MKB-direktivet har genomförts i svensk rätt. Kommissionen anser att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt MKB-direktivet genom att underlåta att korrekt införliva vissa bestämmelser i artiklar och bilagor till det direktivet. Den formella underrättelsen gäller dock inte enbart hur MKB-direktivet har genomförts i plan- och bygglagen, utan omfattar det svenska genomförandet i stort.

Sammanfattningsvis finns i den formella underrättelsen kritik som avser att de krav som redovisas nedan inte har införlivats på ett korrekt sätt. Redovisningen nedan är inte fullständig. Det bör i sammanhanget noteras att kritiken inte nödvändigtvis specifikt avser regleringen i plan- och bygglagen.

- Att den ansvariga myndigheten i tillämpliga fall ska ta hänsyn till resultatet av preliminära kontroller eller bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning, när den ansvariga myndigheten ska fatta sitt beslut om en åtgärd kan antas medföra betydande miljöpåverkan (artikel 4.5).
- Att allmänheten ska informeras elektroniskt (artikel 6.2 inledningen).
- Att allmänheten ska informeras om vilka beslut som kan komma att fattas eller, i förekommande fall, utkastet till beslut (artikel 6.2d).

- Att ett tillstånd ska innehålla en beskrivning av projektets särdrag eller planerade åtgärder för att undvika, förebygga eller minska och om möjligt motverka betydande negativ miljöpåverkan samt, i tillämpliga fall, kontrollåtgärder (artikel 8a.1).
- Att det inte finns något krav på att de huvudsakliga skälen till avslaget ska anges i ett beslut om att avslå en tillståndsansökan (artikel 8a.2).
- Att den eller de ansvariga myndigheterna *omedelbart* ska informera allmänheten och vissa myndigheter, när ett beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan har fattats (artikel 9.1).
- Att allmänheten ska ges tillgång till en sammanfattning av samrådsresultaten och de uppgifter som inhämtats enligt artiklarna 5–7 och hur dessa resultat har införlivats eller på annat sätt beaktats (artikel 9.1b).
- Att alla medlemsstater med vilka samråd har hållits i enlighet med artikel 7 ska ges tillgång till viss information, utöver avgörandet (artikel 9.2).
- Att den eller de ansvariga myndigheterna fullgör de skyldigheter som följer av MKB-direktivet på ett objektivet sätt och inte ger upphov till en situation som kan leda till en intressekonflikt (artikel 9a).
- Att de medlemmar av den berörda allmänheten som hävdar att en rättighet kränks, har rätt att få den materiella eller formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i MKB-direktivet prövad i domstol eller något annat oberoende och opartiskt organ som inrättats genom lag (artikel 11.1). Kommissionen anser att det inte är tillräckligt att ett beslut enligt svensk rätt får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot (jfr 42 § förvaltningslagen), eftersom en person kan beröras av ett beslut utan att vara den person som beslutet angår, dvs. utan att vara part i själva förfarandet. Kommissionen anser inte heller att det är förenligt med direktivet att PBL begränsar tillgången till överklagandeförfarandet genom skyldigheten att tidigare ha deltagit i ärendet (jfr 13 kap. 11 § första stycket PBL).

- Att medlemsstaten ska fastställa i vilket skede beslut, handlingar eller underlåtenhet kan prövas (artikel 11.2). Kommissionen anser att det förefaller som om underlåtenhet/passivitet inte kan överklagas enligt allmänna svenska förvaltnings- och processrättsliga regler, om inte underlåtenheten/passiviteten är bekräftad i en dom eller ett beslut, vilket enligt kommissionen inte är i överensstämmelse med direktivet.
- Att en icke-statlig miljöorganisation som uppfyller vissa krav ska anses ha ett tillräckligt intresse för att få överklaga den materiella eller formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i MKB-direktivet prövad i domstol eller liknande (artikel 11.3). Kommissionen uppfattar regleringen i plan- och bygglagen som att miljöorganisationer endast har talerätt om det överklagade beslutet förväntas få negativa effekter på miljön. Detta är enligt kommissionen inte förenligt med direktivet.
- Kommissionen anser att plan- och bygglagens regler om MKB-projekten verkar hänföra sig till planeringsstadiet och inte till projektstadiet (bilaga II punkt 10a och 10b samt punkt 12a–12e).
- Att alla förändringar eller utvidgningar av projekt som förtecknas i bilaga II, vilka redan har godkänts, utförts eller håller på att utföras och vilka kan få betydande negativ inverkan på miljön, ska tillståndsprövas (bilaga II punkt 13a).

Det bör i sammanhanget noteras att kommissionen i fråga om flera krav ber Sverige att förklara hur kraven har införlivats, eftersom kommissionen inte kunnat fastställa att det svenska genomförandet fullt ut tillgodoser kraven i direktivet.

5.3 Sveriges svar på Europeiska kommissionens kritik

Sverige har den 5 februari 2020 besvarat den formella underrättelsen om efterlevnaden av MKB-direktivet (M2019/01829/R).

Sammanfattningsvis anför regeringen i skrivelsen att Sverige i huvudsak har genomfört direktivet på ett korrekt sätt när det gäller de krav i artiklarna och bilagorna som tas upp i den formella under-

rättelsen. Oaktat detta har regeringen vid den genomgång av det svenska införlivandet av direktivets bestämmelser, som föranletts av kommissionens frågor, uppmärksammat ett antal bestämmelser i direktivet som inte tydligt kommit till uttryck vid införlivandet. I ljuset av detta har regeringen anfört att det finns ett behov av att se över införlivandet för att förtydliga och förbättra det på ett antal punkter. Det finns även ett antal artiklar i direktivet där analysen preliminärt synes innebära ett förändringsbehov, men där regeringen anfört att det finns ett behov av att ytterligare analysera införlivandet för att kunna ta ställning i frågan. Det gäller bl.a. genomförandet av direktivets krav på redovisning av projektets särdrag och kontrollåtgärder (artiklarna 8a.1b och 8a.4), frågan om överklagande av icke-beslut (artikel 11.2) och icke-statliga organisationers rätt att överklaga beslut enligt plan- och bygglagen (artikel 11.3).

5.4 Analys av genomförandet i plan- och bygglagen

Kritiken från kommissionen visar att det inte i alla delar är helt transparent hur MKB-direktivet genomförs i svensk rätt. Mot den bakgrunden har en översyn av genomförandet inletts inom Regeringskansliet, bl.a. när det gäller plan- och bygglagen. Översynen har resulterat i slutsatsen att det bör göras vissa ändringar i PBL-systemet för att på ett bättre sätt genomföra MKB-direktivet. Inom Finansdepartementet har därför förslag till författningsändringar tagits fram som innebär att genomförandet förtydligas. Förslag till förtydliganden görs framför allt med anledning av kommissionens synpunkter men även andra förtydliganden föreslås i genomförandet. Dessa redovisas i avsnitt 6.

I denna promemoria redovisas endast författningsändringar som avser PBL-systemet. Översynen av övriga relevanta författningar kommer att behandlas i annan ordning.

Sammanfattningsvis bedöms att det finns skäl att förtydliga genomförandet i PBL-systemet på följande sätt:

- Det bör även framgå av plan- och bygglagen att innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning ska tillgodose kraven i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet (artikel 2.3).

- Det bör på ett bättre sätt framgå att en ansökan om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla den information som krävs enligt bilaga II.A (artikel 4.4).
- Det bör förtydligas att bedömningen av om en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska utgå från kriterierna i bilaga III (artikel 4.5).
- Det bör säkerställas att behovsbedömningen sker med hänsyn till resultatet av andra bedömningar av miljöpåverkan, om sådana har gjorts (artikel 4.5).
- Det bör förtydligas att beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska motiveras utifrån relevanta kriterier i bilaga III (artikel 4.5).
- Det bör säkerställas att även negativa beslut om lov och förhandsbesked som avser MKB-projekt offentliggörs (artikel 4.5).
- Det bör uttryckligen framgå att även synpunkter som framkommer under ett avgränsningssamråd ska offentliggöras (artikel 6.1 och 6.3).
- Kraven på kungörelsens innehåll bör förtydligas (artikel 6.2).
- Det bör förtydligas att uppgifter som framkommit under granskningen även ska göras tillgängliga för den berörda allmänheten (artikel 6.3).
- Det bör uttryckligen framgå att viss information ska tillhandahållas elektroniskt (artikel 6.5).
- Ett samråd om ett MKB-projekt bör vara minst 30 dagar, inte granskningen (artikel 6.7).
- Det bör förtydligas att kommunen så snart som möjligt ska underrätta Naturvårdsverket, om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land (artikel 7.1).
- Det bör uttryckligen framgå att kommunen behöver redovisa de huvudsakliga skälen till ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan (artikel 8a.2).
- Ett beslut att anta en detaljplan bör även kungöras på kommunens anslagstavla (artikel 9.1).

- Det bör uttryckligen framgå att länsstyrelsen ska underrätta andra statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av ett projekt (artikel 9.1).
- Det bör förtydligas att planhandlingarna även ska innehålla information om allmänhetens deltagande (artikel 9.1).
- Det bör uttryckligen framgå att miljöorganisationer ska ha rätt att klaga på ett beslut om lov eller förhandsbesked, om beslutet avser en åtgärd som förutsätter planläggning på grund av att den kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (artikel 11.1).

Därutöver kan konstateras att innehållet i 5 kap. 11 e och 13 §§ PBL delvis överlappar varandra, vilket emellertid har begränsad betydelse för genomförandet av direktivet.

6 Överväganden och förslag

6.1 MKB-direktivet ska även i fortsättningen delvis genomföras i plan- och bygglagen

6.1.1 Fördelarna med att kraven på miljöbedömning av vissa projekt genomförs i plan- och bygglagen överväger nackdelarna

Bedömning: De krav på miljöbedömning av vissa projekt i MKB-direktivet som Sverige i dag genomför i plan- och bygglagen, ska i huvudsak även i fortsättningen genomföras i den lagen.

Skälen för bedömningen

Det har tidigare framförts kritik mot att MKB-direktivet genomförs i plan- och bygglagen

I juni 2004 remitterade Miljödepartementet promemorian Miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen (1987:10). Promemorian motiverades av att Europeiska kommissionen hade påtalat brister i det svenska genomförandet av den dåvarande lydelsen av MKB-direktivet. Enligt promemorian skulle en miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen även uppfylla kraven i MKB-direktivet, om detaljplanen innebar att planområdet fick tas i anspråk för vissa särskilt angivna projekt. Liksom tidigare skulle planen även innehålla en redovisning av miljökonsekvenserna som uppfyllde kraven i SMB-direktivet, om genomförandet av planen kunde antas medföra en betydande miljöpåverkan. I dessa delar motsvarar den då föreslagna regleringen således det som gäller i dag.

Av remissvaren framgår att förslagen möttes av kritik från remissinstanserna (M2004/1692/R). Flera länsstyrelser anförde att den

föreslagna utformningen av bestämmelsen medförde att kraven på miljökonsekvensbeskrivningar skulle överlappa varandra och bli svåra att överblicka. Boverket anförde att en miljökonsekvensbeskrivning för ett projekt enligt MKB-direktivet är något helt annat än en miljökonsekvensbeskrivning för en detaljplan och att ett sådant krav därför inte borde förläggas till plan- och bygglagen. Länsstyrelserna i Norrbottens respektive Stockholms län anförde att de projekt som kommissionen pekat ut i stället borde göras tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalkens bestämmelser och på så sätt träffas av kravet på miljökonsekvensbeskrivning. Länsstyrelsen i Stockholms län föreslog som ett alternativ att kravet på miljökonsekvensbeskrivning enligt MKB-direktivet för de aktuella projekten skulle kopplas till bygglovsprövningen. Vidare anförde bl.a. Blekinge tekniska högskola, Boverket och Naturvårdsverket att vissa av de obligatoriska uppgifter som ska ligga till grund för miljökonsekvensbeskrivningen enligt MKB-direktivet inte finns att tillgå på det stadium då en detaljplan upprättas.

Liknande argument mot att MKB-direktivets krav genomförs i plan- och bygglagen har senare förts fram även i andra sammanhang.

Genomförandet i plan- och bygglagen har tidigare bedömts vara ändamålsenligt

I propositionen Miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen, m.m. (prop. 2004/05:59 s. 18) bemötte regeringen remissinstansernas synpunkter med bl.a. följande argument:

Bland de skäl som anförts till stöd för en annan lagteknisk lösning än den föreslagna är att det anses omöjligt att – på detaljplanestadiet – upprätta en så detaljerad miljökonsekvensbeskrivning som MKB-direktivet innebär. Remissinstanserna har refererat till de fall då detaljplanen medger att mark tas i anspråk för ”industriändamål” och pekat på att det inte alltid är känt vilken typ av industri som kommer att etablera sig på området. I den mån detaljplanen medger användning av mark för sådan industrietablering som omfattas av miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet, säkerställer balkens bestämmelser att en miljökonsekvensbeskrivning upprättas om anläggningen medför en betydande påverkan på miljön. Förslaget till ny utformning av det som i dag är 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen omfattar – förutom de industriverksamheter som är tillståndspliktiga enligt miljöbalken – även verksamheter som faller utanför miljöbalkens bestämmelser men ändå rymms inom uttrycket industriändamål. I dessa fall torde det inte vara omöjligt

att ta fram de uppgifter som krävs enligt 6 kap. 7 § första stycket miljöbalken. När detaljplanen konsekvensbedöms får detaljeringsnivån anpassas till vad som är rimligt. Det säger sig självt att en miljökonsekvensbeskrivning inte kan göras utifrån andra förhållanden än vad som är känt vid den tidpunkt då bedömningen skall göras. För industriverksamheter som i ett senare skede blir föremål för tillståndsprövning enligt miljöbalkens bestämmelser om miljöfarlig verksamhet, kommer detaljplanens miljökonsekvensbeskrivning att utgöra ett betydelsefullt underlag.

Vidare anförde regeringen följande (s. 19):

Som angetts ovan har några remissinstanser förordat att de aktuella projekten i stället för att omfattas av plan- och bygglagens bestämmelse om miljökonsekvensbeskrivning bör göras tillståndspliktiga enligt miljöbalkens regler. Vidare har föreslagits att ett krav på miljökonsekvensbeskrivning som uppfyller MKB-direktivet bör förläggas till plan- och bygglagens bestämmelser om bygglov snarare än till bestämmelsen om miljökonsekvensbeskrivning i 5 kap. 18 §.

Inget av dessa alternativ är lämpligt. Vad gäller förslaget att låta verksamheterna eller åtgärderna omfattas av bestämmelserna om miljöfarlig verksamhet i miljöbalken och de därmed tillämpliga bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivning, kan följande noteras. För att de åligganden som omfattas av anmälnings- respektive tillståndsplikt enligt miljöbalken skall kunna fullgöras, är det en förutsättning att en verksamhetsutövare kan pekas ut. För vissa av de nu aktuella verksamheterna eller åtgärderna är detta inte möjligt. Så är t.ex. fallet i fråga om etablering av ett köpcentrum. Den direkta miljöfarliga eller potentiellt miljöfarliga verksamhet som äger rum vid en sådan anläggning är en följd av den verksamhet som de olika affärsidkarna driver. Man skulle också kunna säga att det är den som beslutar om detaljplanen som ger upphov till den miljöfarlighet som ett köpcentrum kan medföra.

Det andra alternativet – att knyta kravet på upprättande av miljökonsekvensbeskrivning till bestämmelserna om bygglov – strider mot systematiken i plan- och bygglagen. Vid prövningen av en ansökan om bygglov inom detaljplanelagt område görs inte några bedömningar avseende påverkan på miljön till följd av den verksamhet eller åtgärd som byggnaden eller anläggningen inrymmer. Det som prövas i anslutning till bygglovet är hur åtgärden förhåller sig till detaljplanen samt om byggnaden uppfyller vissa krav som ställs på byggnader. Vid prövning av en ansökan om bygglov inom detaljplanelagt område förutsätts således att bedömningen av byggnadens eller anläggningens miljöeffekter har gjorts i samband med detaljplaneläggningsen. Det är mot denna bakgrund olämpligt att lägga in bestämmelser om upprättande av miljökonsekvensbeskrivning i anslutning till bygglovsprövningen.

Förslaget genomfördes i allt väsentligt på det sätt som hade föreslagits i promemorian.

Senare förslag om att miljöbedömningen i stället ska ske genom anmälningsplikt enligt miljöbalken har inte genomförts

I promemorian Effektivare identifiering, beskrivning och bedömning av miljökonsekvenser föreslogs i augusti 2012 att den miljöbedömning av MKB-projekten som i dag sker i plan- och bygglagen i vissa avseenden skulle ersättas med en anmälningsplikt enligt miljöbalken (M2012/02031/R). Förslaget avsåg skidbackar, skidliftar eller linbanor med tillhörande anläggningar, hamnar för fritidsbåtar, hotellkomplex eller fritidsbyar med tillhörande anläggningar, permanenta campingplatser, nöjesparker och djurparker. Samtidigt föreslogs en ändring i plan- och bygglagen i promemorian Följdändringar med anledning av ändringar i 6 kap. miljöbalken om identifiering, beskrivning och bedömning av miljökonsekvenser (samma dnr). Ändringen i plan- och bygglagen hade innebörden att kravet på att en miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall ska ingå i detaljplaneärendet för nyss nämnda verksamheter och åtgärder skulle tas bort. I den först nämnda promemorian anförde Miljödepartementet (s. 50) att de överväganden som gjorts tidigare i fråga om infrastrukturprojekt som anläggning av industriområden samt projekt för tätortsbebyggelse som köpcentrum och parkeringsplatser fortfarande var giltiga. Vidare ansåg departementet att det för sådana ärenden inte fanns någon annan lämplig lösning än att ha kvar kravet på att det ska finnas en miljökonsekvensbeskrivning enligt MKB-direktivet i detaljplaneärendet.

Remissutfallet var inte entydigt. De statliga myndigheter som yttrade sig över förslaget ställde sig positiva till detta. Flera kommuner var dock tveksamma till förslaget. Bland annat framfördes att anmälningsplikten för campingplatser och hotell 2007 togs bort från förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, i syfte att minska den administrativa bördan för företagen. Flera pekade även på att det behövdes en nedre gräns för när det skulle krävas en miljökonsekvensbeskrivning. Andra befarade att risken för dubbelprövning skulle öka, exempelvis för hotellkomplex och fritidsbyar.

Ett stort antal remissvar inkom i samband med remissbehandlingen av promemoriorna, vilket medförde att Miljö- och energi-

departementet remitterade ett bearbetat förslag i juli 2016. I departementspromemorian Miljöbedömningar (Ds 2016:25) fanns emellertid nyss nämnda förslag inte med. Förslaget har inte heller senare lett till ändrad lagstiftning.

Fördelarna överväger nackdelarna

Den kritik som tidigare har framförts mot att kraven i MKB-direktivet delvis genomförs i plan- och bygglagen kan huvudsakligen tänkas bestå. Inom ramen för denna promemoria har därför på nytt övervägts om det finns skäl att i stället genomföra dessa krav på något annat sätt, t.ex. genom att ersätta prövningen enligt plan- och bygglagen med en anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken.

Det är en påtaglig nackdel att det i ett planärende kan vara svårt att få fram de uppgifter som ska ingå i en miljökonsekvensbeskrivning enligt MKB-direktivet. Direktivet ställer krav på att det bl.a. ska finnas en uppskattning av typ och mängd av förväntade restprodukter och utsläpp (vatten-, luft- och markföroreningar, buller, vibrationer, ljus, värme, strålning, m.m.) som uppkommer när verksamheten pågår. Om verksamheten ännu inte är bestämd när detaljplanen upprättas, blir det svårt att lämna sådana uppgifter med en tillräckligt hög noggrannhet. Det gäller särskilt industriverksamheter. I detta sammanhang bör dock nämnas att Sverige har valt att överimplementera direktivet, genom att kraven på en miljöbedömning enligt MKB-direktivet ska tillämpas för alla detaljplaner som innebär att planområdet får tas i anspråk för industriändamål och inte bara vid anläggandet av industriområden (se vidare avsnitt 6.1.2).

En annan nackdel är att de krav i plan- och bygglagen som genomförs för MKB-direktivet i viss utsträckning gör lagen mer komplex än vad den annars hade behövt vara. Det gäller bl.a. kravet på att redovisningen av miljökonsekvenser för en detaljplan som avser ett MKB-projekt ska uppfylla både de krav som följer av SMB-direktivet och av MKB-direktivet. Detsamma gäller också flera av de förslag som lämnas i den här promemorian, som i viss utsträckning alltså skulle leda till att regelverket blir mer komplext.

Förhållanden som talar för att MKB-direktivet även i fortsättningen i vissa delar bör genomföras i plan- och bygglagen är den kommunala självstyrelsen och intresset av att begränsa antalet pröv-

ningar där en viss verksamhet eller åtgärd behöver prövas enligt flera olika regelverk.

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten enligt plan- och bygglagen (1 kap. 2 §). Bland motiven för kommunens starka ställning i PBL-systemet finns bl.a. en önskan att decentralisera ansvaret för planläggning och lokal miljö till kommunerna genom att begränsa statens kontroll och att ge bättre förutsättningar för de boende att delta i planeringen och påverka utformningen av närmiljön (jfr prop. 1985/86:1 s. 68). Att det har varit en självklarhet att kommunen bör ha det avgörande inflytandet för var t.ex. sammanhållen bebyggelse och fritidsbebyggelse ska tillkomma avspeglar sig således i plan- och bygglagen. På samma sätt har det varit självklart att kommunen behöver ha det avgörande inflytandet även för exempelvis projekt för tätortsbebyggelse, fritidsbyar och hotellkomplex – som dessa projekt benämns i MKB-direktivet.

Det är inte ändamålsenligt att generellt komplettera kraven på bygglov med en anmälningsplikt enligt miljöbalken för MKB-projekten, för att slippa genomföra MKB-direktivet i plan- och bygglagen. Det skulle leda till en omfattande dubbelprövning där i princip samma frågor skulle behöva prövas enligt två olika lagstiftningar. Även om dubbelprövningar inte är ovanliga, är det ändå önskvärt om förekomsten av sådana prövningar begränsas. Möjligheten att i stället för anmälningsplikt införa ett krav på tillstånd enligt miljöbalken – där en statlig myndighet ansvarar för prövningen – skulle allvarligt försvaga den kommunala självstyrelsen när det gäller hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Alternativet att enbart ha en anmälnings- eller tillståndsplikt för sådana projekt och i motsvarande grad begränsa kravet på bygglov och detaljplan, bedöms inte heller vara en framkomlig väg.

Sammantaget bedöms fördelarna överväga nackdelarna med att kraven på miljöbedömning av vissa MKB-projekt genomförs i plan- och bygglagen. Dessa krav bör således i huvudsak även i fortsättningen genomföras i den lagen. Däremot finns det skäl att se över utformningen av bestämmelserna om vilka projekt som bör omfattas av reglerna i plan- och bygglagen, vilket görs i följande avsnitt (se avsnitt 6.1.2 och 6.1.3). Att kraven tills vidare bör genomföras i plan- och bygglagen utesluter dock inte att det i framtiden delvis kan finnas skäl att ompröva detta ställningstagande, exempelvis för att

minska kravet på dubbelprovning som i dag finns för bl.a. hamnar för fritidsbåtar och skidanläggningar.

6.1.2 Detaljplanekravet för industriändamål ska i stället avse industriområden

Förslag: Kravet på detaljplan ska vara kopplat till om en åtgärd innebär att ett område kan tas i anspråk för ett industriområde i stället för industriändamål.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Enligt gällande rätt ska den redovisning som ska finnas i planbeskrivningen uppfylla vissa krav i miljöbalken, om genomförandet av detaljplanen kan antas få en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för bl.a. industriändamål (4 kap. 34 § andra stycket PBL). Termen industriändamål avses motsvara uttrycket anläggning av industriområden, som är det uttryck som används i MKB-direktivet (se punkt 10a i direktivets bilaga II, jfr även prop. 1992/93:60 s. 22 f. och 2004/05:59 s. 27 f.).

Som Översiktsplaneutredningen har anfört i betänkandet Detaljplanekravet (SOU 2017:64 s. 198 f.) medför bytet av uttryck att kraven i svensk rätt omfattar fler fall än vad som följer av direktivet. För att komma närmare den innebörd som avses i direktivet har utredningen föreslagit att termen industriändamål ska ersättas med termen industriområde.

Termen industriändamål infördes i plan- och bygglagen 1994 till följd av förslagen i prop. 1992/93:60 som syftade till att genomföra avtalet om Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet (EES-avtalet). Lagändringen var en del av genomförandet av MKB-direktivet i svensk rätt.

Som Översiktsplaneutredningen framhåller framgår det inte helt tydligt av propositionen varför termen industriändamål valdes, men termen industrianläggning, som användes i den departementspromemoria som låg till grund för lagstiftningsärendet (Ds 1992:43) ansågs inte vara lämplig (samma prop. s. 22 f.). I ett senare lagstiftnings-

ärende har regeringen framhållit att termen industriändamål passar bättre i den svenska författningstexten än anläggning av industriområden, som används i direktivet (jfr prop. 2004/05:59 s. 27 f.).

Kommissionen har efter att termen infördes i plan- och bygglagen kommit med ytterligare vägledning om vad som avses med anläggning av industriområden.¹ Kommissionens uttalanden får förstås som att avsikten med punkten anläggning av industriområden är att fånga upp sådana industriområden och företagsparker som oftast anläggs för att skapa förutsättningar för flera olika företag när det gäller bl.a. småindustri, lager- och speditjonsverksamhet, dvs. så som termen industriområde normalt tillämpas i svenskt språkbruk.

Översiktsplaneutredningen framhåller att punkten anläggning av industriområden måste läsas tillsammans med de övriga projekt som listas i direktivets bilaga II, som omfattar projekt för bl.a. utvinningsindustri, framställning och bearbetning av metaller, mineralindustri, kemisk industri, livsmedelsindustri samt textil-, läder- trä- och pappersindustri. Dessa verksamheter och åtgärder omfattas i svensk rätt av krav på tillstånd enligt miljöbalken. Om dessa verksamheter och åtgärder kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, kommer de alltså att miljöbedömas inom ramen för den prövning av miljöfarlig verksamhet som sker enligt miljöbalken.

I den utsträckning dessa verksamheter och åtgärder dessutom utgör industriändamål – vilket borde vara flertalet av de projekt som anges i direktivets bilaga II – kommer de även att omfattas av krav på miljöbedömning enligt plan- och bygglagen. Att termen industriändamål används i den lagen innebär alltså att det kommer att ske en viss dubbelprövning.

Detalplanekravet bör avse ett industriområde i stället för industriändamål

Från effektivitetssynpunkt är det inte ändamålsenligt att samma åtgärd kommer att miljöbedömas både enligt miljöbalken och plan- och bygglagen. Termen industriändamål bör därför ersättas med den snävare termen ett industriområde. Att begränsa kravet till de fall där det är fråga om ett industriområde kommer att leda till att färre fall behöver konsekvensbeskrivas innan verksamheten slutligt har

¹ Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive s. 48 f., Kommissionen, 2015.

bestämts. På det sättet omhändertas samtidigt i viss utsträckning argumenten mot att MKB-direktivet genomförs i plan- och bygglagen (jfr redovisade citat från prop. 2004/05:59 s. 18 i avsnitt 6.1.1).

För industriområden bedöms det inte heller vara ändamålsenligt att ersätta den miljöbedömning som sker vid detaljplanläggningen med något annat förfarande. Det hänger samman med att den framtida bebyggelseutvecklingen i sådana områden vanligtvis behöver regleras genom en detaljplan. Dessutom gäller för vissa verksamheter som normalt bedrivs i ett industriområde, t.ex. lager- och speditjonsverksamhet, att de inte behöver miljöbedömas enligt någon annan kategori i direktivet.

Kravet på planläggning bör således avse en åtgärd som kräver bygglov, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att området är ianspråktaget eller kan tas i anspråk för ett industriområde. Med detta avses ett område som används eller kommer att kunna användas av en eller flera verksamheter för industri, tillverkning, lagerhållning eller liknande ändamål och som genom sin utformning och verksamhet utgör en funktionell enhet i förhållande till den omgivande bebyggelsen. Dessutom bör infrastruktur i form av exempelvis vägar, vatten och avlopp vara gemensam för flera verksamheter, om huvudmannaskapet inte är kommunalt. Avgörande för om detaljplanekravet ska vara tillämpligt bör vara att det är fråga om åtgärder som inte kommer att miljöbedömas på något annat sätt. Ett område som tas i anspråk för industriell verksamhet bör således inte anses utgöra ett industriområde på det sätt som nu avses om det enbart rör en enstaka industriverksamhet som även kommer att miljöbedömas enligt bestämmelserna om miljöfarlig verksamhet i miljöbalken.

Författningsförslaget

Bestämmelsen finns i 4 kap. 2 § första stycket 3 a PBL.

6.1.3 De termer som används för kravet på detaljplan bör i några fall samordnas med kraven på bygglov

Förslag: Kravet på bygglov för skidbackar med liftar och kabinbanor ska i stället gälla för skidbackar, skidliftar och linbaneanläggningar. Kravet på bygglov för småbåtshamnar ska i stället gälla hamnar för fritidsbåtar. Detaljplanekravet ska avse campingplatser som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, i stället för permanenta campingplatser som kan antas medföra en sådan påverkan.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Kravet på bygglov för skidbackar med liftar tillkom genom den äldre plan- och bygglagen (se 1985/86:1 s. 682). När MKB-direktivets krav på miljöbedömningar av skidliftar och kabinbanor – som numera motsvaras av uttrycket skidbackar, skidliftar och linbanor och härmed förbundna anläggningar – skulle genomföras vid Sveriges anslutning till avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES-avtalet), fanns det inte något krav på miljökonsekvensbeskrivningar av skidliftar och kabinbanor i plan- och bygglagen. Eftersom det däremot ställdes krav på bygglov för skidbackar med liftar enligt den lagen låg det sannolikt nära till hands att även införa kravet på miljökonsekvensbeskrivningar i plan- och bygglagen. Mot den bakgrunden föreslog regeringen i prop. 1992/93:60 att det även skulle finnas en miljökonsekvensbeskrivning när en detaljplan innebär att planområdet får tas i anspråk för skidliftar och kabinbanor, om den användning av mark eller av byggnader eller andra anläggningar som planen medgav skulle innebära en betydande miljöpåverkan. Lovplikten utvidgades samtidigt till att även omfatta kabinbanor. Lovplikten infördes så att det inte skulle kunna råda någon tvekan om att det är hela anläggningens inverkan som prövas. Tillägget ska enligt förarbetena närmast ses som ett förtydligande eftersom kabinbanor alltid omfattar byggnader som redan tidigare omfattades av kravet på bygglov (jfr samma prop. s. 27).

Uttrycket skidliftar eller kabinbanor utmönstrades ur plan- och bygglagen efter förslag i prop. 1994/95:230, då kravet på miljökonse-

kvensbeskrivningar utvidgades till att gälla alla detaljplaner som medgav en användning av mark eller av byggnader eller andra anläggningar som innebar en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med naturresurser.

Efter synpunkter från Europeiska kommissionen infördes den nuvarande lydelsen – dvs. en skidbacke, skidlift och linbana och härmed förbundna anläggningar – i plan- och bygglagen. Ändringen trädde i kraft den 1 maj 2005 efter förslag i prop. 2004/05:59. Den nya lydelsen hänger samman med att uttrycket skidliftar och kabinbanor hade utmönstrats ur MKB-direktivet² och ersatts av den nu gällande lydelsen skidbackar, skidliftar och linbanor och härmed förbundna anläggningar (se punkt 12a i bilaga II till den nuvarande lydelsen³ av direktivet, direktiv 2011/92/EU). Det framgår inte av direktivet vad som avses med uttrycket härmed förbundna anläggningar. Enligt Översiktsplaneutredningen kan detta uttryck tänkas avse tillfartsvägar, parkeringsanläggningar, garage för pistmaskiner, anlagda dammar för tillverkning av konstsnö och liknande anläggningar som kan behövas i en skidanläggning avsedd för utförsåkning (SOU 2017:64 s. 205).

Kravet på bygglov för skidbackar med liftar och kabinbanor skiljer sig alltså från det uttryck som används i 4 kap. plan- och bygglagen, där uttrycket en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar används.

För linbaneanläggningar finns bestämmelser om konstruktion, uppförande och idrifttagande av nya linbaneanläggningar i den s.k. linbaneförordningen.⁴ Enligt förordningen ska medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att fastställa förfaranden för att säkerställa att linbaneanläggningar tas i drift endast om de uppfyller kraven i förordningen och inte kan äventyra människors hälsa eller säkerhet eller äventyra egendom när de installeras, underhålls och drivs på ett korrekt sätt för sina avsedda ändamål (artikel 5.1).

Nu aktuella krav genomförs i svensk rätt i huvudsak genom bestämmelser i plan- och byggförordningen. Linbaneanläggningar omfattas av bestämmelserna om motordrivna anordningar (jfr

² Se Rådets direktiv 97/11/EG av den 3 mars 1997 om ändring av direktiv 85/337/EEG om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt.

³ I den engelska språkversionen används uttrycket Ski-runs, ski-lifts and cable-cars and associated developments, i den tyska Skipisten, Skilifte, Seilbahnen und zugehörige Einrichtungen och i den danska Skiløjper, skilifter, tovbaner og hermed forbundet anlægsarbejde.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG.

definitionen i 1 kap. 5 § PBF). I plan- och byggförordningen finns det krav på kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk (se 5 kap. 8–11 §§). Där finns också krav på när och hur motordrivna anordningar i byggnadsverk får användas (se 5 kap. 12–16 §§).

Även kravet på bygglov för småbåtshamnar tillkom genom den äldre plan- och bygglagen (se 1985/86:1 s. 682 f.). Termen skiljer sig från den som används i 4 kap. plan- och bygglagen, där det ställs krav på att ytterligare miljökonsekvenser ska redovisas i de fall genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för en hamn för fritidsbåtar. Det uttryck som används i 4 kap. är identiskt med det uttryck som används i MKB-direktivet, där uttrycket hamnar för fritidsbåtar används (se punkt 12b i bilaga II).

Även kravet på bygglov för campingplatser tillkom genom den äldre plan- och bygglagen (se 1985/86:1 s. 682 f.). Det uttryck som används i 4 kap. plan- och bygglagen är dock permanenta campingplatser, vilket motsvarar det uttryck används i MKB-direktivet (se punkt 12d i bilaga II).

Översiktsplaneutredningen har föreslagit att terminologin bör samordnas, för att förenkla byggnadsnämndernas arbete (SOU 2017:64 s. 201–212).

Kraven på bygglov ska avse skidbackar, skidliftar och linbaneanläggningar

Det är önskvärt att lovplikten så långt det är möjligt överensstämmer med hur detaljplanekravet är utformat. Annars kan det uppfattas som att det finns en avsiktlig skillnad mellan dessa krav, vilket skulle kunna leda till oönskade konsekvenser i tillämpningen.

Termen kabinbanor infördes i svensk rätt mot bakgrund av det uttryck som tidigare användes i MKB-direktivet (prop. 2004/05:59 s. 25 f.). Eftersom den termen inte längre används i direktivet är det lämpligt att lovplikten i stället bör avse linbaneanläggningar. Det är den term som efter införandet av linbaneförordningen används i övrigt i PBL-systemet. Visserligen används termen linbana och inte linbaneanläggningar i 4 kap. 34 § andra stycket PBL (kravet avser skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar). Det avslutandet ledet i det stycket – linbana med tillhörande anläggningar – bör dock behållas, eftersom det skulle bli språkligt otymp-

ligt om detaljplanekravet i stället skulle avse linbaneanläggningar med tillhörande anläggningar. Det bör inte heller finnas någon risk för missförstånd om det avslutande ledet behålls.

I dag används uttrycket skidbackar med liftar för att definiera lovplikten. Uttrycket kan förstås som att skidbackar utan liftar inte omfattas av lovplikten. På motsvarande sätt kan det förstås som att en lift utan en ny skidbacke inte heller skulle omfattas av lovplikten. Utifrån hur kravet i MKB-direktivet är utformat får det emellertid anses stå klart att även enstaka nya skidbackar och skidliftar bör kräva bygglov.

Räckvidden för kraven på bygglov i fråga om skidbackar diskuterades när den äldre plan- och bygglagen infördes. I prop. 1985/86:1 s. 684 anges att det faktum att allmänheten utnyttjar en naturlig backe för skidåkning naturligtvis inte kan få till följd att fastighetsägaren ska bli skyldig att söka lov. I det fallet kan man enligt propositionen över huvud taget inte tala om att en anläggning har kommit till stånd. För att bygglovsplikt ska inträda fordras enligt denna att fastighetsägaren vidtar åtgärder av något slag för att bereda marken för det nya ändamålet. I fråga om skidbackar kan sådana åtgärder bestå i trädfällning, markarbeten och att anordna en skidlift. Bygglovsplikt bör enligt propositionen konstitueras av åtgärderna sammantagna, i förening med deras syfte. De överväganden som gjorde i propositionen är i huvudsak fortfarande aktuella, med undantag för att det inte ska vara nödvändigt att anordna en skidlift för att bygglovsplikten ska gälla.

Sammanfattningsvis bör kraven på bygglov gälla för skidbackar, skidliftar och linbaneanläggningar.

Kraven på bygglov ska avse hamnar för fritidsbåtar

Kravet på bygglov för småbåtshamnar tillkom genom den äldre plan- och bygglagen (1985/86:1 s. 682). I propositionen nämns även småbåtshamnar som exempel på en sådan anläggning som bör detaljpaneläggas (s. 558) på följande sätt:

Slutligen vill jag som exempel ta en anläggning som kan behöva detaljregleras när det gäller såväl placering som utformning och tekniskt utförande. Det kan gälla en småbåtshamn med anläggningar i vattnet och byggnader, upplag m.m. på land. Lokaliseringen i stort bör vara redovisad i översiktsplanen. Inplaceringen i ett kanske känsligt strand-

landskap med många intressenter motiverar enligt min mening att detaljplan upprättas. I vattenområdet blir det aktuellt med flytande och kanske fasta bryggor, pirar som kan störa vattenrörelser, fiske etc. Klubbhus, servicebyggnad, tillfart och parkeringar skall samordnas på land. Vinteruppläggningsen skall organiseras i kvarter med erforderliga brandgator och kanske skyddande planteringar. Även utformningen av en sådan anläggning bör enligt min mening normalt regleras i detaljplan. Det torde vara bästa sättet att tillgodose de planmässiga aspekterna och de berördas intressen.

Av propositionen framgår att uttrycket småbåtshamn även omfattar en hamn för yrkesfiskare (jfr s. 683).

Översiktsplaneutredningen har föreslagit att detaljplanekravet inte bara bör gälla hamnar för fritidsbåtar utan även småbåtshamnar, för att därigenom få en samordning mellan kravet på detaljplan och kraven på bygglov. Utredningen framhåller att det innebär en marginell överimplementering i förhållande till vad som krävs enligt MKB-direktivet, men att det redan av departementschefens uttalande i propositionen till den äldre plan- och bygglagen framgår att småbåtshamnar bör planläggas och att det därmed är lämpligt att samordna terminologin (SOU 2017:64 s. 211).

Fiskehamnar kräver i dag en anmälan för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken (se 24 kap. 2 § miljöprövningsförordningen [2013:251]). För sådana hamnar gäller redan i dag att det underlag som ska bifogas en anmälan ska ha det innehåll som krävs enligt MKB-direktivet (se 25 § 2 förordningen [1998:899] om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd jämförd med 8 § miljöbedömningsförordningen [2017:966], förkortad MBF). Det innebär alltså att det i dag sker en dubbelprövning av fiskehamnar eftersom dessa ska prövas enligt såväl miljöbalken som plan- och bygglagen.

I stället för att samordna terminologin genom att utsträcka kraven på planläggning enligt plan- och bygglagen är det i stället mer ändamålsenligt att begränsa bygglovsplikten till hamnar för fritidsbåtar. Därmed kan prövningen av fiskehamnar effektiviseras. Eftersom båda prövningarna sköts av kommunen – genom byggnadsnämnden respektive miljö- och hälsoskyddsnämnden – har förslaget inte heller någon påverkan på den kommunala självstyrelsen.

Kommunen kan även i fortsättningen detaljpanelägga en fiskehamn, om kommunen anser att det finns behov av detta. Ett krav på att så även bör ske i de fall när kommunen anser att det inte finns något sådant behov bör dock inte finnas i lagen.

Detaljplanekravet bör avse campingplatser som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

Att olika termer används för bygglovspikten och kraven på redovisningen av miljökonsekvenser i en detaljplan för campingplatser kan, som Översiktsplaneutredningen har uppmärksammat, leda till frågor om på vilket sätt en campingplats skiljer sig från en permanent dito (SOU 2017:64 s. 211 f.).

Tröskeln för när bygglovspikten inträder för en campingplats är relativt låg. Enligt förarbetena till den äldre plan- och bygglagen kan bygglovspflicht inträda även utan att några egentliga byggåtgärder vidtas. Exempelvis gäller bygglovspflicht när någon ska utnyttja ett område för camping eller husvagnsuppställning i en sådan omfattning att verksamheten blir mer eller mindre yrkesmässig (prop. 1985/86:1 s. 211).

Någon vägledning om hur uttrycket permanenta campingplatser i MKB-direktivet är avsett att förstås finns såvitt känt inte. Att campingplatsen ska vara permanent får dock förstås som att tillfälliga campingplatser – t.ex. i anslutning idrottsarrangemang och festivaler – inte omfattas av kravet på miljöbedömning. Uttrycket permanent campingplats i MKB-direktivet har därmed i praktiken samma innebörd som kravet på bygglovspflicht enligt plan- och bygglagen, eftersom det enligt praxis krävs att en camping har en viss varaktighet för att bygglovspflicht ska gälla.

Mot denna bakgrund bör detaljplanekravet ändras till att avse campingplatser, vilket även Översiktsplaneutredningen har föreslagit. Därigenom samordnas terminologin mellan detaljplanekravet och bygglovspflicht för campingplatser.

Författningsförslag

Bestämmelserna finns i 4 kap. 34 § PBL och 6 kap. 1 § PBF.

6.2 Förslag som avser lov och förhandsbesked

Delavsnittet i detta avsnitt presenteras i den ordning som de olika momenten aktualiseras under lovprocessen, från det att ansökningen

förbereds av sökanden till dess att beslutet expedieras av byggnadsnämnden.

6.2.1 Ansökningar om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla vissa uppgifter

Förslag: En ansökan om lov eller förhandsbesked i ett område utanför detaljplan ska innehålla de uppgifter som behövs för att åtgärdens miljöpåverkan ska kunna bedömas, om ansökan avser ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar utanför sammanhållen bebyggelse, en campingplats, en nöjespark eller en djurpark. Kravet gäller inte om åtgärden omfattas av ett undantag från kravet på att vissa åtgärder ska regleras med detaljplan. Kravet gäller dock om ansökan avser en åtgärd som innebär en ändring av ett MKB-projekt som är av sådant slag att åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Om medlemsstaterna kräver att en behovsbedömning ska ske för ett projekt som förtecknas i bilaga II, ska exploitören lämna information om projektets art och den betydande miljöpåverkan som det kan antas medföra (artikel 4.4). En detaljerad förteckning över vilken information som ska lämnas när det är fråga om ett MKB-projekt finns i bilaga II.A. Kraven i bilagan innebär att exploitören ska tillhandahålla information om följande.

1. En beskrivning av projektet, däribland särskilt
 - a) en beskrivning av hela projektets fysiska karakteristika och, i tillämpliga fall, av rivningsarbeten,
 - b) en beskrivning av projektets lokalisering, i synnerhet vad beträffar miljöns känslighet i de geografiska områden som antas bli påverkade av projekten.

2. En beskrivning av sådan betydande miljöpåverkan som projektet kan antas medföra.
3. En beskrivning av projektets alla troliga, mer betydande miljöeffekter, i den omfattning uppgifter om sådana effekter finns tillgängliga, av
 - a) förväntade restprodukter och utsläpp samt i förekommande fall alstrande av avfall,
 - b) utnyttjandet av naturresurser, framför allt jord, mark, vatten och biologisk mångfald.
4. Kriterierna i bilaga III ska i tillämpliga fall beaktas vid sammanställningen av uppgifterna enligt punkterna 1–3.

Exploatören ska i tillämpliga fall ta hänsyn till tillgängliga resultat från andra relevanta bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än MKB-direktivet (artikel 4.4 tredje meningen). Exploatören får även lämna en beskrivning av projektets särdrag och/eller åtgärder som planeras för att undvika eller förebygga vad som annars skulle kunna ha medfört en betydande negativ miljöpåverkan⁵ (artikel 4.4 fjärde meningen).

Kraven i bilaga II.A har i svensk rätt genomförts i 8 § första stycket och 9 § MBF. Där anges vilket samrådsunderlag som behövs vid en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. 24 § första stycket 1 och 30 § andra stycket miljöbalken. Kraven ska bl.a. tillämpas vid ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. Av bestämmelsen i 8 § första stycket MBF följer att samrådsunderlaget ska innehålla uppgifter om

1. verksamhetens eller åtgärdens utformning och omfattning,
2. rivningsarbeten, om sådana kan förutses,
3. verksamhetens eller åtgärdens lokalisering,
4. miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade,
5. vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat,

⁵ I den engelska språkversionen av artikel 4.4 fjärde meningen används följande lydelse: The developer may also provide a description of any features of the project and/or measures envisaged to avoid or prevent what might otherwise have been significant adverse effects on the environment.

6. de betydande miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga,
7. åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga, och
8. den bedömning som den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gör i frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas.

Av miljöbedömningsförordningen följer att de uppgifter som ska finnas med i samrådsunderlaget ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att kunna ta ställning till om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utifrån de omständigheter som anges i 10–13 §§ (se 9 §). De paragrafer som hänvisningen avser innehåller de kriterier som ska tillämpas vid en bedömning av om ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (jfr direktivets bilaga III).

Av plan- och bygglagen framgår att en ansökan om lov eller förhandsbesked ska vara skriftlig och innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen (se 9 kap. 21 §). Av kraven i MKB-direktivet följer att en ansökan även behöver innehålla de uppgifter som följer av 8 § första stycket och 9 § MBF. Däremot framgår inte detta uttryckligen av plan- och bygglagen.

Det bör vara tydligt vilka uppgifter som en ansökan om lov eller förhandsbesked för ett MKB-projekt ska innehålla

Kommissionen har i den formella underrättelsen ifrågasatt om bestämmelserna i artikel 4.4 är korrekt införlivade i svensk lagstiftning. Även Boverket har i sitt remissvar över SOU 2017:64 uppmärksammat att Översiktsplaneutredningen inte föreslagit något krav på att sökanden (exploatören) enligt artikel 4.4 måste lämna information om projektets art och den betydande miljöpåverkan som projektet kan antas medföra.

Utifrån kraven i MKB-direktivet är det angeläget att byggnadsnämnden har tillgång till ett relevant underlag för sin bedömning av

om en viss åtgärd kan förväntas medföra en betydande miljöpåverkan. Det finns således skäl att förtydliga regelverket så att det även för sökanden är tydligt att en ansökan om lov eller förhandsbesked i vissa fall ska innehålla de uppgifter som anges i 8 § första stycket MBF.

Som Boverket framhåller i sitt remissvar är det bara få sökande som har kompetens att hantera sådana frågor som avses i bilaga II.A. Samtidigt kan det konstateras att direktivet endast ställer krav på att exploatören ska tillhandahålla den aktuella informationen när det är fråga om ett sådant projekt som anges i direktivet. Det kan antas att det är ett begränsat antal exploatörer (bygggherrar) varje år som överväger att ansöka om bygglov eller förhandsbesked för ett MKB-projekt. Vidare kan det antas att professionella bygggherrar känner till detaljplanekravet för de anläggningar som det nu är fråga om. Om så inte är fallet, kan berörda bygggherrar tänkas bli upplysta om kravet i samband med de inledande kontakter med byggnadsnämnden som ofta föregår ansökningar om bygglov eller förhandsbesked för mera omfattande projekt. Sammantaget innebär detta att ett krav, som bara träffar MKB-projekt, enbart kan förväntas omfatta ett fåtal ansökningar varje år. Antalet kan förväntas bli ännu lägre med de begränsningar i detaljplanekravet som regeringen bör kunna meddela enligt förslaget i avsnitt 6.2.3.

Av punkt 13a i bilaga II följer att det inte bara är nybyggnad av sådana anläggningar som avses i bilaga II som ska miljöbedömas. Kravet omfattar även förändringar eller utvidgningar av anläggningar, vilka redan har godkänts, utförts eller håller på att utföras och vilka kan få betydande miljöpåverkan. Av detta följer att kravet på underlag behöver utformas så att det även omfattar sådana ansökningar.

För närvarande finns inte några uttryckliga krav på att innehållet i en ansökan om lov eller förhandsbesked ska utformas med hänsyn till tillgängliga resultat från andra relevanta bedömningar av miljöpåverkan som har utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än MKB-direktivet. En ansökan om bygglov eller förhandsbesked kan exempelvis avse en åtgärd som även kräver tillstånd enligt bestämmelserna om Natura 2000-områden (jfr 7 kap. 27–29 b §§ miljöbalken). Om länsstyrelsen har bedömt att en viss åtgärd på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett sådant område, kan det även få betydelse för prövningen enligt plan- och bygglagen (2 kap. 2 § PBL

jämförd med 4 kap. 8 § miljöbalken). Om en ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, finns det således anledning att ställa krav på att uppgifterna i ansökan ska utformas med hänsyn till resultatet av den bedömningen. Det gäller framför allt uppgifter om vilka åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter och den bedömning som den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gör i frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas (jfr 8 § första stycket 7 och 8 MBF).

Dessa krav på ansökans innehåll hindrar inte att sökanden även kan inkomma med andra uppgifter som talar för att bygglov ska ges. Det saknas därför skäl att införa en upplysning om att sökanden får lämna en beskrivning av projektets särdrag eller åtgärder som planeras för att undvika eller förebygga vad som annars skulle kunna ha medfört en betydande negativ miljöpåverkan (jfr artikel 4.4 sista meningen i MKB-direktivet).

Regeringen har i 6 kap. PBF meddelat föreskrifter om krav på innehållet i en ansökan om lov och förhandsbesked. Regeringen bör således med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen även kunna meddela föreskrifter som säkerställer att en sådan ansökan uppfyller de krav som följer av direktivet.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 6 kap. 8 a och 8 b §§ PBF.

6.2.2 MKB-projekt ska omfattas av detaljplanekravet

Förslag: Detaljplanekravet ska även omfatta åtgärder som kräver bygglov, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och innebär att området kan tas i anspråk på ett visst sätt eller om den vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk på ett sådant sätt. Det gäller sådana verksamheter och åtgärder som enligt gällande rätt innebär att redovisningen av miljökonsekvenser i en planbeskrivning ska uppfylla ytterligare krav i miljöbalken till följd av kraven i MKB-direktivet. Det gäller om området kan tas i anspråk eller redan har tagits i anspråk för

- ett industriområde,
- ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
- en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
- en hamn för fritidsbåtar,
- ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
- en campingplats,
- en nöjespark, eller
- en djurpark.

Bedömning: Detaljplanekravet bör inte omfatta spårvägar och tunnelbanor.

Skälen för förslaget och bedömningen

Bakgrund och gällande rätt

Genom detaljplanekravet ställer staten krav på att kommunerna i vissa situationer ska använda detaljplan för att pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt att kommunen ska reglera bebyggelsemiljöns utformning. Kravet får framför allt betydelse när byggnadsnämnden prövar ansökningar om bygglov och förhandsbesked i ett område som inte sedan tidigare är detaljplanelagt (jfr 9 kap. 31 § 2 PBL). Om åtgärden omfattas av detaljplanekravet, kan bygglov eller positivt förhandsbesked inte ges.

Detaljplanekravet har stor betydelse för genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen. Som tidigare nämnts bygger PBL-systemet på att det ska ske en granskning från fall till fall av om ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om en sådan miljöpåverkan kan antas, ska en miljöbedömning ske inom ramen för detaljplaneprocessen (se avsnitt 5.1). Vid en granskning från fall till fall ska de relevanta urvalskriterier som finns i bilaga III

till direktivet beaktas (artikel 4.3). Motsvarande kriterier finns i svensk rätt i 10–13 §§ MBF. Kommunen ska tillämpa dessa kriterier vid sin bedömning av om en detaljplan medför en betydande miljöpåverkan (se 2 kap. 5 § PBF). Som Översiktsplaneutredningen har konstaterat kan det nuvarande regelverket uppfattas som att byggnadsnämnden kan ge bygglov för ett MKB-projekt utan att nämnden behöver tillämpa kriterierna i bilaga III (jfr SOU 2017:64 s. 133–139).

Oklarheterna ligger i hur detaljplanekravet är utformat, dvs. i vilka fall som byggnadsnämnden ska vägra en ansökan om bygglov med hänvisning till att åtgärden förutsätter planläggning (se 9 kap. 31 § 2 PBL). Av 4 kap. 2 § PBL följer sammanfattningsvis att kommunen med en detaljplan ska pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglera bebyggelsemiljöns utformning för

1. en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk,⁶
2. en bebyggelse som ska förändras eller bevaras,⁷
3. ett nytt byggnadsverk som inte är ett vindkraftverk, om byggnadsverket kräver bygglov eller är en annan byggnad än ett s.k. attefallshus (jfr 9 kap. 4 a §), och
 - a) byggnadsverket eller dess användning får betydande inverkan på omgivningen eller om det råder stor efterfrågan på området för bebyggande, eller
 - b) byggnadsverket placeras i närheten av en s.k. Sevesoverksamhet⁸, och
4. en åtgärd som kräver bygglov vid nyetablering av en Sevesoverksamhet.

Trots punkten 3 ovan krävs det ingen detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en prövning av en ansökan om bygglov

⁶ Dock endast om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, till behovet av samordning eller till förhållandena i övrigt.

⁷ Dock endast om regleringen behöver ske i ett sammanhang med hänsyn till den fysiska miljö som åtgärden ska genomföras i, till åtgärdens karaktär eller omfattning eller till förhållandena i övrigt.

⁸ Med Sevesoverksamhet avses en verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

eller förhandsbesked och varken byggnadsverket eller dess användning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Nyckelorden i detta sammanhang är begreppsparen betydande inverkan på omgivningen (se punkt 3 a) och betydande miljöpåverkan (andra stycket), som var för sig ska utlösa detaljplanekravet. Enligt förarbetena till bestämmelsen är uttrycket betydande inverkan på omgivningen inte liktydigt med en betydande miljöpåverkan, utan det först nämnda är bredare på så sätt att det omfattar en större omgivningspåverkan. Enligt samma förarbeten kan det inte råda någon tvekan om att en åtgärd som har en betydande miljöpåverkan ska prövas genom detaljplan och inte med stöd av den undantagsbestämmelse som medger att prövning kan ske i samband med prövning av ansökan om bygglov eller förhandsbesked (se prop. 1992/93:60 s. 22 och prop. 2004/05:59 s. 17). Regeringen har även uttalat att uttrycket betydande inverkan på omgivningen får anses omfatta mer (i betydelsen fler aspekter) än uttrycket betydande miljöpåverkan. Utöver miljöpåverkan får uttrycket betydande inverkan på omgivningen enligt tidigare förarbeten även anses omfatta betydande inverkan på landskapsbilden eller på den arkitektoniska stadsmiljön eller på förutsättningarna för trafiken eller på förutsättningarna för friluftslivet (prop. 2009/10:170 del 1 s. 195).

Oklarheter i det nuvarande detaljplanekravet

Mot bakgrund av tidigare uttalanden framgår det tydligt att ambitionen har varit att alla åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska medföra detaljplaneläggning redan på den grunden att åtgärden medför betydande inverkan på omgivningen. Samtidigt kan det konstateras att innebörden av dessa uttryck i praktiken kan vara svåra att bedöma. Ett exempel på detta är det s.k. Kolmårdenfallet (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 27 oktober 2016 i mål nr P 6782-15). I det målet var det frågan om en större berg- och dalbana kunde prövas i ett bygglov eller om åtgärden förutsatte planläggning. Byggnadsnämnden bedömde att åtgärden i vart fall inte kunde antas medföra en betydande miljöpåverkan (beslutet är inte helt tydligt i fråga om berg- och dalbanan kunde antas medföra en betydande inverkan på omgivningen). Efter överklagande bedömde länsstyrelsen att åtgärden kunde antas med-

föra såväl betydande inverkan på omgivningen som en betydande miljöpåverkan och att åtgärden därmed förutsatte planläggning. Mark- och miljödomstolen bedömde å sin sida att åtgärden visserligen kunde ha en betydande inverkan på omgivningen, men att det inte var frågan om betydande miljöpåverkan. Med stöd av undantagsregeln i 4 kap. 2 § andra stycket PBL ansåg domstolen att det inte var nödvändigt med planläggning, utan att åtgärden kunde prövas inom ramen för en ansökan om bygglov. Mark- och miljööverdomstolen gjorde i sin tur samma bedömning som länsstyrelsen och upphävde därmed nämndens beslut. Sammantaget kan det alltså vara svårt att göra korrekta bedömningar av åtgärdens miljöpåverkan. Sannolikheten för att myndigheten gör en korrekt bedömning av frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas bör dock öka om myndigheten skulle utgå från de vägledande kriterier som finns i bilaga III (jfr förslagen i avsnitt 6.2.4).

Den nuvarande lydelsen av detaljplanekravet gör att det för närvarande kan uppfattas som att det är möjligt att pröva en ansökan om bygglov för ett MKB-projekt utan att tillämpa de kriterier som följer av bilaga III. Om byggnadsnämnden kommer fram till att varken byggnadsverket eller dess användning får betydande inverkan på omgivningen (se 4 kap. 2 § första stycket 3 a PBL), kommer inte heller någon prövning av undantagsregeln i andra stycket att aktualiseras. Därigenom blir det otydligt att de kriterier som följer av bilaga III ska tillämpas.

Vidare aktualiseras frågan om betydande miljöpåverkan inte vid prövningen av om det behövs en detaljplan för en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk (4 kap. 2 § första stycket 1 PBL). Sådan bebyggelse kan ofta förväntas utgöra ett projekt för tätortsbebyggelse, på det sätt som avses i punkt 10b i bilaga II till MKB-direktivet. Inte heller på detta sätt är detaljplanekravet ändamålsenligt utformat.

Detaljplanekravet bör även omfatta vissa åtgärder som enligt MKB-direktivet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

För att säkerställa att kraven i MKB-direktivet tillämpas på ett korrekt sätt bör det finnas ett strikt krav på detaljplan för en åtgärd som kräver bygglov, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och innebär att området kan tas i anspråk för eller om

den vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för ett MKB-projekt. Det innebär att området kan tas i anspråk för

1. ett industriområde,
2. ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
3. en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. en hamn för fritidsbåtar,
5. ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
6. en campingplats,
7. en nöjespark, eller
8. en djurpark.

Listan överensstämmer i huvudsak med den nuvarande listan i 4 kap. 34 § andra stycket PBL. I stället för industriändamål bör dock detaljplanekravet avse industriområden (se avsnitt 6.1.2). I stället för en permanent campingplats bör detaljplanekravet avse en campingplats (se avsnitt 6.1.3). Kravet bör dock inte omfatta byggande av en spårväg eller en tunnelbana, enligt vad som anförs längre fram i detta avsnitt.

De lovpliktiga åtgärder som kan medföra ett krav på detaljplan omfattar såväl nybyggnad som ändring av ett befintligt byggnadsverk. Kravet på detaljplan är kopplat till om åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av att det avsedda området redan har tagits i anspråk för ett sådant ändamål som avses i punkterna 1–8 ovan eller om åtgärden innebär att så blir fallet. En ändring av en befintlig byggnad omfattas således av kravet på detaljplan, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och området – dvs. byggnaden och den tomt som hör till byggnaden – kan tas i anspråk som t.ex. en nöjespark.

Det bör inte spela någon roll om området tas i anspråk på ett sådant sätt som avses i punkterna 1–8 eller om det redan tidigare har tagits i anspråk på ett sådant sätt. Det avgörande momentet bör vara om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta bottnar i att MKB-direktivet ställer krav på att nya MKB-projekt ska

miljöbedömas, liksom alla förändringar eller utvidgningar av sådana projekt som redan har godkänts, utförts eller håller på att utföras och vilka kan få betydande negativ inverkan på miljön (jfr punkt 13a i bilaga II). Motsatsvis bör detaljplanekravet inte omfattas sådana fall där den sökta åtgärden visserligen innebär att området tas i anspråk på ett sådant sätt som avses i någon av punkterna 1–8, men där den sökta åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Däremot kan en sådan åtgärd som avses i punkterna 1–8 omfattas av andra delar av detaljplanekravet. Exempelvis kommer ett annat projekt för sammanhållen bebyggelse (punkt 2 ovan) vanligtvis även omfattas av detaljplanekravet i 4 kap. 2 § första stycket 1 PBL (en ny sammanhållen bebyggelse).

Kravet på detaljplan för de åtgärder avses i punkterna 1–8 bör införas som en ny punkt i 4 kap. 2 § första stycket PBL.

Förslaget överensstämmer i huvudsak med Översiktsplaneutredningens förslag till hur detaljplanekravet bör utformas utifrån kraven i MKB-direktivet. Mot bakgrund av att regeringen i propositionen Ett tydligare och enklare detaljplanekrav (prop. 2017/18:167) valde att utforma detaljplanekravet på ett sätt som i vissa delar avvek från utredningens förslag, har även förslaget i den här promemorian utformats på ett sätt som skiljer sig från utredningens förslag.

En följd av att listan över de MKB-projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan placeras i 4 kap. 2 § första stycket PBL är att undantagsregeln i paragrafens andra stycke behöver justeras. Kravet att varken byggnadsverket eller dess användning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (jfr andra stycket) för att ett nytt byggnadsverk som får en betydande inverkan på omgivningen (jfr första stycket 3) ska kunna prövas i samband med en prövning av en ansökan om bygglov eller förhandsbesked kan därmed tas bort.

Bestämmelsen kommer i praktiken att tillämpas endast i ett begränsat antal fall

Några av de remissinstanser som har yttrat sig över Översiktsplaneutredningens betänkande SOU 2017:64 anser att det utgör en tillkommande uppgift för byggnadsnämnden om den ska bedöma om den sökta åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vidare anser dessa att det är en uppgift som kan vara svår för nämnden att hinna med inom de tio veckor som den normalt har på sig för att

handlägga en ansökan om lov och förhandsbesked (jfr 9 kap. 27 § PBL). Att flera remissinstanser uppfattar den föreslagna regleringen som en tillkommande uppgift – trots att byggnadsnämnden redan i dag behöver göra sådana bedömningar enligt 4 kap. 2 § PBL – stärker intrycket av att den nuvarande regleringen behöver förtydligas för att säkerställa att nämnden tillämpar lagen på ett sätt som är förenligt med MKB-direktivet.

I praktiken kommer den föreslagna listan med MKB-projekt att behöva tillämpas av byggnadsnämnden enbart i ett begränsat antal fall. Som redan nämnts finns det skäl att anta att bara ett fåtal bygglovsansökningar per år avser ett industriområde, ett köpcentrum, en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar, en hamn för fritidsbåtar, ett hotellkomplex eller en fritidsby utanför en sammanhållen bebyggelse, en permanent campingplats, en nöjespark eller en djurpark. Detta gäller inte minst i områden som inte redan omfattas av en detaljplan. Något mer frekvent, men alltså jämt relativt sällan, kan det tänkas förekomma att någon ansöker om bygglov för en åtgärd som avser en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, i synnerhet eftersom denna kategori rymmer många olika typer av projekt. Nästan alla ansökningar om bygglov som avser ett projekt för sammanhållen bebyggelse föregås dock av en detaljplan, där åtgärdens miljöpåverkan bedöms. Sammanfattningsvis kommer det i nästan samtliga fall att vara förhållandevis lätt för byggnadsnämnden att konstatera att den sökta åtgärden inte återfinns i listan över MKB-projekt. I nästa avsnitt (avsnitt 6.2.3) föreslås dessutom att regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kraven på vilka MKB-projekt som förutsätter detaljplanläggning, vilket medför att ännu färre fall kommer att omfattas av detaljplanekravet. Därmed bör det bli relativt ovanligt att byggnadsnämnden i praktiken behöver bedöma om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

I de få fall då ansökan om bygglov avser ett MKB-projekt i ett område som inte redan omfattas av en detaljplan, medför behovsbedömningen (undersökningen) att byggnadsnämndens handläggning blir något mer omfattande. Exempelvis kan det i svårbedömda fall finnas skäl för bygglovshandläggaren att överlägga med kommunens planerare, som kan antas ha en större erfarenhet av den undersökning som ska ske inom ramen för detaljplaneprocessen. I dessa fall kommer även nämnden att kunna förlänga tidsfristen med

ytterligare tio veckor, eftersom detta är möjligt i de fall då det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet (se 9 kap. 27 § tredje stycket PBL).

Mot denna bakgrund finns det inte skäl att anta att de föreslagna ändringarna i detaljplanekravet kommer att medföra att byggnadsnämnden i allmänhet kommer att få väsentligt svårare att handlägga ansökningar om bygglov inom den tidsfrist som normalt gäller.

Detaljplanekravet för sammanhållen bebyggelse

I denna promemoria föreslås att detaljplanekravet även ska gälla för en åtgärd som kräver bygglov, om den innebär att ett område kan tas i anspråk för eller vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, förutsatt att åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Uttrycket motsvarar det som i direktivet benämns projekt för tätortsbebyggelse, som även omfattar byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser (se punkt 10b i bilaga II). Denna kategori ligger i vissa avseenden nära det nuvarande kravet på att kommunen genom detaljplan ska pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk för bl.a. en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk, om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, till behovet av samordning eller till förhållandena i övrigt (4 kap. 2 § första stycket 1 PBL).

När uttrycket något annat projekt för sammanhållen bebyggelse infördes i plan- och bygglagen – i vad som i dag motsvaras av 4 kap. 34 § andra stycket – redogjorde regeringen för vad som avses med detta uttryck. Med detta kan t.ex. avses planering för ändrad bebyggelse eller en annan anläggning inom ett område med sammanhållen bebyggelse samt bebyggelse eller en anläggning i utkanten av sådant område, som medför att detta expanderar. En tämligen vanlig åtgärd bör enligt förarbetena vara planering för industri- eller bostadsområden i utkanten av en befintlig sammanhållen bebyggelse. Inom sådan bebyggelse bör planering för ändrad användning av ett område – t.ex. från industriområde till bostadsområde – omfattas av bestämmelsen (se prop. 2004/05:59 s. 28).

För att närmare belysa innebörden av vad som kan omfattas av projektkategorin finns det i detta sammanhang även skäl att återge innehållet i en rapport från kommissionen.⁹ Enligt rapporten skiljer sig tolkningen av vad som ingår i kategorin åt mellan medlemsstaterna, även om dessa vanligtvis har tolkat kategorin brett.

Projekt för utveckling av bostadsbebyggelse är särskilt vanligt förekommande i kategorin, liksom sportanläggningar. I några medlemsstater ingår även fritidsanläggningar och biografier med flera salonger. I en medlemsstat ingår även kyrkogårdar, krematorier samt förändring av befintliga tema- och nöjesparker och upphöjda vägar. Andra exempel på vad som inkluderas i kategorin omfattar bussdepåer, större parkeringsanläggningar och parkeringshus, sporthallar eller spaanläggningar (med en bruttoarea som överstiger 5 000 kvadratmeter). Slutligen så har en medlemsstat introducerat följande kriterier för när det krävs en miljökonsekvensbedömning: köpcentra och matvaruaffärer vars bruttoarea överstiger 2 500 kvadratmeter, parkeringsanläggningar för mer än 300 fordon, fotbollsplaner och arenor med mer än 2 000 sittplatser, biografanläggningar med mer än sex skärmar, gymnasieskolor med fler än 500 studenter, universitet, kyrkor och andra lokaler för trossamfund. Vidare anges att projekt för tätortsbebyggelse i känsliga områden noggrant behöver bedömas utifrån deras miljöpåverkan.

När räckvidden av bilaga II punkt 10b tolkas ska MKB-direktivets breda omfattning och syfte beaktas.¹⁰ EU-domstolens dom Kommissionen mot Spanien, C-332/04, handlade om de omständigheter som ska tillämpas enligt direktivets bilaga III baserat på ett exempel i den här projektkategorin. Målet handlar om ett fritidscenter (biografkomplex) som skulle uppföras i en tätort. Domstolen slog fast att nationell lagstiftning som exkluderar alla projekt för tätortsbebyggelse i tätortsområden innebär ett felaktigt genomförande av kategorin i bilaga II punkt 10b. Det beror på att det enligt domstolen inte kunde uteslutas redan från början, mot bakgrund av storleken, arten och placering av biografkomplexet, att det inte var fråga om en betydande miljöpåverkan. Det innebär att det kan vara fråga om ett projekt för tätortsbebyggelse, oavsett om platsen i sig utgör en tätort.¹¹

Mot denna bakgrund framhåller kommissionen i rapporten att projektkategorin bl.a. kan anses omfatta följande:

1. Projekt med liknande egenskaper som parkeringsanläggningar och köpcentra får anses ingå i projektkategorin. Det kan exempelvis gälla

⁹ Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive s. 49–51, kommissionen, 2015.

¹⁰ Detta framhölls i EU-domstolens dom Kraaijeveld m.fl., mål C-72/95, EU:C:1996:404, och därefter betonat i senare avgöranden från domstolen.

¹¹ COM(2003) 334 final.

bussgarage eller tågdepåer, som inte är uttryckligen angivna i MKB-direktivet men som har liknande egenskaper som parkeringsanläggningar.

2. Byggprojekt som bostadsbebyggelse, sjukhus, universitet, idrottsarenor, biografteatrar, konserthallar och kulturcentra får också anses ingå i kategorin. Den underliggande principen är att alla dessa projekt är av urban karaktär och att de kan ha en liknande påverkan på miljön.
3. Projekt som kan relateras till termerna urban och infrastruktur, t.ex. avloppsnät och vattenledningsnät, kan också inkluderas i den här projektkategorin.¹²

Av kommissionens rapport kan slutsatsen dras att en åtgärd som avser ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, som även kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, i princip alltid kommer att behöva prövas genom detaljplaneläggning redan enligt någon av de gällande punkterna i detaljplanekravet. Det kan exempelvis krävas på grund av att det är frågan om en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk (se 4 kap. 2 § första stycket 1 PBL), en bebyggelse som ska förändras eller bevaras, på grund av att regleringen behöver ske i ett sammanhang (se 4 kap. 2 § första stycket 2 PBL) eller ett nytt byggnadsverk som kräver bygglov, på grund av att byggnadsverket eller dess användning får betydande inverkan på omgivningen (se 4 kap. 2 § första stycket 3 a PBL). Det innebär således att detaljplanekravet inte utvidgas genom det föreslagna tillägget.

Byggande av en spårväg eller en tunnelbana bör inte omfattas av detaljplanekravet

Katalogen över verksamheter och åtgärder i nuvarande 4 kap. 34 § andra stycket PBL omfattar även spårvägar och tunnelbanor. Innebörden av bestämmelsen är att redovisningen av miljökonsekvenser ska uppfylla kraven för en miljökonsekvensbeskrivning enligt MKB-

¹² I rapporten framhåller kommissionen att medlemsstaterna kan besluta att några av de ovan nämnda projekten (t.ex. idrottsanläggningar eller vattenledningsnät) i stället ska omfattas av någon annan kategori. Eftersom exempelvis avloppsnät och vattenledningsnät inte omfattas av plan- och bygglagens krav på bygglov omfattas sådana anläggningar inte heller av kravet på detaljplan.

direktivet, om genomförandet av en detaljplan kan antas få en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för en spårväg eller en tunnelbana.

Spårvägar omfattas av punkten 10h i bilaga II till MKB-direktivet. I samma punkt anges också upphöjda eller underjordiska järnvägar, hängbanor eller liknande banor av speciell typ som endast eller i huvudsak används för passagerartransport. Tunnelbana tas inte upp särskilt i bilagan, men räknas i detta sammanhang som en underjordisk järnväg. Det innebär att MKB-direktivet anger att en miljöbedömning ska ske för en spårväg eller en tunnelbana som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Tidigare fanns krav på att den fysiska planeringsprocessen i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, i det följande benämnd banlagen, alltid skulle tillämpas på spårvägar och tunnelbanor. I samband med spårvägs- och tunnelbaneprojekt finns det emellertid ofta behov av att ändra eller upprätta detaljplaner. Kraven i banlagen och plan- och bygglagen kunde således leda till en oönskad dubbelprövning. Efter en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2013 är det numera möjligt att planera för en spårväg eller tunnelbana enbart genom planläggning enligt plan- och bygglagen. Om en tunnelbana eller en spårväg byggs med stöd av en detaljplan behöver alltså bestämmelserna i banlagen inte tillämpas (1 kap. 1 § andra stycket banlagen). Den som ska planera en tunnelbana eller spårväg får själv bedöma och bestämma om det enbart ska upprättas en detaljplan eller om det både ska upprättas en detaljplan och en järnvägsplan.

I samband med lagändringen gjordes följdändringar i plan- och bygglagen för att säkerställa att planbeskrivningen innehåller den information som krävs enligt MKB-direktivet, för de fall då genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för en spårväg eller tunnelbana (se nuvarande 4 kap. 34 § andra stycket 9 och 10 PBL).

I likhet med vad Översiktsplaneutredningen har anfört skulle det leda fel om detaljplanekravet även skulle omfatta spårvägar och tunnelbanor, eftersom sådant byggande inte kräver bygglov. Det skulle även leda till en oönskad dubbelprövning med ett obligatoriskt detaljplanekrav för spårväg och tunnelbana, om dessa ändå kommer att prövas enligt banlagen. Likafullt är det angeläget att miljökonsekvenserna beskrivs på det sätt som krävs enligt MKB-

direktivet, för det fall detaljplanen gör det möjligt att anlägga en spårväg eller tunnelbana och genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Sammanfattningsvis bör detaljplanekravet inte omfatta byggandet av en spårväg eller tunnelbana. Däremot bör det nuvarande kravet i 4 kap. 34 § andra stycket finnas kvar, dvs. att redovisningen av miljökonsekvenserna ska uppfylla kraven för en projekt-MKB, om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för en spårväg eller tunnelbana.

Behovsbedömningen innebär inget krav på särskilt samråd med berörda myndigheter och bör inte heller göra det.

Processen för att bedöma om en åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ser olika ut i MKB-direktivet respektive SMB-direktivet. Skillnaderna består både i att bedömningen ska ske i förhållande till olika kriterier, men också att bestämmelserna för hur bedömningen ska gå till skiljer sig åt.

Inom ramen för detaljplaneprocessen ska kommunen undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det innebär dels att kommunen ska identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, dels samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen (se 5 kap. 11 a § PBL och 6 kap. 6 § miljöbalken). Detta krav hänger samman med kraven i artikel 3.6 i SMB-direktivet, som anger att ett samråd ska äga rum med de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av den miljöpåverkan som följer av genomförandet av planen när det görs en behovsbedömning av om en miljöbedömning krävs.

Motsvarande krav saknas i MKB-direktivet. Av sista meningen i skäl 29 i ingressen till direktiv 2014/52/EU framgår uttryckligen att det inte finns något krav på formellt samråd i behovsbedömningsfasen. När byggnadsnämnden ska bedöma om en ansökan om lov eller förhandsbesked förutsätter planläggning finns det således inget krav i EU-rätten på att nämndens ställningstagande ska föregås av ett samråd med andra kommuner eller myndigheter.

Som Översiktsplaneutredningen har funnit bör det inte införas några krav på att byggnadsnämnden ska samråda med övriga myndigheter, utöver de krav som redan gäller enligt 9 kap. 25 § PBL (se SOU 2017:64 s. 192). Anledningen till detta är att nämndens behovsbedömning vanligtvis kommer att handla om åtgärder som är av sådant slag att någon betydande miljöpåverkan inte kommer att kunna komma i fråga.

Byggnadsnämndens prövning av om det krävs en detaljplan träffar alla ansökningar om bygglov och förhandsbesked som avser sådana områden som inte redan är planlagda. Som utredningen framhåller handlar flertalet av dessa ärenden om åtgärder som i sammanhanget är av begränsad omfattning, t.ex. byggande av garage och carportar, där det vanligtvis är uteslutet att den sökta åtgärden skulle kunna antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Under remissen av Översiktsplaneutredningens betänkande har Naturvårdsverket framhållit att det inte framgår av utredningens förslag hur kvaliteten säkerställs på de beslut om betydande miljöpåverkan som utredningen föreslår. Det kan konstateras att byggnadsnämnden redan enligt gällande rätt förväntas bedöma denna typ av frågor. De förslag som lämnas i denna promemoria i övrigt kan förväntas leda till att kvaliteten i byggnadsnämndens bedömningar ökar. Det gäller exempelvis tydligare krav på att en ansökan om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt, ska innehålla sådana uppgifter som behövs för att åtgärdens miljöpåverkan ska kunna bedömas (avsnitt 6.2.1). Även förslaget att ett beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla skälen till byggnadsnämndens bedömning när det gäller om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, kan antas leda till en ökad kvalitet (avsnitt 6.2.5). Även förslagen om tydligare bestämmelser om miljöorganisationers möjlighet att överklaga beslut om bygglov och förhandsbesked, kan antas leda till att byggnadsnämndens redovisning förbättras (avsnitt 6.4).

Att införa krav på ytterligare samråd för att bedöma om genomförandet av dessa åtgärder kan antas leda till en betydande miljöpåverkan skulle leda till en omfattande administration hos byggnadsnämnderna. Mot bakgrund av karaktären i dessa ärenden skulle miljönyttan av en sådan ordning sannolikt vara begränsad och inte stå i proportion till det merarbete som kravet skulle medföra.

Även om det inte finns anledning att införa något generellt krav på att andra myndigheter bör ges möjlighet att yttra sig innan byggnadsnämnden bedömer om en åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, finns det naturligtvis inget som hindrar att byggnadsnämnden i svårbedömda fall tar kontakt med t.ex. länsstyrelsen eller miljö- och hälsoskyddsmyndigheten för att diskutera frågan.

Betydelsen av byggnadsnämndens bedömning i frågan om betydande miljöpåverkan

En ansökan om bygglov för ett MKB-projekt ska vägras med hänvisning till att åtgärden förutsätter detaljplaneläggning, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om kommunen därefter inleder arbetet med en detaljplan för att skapa förutsättningar för den åtgärd som bygglovsprövningen har omfattat, kommer det även behöva ske en bedömning av åtgärdens miljöpåverkan under detaljplaneprocessen (se 5 kap. 11 a § PBL). Den bedömning som har gjorts i bygglovsbeslutet är inte bindande för den bedömning som sker i detaljplaneprocessen. Om den åtgärd som prövas i detaljplanen är identisk med den åtgärd som har prövats i bygglovets, bör utgången normalt bli densamma. Den kan emellertid hända att nytt underlag har tillkommit i anslutning till detaljplaneprocessen som medför att det då finns skäl att göra en annan bedömning av åtgärdens miljöpåverkan.

Särskilt om uttrycket en betydande inverkan på omgivningen och betydande miljöpåverkan

PBL-kommittén menade 2005 att uttrycket betydande inverkan på omgivningen bör ersättas med uttrycket betydande miljöpåverkan. I propositionen till den nuvarande plan- och bygglagen ansåg dock regeringen att det inte fanns förutsättningar för att helt ersätta kravet på detaljplan vid en betydande inverkan på omgivningen med ett krav på detaljplan endast vid en betydande miljöpåverkan (se prop. 2009/10:170 del 1 s. 194 f.). Mot bakgrund av syftet med den nu aktuella översynen har det inte funnits anledning att på nytt överväga förutsättningarna för att begränsa detaljplanekravet på det

sätt som det skulle innebära att ersätta det nuvarande kravet med ett krav på detaljplan endast vid en betydande miljöpåverkan.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 4 kap. 2 § PBL.

6.2.3 Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kravet på detaljplan för MKB-projekten

Förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kraven på att vissa MKB-projekt förutsätter detaljplaneläggning.

Det ska inte krävas en detaljplan för en bygglovspliktig åtgärd som innebär att området kan tas i anspråk för ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, en campingplats eller ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar utanför sammanhållen bebyggelse. Undantaget från detaljplanekravet ska endast gälla om den yta som tas i anspråk understiger 5 000 kvadratmeter.

Det generella undantaget ska vidare endast gälla om åtgärden inte

1. strider mot den översiktsplan eller de områdesbestämmelser som gäller för området,
2. kan antas medföra sådana olägenheter eller risker för omgivningen som är mer omfattande än vad som normalt kan förväntas från bostadshus, kontor, detaljhandel eller liknande verksamhet, och
3. vidtas inom ett område som inte omfattas av vissa skyddsbestämmelser.

Kravet på detaljplan ska gälla om byggnadsnämnden beslutar detta på grund av att det kan befaras att åtgärden tillsammans med befintliga eller redan beslutade åtgärder kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

MKB-direktivet anger att medlemsstaterna ska bestämma om de projekt som anges i bilaga II ska bli föremål för en miljöbedömning genom en granskning från fall till fall eller genom gränsvärden eller kriterier som fastställs av medlemsstaten (artikel 4.2). När det gäller detaljplaner har Sverige valt att göra en granskning från fall till fall, för att avgöra om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

MKB-direktivet tar sikte på projekt med relativt omfattande miljöpåverkan, medan de åtgärder som byggnadsnämnden prövar inom ramen för ett bygglov ofta är av begränsad omfattning. Det gör att det i normalfallet inte bör råda någon tvekan om att den åtgärd som nämnden prövar inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Samtidigt är det många kriterier som ska ligga till grund för behovsbedömningen (jfr bilaga III i direktivet). Undantagsvis kan nämnden således få anledning att vara utförligare i sin beskrivning av hur nämnden har kommit fram till slutsatsen att den sökta åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Som redan nämnts gör MKB-direktivet det möjligt att bestämma gränsvärden eller kriterier för när en viss åtgärd inte behöver omfattas av en miljöbedömning, och där det alltså inte behöver ske en granskning från fall till fall (artikel 4.2). Vid fastställande av gränsvärden eller kriterier enligt artikel 4.2 ska de relevanta urvalskriterier som anges i bilaga III beaktas. Medlemsstaterna får fastställa både gränsvärden eller kriterier som avgör när ett projekt varken behöver behovsbedömas eller bli föremål för en miljöbedömning, och/eller gränsvärden eller kriterier som anger att ett projekt alltid ska genomgå en miljöbedömning (jfr artikel 4.4).

Projekten i bilaga II avser alltså åtgärder med stor påverkan på omgivningen. I många fall kan gränsdragningsproblem uppstå i förhållande till mindre omfattande åtgärder som över huvud taget inte omfattas av direktivet och som därmed inte behöver miljöbedömas. Resonemanget kan illustreras med projekt för tätortsbebyggelse (jfr punkten 10b i bilaga II). Som Översiktsplaneutredningen framhåller bör uppförandet av ett enstaka nytt småhus inte anses utgöra ett projekt för tätortsbebyggelse på det sätt som avses i MKB-direktivet. Inte heller bör så vara fallet om det handlar om ett begränsat

antal småhus som uppförs samtidigt. Är det frågan om fler småhus än så kan projektet däremot utgöra tätortsbebyggelse på det sätt som avses i direktivet, vilket medför att det behöver ske en behovsbedömning för att avgöra om genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (SOU 2017:64 s. 139).

Utredningen har bedömt att det skulle kunna underlätta byggnadsnämndernas arbete om regelverket innehöll gränsvärden eller kriterier för sådana åtgärder där det aldrig behöver ske en behovsbedömning. För en åtgärd som omfattas av ett sådant undantag kan nämnden alltså avstå från behovsbedömningen och nämnden behöver därmed inte heller redovisa hur den har kommit fram till slutsatsen att åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Flertalet av de remissinstanser som har yttrat sig över förslaget har varit positiva till principen. Utredningen lämnade däremot inget förslag på hur undantagen skulle kunna utformas på förordningsnivå.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kraven på vilka MKB-projekt som förutsätter detaljplanläggning

MKB-projekten är till sin karaktär oprecisa och det finns inga förarbeten som ger vägledning om vad som utgör t.ex. ett projekt för tätortsbebyggelse. Den rättsutveckling som sker genom EU-domstolens avgöranden kan dock på sikt bidra till att det blir tydligare hur projekten i bilaga II ska förstås. Mot bakgrund av denna rättsutveckling är det olämpligt att i lag bestämma att det för vissa MKB-projekt varken behöver ske en behovsbedömning eller miljöbedömning. I stället bör regeringen ges möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från kraven på vilka MKB-projekt som förutsätter detaljplanläggning. Därigenom kan regeringen i plan- och byggförordningen införa undantag som innebär att ett MKB-projekt under vissa förutsättningar varken behöver behovsbedömas eller miljöbedömas, trots detaljplanekravet i 4 kap. 2 § PBL (jfr förslagen i avsnitt 6.2.2). Att undantagen placeras på förordningsnivå gör det lättare att justera räckvidden för eventuella undantag när EU-domstolen får anledning att klargöra rättsläget.

Förutsättningar för undantag från kraven på detaljplan för MKB-projekten

Som redan nämnts ska medlemsstaterna tillämpa de kriterier som anges i bilaga III vid bedömningen av om ett projekt som förtecknas i bilaga II bör omfattas av en miljöbedömning (jfr artikel 4.3). Enligt kriterierna i bilagan ska hänsyn tas till projektets karakteristiska egenskaper, dess lokalisering och de potentiella effekternas typ och karakteristiska egenskaper. Dessa övergripande kriterier delas i sin tur in i ytterligare aspekter som behöver beaktas.

MKB-projekten i plan- och bygglagen karakteriseras framför allt av att de tar mark i anspråk. I de fall det inte handlar om redan exploaterad mark påverkar ianspråktagandet utnyttjandet av naturresurser, exempelvis jord, mark, vatten och biologisk mångfald. Därmed kan en exploatering skada eller helt förstöra habitat för djur och växter. Användningen av vissa typer av bebyggelse kan även skapa störningar för omgivningen, exempelvis genom buller och trafik. Användningen av bebyggelse är dessutom förenad med uppkomsten av avfall och avlopp. När mark exploateras kan även grundvattenbildningen påverkas, vilket kan påverka närliggande bebyggelse samt förutsättningarna för djur och växter. Användningen av viss bebyggelse kan därutöver vara förenad med risk för allvarliga olyckor som kan påverka omgivningen, exempelvis vissa industrier och laboratorier. Jämfört med många andra projekt som anges i bilaga II – t.ex. utvinningsindustrier, stålverk eller tävlingsbanor för motorfordon – är dock störningarna och riskerna för omgivningen och uppkomsten av avfall från MKB-projekten relativt liten.

Projektens karakteristiska egenskaper är i stor utsträckning proportionell i förhållande till projektets storlek. Risken för betydande miljöpåverkan är således väsentligt större för ett projekt som tar mycket mark i anspråk, jämfört med ett litet projekt. Det innebär att en ytmässig begränsning bör vara ett väsentligt kriterium för vilka undantag som kan komma i fråga. Även ett ytmässigt litet projekt kan dock ha en väsentlig påverkan på miljön om de miljömässiga förutsättningarna är känsliga för förändringar.¹³

EU-domstolen har slagit fast att det inte är möjligt att enbart utgå från projektets storlek när medlemsstaten fastställer gränsvärden

¹³ Jfr EU-domstolens dom Kommissionen mot Irland, mål C-392/96, punkt 66, EU:C:1999:431, och Kommissionen mot Belgien, mål C-435/09, punkt 50, EU:C:2011:176.

eller kriterier för sådana fall där det aldrig behöver ske en behovsbedömning eller en miljöbedömning. Tvärtom behöver alla kriterier i bilaga III beaktas, exempelvis förhållandena på platsen.¹⁴

Av kriterierna i bilaga III följer alltså att miljöns känslighet i de geografiska områden som kan antas bli påverkade av projekten måste beaktas. Det gäller bl.a. i fråga om befintlig och godkänd markanvändning samt naturresursernas relativa förekomst, tillgänglighet, kvalitet och förnyelseförmåga, såväl i området som under detta (inklusive jord, mark, vatten och biologisk mångfald). Även den naturliga miljöns tålighet måste beaktas, med särskild uppmärksamhet på

- våtmarker, strandområden, flodmynningar,
- kustområden och marin miljö, bergs- och skogsområden,
- naturreservat och naturparker,
- områden som är klassificerade eller skyddade enligt nationell lagstiftning, och Natura 2000-områden som har fastställts av medlemsstaterna i enlighet med art- och habitat- respektive fågeldirektivet,
- områden där de miljökvalitetsnormer som fastställts i unionslagstiftningen och som är relevanta för projektet inte följts eller där det anses att dessa inte kunnat följas,
- tätbefolkade områden, och
- historiskt, kulturellt eller arkeologiskt betydelsefulla markområden och platser.

Kriterierna i bilaga III ställer även krav på att de potentiella effekternas typ och karakteristiska egenskaper ska beaktas. Det innebär att projektens förväntade betydande miljöeffekter måste beaktas i förhållande till både deras karakteristiska egenskaper och lokalisering. Det handlar om vilken inverkan ett projekt har på befolkningen och människors hälsa, den biologiska mångfalden (särskilt när det gäller arter och livsmiljöer som skyddas enligt art- och habitat- respektive fågeldirektivet), mark, jord, vatten, luft och klimat, de

¹⁴ Jfr EU-domstolens dom Kommissionen mot Irland, mål C-392/96, punkt 65 och 72, EU:C:1999:431; Kommissionen mot Irland, mål C-66/06, punkt 64, EU:C:2008:637; Kommissionen mot Nederländerna, mål C-255/08, punkt 32–39, EU:C:2009:630 samt Kommissionen mot Belgien, mål C-435/09, punkt 52 och 55, EU:C:2011:176.

materiella tillgångarna, kulturarvet och landskapet samt samverkan mellan dessa faktorer. I detta sammanhang avses både direkta och indirekta effekter. Vissa faktorer ska enligt direktivet beaktas särskilt. Det gäller

- effekternas storlek och utbredning (såsom exempelvis geografiskt område och den berörda befolkningens storlek),
- effekternas karaktär,
- effekternas gränsöverskridande karaktär,
- effekternas intensitet och komplexitet,
- effekternas sannolikhet, effekternas förväntade uppkomst, varaktighet, frekvens och reversibilitet,
- kumulativa effekter i förhållande till andra befintliga och/eller godkända projekt, och
- möjligheten att begränsa effekterna på ett effektivt sätt.

I detta sammanhang kan konstateras att MKB-projektens karakteristiska egenskaper och de olika typerna av potentiella effekterna från sådana projekt är förhållandevis gynnsamma, jämfört med många andra projekt i bilaga II. Den påverkan som kan förekomma är vanligtvis lokal. Samtidigt står det klart att även MKB-projekten kan ge upphov till störande effekter för omgivningen, exempelvis i form av buller och trafikrörelser.

Sammanfattningsvis är det alltså flera olika kriterier som behöver beaktas när det gäller vilka undantag från kraven på detaljplan som kan komma i fråga för MKB-projekten.

MKB-projekt som bör undantas från detaljplanekravet

De olika kriterierna i bilaga III medför att det är svårt att utforma en undantagsregel som kan tillämpas generellt. Ett undantag kommer med nödvändighet att behöva utformas så att det är tillämpligt endast om vissa förutsättningar är uppfyllda. Samtidigt bör undantaget vara lätt att tillämpa för byggnadsnämnderna, om inte syftet med undantaget ska gå förlorat.

Undantaget bör utformas så att det endast gäller MKB-projekt som inte överstiger en viss storlek. Undantaget bör dock inte gälla i områden där miljön kan antas vara särskilt känslig. Undantaget bör inte heller kunna tillämpas på små projekt, om projektet trots sin begränsande storlek kan antas medföra störningar eller risker för omgivningen. Slutligen behöver en undantagsregel utformas med hänsyn till risken för att större projekt delas upp i flera mindre, men där den samlade effekten kan medföra en betydande miljöpåverkan.

Det bör inte krävas en detaljplan för en åtgärd som kräver bygglov på grund av att området är ianspråktaget eller kan tas i anspråk för vissa MKB-projekt, om den yta som tas i anspråk understiger 5 000 kvadratmeter. Det är en storlek som tillämpas i några andra medlemsstater för sådana projekt som det nu är fråga om. Arean kan sägas motsvara fem stora villatomter eller en kvadrat där sidan är ca 70 meter. Med den area som tas i anspråk avses alltså inte enbart den yta som bebyggs, utan även tomtmark (jfr definitionen av tomt i 1 kap. 4 § PBL), ett område för en annan anläggning än en byggnad och mark för gemensam användning (dvs. mark vars funktion motsvarar allmän platsmark, men som inte ingår i en detaljplan). Det innebär sammantaget att bebyggelsens eller byggnadsverkets påverkan på miljön typiskt sett inte kan antas bli betydande. Är området mindre än 5 000 kvadratmeter kan det i vissa fall även behöva bedömas om det över huvud taget är fråga om ett MKB-projekt. Att flera enbostadshus kan utgöra tätortsbebyggelse, på det sätt som avses i direktivet, är inte nödvändigtvis liktydigt med att ett fåtal enbostadshus utgör en sådan bebyggelse. Är området större än 5 000 kvadratmeter kan det oftare vara befogat att göra en miljöbedömning, vilket medför att 5 000 kvadratmeter kan vara en lämplig gräns.

Det generella undantaget bör endast vara tillämpligt för industriområden, köpcentra, parkeringsanläggningar och andra projekt för sammanhållen bebyggelse, hotellkomplex och fritidsbyar med tillhörande anläggningar utanför sammanhållen bebyggelse samt campingplatser. Undantaget bör dock inte omfatta skidbackar, skidliftar och linbanor med tillhörande anläggningar, hamnar för fritidsbåtar, nöjesparker och djurparker, av de skäl som anges längre fram i detta avsnitt.

För MKB-projekt där den ianspråktaga ytan är 5 000 kvadratmeter eller mer bör det alltså alltid krävas en behovsbedömning för att avgöra om åtgärden kan antas medföra en betydande miljö-

påverkan. I sådana fall kan det även bli aktuellt att pröva den önskade markanvändningen genom detaljplan, till följd av hur detaljplanekravet ser ut i övrigt.

Att även miljöns känslighet behöver beaktas innebär att undantaget inte kan vara tillämpligt över allt. Mot bakgrund av de kriterier som anges i bilaga III bör det generella undantaget endast vara tillämpligt om

1. åtgärden inte strider mot den översiktsplan eller de områdesbestämmelser som gäller för området,
2. det område som åtgärden ska utföras i inte
 - a) är ett mark- eller vattenområde som inte alls eller endast obetydligt är påverkat av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön och som enligt 3 kap. 2 § miljöbalken så långt det är möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdets karaktär,
 - b) är ett mark- eller vattenområde som är särskilt känsligt från ekologisk synpunkt och som enligt 3 kap. 3 § miljöbalken så långt det är möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön,
 - c) utgör sådan brukningsvärd jordbruksmark som enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk,
 - d) är ett område av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet och som enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön,
 - e) är ett område som med hänsyn till sina natur- och kulturvården i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. 2, 4 eller 5 § miljöbalken, dock inte i den utsträckning det område som åtgärden ska utföras i sedan tidigare utgör en tomt,
 - f) är en nationalstadspark enligt 4 kap. 7 § miljöbalken,
 - g) omfattas av områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken,

- h) är ett bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt och som enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen inte får förvanskas,
- i) är ett sådant område som är upptaget på världsarvslistan i enlighet med Unescos konvention av den 16 november 1972 om skydd för världens kultur- och naturarv, eller
- j) är ett område där miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av samma balk inte följs eller riskerar att inte kunna följas.

Att det generella undantaget inte ska gälla inom områden som omfattas av områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken innebär bl.a. att det inte kommer att gälla inom strandskyddsområden. Därigenom beaktas den naturliga miljöns tålighet när det gäller bl.a. våtmarker, strandområden, flodmynningar, kustområden och marin miljö, på det sätt som avses i bilaga III.

Hamnar för fritidsbåtar har ofta en omfattande påverkan på vattenmiljön, från bl.a. bottenfärger, utsläpp från förbränning av drivmedel och grävatten. Det finns i princip inga okända vatten och det finns därmed inte heller anledning att införa ett generellt undantag för sådana hamnar. Eftersom den naturliga miljöns tålighet enligt MKB-direktivet ska beaktas med särskild uppmärksamhet på bl.a. bergsområden, bör det inte heller införas något generellt undantag för skidbackar, skidliftar och linbanor med tillhörande anläggningar.

Slutligen behöver även de potentiella effekternas typ och karakteristiska egenskaper beaktas. Mot bakgrund av de störningar som de MKB-projekt som det nu är fråga om kan förväntas ge upphov till, bör undantagen inte heller tillämpas i fråga om sådana verksamheter som kan medföra olägenheter eller risker för omgivningen som är större än vad som normalt kan förväntas från bostadshus, kontor, mindre detaljhandel eller liknande verksamhet. Även i sådana fall bör byggnadsnämnden alltså vara skyldig att göra en behovsbedömning, om det är fråga om ett MKB-projekt.

Att det generella undantaget enbart bör vara tillämpligt om åtgärden inte är störande för omgivningen, är anledningen till att tätbefolkade områden inte behöver inkluderas i den ovanstående listan

över sådana områden som inte omfattas av undantaget (jfr punkt 2c vii i bilaga III). Kravet på att åtgärden inte ska få vara störande är även skälet till att nöjesparker och djurparker inte bör omfattas av det generella undantaget, eftersom sådana anläggningar ofta medför buller och trafik som kan ha en störande inverkan på omgivningen.

Att en åtgärd omfattas av det nu förordade undantaget innebär inte med automatik att den inte omfattas av någon annan del av detaljplanekravet, eftersom åtgärden kan behöva prövas genom en detaljplan på grund av något av de övriga kriterierna som anges i 4 kap. 2 § PBL. Det finns i sammanhanget anledning att påminna om att uttrycket betydande inverkan på omgivningen är avsett att utgöra en mindre omfattande påverkan på miljön än vad som avses med uttrycket betydande miljöpåverkan (jfr prop. 1992/93:60 s. 22 och prop. 2004/05:59 s. 17). Trots att åtgärden kan omfattas av de nu aktuella undantagen, kan åtgärden alltså behöva prövas genom detaljplaneläggning.

Det faktum att en åtgärds miljöpåverkan i ett specifikt fall inte behöver bedömas inom ramen för en miljöbedömning, innebär inte heller någon egentlig risk för att åtgärden kan tänkas bli olämplig från miljösynpunkt. Även i sådana fall ska åtgärdens lämplighet prövas i förhållande till de ordinarie reglerna i plan- och bygglagen.

Skyddet för den biologiska mångfalden säkerställs både genom övriga skyddsbestämmelser och genom annan lagstiftning

Vid utformningen av kriterier för vilka projekt som kan undantas från miljöbedömning ska som redan nämnts projektens karakteristiska egenskaper beaktas, exempelvis utnyttjandet av naturresurser. Det innebär att hänsyn även måste tas till hur den biologiska mångfalden påverkas av utnyttjandet av naturresurser när kriterierna utformas (se bilaga III, punkt 1c). Vidare behöver naturresursernas relativa förekomst, tillgänglighet, kvalitet och förnyelseförmåga beaktas, vilket även det innebär att hänsyn ska tas till den biologiska mångfalden (samma bilaga, punkt 2b). Bestämmelser om skydd för biologisk mångfald finns i 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).

Skyddade arter kan finnas på många platser och ofta saknas det data som med tillräckligt hög noggrannhet visar var dessa arter finns respektive inte finns. Därför är det svårt att utforma ett undantag

från detaljplanekravet som på ett ändamålsenligt sätt tar hänsyn till skyddade arter. Biotoper som är viktiga utifrån intresset av att bevara den biologiska mångfalden skyddas emellertid ofta även av andra bestämmelser än de i 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen. Sådana bestämmelser är bl.a. de om nationalparker, naturreservat, biotopskydd, strandskydd, Natura 2000-områden och riksintressen, där det generella undantaget från detaljplanekravet enligt förslaget inte ska gälla.

Även om bestämmelserna om t.ex. områdesskydd indirekt kan ge ett visst skydd för fridlysta arter skyddas dessa även av bestämmelserna i artskyddsförordningen. Förekomsten av fridlysta arter ska även beaktas vid bygglovsprövningen. Om det finns sådana arter på platsen, kan detta medföra att naturvärdena är av ett sådant slag att bygglov inte kan ges (se 2 kap. 2 § PBL och 3 kap. 1 § och 6 § första stycket miljöbalken). Trots att de föreslagna undantagen från detaljplanekravet enbart beaktar artskyddsfrågan indirekt, ska alltså frågan om den sökta åtgärden kan tillåtas i förhållande till förekomsten av skyddade arter på platsen beaktas vid prövningen enligt plan- och bygglagen. Även om bygglov eller ett positivt förhandsbesked ges kan en åtgärd ändå vara förbjuden eller kräva dispens enligt artskyddsförordningen, som alltså gäller parallellt. Sammanfattningsvis innebär förslagen i den här promemorian inte någon förändring av skyddet för den biologiska mångfalden.

Byggnadsnämnden ska kunna bestämma att det generella undantaget inte ska gälla på grund av befintliga eller redan beslutade åtgärder

Av punkt 1b i bilaga III framgår att hänsyn ska tas till kumulativa (sammanlagda) effekter i förhållande till andra befintliga eller godkända projekt. Det ska alltså inte vara möjligt att dela upp ett större projekt i flera små projekt och därmed i praktiken undgå kravet på miljöbedömning, om den kumulativa effekten kan medföra en betydande miljöpåverkan.¹⁵

Behovet av hänsyn till kumulativa effekter liknar det som redan gäller för exploatering av större tätorters närområden i de s.k. randzonerna. Det innebär enligt förarbetena till den äldre plan- och bygglagen att man inte genom att ta ställning i det ena ärendet efter

¹⁵ Jfr EU-domstolens dom Brussels Hoofdstedelijk Gewest, mål C-275/09, punkt 36, EU:C:2011:154.

det andra bör föregripa den samlade bedömning som måste ske i form av detaljplan (prop. 1985/86:1 s. 556).

Det generella undantaget behöver således förses med en ventil, så att det endast gäller om byggnadsnämnden inte beslutar annat på grund av att det kan befaras att åtgärden tillsammans med befintliga eller redan beslutade åtgärder kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I bedömningen av de kumulativa effekterna behöver hänsyn särskilt tas till den tidsmässiga aspekten. Om liknande åtgärder har genomförts i närområdet under den senaste tioårsperioden kan det finnas skäl att befara att de sammantagna effekterna kan befaras leda till en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet bör byggnadsnämnden besluta att en behovsbedömning ska göras, trots att den yta som tas i anspråk understiger 5 000 kvadratmeter. Nämnden ska i sådana fall även kunna ställa krav på att sökanden tillhandahåller det underlag som behövs för bedömningen (se avsnitt 6.2.1). Eftersom förutsättningarna kan skilja sig åt mellan olika MKB-projekt bör den tidsmässiga aspekten inte ha någon avgörande betydelse, utan den centrala aspekten i nämndens bedömning bör vara om åtgärderna i det enskilda fallet sammantaget kan förväntas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undantagen påverkar inte kommunens möjlighet att ställa krav på en detaljplan

Det bör framhållas att de undantag som nu förordats inte påverkar byggnadsnämndens möjlighet att i det enskilda fallet ställa krav på att en åtgärd ska prövas genom en detaljplan. Om kommunen påbörjar ett arbete för att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, kan nämnden med stöd av 9 kap. 28 § PBL besluta att ärendet inte ska avgöras förrän planarbetet har avslutats. Så ska även kunna ske om åtgärden omfattas av de nu föreslagna undantagen.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 4 kap. 2 § och 16 kap. 1 § PBL och 2 kap. 4 b och 4 c §§ PBF.

6.2.4 Kraven på vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av påverkan på miljön bör förtydligas

Förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om när ett byggnadsverk eller dess användning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i fråga om sådana MKB-projekt som kräver en detaljplan. Sådana föreskrifter ska omfatta projektets karakteristiska egenskaper, projektets lokalisering och de potentiella effekternas typ och karakteristiska egenskaper på det sätt som avses i MKB-direktivet.

Om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska byggnadsnämnden vid sin bedömning av åtgärdens miljöpåverkan ta hänsyn till resultatet av den bedömningen.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Som nämnts i föregående avsnitt innehåller MKB-direktivet kriterier som ska beaktas vid bedömningen av om ett projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (bilaga III). Sammanfattningsvis kan kravet sägas innebära att den ansvariga myndigheten, vid sin bedömning av om ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska ta hänsyn till projektens karakteristiska egenskaper, projektens lokalisering och de potentiella effekternas typ och karakteristiska egenskaper. Den ansvariga myndigheten ska fatta sitt beslut baserat på den information som exploitören lämnar i enlighet med artikel 4.4 och i tillämpliga fall även med hänsyn till resultatet av preliminära kontroller eller bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än MKB-direktivet. Om behovsbedömningen leder till slutsatsen att projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska en miljöbedömning göras. I sådant fall ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram som ska innehålla de uppgifter som framgår av bilaga IV.

Kriterierna i bilaga III genomförs i svensk rätt i 10–13 §§ MBF. Kommunen ska vid sin bedömning av om en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ta hänsyn till det som anges i

10 § 1–3 och 11–13 §§ MBF, när kommunen tar fram en detaljplan som medger att planområdet får tas i anspråk för en sådan verksamhet eller åtgärd som avses i 4 kap. 34 § andra stycket PBL, dvs. ett sådant MKB-projekt som det nu är fråga om. Det framgår av 2 kap. 5 § PBF. Kraven i PBL-systemet innebär att de nu aktuella kriterierna ska tillämpas vid kommunens bedömning av om innehållet i planbeskrivningens redovisning av miljökonsekvenserna även ska uppfylla MKB-direktivets krav i bilaga IV (jfr 4 kap. 34 § andra stycket PBL), eller om det räcker att redovisningen tillgodoser kraven i SMB-direktivet (jfr 4 kap. 34 § första stycket PBL).

Det bör förtydligas vilka faktorer som ska beaktas vid bedömningen av en åtgärds miljöpåverkan

Enligt MKB-direktivet ska kriterierna i bilaga III alltså tillämpas när den ansvariga myndigheten bedömer om ett enskilt projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Översatt till svenska förhållanden handlar det om situationen när byggnadsnämnden prövar en ansökan om bygglov eller förhandsbesked för en åtgärd som ska vidtas i ett område som inte omfattas av en detaljplan. I denna situation ska nämnden pröva om åtgärden förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 eller 3 § PBL (se 9 kap. 31 § PBL). Därigenom ska nämnden pröva om den sökta åtgärden avser ett byggnadsverk som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

I gällande rätt är det inte tydligt att byggnadsnämnden vid sin bedömning måste beakta kriterierna i 10 § 1–3 och 11–13 §§ MBF. Därför finns det anledning att förtydliga att dessa kriterier ska tillämpas även när nämnden prövar behovet av detaljplaneläggning. I detta sammanhang kan noteras att även Mark- och miljööverdomstolen och Översiktsplaneutredningen har identifierat behovet av att förtydliga genomförandet av MKB-direktivet i detta avseende (se SOU 2017:64 s. 136–139).

Mot denna bakgrund bör det förtydligas att kriterierna i bilaga III ska tillämpas vid prövningen av en ansökan om bygglov enligt 9 kap. 31 § 2 PBL. Det bör uttryckas som att bedömningen av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 4 kap. 2 § PBL ska ske med hänsyn till de omständigheter som avses i 10 § 1–3 och 11–13 §§ MBF.

Eftersom kriterierna sedan tidigare regleras på förordningsnivå genom bestämmelserna i plan- och byggförordningen och miljöbedömningsförordningen är det lämpligt att även reglera kravet på att kriterierna ska tillämpas vid en prövning av detaljplanekravet på förordningsnivå. Samtidigt behöver emellertid bemyndigandet i 16 kap. 1 § 1 PBL formuleras om, så att det blir tydligt att regeringen även kan meddela föreskrifter om vilka kriterier som ska tillämpas när frågan om räckvidden av detaljplanekravet ska bedömas.

I detta sammanhang bör även nämnas att det i denna promemoria även föreslås en ändring i plan- och bygglagen som innebär att det ska bli tydligare att kriterier motsvarande de i bilaga III ska tillämpas vid en undersökning av om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en detaljplan, se vidare avsnitt 6.3.1.

Det bör förtydligas att byggnadsnämnden ska ta hänsyn till resultatet av andra miljöbedömningar

Av MKB-direktivet följer även att byggnadsnämnden i tillämpliga fall ska bedöma frågan om en åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan med hänsyn till resultatet av preliminära kontroller och bedömningar av miljöpåverkan som har utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än MKB-direktivet (jfr artikel 4.5 första meningen).

Vad som avses med att den ansvariga myndigheten i tillämpliga fall ska fatta sitt beslut med hänsyn till resultatet av preliminära kontroller, framgår inte av direktivet.¹⁶ Kravet får dock förstås som att det handlar om preliminära kontroller av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än MKB-direktivet. Enligt kommissionen avses bl.a. analyser och utförda studier som är relevanta för projektet (se Environmental Impact Assessments of Projects – Guidance on Screening s. 47, Kommissionen 2017). Lydelsen får även förstås som att byggnadsnämndens prövning inte behöver begränsas till den information som exploitören tillhand-

¹⁶ I den engelska språkversionen av artikel 4.5 används följande lydelse: The competent authority shall make its determination, on the basis of the information provided by the developer in accordance with paragraph 4 taking into account, where relevant, the results of preliminary verifications or assessments of the effects on the environment carried out pursuant to Union legislation other than this Directive.

håller¹⁷ utan att nämnden tvärtom är skyldig att ta hänsyn till andra uppgifter som nämnden har tillgång till vid bedömningen av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Exempelvis bör sådana omständigheter som har framkommit vid en eventuell syn på platsen för den sökta åtgärden läggas till grund för prövningen. Någon uttrycklig bestämmelse som anger att byggnadsnämnden är skyldig att ta hänsyn till resultatet av preliminära kontroller bedöms således inte vara nödvändig.

Det bör dock förtydligas att byggnadsnämnden vid sin bedömning ska ta hänsyn till resultatet av bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än MKB-direktivet, exempelvis enligt art- och habitat- eller fågeldirektivet. Anledningen är att det kan förekomma att den åtgärd som prövas av byggnadsnämnden även är eller har varit föremål för prövning hos någon annan myndighet. Det kan exempelvis gälla en ansökan om bygglov för en campingplats som nämnden ska pröva, samtidigt som den planerade verksamheten prövas av länsstyrelsen enligt bestämmelserna om Natura 2000-områden (7 kap. 28 a § miljöbalken). Om länsstyrelsen har bedömt att åtgärden kan tillåtas eller inte kan tillåtas utifrån den miljöbedömning som har skett enligt bestämmelserna om Natura 2000-områden, är det omständigheter som enligt artikel 4.5 i MKB-direktivet behöver beaktas när byggnadsnämnden gör sin bedömning. Kravet bör utformas så att det tydligt framgår att byggnadsnämnden vid sin prövning av åtgärdens miljöpåverkan även ska ta hänsyn till resultatet av andra bedömningar, om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken.

Det ligger i sakens natur att byggnadsnämndens prövning av en ansökan baseras på det underlag som sökanden tillhandahåller (jfr kravet i 23 § andra stycket förvaltningslagen [2017:900], förkortad FL, som anger att en enskild part som inleder ett ärende ska medverka genom att så långt som möjligt ge in den utredning som parten vill åberopa till stöd för sin framställning). Något skäl till att författningsreglera att den ansvariga myndigheten ska fatta sitt beslut baserat på den information som exploatören lämnar i enlighet med artikel 4.4, på det sätt som anges i artikel 4.5, behövs således inte.

¹⁷ Jfr kravet att den ansvariga myndigheten ska fatta sitt beslut baserat på den information som exploatören lämnar i enlighet med artikel 4.4 (se inledningen till artikel 4.5).

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 16 kap. 1 § PBL och i 6 kap. 10 § PBF.

6.2.5 Beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla en motivering om åtgärdens miljöpåverkan

Förslag: Ett beslut om lov eller förhandsbesked ska i vissa fall innehålla de huvudsakliga skälen till byggnadsnämndens bedömning att en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Redovisningskravet ska gälla om beslutet avser ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar, en hamn för fritidsbåtar, ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar utanför sammanhållen bebyggelse, en campingplats, en nöjespark eller en djurpark. Skälen ska redovisas i den utsträckning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen meddelar.

Bedömning: Det behövs inte någon bestämmelse om att byggnadsnämnden i ett beslut om att ge lov eller positivt förhandsbesked efter förslag från sökanden ska ange projektets särdrag eller åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan.

Skälen för förslaget och bedömningen

Bakgrund och gällande rätt

Enligt MKB-direktivet ska ett beslut om huruvida ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan innehålla skälen för bedömningen (artikel 4.5). Om det beslutas att en miljökonsekvensbedömning krävs, ska myndigheten ange huvudskälen till varför det krävs en sådan bedömning med hänvisning till de relevanta kriterier som anges i bilaga III. Om det beslutas att en miljökonsekvensbedömning inte krävs, ska myndigheten ange huvudskälen till varför det inte krävs en sådan bedömning, med hänvisning till de relevanta kriterier som anges i bilaga III och, om exploitören föreslår detta,

ange projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika eller förebygga vad som annars kanske skulle ha utgjort betydande negativ miljöpåverkan.

Utifrån ett PBL-perspektiv innebär kraven att ett beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt (i ett område som inte är detaljplanelagt), ska innehålla en redogörelse för de huvudsakliga skälen som ligger till grund för byggnadsnämndens bedömning när det gäller om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Kriterierna i bilaga III genomförs i svensk rätt i 10–13 §§ MBF (jfr avsnitt 6.2.4).

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska enligt förvaltningslagen innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande (32 § första stycket FL). Därutöver ska ett förhandsbesked som innebär att en åtgärd kan tillåtas innehålla vissa upplysningar och villkor (se 9 kap. 39 § PBL). Även ett beslut om lov ska innehålla vissa upplysningar, villkor och uppgifter (se 9 kap. 40 § PBL).

Om byggnadsnämnden vid en prövning av en ansökan om bygglov kommer till slutsatsen att den sökta åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska mark- eller vattenområdets lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk prövas genom en detaljplan innan bygglov kan ges (se 4 kap. 2 § första stycket PBL). I en sådan situation ska nämnden besluta att vägra bygglov (9 kap. 31 § 2 PBL motsatsvis). Om nämndens beslut att vägra bygglov grundar sig på att åtgärden kan antas leda till betydande miljöpåverkan, följer av bestämmelsen i förvaltningslagen att byggnadsnämnden i sina skäl för beslutet behöver hänvisa till relevanta kriterier i miljöbedömningsförfordningen.

EU-domstolen har slagit fast¹⁸ att ett beslut, i vilken den behöriga nationella myndigheten har fastställt att ett projekt inte är av den karaktären att det krävs en miljökonsekvensbeskrivning, ska innehålla eller åtföljas av alla uppgifter som krävs för att det ska kunna kontrolleras att beslutet är grundat på en adekvat förhandskontroll i

¹⁸ Se EU-domstolens dom Kommissionen mot Republiken Italien, mål C-87/02 punkt 49, EU:C:2004:363.

enlighet med de krav som uppställs i MKB-direktivet.¹⁹ I målet hade en italiensk region godkänt att en större väg kunde byggas utan en miljökonsekvensbeskrivning, men av beslutet gick det inte att utläsa vilka skäl som hade legat till grund för regionens bedömning i detta avseende. Något sådant krav fanns för övrigt inte heller i den nationella lagen. Mot denna bakgrund ansåg domstolen att ett fördragsbrott förelåg.

Beslut om lov och förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla en motivering om åtgärdens miljöpåverkan

Utifrån ett svenskt perspektiv kan det konstateras att det i gällande rätt finns ett krav på att beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla en klagörande motivering, om det inte är uppenbart obehövt. För att underlätta byggnadsnämndens tillämpning finns det anledning att införa ett uttryckligt krav på att ett beslut om lov eller förhandsbesked i tillämpliga fall ska innehålla en motivering till nämndens bedömning av åtgärdens miljöpåverkan.

Av plan- och bygglagen bör det således framgå att beslut om lov eller förhandsbesked som gäller ett MKB-projekt ska innehålla de huvudsakliga skälen för byggnadsnämndens bedömning när det gäller om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Hur redovisningen av skälen ska göras i detalj bör framgå av föreskrifter som regeringen meddelar, eftersom bestämmelsen behöver innehålla en hänvisning till kriterierna i 10–13 §§ MBF.

Regeringens kompetens att meddela föreskrifter i detta ämne bör regleras i 16 kap. PBL, där övriga bemyndiganden finns samlade.

Uttrycket beslut om lov och förhandsbesked tar sikte på både positiva och negativa beslut. Det innebär att det både handlar om när lov ges respektive positivt förhandsbesked meddelas och när lov vägras respektive negativt förhandsbesked meddelas. Detta är en följd av direktivets krav på att redovisningen ska finnas både när det beslutas att en miljökonsekvensbedömning krävs och när det beslutas att en sådan bedömning inte krävs. Att bestämmelsen även omfattar de negativa besluten är således en skillnad i förhållande till de krav på redovisning som ska finnas enligt 9 kap. 39 och 40 §§ PBL, som enbart omfattar de positiva besluten.

¹⁹ I målet tillämpades direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985, men det nu gällande direktivet har i dessa avseenden samma innebörd.

Av plan- och byggförordningen bör det framgå att byggnadsnämnden, vid den redovisning av skälen för ett beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett sådant MKB-projekt som det nu är fråga om, ska ange vilka omständigheter enligt 10 § 1–3 och 11–13 §§ MBF som nämnden ansett vara relevanta för bedömningen av åtgärdens miljöpåverkan.

Att redovisningen enbart behöver omfatta de huvudsakliga skälen är en följd av utformningen av artikel 4.5. Motsatsvis finns det alltså inget behov av att hänvisa till kriterier som inte är relevanta för nämndens bedömning.

Från ett PBL-perspektiv är det angeläget att redovisningskravet inte belastar byggnadsnämnderna mer än nödvändigt. Kravet bör således begränsas till beslut om lov och förhandsbesked som avser ett MKB-projekt, men inte i vidare utsträckning än vad som krävs av bilaga II i direktivet. Det innebär att redovisningen behöver ske dels vid nybyggnad av sådana MKB-projekt som det nu är fråga om, dels vid förändringar eller utvidgningar av sådana projekt, vilka redan har godkänts, utförts eller håller på att utföras och vilka kan få betydande negativ inverkan på miljön (jfr punkt 13a i bilagan). Det innebär motsatsvis att någon redovisning inte behöver ske om det är frågan om andra förändringar eller utvidgningar av sådana projekt, om åtgärden inte kan förväntas få någon betydande inverkan på miljön.

I praktiken bör det nya redovisningskravet endast träffa ett relativt litet antalet beslut om lov och förhandsbesked, sett utifrån det totala antalet beslut som beslutas av byggnadsnämnderna. Lika fullt kan det finnas behov av att Boverket eller Naturvårdsverket tar fram vägledning för hur sådana motiveringar lämpligen kan utformas.

Det finns inget behov av att byggnadsnämnden ska ange projektets särdrag eller åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan

Av direktivet följer vidare att den ansvariga myndigheten ska ange projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika eller förebygga vad som annars kanske skulle ha utgjort betydande negativ miljöpåverkan, om exploitören föreslår detta och det är frågan om ett ärende där myndigheten beslutar att en miljökonsekvensbedömning inte krävs (se artikel 4.5b).

Detta krav tillkom genom ändringsdirektivet 2014/52/EU. Kravet är sannolikt kopplat till att exploatören enligt artikel 4.4 får lämna en beskrivning av projektets särdrag och/eller åtgärder som planeras för att undvika eller förebygga vad som annars skulle kunna ha medfört en betydande negativ miljöpåverkan. Enligt kommissionen²⁰ bör det påverka utgången av den ansvariga myndighets bedömning, om exploatören ges möjlighet att tillhandahålla information i fråga om hur projektet ska utföras på ett visst sätt i syfte att undvika eller förebygga en betydande miljöpåverkan. När exploatören följer ett visst tillvägagångssätt i genomförandet av ett projekt, där detta sätt är avsett att undvika en viss miljöpåverkan, kan detta enligt kommissionen leda till en högre säkerhet kring frågor som annars hade varit osäkra, och som därmed får betydelse för myndighetens bedömning. Kommissionen understryker dock att det i detta sammanhang handlar om att undvika och förebygga betydande miljöpåverkan, snarare än att kompensera för viss påverkan.

Har exploatören lämnat en beskrivning av projektets särdrag eller åtgärder som planeras för att undvika eller förebygga vad som annars skulle kunna ha medfört en betydande negativ miljöpåverkan, kan det således finnas ett intresse från exploatörens sida att få besked om i vilken utsträckning denna redovisning har haft betydelse för utgången.

Någon skyldighet att den ansvariga myndigheten ska lämna dessa uppgifter i beslutet kan inte utläsas av artikel 4.5, utan uppgifterna bör även kunna lämnas på annat sätt.

Gällande rätt innebär att byggnadsnämnden ska lämna den enskilde sådan hjälp att hon eller han kan ta till vara sina intressen. Hjälpens ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och nämndens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål (se 6 § andra stycket FL). Vidare ska byggnadsnämnden ge skriftliga upplysningar om planläggning, byggande och fastighetsbildning, om någon begär det (12 kap. 3 § PBL). Av de nu nämnda bestämmelserna får anses följa att byggnadsnämnden redan i dag är skyldig att lämna sökanden sådana upplysningar som avser projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika eller förebygga vad som annars kanske hade kunnat leda till en betydande miljöpåverkan, om sökanden begär detta. Det

²⁰ Environmental Impact Assessment of Projects – Guidance on Screening, s. 44, Kommissionen 2017.

finns därigenom inte något behov av att i författning reglera att byggnadsnämnden – i ett beslut om att ge lov eller positivt förhandsbesked – efter förslag från sökanden ska ange projektets särdrag eller åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 9 kap. 40 a § och 16 kap. 7 a § PBL samt i 6 kap. 11 § PBF. Författningsförslaget innebär även att nuvarande 9 kap. 40 a § PBL i stället ska betecknas 9 kap. 40 b § PBL.

6.2.6 Beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska offentliggöras

Förslag: Det meddelande som ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar när byggnadsnämnden har gett lov eller positivt förhandsbesked ska i vissa fall även innehålla en upplysning om huruvida åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Kravet ska gälla om byggnadsnämnden har gjort en sådan bedömning när det gäller ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, en hamn för fritidsbåtar, ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar utanför sammanhållen bebyggelse, en campingplats, en nöjespark eller en djurpark. Kravet ska även gälla för beslut om att vägra lov och negativa förhandsbesked, om utgången beror på att en sådan åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Enligt MKB-direktivet ska ett beslut om huruvida ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan offentliggöras (artikel 4.5). Kravet på offentliggörande gäller både i de fall den ansvariga myndigheten beslutar att en miljökonsekvensbedömning krävs respektive när en sådan bedömning inte krävs. Från ett svenskt per-

spektiv gäller kravet på offentlighet alltså både i de fall när byggnadsnämnden bedömer att en åtgärd behöver föregås av detaljplaneläggning till följd av att åtgärden avser ett MKB-projekt vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och de fall när byggnadsnämnden bedömer att en sådan miljöpåverkan inte kan antas.

Plan- och bygglagen innehåller regler om expediering och kungörelse av beslut om lov och förhandsbesked. Sådana beslut ska, tillsammans med en uppgift om vad den som vill överklaga beslutet måste göra, delges dels sökanden och annan part, dels de som ska underrättas om en ansökan om lov eller förhandsbesked enligt bestämmelserna i 9 kap. 25 § PBL om de har lämnat synpunkter i ärendet som inte har blivit tillgodosedda (se 9 kap. 41 § första stycket PBL). Om delgivning är uppenbart obehövt, ska beslutet i stället skickas till dem som avses i första stycket. Ett beslut om att ge lov eller positivt förhandsbesked ska kungöras genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar. I meddelandet ska beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt anges (9 kap. 41 a § PBL). Att kravet endast omfattar beslut att ge lov eller positivt förhandsbesked innebär att avslagsbeslut i fråga om lov eller förhandsbesked inte behöver kungöras. Ett beslut att delvis ge lov eller positivt förhandsbesked är dock ett sådant beslut som ska kungöras enligt paragrafen (prop. 2014/15:122 s. 124). Det meddelande som kungörs enligt 9 kap. 41 a § PBL ska senast den dag då kungörandet sker skickas till dels ägaren eller innehavaren av en särskild rätt till en tomt eller fastighet, som gränsar till den tomt eller fastighet som lovet eller förhandsbeskedet avser, eller som skiljs åt från denna endast av en väg eller gata, dels till övriga kända sakägare. Övriga kända sakägare behöver dock inte underrättas, om antalet är så stort att det skulle innebära större kostnader och besvär än vad som är försvarligt med hänsyn till ändamålet med meddelandet att skicka det till var och en av dem (9 kap. 41 b § första stycket PBL). Det faktum att avslagsbeslut inte behöver kungöras i Post- och Inrikes Tidningar innebär i sin tur att något meddelande inte heller behöver skickas på det sätt som föreskrivs i 9 kap. 41 b § PBL (samma prop. s. 124).

Mot denna bakgrund kan det konstateras att plan- och bygglagen inte innehåller något krav på att offentliggöra beslut som innebär ett negativt förhandsbesked eller att bygglov inte ges.

Regeln att endast beslut som innebär ett positivt förhandsbesked eller att lov ges behöver kungöras tillkom för att det inte ansågs vara ändamålsenligt att även ett nekat beslut om lov eller förhandsbesked skulle kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Inte heller ansågs det vara ändamålsenligt att sådana meddelanden som kungörs i denna publikation även skulle skickas till ägarna av angränsande fastigheter och andra kända sakägare m.fl. Av förarbetena framgick att mottagarnas intresse av sådana beslut vanligtvis får anses vara begränsat (samma prop. s. 54). Enligt förarbetena kan det i viss mån naturligtvis vara av intresse för en granne, som har getts tillfälle att yttra sig över en ansökan, att få reda på vad som sker i ärendet. Regeringen konstaterade emellertid att de tidigare gällande reglerna ofta medförde att ett stort antal grannar skulle underrättas om att nämnden hade beslutat att inte ge lov eller förhandsbesked, även i de fall där mottagaren inte tidigare hade informerats om att byggnadsnämnden hanterade ett sådant ärende. I förarbetena framhålls även att kostnaden för denna administration påverkade alla som ansökte om lov eller förhandsbesked genom att den genomsnittliga avgiften behövde höjas för att täcka nämndens kostnader.

MKB-direktivets krav på att den ansvariga myndighetens bedömning ska motiveras och att beslutet ska offentliggöras infördes genom ändringsdirektivet 2014/52/EU. Motiven till de nya kraven framgår inte uttryckligen av direktivet, men av kommissionens vägledning²¹ framgår att kravet har tillkommit mot bakgrund av två avgöranden från EU-domstolen. Dessa avgöranden innebär att informationen i beslutet måste

1. göra det möjligt att kontrollera att beslutet har baserats på en adekvat behovsbedömning, utförd i enlighet med kraven i MKB-direktivet (EU-domstolens dom Kommissionen mot Italien, C-87/02, EU:C:2004:363), och
2. ge berörda parter möjlighet att bestämma om de ska överklaga det aktuella beslutet, och då beakta ytterligare faktorer som efter beslutet har kommit till deras kännedom (EU-domstolens dom Mellor, C-75/08, EU:C:2009:279).

²¹ Environmental Impact Assessment of Projects – Guidance on Screening, s. 48, Kommissionen 2017.

Enligt kommissionens vägledning är kravet på att beslutet ska offentliggöras en nödvändig förutsättning för att säkerställa transparens i miljöbedömningsprocessen och tillgång till rättslig prövning.

Byggnadsnämnden ska även offentliggöra negativa förhandsbesked eller beslut att inte ge lov, om det har gjorts en behovsbedömning

Det får närmast anses vara en självklarhet att ett beslut som innebär att en miljöbedömning inte behöver göras (dvs. ett positivt förhandsbesked eller att bygglov ges) ska offentliggöras, eftersom det då kan finnas ett allmänt intresse av att en högre instans ges möjlighet att överpröva nämndens beslut i dessa delar. Varför det skulle finnas ett motsvarande intresse av att offentliggöra ett beslut som innebär att en miljöbedömning krävs (dvs. ett negativt förhandsbesked eller att bygglov inte ges), är inte lika tydligt. I sådant fall bör det allmänna intresset av att beslutet offentliggörs vara begränsat, eftersom det framför allt är byggherren som påverkas av nämndens bedömning och som har behov av att kunna få bedömningen prövad av högre instans. Ett visst allmänt intresse kan dock även anses finnas för sådana beslut, inte minst för att miljöorganisationer m.fl. ska kunna bedöma att byggnadsnämndernas bedömningar sker på ett likartat sätt.

För att säkerställa att plan- och bygglagen är förenlig med MKB-direktivet finns det således skäl att även offentliggöra negativa förhandsbesked eller beslut att vägra lov. För att inte i onödan betunga byggnadsnämnderna bör dock kravet på kungörelse endast avse sådana beslut där utgången beror på att åtgärden omfattar ett MKB-projekt vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det kan visserligen konstateras att det i någon utsträckning försvårar byggnadsnämndernas hantering om endast negativa beslut med visst innehåll ska kungöras. Samtidigt får denna risk anses utgöra ett relativt litet problem, jämfört med det omfattande arbete det skulle medföra för byggnadsnämnderna om dessa skulle tvingas kungöra samtliga negativa beslut, oavsett om kungörelsen är befogad eller inte i förhållande till kraven i MKB-direktivet. Från det perspektivet får det anses vara befogat att kravet endast omfattar sådana negativa beslut där utgången beror på att åtgärden omfattar ett MKB-projekt vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

När kravet på kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar utökas till att även omfatta negativa beslut utvidgas även kraven på meddelanden till ägare till angränsande fastigheter m.fl. (jfr 9 kap. 41 b § första stycket PBL). Eftersom det bör handla om ett relativt litet antal beslut som kommer att behöva kungöras kommer även antalet meddelanden som behöver skickas till ägarna till angränsande fastigheter m.fl. att vara begränsat. Något behov av att även ändra i 9 kap. 41 b § PBL bör således inte finnas.

Det ska framgå av det meddelande som kungörs om åtgärden kan eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

Av MKB-direktivet följer alltså att ett beslut, där frågan om huruvida en miljöbedömning krävs avgörs, ska offentliggöras. Som framgått av redogörelsen ovan syftar kravet till att berörda aktörer ska ges möjlighet att kontrollera att beslutet baseras på en adekvat behovsbedömning i enlighet med kraven i direktivet och att aktörerna ska ges möjlighet att bedöma om de ska överklaga beslutet.

Plan- och bygglagen innehåller redan i dag krav på att positiva förhandsbesked och beslut om att ge lov ska kungöras. Likafullt finns det en risk för att nuvarande regler inte leder till att syftet med offentliggörandet uppnås fullt ut, om det inte enkelt går att utläsa av kungörelserna vilka beslut som innebär att det har skett en bedömning av åtgärdens förväntade miljöpåverkan.

I det meddelande som ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar ska beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt anges (9 kap. 41 b § PBL). Vad som avses med beslutets huvudsakliga innehåll preciseras inte i förarbetena utöver att det bör vara tillräckligt att kungörelsen omfattar kortfattad information om beslutets innebörd (prop. 2010/11:63 s. 33). Mot bakgrund av kraven i MKB-direktivet bör denna information alltid innehålla en upplysning om åtgärden kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om ansökan avser ett MKB-projekt och byggnadsnämnden har gjort en sådan bedömning. För att säkerställa att så sker bör ett uttryckligt krav införas på att kungörelsen ska innehålla en upplysning om detta.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 9 kap. 41 a § PBL.

6.3 Förslag som avser detaljplaner

Delavsnitten i det här avsnittet presenteras i den ordning de olika momenten aktualiseras under detaljplaneprocessen, från det att planarbetet inleds till dess att planen antas och åtgärder i samband med antagandet.

För förslag som avser detaljplanekravet, se avsnitt 6.2.2 och 6.2.3.

6.3.1 Undersökningen i detaljplaneprocessen ska även ske utifrån kriterierna i MKB-direktivet

Förslag: När kommunen tar fram en detaljplan som medger att planområdet tas i anspråk för ett MKB-projekt, ska kommunen – utöver vad som gäller i dag – vid sin bedömning av om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan även ta hänsyn till det som anges i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av plan- och bygglagen.

Om bedömningen avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska kommunen vid sin bedömning av planens miljöpåverkan även ta hänsyn till resultatet av den bedömningen.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

De MKB-projekt som genomförs i plan- och bygglagen behöver endast genomgå en miljöbedömning om de kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (artikel 2.1 jämförd med artikel 4.2). Innan en detaljplan antas ska kommunen enligt plan- och bygglagen ha samrått om förslaget. Inom ramen för samrådet ska kommunen undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Av direktivet följer att kommunen i till-

lämpliga fall ska fatta sitt beslut med hänsyn till resultatet av bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än MKB-direktivet (artikel 4.5). Om undersökningen visar att planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska redovisningen av miljökonsekvenser uppfylla vissa krav i 6 kap. miljöbalken (se 4 kap. 34 § första stycket PBL).

Enligt 5 kap. 11 a § PBL ska undersökningen ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen. Hänvisningen till miljöbalken innebär att kommunen ska dels identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, dels samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen. Kravet på samråd gäller dock inte om kommunen redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras.

De föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till 6 kap. 6 § miljöbalken finns i miljöbedömningsförordningen (se 5 §). Föreskrifterna i den paragrafen genomför kraven i artikel 3.5 och bilaga II i SMB-direktivet. Enligt det direktivet ska medlemsstaterna avgöra om vissa planer eller program kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (artikel 3.5). Vid denna bedömning ska medlemsstaterna enligt SMB-direktivet ta hänsyn till vissa kriterier som finns uppräknade i direktivets bilaga II. Motsvarande kriterier finns alltså angivna i 5 § MBF.

MKB-direktivet innehåller jämfört med SMB-direktivet andra kriterier för bedömningen av om ett projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (bilaga III i MKB-direktivet). Dessa kriterier genomförs i svensk rätt i 10–13 §§ MBF. Kommunen ska alltså vid sin bedömning av om en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan också ta hänsyn till dessa kriterier, när den tar fram en detaljplan som medger att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt enligt 4 kap. 34 § andra stycket PBL (se 2 kap. 5 § PBF).

Det ska förtydligas att undersökningen i detaljplaneprocessen även behöver ske utifrån kriterierna i MKB-direktivet

Att 5 kap. 11 a § PBL anger att undersökningen ska ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen, medför en risk för att kommunen inte uppmärksammar att det finns särskilda kriterier som ska tillämpas när ett förslag till detaljplan medger att planområdet får användas för ett MKB-projekt. Det finns därmed en risk för att kommunens tillämpning av paragrafen inte går att förena med MKB-direktivet.

Bestämmelsen i 5 kap. 11 a § första stycket PBL bör förtydligas så att det framgår att kommunens undersökning inte enbart ska ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen. För att tydliggöra att det finns ytterligare kriterier som kan behöva tillämpas bör bestämmelsen alltså kompletteras så att det framgår att undersökningen i vissa fall även ska ske på det sätt som anges i föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 1 § PBL. I paragrafen bör därför anges att kommunen vid sin bedömning av om en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska ta hänsyn till det som anges i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 1 §, när kommunen tar fram en detaljplan som medger en sådan användning som avses i 4 kap. 34 § andra stycket PBL.

Kommunen ska även ta hänsyn till resultatet av andra miljöbedömningar

Kravet i artikel 4.5 innebär att den ansvariga myndigheten i tillämpliga fall ska fatta sitt beslut om huruvida en åtgärd kan eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan med hänsyn till resultatet av bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än MKB-direktivet. Mot bakgrund av detta krav föreslås i avsnitt 6.2.4 att byggnadsnämnden vid sin bedömning av en åtgärds miljöpåverkan – när det gäller ett bygglov eller förhandsbesked – ska ta hänsyn till resultatet av andra miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken, om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts.

Motsvarande krav gör sig även gällande när kommunen under ett samråd om ett förslag till detaljplan undersöker om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det innebär att det bör förtydligas i plan- och byggförordningen att kommunen vid sin bedömning av planens miljöpåverkan även ska ta hänsyn till resultatet av andra miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken, om detaljplanen omfattar en åtgärd som redan har miljöbedömts.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 11 a § PBL och 2 kap. 5 § PBF.

6.3.2 Redovisningen av miljökonsekvenser ska tillgodose kraven i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet

Förslag: Om genomförandet av en detaljplan kan antas påverka miljön i ett Natura 2000-område, ska redovisningen av miljökonsekvenserna även uppfylla vissa krav i miljöbalken. Det innebär att redovisningen ska innehålla

- en beskrivning av planens konsekvenser för syftet med att bevara området,
- en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts, och
- de uppgifter som i övrigt behövs för den prövning som ska ske enligt bestämmelser i 7 kap. miljöbalken.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Krav på miljökonsekvensbedömningar finns inte bara i SMB- och MKB-direktivet utan även i andra EU-direktiv, däribland det s.k. art-

och habitatdirektivet²² och det s.k. fågeldirektivet²³. MKB-direktivet innehåller krav på att medlemsstaterna ska se till att det i tillämpliga fall finns samordnade och/eller gemensamma förfaranden som uppfyller kraven i dessa direktiv, när det föreligger en skyldighet att göra en miljökonsekvensbedömning av ett projekt enligt såväl MKB-direktivet som nyss nämnda direktiv (artikel 2.3 första stycket). I direktivet föreskrivs alltså två olika förfaranden för att effektivisera miljöbedömningar av projekt som omfattas av såväl MKB-direktivet som vissa andra direktiv.

Det samordnade förfarandet innebär att medlemsstaterna ska sträva efter att samordna de olika individuella bedömningarna av ett visst projekts miljöpåverkan genom att utse en myndighet för detta syfte (artikel 2.3 tredje stycket). Det gemensamma förfarandet innebär att medlemsstaterna ska sträva efter att göra en samlad bedömning av ett visst projekts miljöpåverkan (artikel 2.3 tredje stycket). Antingen ett av dessa förfaranden eller båda i kombination kan tillämpas på ett projekt eller en typ av projekt. Om det gemensamma förfarandet tillämpas, uppmanar kommissionen medlemsstaterna att välja att utarbeta en enda integrerad miljörapport (miljökonsekvensbeskrivning) som omfattar uppgifterna från alla de bedömningar som genomförts (EUT C 273, 27.7.2016, s. 3).

Av skäl 37 i ingressen till MKB-direktivet framgår att medlemsstaterna bör utse en myndighet som ska ansvara för att fullgöra uppgifterna när samordnade eller gemensamma förfaranden inrättas. Med hänsyn till institutionella strukturer får dock medlemsstaterna, om de anser det nödvändigt, utse mer än en myndighet. Av skäl 37 framgår vidare att syftet med kravet är att effektivisera bedömningen, minska de administrativa svårigheterna och öka den ekonomiska effektiviteten i de fall det föreligger en skyldighet att göra bedömningar av miljöproblem enligt flera olika direktiv.

I svensk rätt finns bestämmelserna om sådana naturområden som omfattas av kraven i art- och habitat- respektive fågeldirektivet, s.k. Natura 2000-områden, huvudsakligen i miljöbalken. Enligt 7 kap. 27 § miljöbalken ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fortlöpande föra en förteckning över naturområden som bör skyddas eller är skyddade som särskilda skyddsområden enligt

²² Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

²³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar.

dessa direktiv. En användning av mark och vatten som kan påverka ett naturområde som har förtecknats enligt dessa bestämmelser får komma till stånd endast om tillstånd för detta har lämnats (4 kap. 8 § miljöbalken). Bestämmelsen ska bl.a. tillämpas vid planläggning och vid prövningen i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt plan- och bygglagen (2 kap. 2 § PBL). Frågor om tillstånd prövas av länsstyrelsen i det län där det berörda området finns (7 kap. 29 b § miljöbalken).

I miljöbalken finns även krav på innehållet i den specifika miljökonsekvensbeskrivningen (6 kap. 35–37 §§ miljöbalken), vilket genomför kraven i artikel 5.1 i MKB-direktivet. Kraven i nämnda bestämmelser i miljöbalken fylls ut av kraven i 16–19 §§ MBF, som i sin tur genomför kraven i direktivets bilaga IV. Om verksamheten eller åtgärden kan antas påverka miljön i ett Natura 2000-område, ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens konsekvenser för syftet med att bevara området, en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts samt de uppgifter som i övrigt behövs för den prövning som ska göras av verksamheten eller åtgärden enligt bestämmelserna om Natura 2000 (6 kap. 36 § miljöbalken). Dessa uppgifter behöver även finnas i redovisningen av miljökonsekvenserna när en detaljplan tas fram.

Det bör förtydligas att redovisningen av miljökonsekvenser ska tillgodose kraven i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet

I plan- och bygglagens bestämmelser om redovisningen av miljökonsekvenser vid detaljplaneläggning finns ingen hänvisning till 6 kap. 36 § miljöbalken, vilket kan leda till osäkerhet om kraven i den paragrafen är tillämpliga.

För att tydliggöra att planbeskrivningen även ska innehålla de uppgifter som behövs för Natura 2000-prövningen bör en hänvisning till bestämmelsen i miljöbalken införas i uppräkningsdelen över vilka miljökonsekvenser som ska redovisas i en planbeskrivning, när sådana frågor berörs av detaljplanen.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 4 kap. 34 § andra stycket PBL.

6.3.3 Kraven på vad kommunen ska redovisa under samrådet behöver förtydligas

Förslag: Bestämmelserna om vad kommunen ska redovisa under samrådet ska förtydligas genom att samla kraven i en paragraf.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

För närvarande finns det två paragrafer i plan- och bygglagen som reglerar vilka handlingar som kommunen ska tillhandahålla under ett plansamråd. Enligt 5 kap. 11 e § PBL ska kommunen under samråd-tiden hålla planförslaget tillgängligt för alla som vill ta del av det. Kommunen ska också se till att det underlag som avses i 5 kap. 8–10 §§ PBL finns tillgängligt liksom det planeringsunderlag i övrigt som kommunen anser har betydelse för bedömningen av förslaget. Enligt 5 kap. 13 § PBL ska kommunen under ett samråd om ett planförslag redovisa förslaget, skälen för förslaget, det planeringsunderlag som har betydelse och hur kommunen avser att handlägga förslaget. Kommunen får låta bli att redovisa skälen för planförslaget och planeringsunderlaget om det är uppenbart obehövligt. Om det finns ett planprogram, ska kommunen redovisa detta. Om kommunen avser att ingå exploateringsavtal eller genomföra markanvisningar, ska kommunen redovisa dessa avtals huvudsakliga innehåll och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal.

Innehållet i paragraferna överlappar på flera sätt varandra. I några avseenden skiljer sig regleringen åt. Exempelvis framgår det av 5 kap. 11 e § PBL att kommunen ska tillhandahålla det planeringsunderlag som kommunen anser har betydelse för bedömningen av förslaget, medan det i 5 kap. 13 § PBL inte finns någon uttrycklig koppling mellan redovisningskravet och den bedömning som kommunen gör av underlagets betydelse.

Det bör bli tydligare vad som ska redovisas under ett samråd om den nuvarande dubbelregleringen tas bort

Bestämmelsen i 5 kap. 11 e § (tidigare 11 c §) PBL trädde i kraft den 1 januari 2015 efter förslag i propositionen En enklare planprocess (prop. 2013/14:126). Motiven till den nya paragrafen framgår inte tydligt av förarbetena, men innehållet i paragrafen uppges i sak motsvara innehållet i 5 kap. 21 § PBL (samma prop. s. 296). Den paragrafen anger vilket innehåll som kommunen ska tillhandahålla under granskningstiden.

För vissa planförslag gäller särskilda bestämmelser om ett utökat planförfarande (se 5 kap. 7 §). Det gäller detaljplaner som inte är förenliga med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttrande, är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, eller kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bland de särskilda bestämmelser som enligt 5 kap. 7 § ska tillämpas i det utökade planförfarandet nämns bl.a. 5 kap. 11 e § PBL. En möjlig förklaring till dubbelregleringen är att avsikten kan ha varit att den senare paragrafen skulle tillämpas när det är fråga om det utökade planförfarandet, medan 5 kap. 13 § PBL skulle tillämpas i fråga om det s.k. standardförfarandet. Det finns emellertid inget i nämnda paragrafer som begränsar bestämmelsernas räckvidd på detta sätt. Det finns inte heller några sakliga skäl till att kommunen inte skulle behöva redovisa t.ex. förekomsten av ett planprogram när det är fråga om det utökade planförfarandet.

För att eliminera den otydlighet som den nuvarande dubbelregleringen innebär, bör 5 kap. 11 e § PBL upphävas. I allt väsentligt innehåller redan 5 kap. 13 § PBL motsvarande bestämmelser, varför upphävandet inte skulle leda till några konsekvenser i sak. Den senare paragrafen är dock otydlig i vilken mån ett sådant underlag som avses i 5 kap. 8 §, dvs. grundkartan och fastighetsförteckningen, behöver tillhandahållas under samrådet.

Grundkartan utgör ett underlag för detaljplanen, men ingår formellt sett inte i denna. Den innehåller den information om fastighetsförhållanden – gränser och byggnader – samt övrig information om planområdet som har betydelse för planen och dess genomförande. Enligt plan- och bygglagen kan det finnas flera grundkartor, vilket gör det möjligt att dela upp kartans information på olika deloriginal så att redovisningen blir så tydlig och informativ som

möjligt. Det innebär bl.a. att den del av grundkartan som ingår i plankartan, kan befrias från information som gör kartan svåröverskådlig och som inte är nödvändig för förståelsen av planen. För förståelsen av detaljplanen är det dock angeläget att grundkartan hålls tillgänglig under samrådet. I praktiken är det emellertid ovanligt att grundkartan delas upp i olika delkartor. Vanligtvis kommer grundkartan alltså att tillhandahållas på samma handling som plankartan.

Fastighetsförteckningen fyller funktionen att den anger de fastigheter som berörs av planförslaget och de fastighetsägare m.fl. som till följd av detta är sakägare. Det har betydelse i samråds-skedet, granskningsskedet och när underrättelser om antagandet av planen ska sändas ut.

Såväl grundkartan som fastighetsförteckningen är viktiga för att förstå innebörden av planförslaget. Mot denna bakgrund bör paragrafen således förtydligas så att det framgår att kommunen i tillämpliga fall även ska redovisa grundkartan och fastighetsförteckningen, om sådant underlag har tagits fram.

De nu aktuella bestämmelserna har viss betydelse för genomförandet av MKB-direktivet, även om de nu förordade ändringarna primärt inte handlar om att förbättra genomförandet av direktivet.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 11 e och 13 §§ PBL. Vidare medför förslaget ett behov av en följdändring i 5 kap. 7 § PBL.

6.3.4 Kommunen ska underrätta Naturvårdsverket, när samråd ska ske med ett annat land

Förslag: När samråd ska ske med ett annat land om en detaljplan vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska kommunen så snart som möjligt underrätta Naturvårdsverket om detta.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

När en medlemsstat uppmärksammar att ett projekt kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller om en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär det, ska den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras till den utsatta medlemsstaten så snart som möjligt och senast när den informerar den egna allmänheten översända vissa handlingar (artikel 7.1). Det handlar bl.a. om en beskrivning av projektet, tillsammans med alla tillgängliga uppgifter om dess möjliga gränsöverskridande konsekvenser, och uppgifter om vilket slags beslut som kan komma att fattas. Den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras ska ge den andra medlemsstaten rimlig tid att ange om den vill delta i beslutsprocessen. Krav med liknande innehåll finns även i SMB-direktivet (artikel 7). Kraven i MKB- och SMB-direktiven genomför kraven i den s.k. Esbokonventionen (SÖ 1992:1).

Kraven i SMB-direktivet, som gäller planer och program, har införts i 6 kap. 13 § miljöbalken. Av den paragrafen framgår att om genomförandet av en plan eller ett program kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land eller om ett land som kan komma att påverkas betydligt av genomförandet begär det, ska den myndighet som regeringen bestämmer vidta vissa åtgärder. Myndigheten ska då

1. överlämna miljökonsekvensbeskrivningen och förslaget till plan eller program till det andra landets ansvariga myndighet,
2. om det andra landet vill delta i miljöbedömningen, samråda med det landet i fråga om den gränsöverskridande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra och de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter, och
3. ge det andra landet den information som behövs för samrådet och möjlighet att lämna synpunkter.

Kraven i MKB-direktivet, som gäller verksamheter och åtgärder, har införts i 6 kap. 33 § miljöbalken. Kraven motsvarar i allt väsentligt de skyldigheter som följer av 6 kap. 13 § samma balk.

Av miljöbedömningsförordningen framgår att Naturvårdsverket är ansvarig myndighet enligt bl.a. 6 kap. 13 och 33 §§ miljöbalken och enligt Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (21 §). När samråd ska ske med ett annat land enligt någon av dessa paragrafer, ska Naturvårdsverket komma överens med den ansvariga myndigheten i det landet om hur samrådet ska genomföras så att de myndigheter och den allmänhet som kan antas bli berörda i det andra landet ges möjlighet att lämna synpunkter inom en skälig tid som ska vara minst 30 dagar (23 § MBF).

I PBL-systemet är det länsstyrelsen som samordnar statens intressen (jfr 2 kap. 1–4 §§ PBF). Således är det länsstyrelsen som ska underrätta Naturvårdsverket, om det i fråga om en regionplan, översiktsplan eller detaljplan krävs samråd med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken (se 2 kap. 4 a §§ PBF).

Kommunen ska underrätta Naturvårdsverket när en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land

SMB- och MKB-direktiven innehåller olika krav i fråga om vid vilken tidpunkt ett annat land ska kontaktas under miljöbedömningsprocessen. Enligt SMB-direktivet är det tillräckligt att den andra medlemsstaten kontaktas innan planen eller programmet antas (artikel 7.1). Enligt MKB-direktivet ska den utsatta medlemsstaten kontaktas så snart som möjligt när en medlemsstat uppmärksammar att ett projekt kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat och allra senast när den informerar den egna allmänheten. Den utsatta medlemsstaten ska då få del av viss information (jfr artikel 7.1). Kraven i MKB-direktivet överensstämmer med kraven i Esbokonventionen (artikel 3.1).

Regleringen i PBL-systemet innebär att förutsättningarna inte är de bästa för att Naturvårdsverket så snart som möjligt ska kunna kontakta den utsatta medlemsstaten. Det är visserligen tydligt att verket ansvarar för att fullgöra de uppgifter som följer av artikel 7 i MKB-direktivet (se 24 § 5 MBF). Naturvårdsverket har emellertid ingen möjlighet att säkerställa att den andra medlemsstaten får del av

informationen i ett tidigt skede, eftersom myndigheten är beroende av att länsstyrelsen har fått information från kommunen. Det finns således en risk för att Naturvårdsverket inte får del av informationen förrän allmänheten i Sverige redan har informerats.

För att säkerställa att kraven i MKB-direktivet tillgodoses inom ramen för PBL-processen, är det lämpligt att kommunen har en skyldighet att underrätta Naturvårdsverket, om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land. En sådan skyldighet bör därför införas i plan- och bygglagen.

Alternativet att kommunen själv skulle informera det andra landet bedöms inte vara lämpligt. Antalet gränsöverskridande samråd är begränsat, vilket innebär att den enskilda kommunen eller planhandläggaren kan sakna kunskap om hur samrådet behöver genomföras. Det handlar även om mellanstatliga förpliktelser, vilket gör att det är lämpligt att Naturvårdsverket samordnar kontakterna med det land som berörs. Alternativet att länsstyrelsen skulle fungera som mellanhand mellan Naturvårdsverket och kommunen är inte heller lämpligt, eftersom verket ska komma överens med den ansvariga myndigheten i det andra landet om hur samrådet ska genomföras. Om länsstyrelsen i denna situation skulle fungera som mellanhand, skulle detta sannolikt försvåra möjligheten att de iblandade aktörerna snabbt ska kunna komma överens om hur samrådet bör genomföras.

Det kan konstateras att kraven i MKB-direktivet inte gäller alla detaljplaner. Samtidigt finns det även vid andra gränsöverskridande samråd behov av att kommunen och Naturvårdsverket kommer överens om hur samrådet bör genomföras. Något skäl till att den nu förordade bestämmelsen endast skulle gälla detaljplaner som avser ett MKB-projekt finns således inte.

Varken Esbokonventionen eller MKB-direktivet ställer krav på att allmänheten i ett annat land ska underrättas vid mer än ett tillfälle. Något formellt krav på att allmänheten i det andra landet ska underrättas även under granskningen finns således inte, även om det naturligtvis kan vara lämpligt att ge allmänheten i det andra landet samma möjlighet att yttra sig som medlemmarna i den egna kommunen. Mot denna bakgrund är det lämpligt att kommunen och Naturvårdsverket kommer överens om vad som bör gälla vid gransk-

ningen. Det finns dock inte något behov av att reglera denna fråga i plan- och bygglagen.

Länsstyrelsens skyldigheter vid gränsöverskridande samråd bör behållas

Av plan- och byggförordningen framgår som redan nämnts att länsstyrelsen ska underrätta Naturvårdsverket, om det i fråga om en regionplan, översiktsplan eller detaljplan krävs samråd med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken (se 2 kap. 5 § PBF). Under rättelseskyldigheten gäller också när en sådan plan antas, ändras eller upphävs, om den har varit föremål för samråd med ett annat land. Eftersom länsstyrelsen ansvarar för den statliga samordningen, är det lämpligt att länsstyrelsen även i fortsättningen har i uppgift att underrätta Naturvårdsverket (jfr 22 § MBF). På så sätt säkerställs att Naturvårdsverket får kännedom om projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land, exempelvis om länsstyrelsen anser att kommunen har gjort en felaktig bedömning av planens miljöpåverkan. Däremot bör det vara möjligt för länsstyrelsen att avstå från en sådan underrättelse i de fall det är uppenbart onödigt, exempelvis när det framgår av omständigheterna att Naturvårdsverket redan har underrättats.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 11 e § PBL och 2 kap. 4 a § PBF.

6.3.5 Samrådstiden, men inte granskningstiden, bör vara minst 30 dagar

Förslag: Samrådstiden för ett förslag till detaljplan vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska vara minst 30 dagar. Granskningstiden ska vara tre veckor i stället för 30 dagar.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Enligt MKB-direktivet ska den berörda allmänheten inom rimliga tidsramar ges möjlighet att yttra sig över viss information (artikel 6.3). Den berörda allmänheten ska på ett tidigt stadium få reella möjligheter att delta i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i direktivet. För detta ändamål ska den berörda allmänheten ha rätt att yttra sig när alla alternativ står öppna till den eller de ansvariga myndigheterna innan beslut fattas om ansökan om tillstånd (artikel 6.4). Tidsramarna för ett samråd med den berörda allmänheten om en miljökonsekvensbeskrivning ska inte vara kortare än 30 dagar (artikel 6.7).

Enligt plan- och bygglagen ska samrådstiden för ett sådant planförslag som handläggs med det utökade planförfarandet – däribland sådana vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan – vara minst tre veckor (5 kap. 11 c §). När samrådet är klart ska kommunen låta planförslaget granskas under en viss tid som ska vara minst två veckor. Granskningstiden får göras kortare, om alla berörda är överens om det. För en detaljplan vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska dock granskningstiden vara minst 30 dagar. För övriga detaljplaner som ska handläggas med det utökade förfarandet – dvs. om planen inte är förenlig med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttrande, av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse – räcker det att tiden är minst tre veckor.

Tidigare var även granskningstiden för detaljplaner vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan tre veckor, men i syfte att genomföra ändringsdirektivet utökades tiden till 30 dagar. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2018 efter förslag i propositionen Miljöbedömningar (prop. 2016/17:200).

Samrådstiden bör vara minst 30 dagar

Detaljplaneprocessen ger berörda aktörer möjlighet att lämna synpunkter på förslaget vid två olika tillfällen, medan MKB-direktivet enbart ställer krav på att så behöver ske vid ett tillfälle. På så sätt överstiger den sammanlagda tiden för samråd väl de 30 dagar som

krävs enligt direktivet. Samtidigt kan det även utifrån ett svenskt perspektiv ifrågasättas om det är optimalt att det är granskningstiden som är 30 dagar, och inte samrådstiden.

Flera reformer har genomförts i plan- och bygglagen med den övergripande inriktningen att allmänheten bör ges möjlighet att delta tidigt i processen när det fortfarande finns reella förutsättningar att göra ändringar i planförslaget. Granskningen kan närmast ses som en slutlig kontroll av vilka samrådssynpunkter som har kunnat tillgodoses och ge berörda intressenter en möjlighet att åter överväga om det kvarstår väsentliga anmärkningar mot förslaget innan det antas (jfr prop. 2009/10:170 del 1 s. 237, prop. 2013/14:126 s. 72 f. och 80 och prop. 2019/20:52 s. 59 f.). Det talar för att tyngdpunkten bör ligga på samrådet och inte på granskningsskedet.

Även den inomstatliga samordningen talar för att den längre tiden bör avse samrådet. Under samrådet ska länsstyrelsen underätta andra berörda statliga myndigheter om planarbetet (jfr 2 kap. 1 § PBF). Det ligger i sakens natur att det kan ta tid för länsstyrelsen och övriga statliga myndigheter att överblicka vilka intressen som berörs av planförslaget. Denna uppgift bör ta mindre tid i anspråk i granskningsskedet, där det för statens del oftast handlar om att följa upp hur kommunen har beaktat de synpunkter som tidigare har framförts.

Det finns ett befogat intresse bland kommunerna att de bestämmelser som reglerar detaljplaneprocessen inte ändras oftare än vad som är nödvändigt, eftersom det komplicerar kommunernas arbete med planläggning när olika regelverk ska tillämpas parallellt. Att granskningstiden förlängdes till 30 dagar för inte så länge sedan talar alltså emot att detta krav i MKB-direktivet i stället skulle gälla i fråga om samrådstiden. Samtidigt är det angeläget att regelverket är utformat på ett ändamålsenligt sätt. I en sådan avvägning får fördelarna med att regelverket ändras på nytt anses överväga de nackdelar som ändringen kan medföra för kommunerna.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 11 c och 18 §§ PBL.

6.3.6 De synpunkter som framkommer under ett avgränsningssamråd ska offentliggöras

Förslag: Om kommunen under ett avgränsningssamråd har tagit emot synpunkter på omfattningen eller detaljeringsgraden av planbeskrivningens redovisning av miljökonsekvenser, ska kommunen redovisa detta under samrådet av en detaljplan.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Enligt MKB-direktivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar eller sin lokala och regionala behörighet kan antas bli berörda av ett projekt ges möjlighet att yttra sig över de uppgifter som lämnas av exploatören och över ansökan om tillstånd. Om medlemsstaten använder andra förfaranden än tillståndsförfaranden, ska myndigheterna ges möjlighet att yttra sig över motsvarande uppgifter. I detta syfte ska medlemsstaterna utse de myndigheter som ska höras, antingen genom allmänna föreskrifter eller från fall till fall. Den information som har inhämtats i enlighet med artikel 5 ska vidarebefordras till dessa myndigheter. Medlemsstaterna ska fastställa närmare bestämmelser för hur detta samråd ska gå till (artikel 6.1). Vidare ska medlemsstaterna inom rimliga tidsramar se till att den berörda allmänheten får tillgång till all information som har samlats in i enlighet med artikel 5 (artikel 6.3a).

Vad som avses med den information som har samlats in i enlighet med artikel 5 är inte helt entydigt. I artikel 5.1 anges dels att exploatören ska utarbeta och lämna in en miljökonsekvensbeskrivning med visst innehåll, dels att den ansvariga myndigheten, med beaktande av den information som exploatören lämnat i synnerhet om projektets specifika egenskaper – däribland dess lokalisering och tekniska kapacitet och den miljöpåverkan det antas medföra – om exploatören så begär, ska avge ett yttrande om hur omfattande och detaljerad den information ska vara som exploatören ska lämna i miljökonsekvensbeskrivningen. Vidare framgår att den ansvariga myndigheten, innan den avger sitt yttrande, ska samråda med de myndigheter som på

grund av sitt särskilda miljöansvar eller sin lokala och regionala behörighet kan antas bli berörda av projektet.

Det borde inte råda några tvivel om att kravet på den information som ska offentliggöras omfattar den miljökonsekvensbeskrivning som exploatören ska utarbeta och lämna in (artikel 5.1 första stycket). Däremot är det inte helt tydligt om kravet även omfattar det yttrande som den ansvariga myndigheten kan ha avgett när det gäller frågan om hur omfattande och detaljerad den information ska vara som exploatören ska lämna i miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 5.2). Av kommissionens vägledning²⁴ framgår dock att allmänheten och den berörda allmänheten måste ges tillgång till all information som samlats in under förberedelserna av miljökonsekvensbeskrivningen, inklusive reaktionerna från de ansvariga myndigheterna vid den tidpunkt informationen blir tillgänglig.

Synpunkter på omfattningen och detaljeringsgraden av planens redovisning av miljökonsekvenser ska offentliggöras

I PBL-systemet agerar kommunen både exploatör och ansvarig myndighet. Likafullt ska kommunen inom ramen för plansamrådet samråda om frågan om hur planbeskrivningens redovisning av miljökonsekvenser ska avgränsas (5 kap. 11 b § PBL). Avgränsningssamrådet ska ske med kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet (6 kap. 10 § miljöbalken). Mot bakgrund av hur PBL-systemet är utformat får direktivets krav på offentliggörande av den ansvariga myndighetens yttrande om hur omfattande och detaljerad informationen i miljökonsekvensbeskrivningen ska vara, i stället anses omfatta de synpunkter som kan framkomma under avgränsningssamrådet.

Det finns i dag inte något uttryckligt krav i plan- och bygglagen som innebär att kommunen ska offentliggöra sådana synpunkter som framförs under ett avgränsningssamråd, även om det finns krav på att kommunen under samrådet ska redovisa skälen för förslaget och det planeringsunderlag som har betydelse (jfr 5 kap. 13 § PBL).

Det finns visserligen inget krav på att de kommuner och myndigheter som kommunen ska samråda med ska avge ett formellt yttrande.

²⁴ Environmental Impact Assessment of Projects – Guidance on the preparation of the Environmental Impact Assessment Report s. 74, Kommissionen 2017.

Om så sker bör emellertid sådana synpunkter offentliggöras, i linje med vad som redan gäller för sådant planeringsunderlag m.m. som kommunen ska tillhandahålla under ett samråd. Synpunkter som framkommer vid avgränsningssamrådet kan även dokumenteras i en tjänsteanteckning som därefter offentliggörs. I likhet med vad som redan gäller för sådant övrigt underlag som ska tillhandahållas under samrådet bör det vara tillräckligt att synpunkterna tillhandahålls via kommunens webbplats.

Sammanfattningsvis bör plan- och bygglagen kompletteras så att det införs en uttrycklig skyldighet för kommunen att redovisa synpunkter på omfattningen och detaljeringsgraden av planbeskrivningens redovisning av miljökonsekvenserna, om kommunen under ett avgränsningssamråd enligt 5 kap. 11 b § tar emot sådana synpunkter.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 13 § PBL.

6.3.7 Kraven på kungörelsens innehåll behöver kompletteras

Förslag: Innehållet i den kungörelse som inför ett plansamråd ska anslås på kommunens anslagstavla och föras in i en ortstidning ska kompletteras så att innehållet motsvarar kraven i MKB-direktivet. Motsvarande kompletteringar ska även göras i den under rättelse som inför granskningen ska anslås på kommunens anslagstavla.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Av MKB-direktivet följer att allmänheten ska informeras elektroniskt och genom offentliga meddelanden eller på annat lämpligt sätt om vissa frågor i ett tidigt skede av de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i direktivet, och senast så snart som information rimligen kan lämnas. Syftet är att den berörda allmän-

heten på ett effektivt sätt kan delta i beslutsprocesserna (artikel 6.2). Informationen ska omfatta följande frågor:

- a) Ansökan om tillstånd.
- b) Uppgift om att projektet omfattas av en miljökonsekvensbedömning och, i förekommande fall, att artikel 7 är tillämplig.
- c) Uppgifter om vilka myndigheter som är ansvariga för att fatta beslut, från vilka relevant information kan erhållas, till vilka synpunkter eller frågor kan lämnas in samt om tidsfristerna för att överlämna synpunkter eller frågor.
- d) Vilka beslut som kan komma att fattas eller, i förekommande fall, utkastet till beslut.
- e) Uppgift om var den information som har samlats in i enlighet med artikel 5 finns tillgänglig.
- f) Uppgift om när och var samt på vilket sätt relevant information kommer att göras tillgänglig.
- g) Närmare bestämmelser om allmänhetens deltagande i enlighet med 6.5.

Artikel 6.2 innehåller följaktligen krav på att berörda allmänheten ska informeras om vissa frågor. Med berörd allmänhet avses den allmänhet som berörs eller kan antas bli berörd av, eller som har ett intresse av, de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2. Icke-statliga miljöskyddsorganisationer som uppfyller kraven i nationell lagstiftning ska enligt denna definition anses ha ett sådant intresse (artikel 1.2). Med allmänhet avses en eller flera fysiska eller juridiska personer och, i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis, sammanslutningar, organisationer eller grupper av dessa. Kraven i artikel 6.2 har ett nära samband med kraven i artikel 6.2 i Århuskonventionen. Enligt konventionen ska den berörda allmänheten, i beslutsprocesser om miljön, på ett tidigt och lämpligt stadium informeras på ett effektivt sätt, antingen genom offentligt tillkännagivande eller i förekommande fall enskilt, om vissa frågor.

I arbetet med att ta fram förslag till en detaljplan ska kommunen ge de kända sakägarna och de kända bostadsrättshavare, hyresgäster och boende som berörs tillfälle till samråd. Det gäller även sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av

förslaget (se 5 kap. 11 § första stycket 2 och 4 PBL). Med kända sakägare avses i första hand ägare till fast egendom och innehavare av annan särskild rätt i denna än bostadsrätt och hyresrätt (exempelvis arrende, vägrätt och jakträtt). Samrådskretsen omfattar även kända bostadsrättshavare, första- och andrahandshyresgäster och boende som berörs av planförslaget. Inte bara bostadshyresgäster utan även lokalhyresgäster omfattas. Som exempel på sammanslutningar som kan ha ett väsentligt intresse av förslaget nämns i förarbetena olika intresseorganisationer, såsom natur- och friluftorganisationer, handikapporganisationer, villaägarföreningar och miljögrupper (prop. 1985/86:1 s. 537). PBL:s krav på samråd får således anses omfatta de olika grupper som kan anses ingå i uttrycket berörd allmänhet.

Enligt artikeln ska allmänheten informeras elektroniskt. Särskilda bestämmelser om ett utökat planförfarande gäller för vissa detaljplaner, bl.a. sådana som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (se 5 kap. 7 § PBL). Om planförslaget är ett sådant som avses i den paragrafen, ska kommunen kungöra förslaget (5 kap. 11 c § PBL). Kungörelsen ska anslås på kommunens anslagstavla och föras in i en ortstidning (5 kap. 11 d § PBL). Att anslagstavlan är en del av kommunens webbplats framgår av 8 kap. 9 § kommunallagen (2017:725). Allmänheten kommer således att informeras elektroniskt på det sätt som avses i artikeln.

Enligt plan- och bygglagen ska kungörelsen innehålla följande information (se 5 kap. 11 d §):

1. vilket område detaljplanen avser,
2. om förslaget avviker från översiktsplanen,
3. var förslaget finns tillgängligt och hur lång samrådstiden är,
4. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under samrådstiden, och
5. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas.

I de fall en kungörelse även ska göras under granskningstiden, ska kungörelsen i allt väsentligt ha motsvarande innehåll (jfr 5 kap. 19 § PBL). Europeiska kommissionen har i den formella underrättelsen framhållit att det brister i genomförandet av bl.a. artikel 6.2d.

Det finns därför anledning att i det följande redogöra närmare för de olika kraven enligt artikel 6.2a–g.

Ansökan om tillstånd

Enligt led a) ska allmänheten informeras om ansökan om tillstånd. Kravet överensstämmer i huvudsak med delar av kraven i artikel 6.2a i Århuskonventionen. Enligt konventionen ska den berörda allmänheten informeras om den föreslagna verksamheten och den ansökan om vilken beslut ska fattas. Kravet omfattar således inte att allmänheten nödvändigtvis ska få ta del av ansökan, utan få information om vad ansökan avser.

Som en följd av att kommunen i PBL-systemet både agerar som exploatör och ansvarig myndighet förekommer det ingen ansökan om tillstånd. Plan- och bygglagen anger i stället att det av kommunens kungörelse ska framgå vilket område detaljplanen avser (5 kap. 11 d § första stycket 1). Mot bakgrund av såväl kravet i led a) som lydelsen i Århuskonventionen kan det ifrågasättas om kravet i plan- och bygglagen är tillräckligt tydligt. Utöver att det ska framgå vilket område detaljplanen avser bör det förtydligas att även planens huvudsakliga innehåll ska framgå av kungörelsen. Denna information bör kunna hållas kortfattad, exempelvis att planen avser tre nya flerbostadshus eller tillbyggnad av en befintlig industriverksamhet. Därmed blir det lättare för allmänheten att bedöma om det finns anledning att ta del av planhandlingarna.

Uppgift om att projektet omfattas av en miljökonsekvensbedömning och, i förekommande fall, att artikel 7 är tillämplig

Enligt led b) ska allmänheten informeras om projektet omfattas av en miljökonsekvensbedömning och, i förekommande fall, att artikel 7 är tillämplig. Att informationen även ska innehålla en uppgift om artikel 7 är tillämplig innebär att det ska framgå om projektet kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat.

Kravet överensstämmer i huvudsak med kraven i artikel 6.2e i Århuskonventionen. Enligt konventionen ska den berörda allmänheten informeras om huruvida verksamheten är föremål för en

nationell eller gränsöverskridande miljökonsekvensbeskrivning. Motsvarande krav finns i 6 kap. 40 § andra stycket miljöbalken, som ställer krav på att det ska finnas en upplysning i kungörelsen om en specifik miljöbedömning, om det ska ske ett samråd med ett annat land enligt bestämmelserna i det kapitlet.

Det finns inte något uttryckligt krav på att motsvarande information även behöver finnas i en kungörelse enligt plan- och bygglagen. Kraven på innehållet bör således kompletteras på så sätt att det även ska framgå av kungörelsen om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller om samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. miljöbalken.

Uppgifter om vilka myndigheter som är ansvariga för att fatta beslut och om tidsfrister för att överlämna synpunkter m.m.

Enligt led c) ska allmänheten informeras om vilka myndigheter som är ansvariga för att fatta beslut, från vilka relevant information kan erhållas, till vilka synpunkter eller frågor kan lämnas in samt om tidsfristerna för att överlämna synpunkter eller frågor. Kravet överensstämmer i huvudsak med kraven i artikel 6.2c och delar av 6.2d i Århuskonventionen. Enligt konventionen ska den berörda allmänheten informeras om vilken myndighet som ansvarar för beslutet (artikel 6.2c). Det ska även finnas information om till vilken myndighet man kan vända sig för att få relevant information och vad sådan information finns tillgänglig för allmänhetens granskning (artikel 6.2d iv). Vidare ska det finnas information om vilken berörd myndighet eller annat offentligt organ som tar emot synpunkter eller frågor samt inom vilken tid som synpunkterna eller frågorna tas emot (artikel 6.2d v).

Enligt plan- och bygglagen ska det av kungörelsen framgå var förslaget finns tillgängligt och hur lång samrådstiden är, att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under samrådstiden, och till vem synpunkter på förslaget ska lämnas (nuvarande 5 kap. 11 d § första stycket 3–5). Något krav på att det ska framgå vilka myndigheter som är ansvariga för att fatta beslut finns inte i plan- och bygglagen. I PBL-processen agerar kommunen både exploatör och ansvarig myndighet och därmed står kommunen alltid som avsändare av kungörelsen. Eftersom plan- och bygglagen anger att det av kungörelsen ska framgå till vem synpunkter på förslaget ska lämnas,

finns inte heller någon risk för missförstånd, vilket kan ske i de fall exploitören är någon annan än den ansvariga myndigheten. Mot denna bakgrund finns det inte något behov av att ändra plan- och bygglagen i detta avseende.

Vilka beslut som kan komma att fattas eller, i förekommande fall, utkastet till beslut

Enligt led d) ska allmänheten informeras om vilka beslut som kan komma att fattas eller, i förekommande fall, utkastet till beslut. Kravet överensstämmer i huvudsak med kraven i artikel 6.2b i Århuskonventionen. Enligt konventionen ska den berörda allmänheten informeras om vilka slags beslut som kan komma att fattas eller om förslaget till beslut.

När samråd sker om ett förslag till detaljplan finns det nästan alltid ett utkast till den plan som är avsedd att antas. Det är inte lämpligt att i plan- och bygglagen ställa krav på att en sådan kungörelse som ska införas i ortstidning ska innehålla ett utkast av förslaget till beslut. Direktivet innehåller inte heller något sådant krav. Däremot bör kraven på kungörelsens innehåll förtydligas så att det tydligt ska framgå att kommunen har tagit fram ett förslag till att anta, ändra eller upphäva en detaljplan.

Uppgift om var den information som har samlats in i enlighet med artikel 5 finns tillgänglig

Enligt led e) ska allmänheten informeras om var den information som har samlats in i enlighet med artikel 5 finns tillgänglig, dvs. främst innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen. Som framgått av föregående avsnitt (avsnitt 6.3.6) anser kommissionen att kravet även omfattar all information som samlats in under förberedelserna av miljökonsekvensbeskrivningen, inklusive reaktionerna från de ansvariga myndigheterna vid den tidpunkt informationen blir tillgänglig.

Kravet i direktivet överensstämmer i huvudsak med kraven i artikel 6.2d vi i Århuskonventionen. Enligt konventionen ska den berörda allmänheten informeras om den tänkta beslutsprocessen, inbegripet, om sådan information kan lämnas, information om

vilken miljöinformation av betydelse om den föreslagna verksamheten som finns tillgänglig.

Det som enligt artikel 5.1 ska redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt plan- och bygglagen redovisas i planbeskrivningen, som är en del av planförslaget. Redan i dag ska det alltså framgå av kungörelsen var förslaget finns tillgängligt. För fullständighetens skull bör plan- och bygglagen emellertid kompletteras så att kravet på innehåll även omfattar det underlag som kommunen ska tillhandahålla enligt 5 kap. PBL.

Uppgift om när och var samt på vilket sätt relevant information kommer att göras tillgänglig

Enligt led f) ska allmänheten informeras om när och var samt på vilket sätt relevant information kommer att göras tillgänglig. Kravet överensstämmer delvis med kraven i artikel 6.2d i och iv i Århuskonventionen. Enligt konventionen ska den berörda allmänheten informeras om den tänkta beslutsprocessen, inbegripet, om sådan information kan lämnas, information om när beslutsprocessen påbörjas (i) och till vilken myndighet man kan vända sig för att få relevant information och var sådan information finns tillgänglig för allmänhetens granskning (iv).

Enligt plan- och bygglagen ska det av kungörelsen framgå var förslaget finns tillgängligt. I PBL-systemet förutsätts således att förslaget finns tillgängligt för granskning redan i samband med att detta kungörs. För att fullt ut genomföra direktivet i detta avseende finns det emellertid skäl att förtydliga kravet på kungörelsens innehåll. Mot bakgrund av vad som har förordats under led e) bör det således framgå av kungörelsen när, var och på vilket sätt förslaget och det underlag som kommunen ska tillhandahålla enligt 5 kap. PBL finns tillgängligt.

Närmare bestämmelser om allmänhetens deltagande i enlighet med artikel 6.5

Enligt led g) ska allmänheten även informeras om närmare bestämmelser om allmänhetens deltagande i enlighet med artikel 6.5. Enligt den artikeln ska medlemsstaterna fastställa närmare bestämmelser

om information till allmänheten, t.ex. genom affischering inom ett visst område eller offentliggörande i lokalpressen, och samråd med den berörda allmänheten, till exempel skriftligen eller genom samrådsmöten. Vidare ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att se till att relevant information är tillgänglig elektroniskt för allmänheten via minst en central portal eller lättillgängliga kontaktpunkter, på lämplig förvaltningsnivå.

Kravet överensstämmer i huvudsak med Århuskonventionens krav i artikel 6.2d ii och iii. Enligt konventionen ska den berörda allmänheten informeras om den tänkta beslutsprocessen, inbegripet, om sådan information kan lämnas, information om allmänhetens möjligheter att delta (ii) och tid och plats för planerad utfrågning (iii).

Mot bakgrund av hur artikel 6.5 och hur motsvarande krav i konventionen är formulerade får kravet på information förstås som att allmänheten ska informeras om dess möjligheter att delta i den tänkta beslutsprocessen respektive tid och plats för planerad utfrågning.

Plan- och bygglagens krav på hur allmänheten ska informeras är allmänt hållna och kommunen har getts vida ramar att anpassa formerna för och omfattningen av samrådet utifrån den planeringsuppgift som ska lösas. I detta sammanhang finns det även anledning att erinra om att kraven i artikel 6.5 utgår från att det normalt är en enskild exploatör – snarare än en myndighet – som ska tillhandahålla informationen till allmänheten.

Ursprungligen fanns inte några bestämmelser i plan- och bygglagen om formerna för samrådet och kallelser till detta. Enligt förarbetena bör det, om många kan ha ett väsentligt intresse i frågan, ordnas ett offentligt möte eller en utställning där synpunkter i ordnade former tas emot (prop. 1985/86:1 s. 609). Sådana arrangemang kan utlysas i trakten genom affischering, utdelning av flygblad, masskorsband eller liknande förfarande. Kallelser bör enligt förarbetena sändas ut i sådan tid att det finns goda möjligheter för de berörda att delta i samrådet.

Enligt plan- och bygglagen ska det framgå av kungörelsen till vem synpunkter på förslaget ska lämnas. Inom ramen för denna bestämmelse är det vanligt att kommuner upplyser om tid och plats för ett eventuellt offentligt möte, om ett sådant möte anordnas. Däremot finns det inget uttryckligt krav i lagen på att sådan information ska

finnas, vilket kan uppfattas som en brist i genomförandet av led g). Det finns således skäl att komplettera plan- och bygglagen i detta avseende.

Närliggande frågor

Kraven på kungörelsens innehåll under samrådet har samband med den underrättelse som kommunen ska anslå på sin anslagstavla under granskningstiden. Således finns det även skäl att följdändra dessa bestämmelser, dvs. 5 kap. 19 § PBL.

De detaljplaner som inte omfattas av MKB-direktivet omfattas likafullt av kraven i Århuskonventionen. De ändringar som har förordats ovan bör således gälla för alla förslag till detaljplaner, dvs. inte bara sådana detaljplaner som omfattas av kraven i MKB-direktivet.

Ändringarna i 5 kap. 19 § PBL aktualiserar behovet av en ändring i 5 kap. 18 § tredje stycket PBL. Den bestämmelsen gör det möjligt att under detaljplaneprocessen byta planförfarande. Plan- och bygglagen anger att vissa detaljplaner ska handläggas med ett utökat planförfarande, däribland sådana vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (se 5 kap. 7 § PBL). För sådana planer finns som redan nämnts ett krav på att en kungörelse ska införas i samband med samrådet (5 kap. 11 c och 11 d §§ PBL). Även om kommunen initialt bedömer att planförslaget inte är av sådant slag att det behöver handläggas med det utökade förfarandet, kan det framkomma synpunkter under samrådet som medför att kommunen får anledning att göra en annan bedömning. Om kommunen i granskningsskedet bedömer att planförslaget ska handläggas med det utökade förfarandet, ska kommunen kungöra planförslaget, om förslaget inte har kungjorts tidigare eller det har ändrats väsentligt. Kungörandet ska då ske på det sätt som anges i 5 kap. 11 d § PBL, som anger kraven på innehållet i kungörelsen. Det som sägs om samråd i den paragrafen ska då i stället avse granskningstid (se 5 kap. 18 § tredje stycket PBL).

Mot bakgrund av de ändringar som i det föregående har förordats i de paragrafer som reglerar innehållet i kungörelsen, är det olämpligt att i den sist nämnda paragrafen hänvisa till den kungörelse som ska göras under samrådet. I stället bör kungörelsen ha samma innehåll som den underrättelse som ska anslås på kommunens anslagstavla

enligt 5 kap. 19 § PBL, vilket motiverar en ändring av 5 kap. 18 § PBL.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 11 d, 18 och 19 §§ PBL.

6.3.8 Den information som ska tillhandahållas under planprocessen ska hållas tillgänglig elektroniskt

Förslag: Den information som kommunen ska tillhandahålla under ett detaljplanesamråd ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats när flertalet av de aktörer som kommunen ska samråda med ges tillfälle till samråd. Den information som kommunen under granskningstiden ska hålla tillgänglig för alla som vill granska planförslaget ska även den finnas på kommunens webbplats. Skyldigheterna ska inte gälla fastighetsförteckningen eller i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

MKB-direktivet innehåller krav på att medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att relevant information är tillgänglig elektroniskt för allmänheten via minst en central portal eller lättillgängliga kontaktpunkter, på lämplig förvaltningsnivå (artikel 6.5 andra meningen). Av ändringsdirektivet framgår att kravet att miljöinformation ska finnas tillgänglig även i elektronisk form syftar till att stärka allmänhetens tillgång till information och insyn. För detta ändamål bör medlemsstaterna inrätta minst en central portal eller kontaktpunkter på lämplig förvaltningsnivå, så att allmänheten enkelt och effektivt kan ta del av informationen (skäl 18).

Det är inte helt entydigt vilken information som omfattas av kravet att all relevant information ska finnas tillgänglig elektroniskt. Här kan noteras att direktivet innehåller krav på att de berörda myndigheterna ska ges tillgång till viss information (artikel 6.1)

medan den berörda allmänheten ska ges tillgång till viss annan information (artikel 6.3). Kravet att den information som ska vara tillgänglig via en central portal eller en lämplig kontaktpunkt, avser dock enbart den information som är relevant för allmänheten (till skillnad från den berörda allmänheten). Kravet på vilken information som kan tänkas vara relevant för den bredare allmänheten kan då tänkas vara mindre omfattande, än vad som är fallet i fråga om den information som den berörda allmänheten och de berörda myndigheterna ska ges tillgång till.

I PBL-systemet finns krav på att kommunen under ett samråd om ett förslag till detaljplan ska redovisa förslaget, skälen för förslaget, det planeringsunderlag som har betydelse och hur kommunen avser att handlägga förslaget. Om det finns ett program enligt 10 §, ska kommunen redovisa detta (se 5 kap. 13 § PBL). Det finns däremot inget uttryckligt krav på att denna information ska tillhandahållas elektroniskt.

Det bör uttryckligen framgå att vissa planhandlingar ska hållas tillgängliga på webbplatsen

Direktivet ställer krav på att informationen ska vara tillgänglig elektroniskt via en central portal eller lättillgängliga kontaktpunkter, på lämplig förvaltningsnivå. Utifrån allmänhetens perspektiv bör det vara mest ändamålsenligt att informationen tillhandahålls via respektive kommuns webbplats.

Även om det inte finns något uttryckligt krav på det, tillhandahåller nästan alla kommuner planförslaget och planeringsunderlag m.m. på sin webbplats. Ett uttryckligt krav skulle således inte innebära något betydande merarbete.

Utgångspunkten bör vara att kommunen på webbplatsen ska hålla samtliga handlingar tillgängliga som krävs för att ta fram detaljplanen. Emellertid kan det finnas hinder mot att tillgängliggöra vissa uppgifter i dessa handlingar på webbplatsen, exempelvis om de omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, eller om det skulle strida mot dataskyddsförordningen²⁵. Därför bör det tydliggöras att kravet på att informationen

²⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning).

ska hållas tillgänglig på webbplatsen inte gäller om det skulle strida mot lag eller annan författning. För att inte en sådan bestämmelse ska tolkas motsatsvis bör undantaget även gälla övriga skyldigheter att hålla information tillgänglig under samrådet, dvs. skyldigheter som exempelvis handlar om att vissa handlingar ska hållas tillgängliga för allmänheten i kommunhuset eller skickas till sakägare och boende.

Som exempel på uppgifter som omfattas av sekretess kan nämnas en enskilds bostadsadress eller annan jämförbar uppgift som kan lämna upplysning om var han eller hon bor, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs (se 21 kap. 3 § OSL). Ett annat sådant exempel är i mål eller ärende vid domstol eller annan myndighet där en part har skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481) för uppgift som lämnar upplysning om var den parten bor stadigvarande eller tillfälligt, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men (se 21 kap. 3 a § OSL).

Fastighetsförteckningen som ska finnas enligt 5 kap. 8 § PBL innehåller vanligtvis personuppgifter som bör skyddas från att obehöriga får tillgång till dem. Därför bör inte fastighetsförteckningen hållas tillgänglig på webbplatsen. Kommunen bör i stället vara skyldig att hålla den tillgänglig under samrådet (jfr nuvarande 5 kap. 11 e § PBL). Den som önskar få tillgång till fastighetsförteckningen får således fråga efter den särskilt hos kommunen. Att fastighetsförteckningen inte behöver finnas på webbplatsen utgör vanligtvis inget hinder mot att den kan spridas i annan ordning, exempelvis genom utskick via brev.

En annan fråga är under vilken tid som uppgifterna ska finnas tillgängliga på webbplatsen. Att ställa krav på att uppgifterna ska finnas tillgängliga under hela samrådet är inte lämpligt, eftersom samrådet vanligtvis är en successiv process som kan delas upp i flera steg. Alla samrådsparter behöver då inte höras eller beredas tillfälle i varje sådant steg (jfr prop. 1985/86:1 s. 136). Lagtekniskt sett är både undersökningssamrådet (5 kap. 11 a § PBL) och avgränsningssamrådet (5 kap. 11 b § PBL) en del av samrådet enligt plan- och bygglagen. Eftersom samrådet bedrivs genom successiva kontakter med

myndigheter och andra som berörs av planen, kan det enligt förarbetena ofta vara praktiskt att avsluta samrådsfasen med en förhandsremiss där så många som möjligt bereds tillfälle att ge synpunkter på det sammanvägda förslaget (samma prop. s. 137). När kommuner och myndigheter refererar till samrådet är det vanligtvis denna avslutande förhandsremiss som åsyftas, medan samrådet i plan- och bygglagens mening inleds väsentligt tidigare än så.

Kravet på att informationen ska finnas på webbplatsen bör lämpligen endast omfatta den period när denna förhandsremiss genomförs, eftersom det vanligtvis är först då som all den information som avses i 5 kap. 13 § PBL finns tillgänglig. Eftersom det i plan- och bygglagen inte finns något uttryckligt krav på att genomföra en sådan förhandsremiss som avses i förarbetena bör kravet i stället knytas till den period när flertalet av de samrådsparter som räknas upp i 5 kap. 11 § första stycket PBL ges tillfälle till samråd. Uttrycket att det ska handla om flertalet av samrådsparterna handlar inte om en majoritet av antalet fysiska eller juridiska personer, utan snarast om flertalet av de kategorier som anges i 5 kap. 11 § första stycket PBL. I tillämpningen bör det föreslagna uttryckssättet inte leda till några praktiska svårigheter.

MKB-direktivets krav på samråd med och information till den berörda allmänheten motsvaras i plan- och bygglagen både av detaljplanesamrådet och att kommunen under granskningstiden ska informera om planförslaget och låta det granskas. Den information som kommunen under granskningstiden ska hålla tillgänglig för alla som vill granska planförslaget bör således även finnas på kommunens webbplats. Skyldigheten bör emellertid inte gälla fastighetsförteckningen eller om det skulle strida mot lag eller annan författning att hålla uppgifterna tillgängliga på webbplatsen, av samma skäl som anförs ovan när det gäller att hålla information tillgänglig under samrådet. På motsvarande sätt bör kommunens skyldighet att efter granskningen hålla granskningsutlåtandet tillgängligt inte gälla i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning (se förslaget i avsnitt 6.3.10).

För sådana förslag till detaljplaner som inte omfattas av MKB-direktivet finns det inga krav på att motsvarande information ska tillhandahållas elektroniskt. Samtidigt vore det inte ändamålsenligt att utforma kravet så att det bara gäller för de detaljplaner som

omfattas av MKB-direktivet. Kravet bör därför utformas så att det gäller för alla planförslag.

Många gånger kan det underlätta för kommunens medlemmar och andra aktörer om den information som ska tillhandahållas på kommunens webbplats finns kvar där, även efter det att samrådet respektive granskningstiden har avslutats. Något uttryckligt krav på att kommunen ska tillhandahålla informationen på webbplatsen efter dessa tidpunkter bör dock inte införas, eftersom det ibland kan finnas goda skäl för kommunen att ta bort informationen. Det kan exempelvis handla om att planområdet begränsas efter samrådet och att viss information då blir inaktuell eller att planarbetet avbryts.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 13, 21 och 24 §§ PBL.

6.3.9 Redogörelsen för de samråd som har skett med allmänheten ska finnas i granskningsutlåtandet

Förslag: Redogörelsen för de samråd som har skett och vad som kommit fram i samråden ska inte längre finnas i planbeskrivningen, utan enbart i samrådsredogörelsen och i granskningsutlåtandet. Granskningsutlåtandet ska innehålla information om på vilket sätt allmänheten har beretts tillfälle att delta under planförfarandet.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

MKB-direktivet innehåller krav på att den eller de ansvariga myndigheterna omedelbart ska informera allmänheten och se till att allmänheten får tillgång till viss information, när ett beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan har fattats (artikel 9.1). Bland annat ska allmänheten få tillgång till information om förfarandet för allmänhetens deltagande. Detta inbegriper även en sammanfattning av samrådsresultaten och vissa uppgifter som har inhämtats under

processen och hur dessa resultat har införlivats eller på annat sätt beaktats, särskilt när det gäller sådana synpunkter som har mottagits från en annan medlemsstat som kan komma att utsättas för en betydande inverkan på miljön från det projekt som samrådet avsett (artikel 9.1b).

I svensk rätt genomförs kravet primärt genom 6 kap. 35 § 8 miljöbalken. Den bestämmelsen anger att en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en redogörelse för de samråd som har skett och vad som kommit fram i samråden.

De uppgifter som ska ingå i en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. 35 § miljöbalken ska i vissa fall även redovisas i detaljplanens planbeskrivning. Det gäller om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt. Planbeskrivningen anger hur detaljplanen ska förstås och genomföras, men ska även innehålla en redovisning av planens konsekvenser (4 kap. 33 och 34 §§ PBL).

I plan- och bygglagen ges allmänheten möjlighet att lämna synpunkter på ett planförslag dels vid ett inledande samråd (5 kap. 11–17 §§), dels vid den efterföljande granskningen (5 kap. 18–25 §§ PBL). Efter samrådet ska kommunen i en samrådsredogörelse redovisa de synpunkter som har kommit fram i samrådet samt de kommentarer och förslag som kommunen har med anledning av synpunkterna (5 kap. 17 § PBL). På motsvarande sätt ska kommunen efter granskningstiden göra ett granskningsutlåtande, som ska innehålla en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under granskningstiden och en redovisning av kommunens förslag med anledning av synpunkterna (5 kap. 23 § första stycket PBL).

I såväl MKB-direktivet som miljöbalken benämns de tillfällen när allmänheten har möjlighet att lämna synpunkter för samråd. Från det perspektivet finns det ingen risk för missförstånd i förhållande till kravet att miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en redogörelse för de samråd som har skett och vad som kommit fram i samråden (6 kap. 35 § 8 miljöbalken).

I PBL-systemet tas planbeskrivningen fram inför samrådet, men innehållet i denna utvecklas sedan successivt under detaljplaneprocessen. Det nuvarande kravet på att redovisningen av miljökonsekvenserna ska innehålla en redogörelse för de samråd som har skett

och vad som kommit fram i samråden (4 kap. 34 § andra stycket jämförd med 6 kap. 35 § 8 miljöbalken) kan dock förstås som att kravet enbart tar sikte på plansamrådet. Kraven i MKB-direktivet omfattar dock det som har framkommit under hela PBL-processen, dvs. även det som har framkommit under granskningen. Det finns därmed en risk att regleringen uppfattas på ett sätt som medför att kommunens redovisning inte fullt ut kommer att motsvara kraven i artikel 9.1b.

Redogörelsen för de samråd som har skett och vad som kommit fram i samråden ska finnas i granskningsutlåtandet

Mot bakgrund av att redovisningen av de synpunkter som har framkommit under samrådet och granskningen enligt plan- och bygglagen ska ske i samrådsredogörelsen respektive granskningsutlåtandet, är det nuvarande kravet på att redogörelsen för de samråd som har skett och vad som kommit fram i samråden även ska finnas i planbeskrivningen onödigt. Den nuvarande hänvisningen till 6 kap. 35 § 8 miljöbalken i 4 kap. 34 § andra stycket PBL bör därmed tas bort.

Det kan samtidigt konstateras att det finns anledning att förtydliga att kommunen ska redovisa på vilket sätt allmänheten har beretts tillfälle att delta under planförfarandet (jfr kravet att beslutet ska innehålla information om förfarandet för allmänhetens deltagande i artikel 9.1b). Den redovisningen bör ske i granskningsutlåtandet, eftersom det innebär att informationen kan redovisas tillsammans med redogörelsen över hur samrådsresultaten har införlivats eller på annat sätt beaktats (jfr artikel 9.1b).

Informationen om på vilket sätt allmänheten har beretts tillfälle att delta under planförfarandet bör i allmänhet kunna vara kortfattad, men kan exempelvis avse vilka insatser som kommunen har vidtagit för att informera allmänheten (exempelvis genom annonsering eller anslag på den avsedda platsen), om samrådsmöten har hållits och hur allmänhetens deltagande vid eventuella samrådsmöten har varit. Har ett gränsöverskridande samråd skett, behöver redogörelsen även innehålla information om dessa samråd.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 4 kap. 34 § andra stycket och 5 kap. 23 § första stycket PBL.

6.3.10 De uppgifter som framkommit under granskningen ska offentliggöras

Förslag: När granskningsutlåtandet finns tillgängligt ska kommunen så snart som möjligt dels i en underrättelse på kommunens anslagstavla informera om var granskningsutlåtandet finns tillgängligt, dels under minst tre veckor hålla granskningsutlåtandet tillgängligt på kommunens webbplats.

Skyldigheten att hålla granskningsutlåtandet tillgängligt ska inte gälla i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Skälen för förslaget*Bakgrund och gällande rätt*

Enligt artikel 6.3c i MKB-direktivet ska medlemsstaterna inom rimliga tidsramar se till att den berörda allmänheten ges tillgång till sådan annan information som är relevant för beslutet i enlighet med artikel 8 i direktivet och som blir tillgänglig efter det att den berörda allmänheten har informerats i enlighet med artikel 6.2.²⁶ Enligt artikel 8 ska resultaten av samråden och de uppgifter som har inhämtats enligt artiklarna 5–7 vederbörligen beaktas vid tillståndsgivningen. Av artikel 6.3c framgår att kravet på att den berörda allmänheten ska få sådan ytterligare information är en följd av kraven i det s.k. miljöinformationsdirektivet²⁷, som i sin tur är en följd av Århuskonventionens första pelare (jfr artikel 4 i konventionen).

²⁶ Enligt artikel 6.2 ska allmänheten informeras elektroniskt m.m. om vissa frågor i ett tidigt skede av de beslutsprocesser på miljöområdet som regleras i direktivet, däribland information om ansökan om tillstånd, uppgift om att projektet omfattas av en miljökonsekvensbedömning, uppgifter om vilka myndigheter som är ansvariga för att fatta beslut, från vilka relevant information kan erhållas, till vilka synpunkter eller frågor kan lämnas in samt om tidsfristerna för att överlämna synpunkter eller frågor m.m.

²⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation.

Sammanfattningsvis följer av artikeln att den berörda allmänheten ska ges tillgång till sådan annan miljöinformation som framkommer under samrådet. Det kan exempelvis handla om att det under samrådet framkommer uppgifter om att det finns djur och växter som omfattas av bestämmelserna om artskydd i 8 kap. miljöbalken som inte har uppmärksamats i miljökonsekvensbeskrivningen eller i underlaget i övrigt.

I förhållande till PBL-systemet innebär kraven i artikel 6.3c att den berörda allmänheten även ska få information om sådana uppgifter som framkommer under plansamrådet respektive under granskningstiden.

Av plan- och bygglagen framgår att kommunen i en samrådsredogörelse ska redovisa de synpunkter som har kommit fram i samrådet (5 kap. 17 §). Samrådsredogörelsen ska under den efterföljande granskningstiden hållas tillgänglig för alla som vill granska den, tillsammans med planförslaget och visst annat underlag (se 5 kap. 21 § PBL). Efter granskningstiden ska kommunen göra ett granskningsutlåtande. Det ska innehålla en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under granskningstiden (5 kap. 23 § PBL). Kommunen ska så snart som möjligt skicka granskningsutlåtandet eller ett meddelande om var det finns tillgängligt till dem som inte har fått sina synpunkter tillgodosedda. Granskningsutlåtandet ska finnas tillgängligt tillsammans med övriga handlingar i ärendet (5 kap. 24 § PBL). Även om de uppgifter som ska redovisas i samrådsredogörelsen och granskningsutlåtandet inte specifikt tar sikte på den information som avses i miljöinformationsdirektivet, omfattas även den information som avses i led c).

Allmänhetens tillgång till den information som framkommer under granskningen bör förbättras

Det framgår inte tydligt att plan- och bygglagen uppfyller kravet på att den information som avses i artikel 6.3c ska göras tillgänglig för den berörda allmänheten, eftersom 5 kap. 24 § PBL endast tar sikte på att granskningsutlåtandet eller ett meddelande om var utlåtandet finns tillgängligt ska skickas till dem som inte har fått sina synpunkter tillgodosedda. Det innebär således att den berörda allmänheten inte nödvändigtvis kommer att underrättas om de uppgifter som avses i led c). I praktiken tillhandahålls dock information så gott som

alltid på kommunens webbplats, vilket innebär att kraven i direktivet tillgodoses redan i dag.

För att säkerställa att den berörda allmänheten ges möjlighet att ta del av informationen i granskningsutlåtandet bör det framgå av plan- och bygglagen att kommunen, när granskningsutlåtandet finns tillgängligt, så snart som möjligt i en underrättelse på anslagstavlan ska informera om var detta finns tillgängligt. Kommunen bör dessutom ha en skyldighet att under minst tre veckors tid hålla granskningsutlåtandet tillgängligt på sin webbplats. Skyldigheten att hålla granskningsutlåtandet tillgängligt bör dock inte gälla uppgifter i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning (jfr avsnitt 6.3.8). Vissa uppgifter kan således behöva utelämnas i granskningsutlåtandet innan det tillgängliggörs. Liksom i dag bör kommunen även i fortsättningen vara skyldig att skicka granskningsutlåtandet eller ett meddelande om var det finns tillgängligt till dem som inte har fått sina synpunkter tillgodosedda.

Som redan konstaterats tillhandahåller många kommuner redan i dag granskningsutlåtanden på sin webbplats. Ett uttryckligt krav bör därmed inte leda till något egentligt merarbete för kommunerna. Däremot är det en ny uppgift att informera om granskningsutlåtandet på kommunens anslagstavla, eftersom de uppgifter som kan tillhandahållas på anslagstavlan är begränsat (se 8 kap. 10 och 11 §§ kommunallagen).

Det bör i sammanhanget framhållas att det inte finns något hinder mot att kommunen antar planen under den tid som granskningsutlåtandet ska finnas på kommunens webbplats.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 24 § PBL.

6.3.11 Information om planbeslut ska finnas på anslagstavlan och planhandlingar ska hållas tillgängliga på webbplatsen

Förslag: När en detaljplan har antagits ska kommunen på sin anslagstavla anslå en underrättelse med information om antagandet tillsammans med upplysningar om var beslutet finns tillgäng-

ligt och vad den som vill överklaga beslutet måste göra. Under minst tre veckor ska kommunen hålla planen, planbeskrivningen, samrådsredogörelsen, granskningsutlåtandet och ett protokollsutdrag med beslutet tillgängliga på kommunens webbplats.

Skyldigheten att hålla information tillgänglig ska inte gälla i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Av MKB-direktivet följer att den eller de ansvariga myndigheterna, när ett beslut att bevilja eller avslå en tillståndsansökan har fattats, omedelbart ska informera allmänheten och de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar eller sin lokala och regionala behörighet kan antas bli berörda av ett projekt om detta och se till att de får tillgång till viss information (artikel 9.1). Enligt led a) ska allmänheten och berörda myndigheter få tillgång till information om innehållet i beslutet och varje villkor som är knutet till detta, i enlighet med artikel 8a.1 och 8a.2. Det innebär att beslutet ska innehålla en motiverad slutsats (jfr artikel 1.2g iv) och alla miljövillkor som bifogas beslutet, en beskrivning av projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika, förebygga eller minska och om möjligt motverka betydande negativ miljöpåverkan samt, i tillämpliga fall, kontrollåtgärder (se artikel 8a.1). Om beslutet avser ett avslag på en tillståndsansökan, ska de huvudsakliga skälen till avslaget anges (se artikel 8a.2). Av led b) framgår att allmänheten och berörda myndigheter ska få tillgång till information om de huvudsakliga skäl och överväganden som beslutet grundar sig på, och även om förfarandet för allmänhetens deltagande. Av artikel 9.1 följer dessutom att motsvarande krav även gäller när medlemsstaten använder andra förfaranden än tillståndsförfaranden.

Kravet stämmer i huvudsak överens med kraven i artikel 6.9 i Århuskonventionen, som anger att varje part ska se till att allmänheten informeras på föreskrivet sätt om beslutet så snart det har fattats av myndigheten. Varje part ska dessutom göra beslutstexten tillgänglig för allmänheten tillsammans med de skäl och överväganden som beslutet är grundat på.

Av nuvarande 5 kap. 29 § PBL framgår att när detaljplanen har antagits ska kommunen skicka ett meddelande om detta till bl.a. länsstyrelsen, de kommuner som är berörda och till regionen, om det i länet ska ske regional fysisk planering enligt 7 kap. PBL. Vidare ska meddelandet skickas till de som samråd skett med och de miljöorganisationer som får överklaga beslutet enligt 13 kap. 12 eller 13 § PBL och som senast under granskningstiden har lämnat skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda m.m. Meddelandet ska innehålla ett protokollsutdrag med beslutet och upplysningar om vad den som vill överklaga beslutet måste göra. Meddelandet ska skickas senast dagen efter det att justeringen av det protokoll som innehåller beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

Allmänhetens möjligheter att få information om ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan bör förbättras

Bestämmelserna i plan- och bygglagen innebär att delar av den berörda allmänheten ska informeras om ett beslut att anta en detaljplan. Däremot finns det i dag ingen bestämmelse i lagen som säkerställer att även den allmänhet som inte är direkt berörd av beslutet får information om detta. Visserligen finns det bestämmelser i kommunallagen som anger att justeringen av kommunfullmäktiges och nämndernas protokoll ska tillkännas på anslagstavlan. Av tillkännagivandet ska det framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har tillkännagetts (8 kap. 12 § kommunallagen). I strikt mening informeras således även allmänheten om beslutet. Att allmänheten ska behöva granska ett protokoll från fullmäktige eller byggnadsnämnden för att få reda på att kommunen har antagit en plan som möjliggör ett MKB-projekt kan dock inte anses vara det mest ändamålsenliga sättet att genomföra de krav som följer av artikel 9.1 – tvärtom framstår det som ett onödigt omständligt sätt att informera om sådana beslut. Det finns inte heller någon bestämmelse som tryggar att protokollet innehåller anvisningar om hur allmänheten kan ta del av all den information som krävs enligt led a) och b).

För att informera allmänheten finns det alltså skäl att ställa krav på att kommunen ska underrätta allmänheten om beslutet på kommunens anslagstavla. Av en sådan underrättelse bör det framgå hur allmänheten kan få tillgång till beslutet (jfr 6 kap. 44 § miljöbalken).

Det bör samtidigt vara enkelt för allmänheten att få tag på den information som kommunen enligt direktivet ska tillhandahålla, eftersom informationen kan ha betydelse för bedömningen av om beslutet bör överklagas eller inte. Det finns därför anledning att även ställa krav på att kommunen ska tillhandahålla planen, planbeskrivningen, samrådsredogörelsen, granskningsutlåtandet och ett protokollsutdrag med beslutet på kommunens webbplats. Därigenom tillhandahålls även den information som kommunen ska tillhandahålla enligt led a). Skyldigheten att hålla information tillgänglig bör dock inte gälla uppgifter i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning (jfr avsnitt 6.3.8). Vissa uppgifter kan således behöva utelämnas i planhandlingarna som ska hållas tillgängliga på webbplatsen.

Underrättelsen bör anslås på kommunens anslagstavla samma dag som justeringen av det protokoll som innehåller beslutet tillkännages på anslagstavlan. Samma dag bör informationen tillhandahållas på kommunens webbplats. Det beror på att tiden för överklagande av ett beslut att anta en detaljplan räknas från den dag då beslutet eller justeringen av protokollet över beslutet har tillkännagetts på anslagstavlan (se 13 kap. 16 § andra stycket PBL).

För att ge kommunen ett visst rådrum bör kravet på när kommunen senast ska skicka ett meddelande till de aktörer som ska underrättas genom brev även i fortsättningen vara dagen efter det att justeringen av det protokoll som innehåller beslutet har tillkännagetts på anslagstavlan (se nuvarande 5 kap. 30 § PBL).

De detaljplaner som inte omfattas av MKB-direktivet omfattas likafullt av kraven i Århuskonventionen. De ändringar som har förordats ovan bör således gälla för alla förslag till detaljplaner, dvs. inte bara sådana detaljplaner som omfattas av kraven i MKB-direktivet. Kraven bör även gälla för områdesbestämmelser.

I fråga om den information som ska tillhandahållas enligt led a), se nästa avsnitt (avsnitt 6.3.12).

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 29, 30, 31, 33–35 och 39 §§ PBL.

6.3.12 Länsstyrelsen ska underrätta andra statliga miljömyndigheter om planbeslutet

Förslag: Om en detaljplan antas, ändras eller upphävs, ska länsstyrelsen underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av beslutet.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

I MKB-direktivet har de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar eller sin lokala och regionala behörighet kan antas bli berörda av ett projekt en viktig funktion. Dessa myndigheter ska bl.a. ges möjlighet att yttra sig över de uppgifter som lämnas av exploatören och över ansökan om tillstånd (artikel 6.1). Den ansvariga myndigheten ska även samråda med dessa myndigheter innan myndigheten avger ett yttrande om innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 5.2). När ett beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan har fattats, ska den eller de ansvariga myndigheterna omedelbart informera dessa myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar eller sin lokala och regionala behörighet kan antas bli berörda av ett projekt (artikel 9.1). Motsvarande krav finns i 6 kap. miljöbalken (se bl.a. 6, 10 och 30 §§).

I PBL-systemet har länsstyrelsen till uppgift att ta till vara och samordna statens intressen under samrådet. I plan- och byggförordningen finns bestämmelser som innebär att samrådet med andra statliga myndigheter än länsstyrelsen ska ske genom länsstyrelsen (se 2 kap. 1 §). Mot bakgrund av länsstyrelsens samordnande ansvar har det tidigare bedömts att det inte finnas anledning att kräva att kommunen, när det gäller statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda, ska samråda direkt med andra statliga myndigheter än länsstyrelsen (prop. 2016/17:200 s. 161). Trots det som sägs i miljöbalken om krav på samråd med andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen, ska kommunen enligt plan- och bygglagen vid ett samråd om en detaljplan i fråga om statliga myndigheter enbart samråda med länsstyrelsen (se 5 kap. 11 b § andra stycket).

Av 5 kap. 29 § PBL framgår att när detaljplanen har antagits ska kommunen skicka ett meddelande om detta till bl.a. länsstyrelsen, de kommuner som är berörda och till regionen, om det i länet ska ske regional fysisk planering enligt 7 kap. PBL. Därmed bör flertalet av de myndigheter som avses i artikel 6.1 få kännedom om beslutet på det sätt som anges i artikel 9.1. I undantagsfall kan det emellertid även finnas andra statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av ett projekt, exempelvis försvarsinspektören för hälsa och miljö, Skogsstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten. Försvarsinspektören har det huvudsakliga ansvaret för den operativa tillsynen i fråga om samtliga verksamheter och åtgärder inom Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt (2 kap. 4 § miljötillsynsförordningen [2011:13]). Skogsstyrelsen har bl.a. ansvar för tillsynen i fråga om biotopskyddsområden på sådan mark som omfattas av bestämmelser i skogsvårdslagen (1979:429) och som Skogsstyrelsen har beslutat om (2 kap. 10 § miljötillsynsförordningen). Strålsäkerhetsmyndigheten har, när det gäller olägenheter från joniserande strålning, ansvar för tillsynen för vissa verksamheter som är tillståndspliktiga enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) (se 2 kap. 26 § miljötillsynsförordningen).

Länsstyrelsen ska underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av ett planbeslutet

I dag finns det inte någon uttrycklig skyldighet för länsstyrelsen att underrätta andra statliga myndigheter när en detaljplan antas. För att säkerställa genomförandet av artikel 9.1 finns det således anledning att ställa krav på att länsstyrelsen ska underrätta statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av kommunens beslut att anta en detaljplan. Avsikten är inte att länsstyrelsen regelmässigt ska underrätta dessa myndigheter när myndigheten får en underrättelse enligt 5 kap. 30 § PBL, utan enbart i de fall myndigheten kan antas vara berörd av beslutet. Det innebär att den föreslagna underrättelseskyldigheten enbart kan antas bli aktuell i ett begränsat antal fall varje år.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 2 kap. 3 a § PBF.

6.3.13 Kommunen ska i vissa fall redovisa skälen till ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan

Förslag: Ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska innehålla de huvudsakliga skälen för kommunens ställningstagande, om kommunen har redovisat att den avser att ingå ett exploateringsavtal eller genomföra en markanvisning.

Skälen för förslaget*Bakgrund och gällande rätt*

Av MKB-direktivet följer att allmänheten och berörda myndigheter ska få tillgång till information om innehållet i beslutet, när ett beslut att avslå en tillståndsansökan har fattats (artikel 9.1). När beslutet avser ett avslag på en tillståndsansökan, ska de huvudsakliga skälen till avslaget anges (artikel 9.1a jämförd med 8a.2). Av artikel 9.1 följer vidare att motsvarande krav även gäller när medlemsstaten använder andra förfaranden än tillståndsförfaranden.

I PBL-systemet genomförs kravet på att medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan blir föremål för krav på tillstånd m.m. (jfr artikel 2.1) dels genom kraven på bygglov i 9 kap. PBL och 6 kap. PBF, dels genom detaljplanekravet i 4 kap. 2–4 §§ och 9 kap. 31 § 2 PBL. Om byggnadsnämnden konstaterar att den sökta åtgärden förutsätter detaljplanläggning, ska nämnden besluta att vägra bygglov.²⁸ Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt – exempelvis genom att vägra bygglov – ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Det framgår av förvaltningslagen

²⁸ Här bortses från möjligheten att nämnden under vissa förutsättningar kan skjuta upp avgörandet i upp till två år i avvaktan på att ett detaljplanearbete slutförs, jfr 9 kap. 28 § PBL.

(32 § första stycket). Av förarbetena framgår att motiveringsskyldigheten innebär att myndigheten måste ange de skäl som har bestämt utgången i ärendet (prop. 2016/17:180 s. 321 f.).

I PBL-systemet är det kommunen som avgör om en detaljplan ska antas, ändras eller upphävas. En följd av detta är att kommunfullmäktiges eller byggnadsnämndens beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan endast får överklagas i den ordning som gäller för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725), se 13 kap. 1 § 5 PBL. Vid handläggning av sådana ärenden hos myndigheter i kommuner där besluten kan laglighetsprövas enligt 13 kap. kommunallagen tillämpas dock inte 32 § förvaltningslagen (se 2 § FL). Det innebär att det inte finns något krav på att kommunen ska ange de huvudsakliga skälen till beslutet, på det sätt som avses i artikel 8a.2.

En följd av att det är kommunen som avgör om en detaljplan ska antas, ändras eller upphävas, är att det även är kommunen som bestämmer om och när ett detaljplanearbete ska inledas (jfr 1 kap. 2 § och 5 kap. 6 § PBL). I praktiken är det dock vanligt att planläggningen sker på initiativ av en exploatör (byggherre) eller fastighetsägare. Ansvaret för planläggningen – exempelvis för hur kostnader ska fördelas – brukar då regleras i ett s.k. genomförandeavtal. Avtalet har olika beteckningar beroende på vem som inledningsvis äger den mark som ska planläggas. Om kommunen äger marken brukar avtalet kallas för markanvisning. Med detta avses ett avtal mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande (se 1 kap. 4 § PBL). Om kommunen inte äger marken brukar avtalet kallas för exploateringsavtal. Med detta avses bl.a. ett avtal om genomförande av en detaljplan mellan en kommun och en byggherre eller en fastighetsägare avseende mark som inte ägs av kommunen, dock inte avtal mellan en kommun och staten om utbyggnad av statlig transportinfrastruktur (se 1 kap. 4 § PBL).

Om kommunen avser att ingå exploateringsavtal eller genomföra markanvisningar, ska dessa avtals huvudsakliga innehåll och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal framgå av planbeskrivningen (se 4 kap. 33 §

tredje stycket PBL). Motsvarande redovisning ska även finnas under samrådet (se 5 kap. 13 § tredje stycket PBL).

Kommunen behöver ange skälen när en detaljplaneläggning avbryts

Kravet att de huvudsakliga skälen ska anges i ett beslut om att avslå en tillståndsansökan (artikel 8a.2) kan antas syfta till att garantera öppenhet och ansvarighet, jfr skäl 34 i ingressen i ändringsdirektivet (direktiv 2014/52/EU). I PBL-systemet finns det emellertid ingen uttrycklig skyldighet för kommunfullmäktige eller byggnadsnämnden att motivera ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan.

I den mån en enskild har ansökt om ett planbesked (se 5 kap. 2–5 § PBL) och kanske även ingått ett exploateringsavtal (se 6 kap. 39–42 §§ PBL) kan det finnas ett befogat intresse för denna att få besked om vilka omständigheter som ligger till grund för beslutet. Mot denna bakgrund finns det anledning att i plan- och bygglagen införa en bestämmelse som i allt väsentligt motsvarar 32 § första stycket förvaltningslagen, dvs. med innebörden att ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska innehålla de huvudsakliga skälen för kommunens ställningstagande.

Bestämmelsen i förvaltningslagen anger att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. Eftersom MKB-direktivet anger en ovillkorlig skyldighet att i ett beslut om att avslå en tillståndsansökan ange de huvudsakliga skälen till avslaget (artikel 8a.2), saknas förutsättningar för att i plan- och bygglagen införa ett undantag för de fall där det är uppenbart onödigt (jfr 32 § första stycket första meningen FL). Motiveringskyldigheten innebär att kommunen måste ange de skäl som har bestämt utgången för beslutet. Det ställs dock inte något krav på kommunen att ingående redogöra för sakförhållandena i ärendet eller för hur dessa har bedömts.

Kraven i MKB-direktivet utgår från att exploatören – dvs. den enskilde som ansöker om tillstånd för ett privat projekt eller en offentlig myndighet som tar initiativ till ett projekt – ansöker om tillstånd hos en ansvarig myndighet och att det då är fråga om två olika aktörer. I ett sådant system finns det ett berättigat intresse av

att exploatören får ta del av de skäl som bestämt utgången för den ansvariga myndighetens beslut. I PBL-systemet är utgångspunkten däremot att kommunen i normalfallet både är exploatör och ansvarig myndighet. Utifrån ett PBL-perspektiv är det alltså ett undantag att planläggningen kommer till stånd på en enskilds initiativ, även om det i praktiken är vanligt förekommande (jfr SOU 2019:9 s. 40 f.). När kommunen själv har tagit initiativ till planläggningen, finns det alltså inte några rättssäkerhetsaspekter som innebär att kommunen ska behöva motivera sitt beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan. Tvärtom kan en motiveringsskyldighet i en sådan situation anses vara en onödig begränsning av den kommunala självstyrelsen.

Med hänsyn till den kommunala självstyrelsen och det s.k. kommunala planmonopolet (jfr 1 kap. 2 § PBL), finns det alltså skäl att begränsa motiveringsskyldigheten till de fall där en enskild planintressent aktivt deltar i planläggningen. I plan- och bygglagen bör detta uttryckas som att motiveringsskyldigheten ska gälla om kommunen har redovisat sin avsikt att ingå ett exploateringsavtal eller genomföra en markanvisning (jfr 4 kap. 33 § tredje stycket och 5 kap. 13 § tredje stycket PBL). Det handlar alltså om de fall där kommunen i planbeskrivningen eller under samrådet har redovisat en sådan avsikt. Det kan även framgå av ett intentionsavtal (t.ex. ett plankostnadsavtal) eller av andra omständigheter att kommunen haft för avsikt att ingå ett exploateringsavtal eller genomföra en markanvisning.

Den föreslagna motiveringsskyldigheten har ett nära samband med bestämmelsen i 5 kap. 5 § tredje stycket PBL. Den paragrafen innehåller regler om innehållet i ett planbesked. Om kommunen med anledning av en ansökan om planbesked bestämmer att den inte avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange skälen för det. Den innebär att vägledning om hur motiveringen till ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan kan utformas kan fås från förarbetena till den bestämmelsen (prop. 2009/10:170 del 1 s. 230 och 440 f.).

I detta sammanhang bör nämnas att många kommuner redan i dag dokumenterar skälen till att avbryta en detaljplaneläggning. Mot den bakgrunden bör den föreslagna skyldigheten i praktiken inte medföra något merarbete för kommunerna.

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 5 kap. 38 d § PBL.

6.4 Tillgången till rättslig prövning

Förslag: En ideell förening eller en annan juridisk person som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen och uppfyller vissa villkor i miljöbalken ska få en uttrycklig rätt att överklaga

1. ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt, och
2. ett beslut om att ge bygglov eller positivt förhandsbesked för en åtgärd utanför detaljplan som dels innebär att området kan tas i anspråk för eller som vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för ett MKB-projekt, dels kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Klagorätten ska inte gälla beslut som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt.

Skälen för förslaget

Bakgrund och gällande rätt

Enligt MKB-direktivet ska medlemsstaterna inom ramen för den relevanta nationella lagstiftningen se till att medlemmar av den berörda allmänheten har rätt till rättslig prövning av vissa frågor. Innebörden av bestämmelsen är att den berörda allmänheten har rätt att få den materiella eller formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i direktivet prövad i domstol eller något annat oberoende och opartiskt organ som inrättats genom lag. Det förutsätter att medlemmen antingen har ett tillräckligt intresse eller hävdar att en rättighet kränks, när detta utgör en förutsättning enligt

medlemsstatens förvaltningsprocessrättsliga lagstiftning (se artikel 11.1). Med den berörda allmänheten avses den allmänhet som berörs eller kan antas bli berörd av, eller som har ett intresse av, de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i direktivet. Icke-statliga miljöskyddsorganisationer som uppfyller kraven i nationell lagstiftning ska anses ha ett tillräckligt intresse (se artikel 1.2). Dessa krav i MKB-direktivet på att den berörda allmänheten ska ha rätt till rättslig prövning motsvarar kraven i artikel 9.2 i Århuskonventionen.

Den berörda allmänhetens rätt till rättslig prövning enligt såväl artikel 9.2 i konventionen som artikel 11.1 i direktivet avser alltså även handlingar och underlåtenheter. Det kan t.ex. röra sig om att kommunen beslutar att allmänheten ska få lämna synpunkter under en för kort tid, kontaktar berörda för samråd i ett för sent skede av en planprocess (handling), eller inte kungör den information som ska kungöras inför ett tillståndsbeslut (underlåtenhet).²⁹

Utöver artikel 9.2 finns det en bestämmelse om tillgång till rättslig prövning i artikel 9.3 i Århuskonventionen. Enligt den ska varje part till konventionen se till att den allmänhet som uppfyller eventuella kriterier i nationell rätt har rätt att få handlingar och underlåtenheter av personer och myndigheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol eller i administrativ ordning. Artikel 9.3 rör alltså jämfört med artikel 9.2 dessutom handlingar och underlåtenheter av privatpersoner. Enligt det första ledet får en konventionspart sätta upp kriterier för vilka som har rätt att få tillgång till rättslig prövning enligt artikeln. Av det andra ledet framgår den rättsliga prövningens omfattning, dvs. handlingar och underlåtenheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen. Några inskränkningar i rätten till rättslig prövning anges inte.

Till ledning för vad som ska betraktas som lagstiftning relaterad till miljö kan beaktas hur miljöinformation definieras i artikel 2.3.³⁰ Miljöinformation ges här en vid betydelse och innefattar bl.a. [information om] tillståndet för olika delar av miljön, som luft och atmosfär, vatten, jord, mark, landskap, naturområden och biologisk mångfald, (inbegripet genetiskt modifierade organismer) samt samspelet mellan dessa delar. Därutöver innefattas olika faktorer, verksamheter och åtgärder m.m. som kan påverka miljön. Dessutom innefattas tillståndet för människors hälsa och säkerhet, livsvillkor, kultur-

²⁹ Jfr promemorian Århuskonventionen (Ds 2004:29), s. 92.

³⁰ Se The Aarhus Convention: An Implementation Guide, s. 50 f.

miljöer m.m. i den mån de påverkas eller kan påverkas av nämnda verksamheter eller åtgärder eller av tillståndet i miljön.

Den lagstiftning som avses i artikel 9.3 är inte begränsad till lagstiftning som enligt sin rubrik behandlar miljöfrågor. Det avgörande är i stället om den aktuella bestämmelsen är relaterad till miljön i den breda förståelse av begreppet som redogörs för ovan.³¹

Ett beslut enligt plan- och bygglagen får vanligtvis överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot (13 kap. 8 § PBL jämförd med 42 § FL). För vissa typer av beslut gäller emellertid andra bestämmelser. En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges i 4 kap. 34 § PBL (se 13 kap. 12 § PBL). De juridiska personer som avses, i det följande benämnda miljöorganisationer, är sådana som

1. har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen,
2. inte är vinstdrivande,
3. har bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år, och
4. har minst 100 medlemmar eller på annat sätt visar att verksamheten har allmänhetens stöd.

Europeiska kommissionens kritik och Sveriges svar

Kommissionen har i en formell underrättelse i oktober 2019 angett att den uppfattar regleringen i plan- och bygglagen som att miljöorganisationer har talerätt endast när det överklagade beslutet förväntas få negativa effekter på miljön. Enligt kommissionen är detta inte förenligt med direktivet. Kommissionen har även framfört synpunkter på i vilken utsträckning som underlåtenhet eller passivitet enligt artikel 11 i MKB-direktivet kan överklagas i svensk rätt.

Regeringen har i sitt svar på den formella underrättelsen framfört att genomförandet av artikel 11 i MKB-direktivet är fullständigt och

³¹ Jfr besluten rörande Tyskland ACCC/C/2008/3, Österrike ACCC/C/2011/63 och ACCC/C/2010/48, Danmark i ACCC/C/2006/18 och Belgien i ACCC/C/2005/11.

att avgränsningen av klagorätten till att omfatta en viss ärendetyp inte innebär en otillåten inskränkning av bestämmelsens räckvidd. I svaret konstateras samtidigt att såväl praxis som kommissionens synpunkter talar för att plan- och bygglagens regler om miljöorganisationers rätt att överklaga beslut om detaljplaner inte är tillräckligt transparenta, framför allt när det gäller de krav som följer av Århuskonventionen.

Klagorätten för miljöorganisationer bör avse detaljplanebeslut vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

Miljöorganisationers rätt att överklaga beslut enligt plan- och bygglagen regleras i 13 kap. 8 och 12 §§ PBL. De får enligt 8 § överklaga beslut som har gått emot organisationen (jfr 42 § FL) och enligt 12 § beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 4 kap. 34 § PBL, dvs. MKB-projekt.³² I plan- och bygglagen säkerställs därmed att miljöorganisationer får överklaga ett planbeslut avseende ett MKB-projekt. Kommissionen har dock uppfattat regleringen som att miljöorganisationer endast har klagorätt när det överklagade beslutet förväntas få negativa effekter på miljön, dvs. om kommunen har konstaterat att genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Enligt förarbetena till den aktuella bestämmelsen är rätten att överklaga begränsad till och aktualiseras vid planläggning för vissa särskilt angivna åtgärder där ett normalt förfarande tillämpas och en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna för MKB-projekt ska upprättas (jfr prop. 2006/07:122 s. 62). Av praxis framgår emellertid att miljöorganisationernas klagorätt varken är begränsad till planer som reglerar verksamheter och åtgärder som regleras i 4 kap. 34 § PBL eller förutsätter att kommunen har gjort bedömningen att en betydande miljöpåverkan kan antas. Mark- och miljööverdomstolen har vid en konventionsenlig tolkning av 13 kap. 8 § PBL och 42 § FL bedömt att miljöorganisationer till följd av Århuskonven-

³² Jfr t.ex. Högsta domstolens avgörande den 11 mars 2020 i mål nr Ö 6017-18 och Mark- och miljööverdomstolens avgöranden den 21 december 2018 i mål nr P 10684-17 och den 8 maj 2019 i mål nr P 4498-18.

tionen även får överklaga detaljplaner med annat innehåll än det som avses i 4 kap. 34 § PBL.³³

Rätten för miljöorganisationer att få överklaga vissa beslut gäller sådana beslut som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i MKB-direktivet (se artikel 11.1). I PBL-systemet motsvarar detta alla detaljplaner som avser ett MKB-projekt, oavsett om kommunen efter undersökningen har bedömt att planen kan antas en betydande miljöverkan eller inte (se 5 kap. 11 a § första stycket PBL).

Enligt EU-domstolens praxis är s.k. administrativa förfaranden inte tillräckligt för ett korrekt genomförande av ett EU-direktiv.³⁴ Att svensk praxis ger stöd för en korrekt tillämpning av MKB-direktivet är alltså inte tillräckligt. Därför finns det anledning att i plan- och bygglagen förtydliga att miljöorganisationer får överklaga ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt.

I den nuvarande lydelsen används uttrycket som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Införandet av uttrycket vars genomförande kan antas medföra miljöpåverkan innebär att miljöorganisationernas klagorätt inte beror på vilken bedömning som kommunen har gjort eller vilket planförfarande som tillämpats. I stället ska en sådan organisation kunna överklaga alla detaljplaner som avser ett MKB-projekt, så länge som planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta innebär att om en miljöorganisation överklagar en detaljplan som avser ett MKB-projekt, men där kommunen i undersökningen har bedömt att planen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, måste domstolen redan i prövningen av organisationens klagorätt ta ställning till om planen, trots kommunens ställningstagande, kan antas medföra en sådan miljöpåverkan. Eftersom det inte är lämpligt att domstolen redan i frågan om klagorätt gör en fullständig materiell prövning av frågan om betydande miljöpåverkan, bör en miljöorganisation anses ha klagorätt om det är sannolikt att en betydande miljöpåverkan kan antas. I de fall det överklagade beslutet innebär att kommunen har

³³ Jfr t.ex. Mark- och miljööverdomstolens avgöranden den 21 december 2018 i mål nr P 10684-17 och den 8 maj 2019 i mål nr P 4498-18.

³⁴ Domstolens dom i mål C-168/85, kommissionen/Italien, REG 1986, s. 2945, punkt 13 [ej i svensk översättning].

bedömt att planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, bör detta beviskrav alltid anses vara uppfyllt.

Den uttryckliga klagorätten bör inte omfatta detaljplaner som inte avser ett MKB-projekt. I sådana fall får klagorätten för miljöorganisationer prövas utifrån den generella bestämmelsen i 13 kap. 8 § PBL.

Klagorätten bör även omfatta beslut om lov eller förhandsbesked för vissa åtgärder som ska föregås av en bedömning av deras miljöpåverkan

Som redan nämnts ska miljöorganisationer enligt MKB-direktivet ha rätt att få den materiella eller formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i direktivet prövad (artikel 11.1). Därigenom omfattas även beslut om bygglov och förhandsbesked av kraven. Det hänger samman med att den ansvariga myndighetens beslut i behovsbedömningen ska offentliggöras, om medlemsstaten bestämmer att det i varje enskilt fall ska bedömas om en miljöbedömning av ett MKB-projekt ska göras (jfr artikel 4.2 och 4.5). Att det inte finns något krav på att det inför behovsbedömningen ska ske ett samråd med allmänheten om åtgärdens miljöpåverkan³⁵, saknar betydelse i detta sammanhang. Stöd för uppfattningen att enskilda – och därmed även miljöorganisationer – ska kunna klaga på ett beslut som innebär att någon miljöbedömning inte behöver göras, finns i EU-domstolens praxis.³⁶

Mot denna bakgrund bör miljöorganisationer ha en uttrycklig rätt att överklaga beslut om att ge lov eller positivt förhandsbesked för en åtgärd utanför detaljplan som innebär att området kan tas i anspråk för, eller som vidtas i ett område som redan är ianspråktaget för, vissa MKB-projekt. Det kan exempelvis handla om beslut där nämnden har gjort bedömningen att det inte behövs någon detaljplan på grund av att åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (jfr förslaget till ändring i 4 kap. 2 § första stycket PBL i avsnitt 6.2.2). Det kan även handla om beslut där nämnden har underlåtit att bedöma miljöpåverkan, trots att den skulle ha prövats.

³⁵ Jfr skäl 29 i ingressen till direktiv 2014/52/EU.

³⁶ Se EU-domstolens dom Mellor, C-75/08, EU:C:2009:279. Se även EU-domstolens dom Gruber, C-570/13, EU:C:2015:231.

Miljöorganisationernas uttryckliga rätt att överklaga bygglov och förhandsbesked för vissa MKB-projekt bör inte omfatta de beslut där det inte behöver göras någon bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det gäller om den sökta åtgärden omfattas av ett undantag från kravet på planläggning enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 1 § PBL, eftersom det då inte är fråga om någon underlåtelse från byggnadsnämndens sida (jfr förslaget i avsnitt 6.2.3). Däremot bör klagorätten omfatta sådana fall där nämnden har tillämpat dessa föreskrifter på ett felaktigt sätt. Genom att förtydliga plan- och bygglagen så att det uttryckligen framgår att klagorätten även omfattar beslut om att ge bygglov eller positivt förhandsbesked som avser vissa MKB-projekt, förtydligas även miljöorganisationers rätt att få sådana handlingar och underlåtenheter som avses i artikel 11.1 prövade.

Miljöorganisationernas klagorätt enligt miljöbalken gäller inte domar och beslut som rör Försvarmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt (se 16 kap. 13 § andra stycket miljöbalken). Bestämmelsen i miljöbalken tillkom i samband med att balken trädde i kraft den 1 januari 1999. Av förarbetena framgår att miljöorganisationerna inte bör ha rätt att överklaga beslut som rör försvaret då sådana ärenden ofta är av så känslig natur att talerätten inte borde utvidgas i förhållande till vad som gällde när miljöbalken infördes (se prop. 1997/98:45 s. 482). Denna känslighet finns ofta även i beslut om bygglov och detaljplaner som avser totalförsvaret. Motsvarande begränsning i miljöorganisationernas uttryckliga rätt att överklaga beslut om bygglov och detaljplaner bör därför införas i plan- och bygglagen.

Ett beslut om bygglov eller positivt förhandsbesked ska kungöras genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar. I meddelandet ska beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt anges (9 kap. 41 a § PBL). Ett sådant beslut kan överklagas enligt 13 kap. 3 § PBL och får laga kraft tre veckor efter den dag då den som överklagar fick del av beslutet, om det inte överklagas (se 44 § FL). Tiden för överklagande av ett beslut om bygglov eller förhandsbesked räknas, för alla som inte ska delges beslutet enligt 9 kap. 41 §, från den dag som infaller en vecka efter att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar (13 kap. 16 § tredje stycket PBL).

Närliggande frågor

Som nämnts i inledningen till detta avsnitt följer av Århuskonventionen att talerätten även omfattar enskildas handlingar och underlåtenheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen (jfr artikel 9.3). Att miljöorganisationer kan ha rätt att överklaga handlingar och underlåtenheter på den grunden har bekräftats i praxis.

Motsvarande rätt finns inte MKB-direktivet. Med tanke på syftet med denna promemoria finns det inte skäl att i detta sammanhang överväga behovet av förtydliganden som inte har en direkt koppling till direktivet. Förslagen i denna promemoria bör inte heller gå längre än vad som följer av direktivet, eftersom Bygglovsutredningen har i uppgift att bl.a. se över vilken krets som ska underrättas om en ansökan och ett beslut om bygglov eller förhandsbesked respektive ha möjlighet att överklaga beslutet (dir. 2020:4 s. 10 f.).

När det gäller möjligheten att ingripa mot passivitet, som kommissionen uppmärksammar i den formella underrättelsen, finns i detta sammanhang även skäl att nämna möjligheten till dröjsmålstalan. Det gäller om byggnadsnämnden inte har avgjort ett ärende inom sex månader från det att ärendet inleddes, exempelvis när det är fråga om en anmälan från en miljöorganisation (jfr 12 § FL).

Författningsförslaget

Bestämmelserna finns i 13 kap. 12 § PBL.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

7.1 Ikraftträdandebestämmelser

Förslag: Förslagen ska träda i kraft den 1 juli 2021.

Skälen för förslaget: Ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt då de är motiverade utifrån att det nuvarande regelverket behöver förtydligas i vissa delar. Detta bedöms vara den 1 juli 2021.

7.2 Övergångsbestämmelser

7.2.1 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Förslag: Äldre bestämmelser, förutom 4 kap. 34 §, 13 kap. 12 § och 16 kap. 1 §, ska fortfarande gälla för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före den 1 juli 2021 och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning. Detsamma ska gälla för sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort. Detta ska dock inte gälla om kommunen i ett visst ärende beslutar annat. Om så sker ska det av planhandlingarna framgå vilka bestämmelser som har tillämpats.

Äldre bestämmelser, förutom 4 kap. 2 §, 13 kap. 12 § och 16 kap. 7 a §, ska fortfarande gälla för ärenden om bygglov och förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före den 1 juli 2021. Detsamma ska gälla för mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Skälen för förslaget

Äldre bestämmelser bör som huvudregel gälla för ett ärende som har påbörjats före ikraftträdandet

Ändringar i plan- och bygglagen tillämpas vanligtvis inte i påbörjade planärenden, eftersom det skulle kunna leda till att redan genomfört arbete i pågående processer blir onyttigt. Äldre bestämmelser bör därför, med vissa undantag, fortfarande gälla för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före den 1 juli 2021. Äldre bestämmelser bör även gälla för mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Ett detaljplaneärende bör anses ha påbörjats vid den tidpunkt när ett formellt beslut att inleda planläggningen har fattats. Motsvarande bör även gälla i fråga om områdesbestämmelser. I den mån ett detaljplaneärende har inletts med ett planprogram bör ärendet emellertid anses ha påbörjats först vid den tidpunkt då kommunen beslutar att upprätta detaljplanen (se prop. 2013/14:126 s. 234).

På motsvarande sätt bör äldre bestämmelser som huvudregel fortfarande gälla för ärenden om bygglov och förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före ikraftträdandet.

Vissa ändringar ska även gälla för påbörjade ärenden

Vissa bestämmelser i plan- och bygglagen bör tillämpas direkt vid ikraftträdandet, oberoende av när ett ärende har påbörjats. Det gäller följande bestämmelser:

1. Att detaljplanekravet även ska omfatta en åtgärd som kräver bygglov, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att området är kan tas i anspråk för eller redan har tagits i anspråk för ett MKB-projekt (4 kap. 2 § PBL).
2. Att miljökonsekvenserna ska redovisas mera utförligt för sådana detaljplaner som medger att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt (4 kap. 34 § andra stycket PBL).
3. Att miljöorganisationer ska få klaga på vissa beslut om detaljplaner, bygglov och förhandsbesked (13 kap. 12 § PBL).

4. Att regeringen ska få meddela föreskrifter om i vilka fall en åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 PBL kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och om undantag från kraven på att kommunen med en detaljplan ska pröva en sådan åtgärd (16 kap. 1 § PBL).
5. Att regeringen ska få meddela föreskrifter om den redovisning som i vissa fall ska ske i ett beslut om lov eller förhandsbesked i fråga om åtgärdens miljöpåverkan enligt 9 kap. 40 a § PBL (16 kap. 7 a § PBL).

Förslaget att detaljplanekravet ska omfatta en åtgärd som kräver bygglov, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att området kan tas i anspråk för eller redan har tagits i anspråk för ett MKB-projekt (punkt 1 ovan), bör även gälla i redan påbörjade ärenden om bygglov och förhandsbesked. Förslaget innebär i praktiken en lättnad när det gäller byggnadsnämndens prövning av detaljplanekravet för industriändamål. Därmed bör ändringen tillämpas även i redan påbörjade ärenden om bygglov och förhandsbesked.

Förslaget att miljökonsekvenserna ska redovisas mera utförligt för sådana detaljplaner som medger att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt (punkt 2 ovan), innebär på motsvarande sätt huvudsakligen en lättnad för kommunen. Därmed bör ändringen tillämpas i redan påbörjade ärenden om detaljplaner.

Förslaget att det uttryckligen ska framgå att vissa miljöorganisationer ska få klaga på beslut om att anta, ändra eller upphäva vissa detaljplaner och beslut att ge bygglov eller positivt förhandsbesked (punkt 3 ovan) bör även tillämpas i ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet, för att säkerställa att miljöorganisationernas tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor är förenlig med MKB-direktivet.

Förslaget att regeringen ska få meddela föreskrifter i vissa ämnen (punkterna 4 och 5 ovan) bör också gälla direkt från ikraftträdandet. Alternativet att bemyndigandena inte skulle gälla redan påbörjade ärenden, skulle kunna leda till att det blir oklart när dessa får tas i anspråk. Behovet av eventuella övergångsbestämmelser när det gäller redan påbörjade ärenden får bedömas i samband med att regeringen utformar de föreskrifter som avses i bemyndigandena (se avsnitt 7.2.2).

Kommunen ska kunna besluta att de nya bestämmelserna ska kunna tillämpas i ett redan påbörjat planärende

Övergångsbestämmelsen att äldre bestämmelser ska tillämpas i påbörjade planärenden syftar till att förhindra att olägenheter uppstår för kommunen, eftersom nya materiella eller processuella krav kan medföra att redan genomfört arbete i planeringsprocessen måste göras om. I tillämpningen har det emellertid ibland uppstått frågor om vad kommunen kan göra för att komma runt övergångsbestämmelser av det slag som det nu är fråga om. Det beror på att det ibland kan ta lång tid från det att kommunen beslutar att en detaljplan ska tas fram, tills det egentliga planarbetet inleds. Om kommunen enbart har beslutat att en detaljplan ska tas fram utan att vidta några ytterligare beredningsåtgärder, innebär det ju egentligen inga praktiska svårigheter för kommunen att anpassa förfarandet till de bestämmelser som gäller vid den tidpunkt när arbetet i praktiken inleds. Tvärtom kan det medföra svårigheter för den enskilde planeraren när olika versioner av plan- och bygglagen behöver tillämpas parallellt i olika ärenden. Det har förekommit att kommunen formellt avslutar ett planärende för att omedelbart besluta om ett nytt planuppdrag, enbart i syfte att komma runt de övergångsbestämmelser som egentligen är avsedda att ta till vara kommunens intressen. Det ligger vanligtvis inte heller i någon annans intresse att hålla fast vid äldre bestämmelser i ett specifikt ärende.

Mot denna bakgrund bör det vara möjligt för kommunen att besluta att de ändrade bestämmelserna i plan- och bygglagen ska kunna tillämpas i ett redan påbörjat ärende om detaljplan eller områdesbestämmelser. Eftersom förutsättningarna för ett sådant beslut beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bör det handla om ett förfarandebeslut som fattas under planprocessen. Avsikten är att beslutet ska kunna fattas i ett tidigt skede, innan några formella beredningsåtgärder har vidtagits. Har samråd eller granskning redan skett, får förutsättningarna för att åsidosätta övergångsbestämmelsen bedömas i det enskilda fallet.

Beslutet bör kunna fattas på tjänstemannanivå. Om kommunen beslutar att de nya bestämmelserna ska tillämpas i ett ärende som har påbörjats före ikraftträdandet, bör det emellertid finnas ett krav på att det även ska framgå av planhandlingarna vilka bestämmelser som har tillämpats. Det kan exempelvis uttryckas som att i ärendet tillämpas

plan- och bygglagen (2010:900) med ändringar till och med SFS 2021:000. En sådan upplysning bör även underlätta tillämpningen för andra aktörer, exempelvis för länsstyrelsen eller en domstol som ska pröva ett överklagande av kommunens beslut.

Eftersom det handlar om ett förfarandebeslut kan beslutet att inte överklagas särskilt, utan eventuella invändningar mot kommunens beslut får prövas i anslutning till kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelserna. Något behov av att särskilt reglera den frågan bedöms inte finnas.

7.2.2 Förslaget till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)

Förslag: Äldre bestämmelser, förutom 2 kap. 3 a §, ska fortfarande gälla för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före den 1 juli 2021. Detsamma ska gälla för mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort. Detta ska dock inte gälla om kommunen med stöd av punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2021:000) om ändring i plan- och bygglagen för ett visst ärende har beslutat att äldre bestämmelser inte ska tillämpas, trots att ärendet har påbörjats före den 1 juli 2021.

Äldre bestämmelser, förutom 2 kap. 4 b §, ska fortfarande gälla för ärenden om bygglov och förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före den 1 juli 2021. Detsamma ska gälla för mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Skälen för förslaget

Äldre bestämmelser bör som huvudregel gälla för ett ärende som har påbörjats före ikraftträdandet

I linje med vad som har anförts i avsnitt 7.2.1 bör ändringar i plan- och byggförordningen vanligtvis inte tillämpas i redan påbörjade planärenden, eftersom det skulle kunna leda till att redan genomfört

arbete i pågående processer blir onyttigt. Äldre bestämmelser bör därför, med vissa undantag, fortfarande gälla för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före den 1 juli 2021. Äldre bestämmelser bör även gälla för mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort. På motsvarande sätt bör äldre bestämmelser som huvudregel fortfarande gälla för ärenden om bygglov och förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före ikraftträdandet.

Vissa ändringar ska även gälla för påbörjade ärenden

Vissa bestämmelser i plan- och byggförordningen bör tillämpas direkt vid ikraftträdandet, oberoende av när ärendet har påbörjats. Det gäller följande bestämmelser:

1. Att länsstyrelsen ska underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan (2 kap. 3 a § PBF).
2. Att det trots bestämmelserna i 4 kap. 2 § första stycket 3 PBL inte ska krävas en detaljplan för en åtgärd som kräver bygglov på grund av att området kan tas i anspråk eller redan har tagits i anspråk på visst sätt (2 kap. 4 b § PBF).

Förslaget att länsstyrelsen ska underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av ett planbeslut (punkten 1 ovan), bör gälla i redan påbörjade ärenden. Anledningen är att de intressen som ligger bakom kravet i MKB-direktivet även gör sig gällande i redan påbörjade ärenden.

Förslaget om vissa undantag från detaljplanekravet (punkt 2 ovan), bör även gälla i redan påbörjade ärenden om bygglov och förhandsbesked. Förslaget hänger samman med att även detaljplanekravet föreslås gälla i redan påbörjade ärenden (se avsnitt 7.2.1). Eftersom det i praktiken innebär en lättnad när detaljplanekravet prövas, bör ändringen tillämpas även i redan påbörjade ärenden om bygglov och förhandsbesked.

Övergångsbestämmelserna ska inte gälla i ett redan påbörjat planärende, om kommunen har beslutat så enligt plan- och bygglagen

I avsnitt 7.2.1 har föreslagits att kommunen ska kunna besluta att de bestämmelser i plan- och bygglagen som föreslås i denna promemoria ska tillämpas i ett redan påbörjat planärende. Om kommunen fattar ett sådant beslut, är det lämpligt att beslutet med automatik även omfattar de ändringar som föreslås i plan- och byggförordningen. Av övergångsbestämmelserna bör därför framgå att den generella föreskriften att äldre bestämmelser ska tillämpas för redan påbörjade ärenden, inte ska gälla om kommunen med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i plan- och bygglagen för ett visst ärende har beslutat att äldre bestämmelser inte ska tillämpas.

8 Konsekvenser

8.1 Övergripande om konsekvensutredningen

I det följande lämnas en övergripande beskrivning av konsekvensutredningen och förslagen i denna promemoria, i linje med vad som ska framgå av en sådan utredning enligt 6–8 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

En beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Förslagen i denna promemoria motiveras av att Europeiska kommissionen i en formell underrättelse har framfört synpunkter på hur Sverige har genomfört MKB-direktivet. Förslagen syftar till att säkerställa att de delar av direktivet som genomförs i plan- och bygglagen är tydliga och förenliga med direktivet.

En beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om regleringen inte kommer till stånd

Genom att regleringen i allt väsentligt styrs av bindande krav i MKB-direktivet är utrymmet för alternativa lösningar litet. Som redovisats i avsnitt 6.1.1 skulle direktivet i de aktuella delarna åtminstone i teorin i stället kunna genomföras i exempelvis miljöbalken. En sådan lösning skulle emellertid leda till oönskade konsekvenser i form av ett ökat antal dubbelprövningar och en minskad kommunal självstyrelse.

Även om förslagen i denna promemoria i allt väsentligt handlar om att förtydliga redan gällande bestämmelser får kommissionens kritik förstås som att det finns brister i hur Sverige har valt att genomföra MKB-direktivet i plan- och bygglagen. Om förslagen i

denna promemoria inte genomförs och kommissionen vidhåller sin uppfattning att genomförandet i plan- och bygglagen inte är fullgott, kan kommissionen gå vidare med ett s.k. motiverat yttrande, dvs. en formell uppmaning att följa EU-rätten. I ett sådant yttrande redogör kommissionen för på vilket sätt den anser att medlemsstaten har brutit mot EU-rätten och begär information om vilka åtgärder som har vidtagits. Medlemsstaten har då i allmänhet två månader på sig att svara. Om kommissionen anser att medlemsstaten fortfarande inte uppfyller sina skyldigheter, kan den överlämna ärendet till EU-domstolen. Om en medlemsstat inte har anmält åtgärder för att införliva ett direktiv, kan kommissionen föreslå att domstolen utdömer böter. Böternas storlek beror på flera faktorer, men kan uppgå till betydande belopp.

Mot denna bakgrund är det angeläget att de föreslagna författningsändringarna genomförs.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Förslagen i promemorian berör framför allt kommunerna. I viss mån berörs även länsstyrelserna, mark- och miljödomstolarna, Naturvårdsverket, Boverket och den som ansöker om bygglov för ett MKB-projekt. Även miljöorganisationer berörs i viss mån.

Uppgifter om kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse med alternativet

De kostnadsmissiga och andra konsekvenser som regleringen medför beskrivs i avsnitt 8.2–8.10. Såvitt känt finns det inte några realistiska alternativ till den reglering som föreslås i promemorian. Därför har inte heller några jämförande beräkningar tagits fram.

En bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av anslutningen till EU

Den reglering som föreslås i denna promemoria bedöms vara förenlig med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.

Regleringen bedöms inte gå utöver de skyldigheter som följer av medlemskapet.

Behov av särskilda hänsyn när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Mot bakgrund av att detta lagstiftningsärende motiveras av ett överträdelseärende bör de föreslagna ändringarna träda i kraft så snart som möjligt.

Eftersom förslagen berör såväl kommuner som enskilda är det lämpligt att Boverket ger vägledning till dessa om innebörden av de föreslagna bestämmelserna. Boverket har redan i dag i uppdrag att ge råd och stöd om tillämpningen av plan- och bygglagen (se 8 kap. 19 § första stycket PBF). Något behov av ytterligare informationsinsatser, utöver den skyldighet som redan finns för Boverket, finns inte. Däremot kan det finnas behov av att Naturvårdsverket och Boverket samverkar när vägledningen tas fram, i den mån denna även omfattar reglerna i miljöbedömningsförordningen.

Övrigt

Redovisningen av konsekvenser för kommuner och regioner, redovisas i avsnitt 8.2 och 8.3 (jfr 8 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning). Redovisningen av konsekvenser för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt, redovisas i avsnitt 8.5 (jfr 7 § samma förordning).

8.2 Konsekvenser för kommuner

MKB-direktivet ska även i fortsättningen delvis genomföras i plan- och bygglagen

I avsnitt 6.1.1 görs bedömningen att de krav på miljöbedömning av vissa projekt i MKB-direktivet som i dag genomförs i plan- och bygglagen i huvudsak även i fortsättningen ska genomföras i den lagen. Bedömningen innebär alltså ingen ändring i förhållande till vad som redan i dag gäller och medför således inte heller några konsekvenser för kommunerna.

I avsnitt 6.1.2 föreslås att kravet på detaljplan ska vara kopplat till om området kan tas i anspråk för eller redan har tagit i anspråk för ett industriområde, i stället för industriändamål. Förslaget medför att en kommun i något färre fall än i dag kan behöva detaljplanelägga olika industriverksamheter, vilket förenklar för kommunen. Förslaget påverkar inte kommunens möjlighet att styra bebyggelseutvecklingen, eftersom kommunen även i fortsättningen kan detaljplanelägga områden i samma utsträckning som i dag.

I avsnitt 6.1.3 föreslås att de termer som används för kravet på detaljplan i några fall ska samordnas med kraven på bygglov. Samordningen innebär bl.a. att det blir tydligare att det krävs bygglov för enstaka skidbackar även om det inte byggs någon skidlift, och vice versa. Förslaget innebär att byggnadsnämnden i marginellt fler fall kan få handlägga ansökningar om bygglov för sådana åtgärder. Byggnadsnämnden har dock möjlighet att ta ut en avgift för ansökningar om lov och förhandsbesked. Förslaget bör därför inte ha annat än försumbar påverkan på nämndens verksamhet.

Förslagen innebär vidare att kravet på bygglov för småbåts- hamnar i stället ska gälla hamnar för fritidsbåtar. Därmed kommer det inte längre krävas bygglov för fiskehamnar. Med tanke på att det är ovanligt att det byggs nya fiskehamnar får förslaget ingen reell betydelse för den kommunala självstyrelsen. Eftersom fiskehamnar är anmälningspliktiga enligt miljöbalken kommer kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd även i fortsättningen ha möjlighet att påverka etableringen av nya fiskehamnar. Kommunen har även möjlighet att styra etableringen genom detaljplaneläggning.

Förslag som avser lov och förhandsbesked

I avsnitt 6.2.1 föreslås att en ansökan om lov eller förhandsbesked ska innehålla de uppgifter som behövs för att åtgärdens miljöpåverkan ska kunna bedömas, om ansökan avser ett MKB-projekt. Kravet gäller om åtgärden inte omfattas av ett undantag från kravet på att vissa åtgärder ska regleras med detaljplan eller om ansökan avser en åtgärd som innebär en ändring av ett MKB-projekt som är av sådant slag att åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Förslaget innebär att byggnadsnämnden ska kontrollera att ytterligare krav i PBL-systemet följs. Eftersom förslaget enbart

gäller MKB-projekt som inte omfattas av ett undantag från detaljplanekravet kommer kravet i praktiken endast att omfatta ett fåtal antal ansökningar. Den föreslagna regleringen bör även medföra att det i de allra flesta fall bör vara relativt lätt för nämnden att konstatera om kravet är tillämpligt eller inte.

I avsnitt 6.2.2 föreslås att detaljplanekravet även ska omfatta åtgärder som kräver bygglov, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och innebär att området kan tas i anspråk för ett MKB-projekt eller om den vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk på ett sådant sätt. Det gäller sådana åtgärder som enligt gällande rätt innebär att redovisningen av miljökonsekvenser ska uppfylla ytterligare krav i miljöbalken till följd av kraven i MKB-direktivet. I praktiken bör ändringen ha liten betydelse för byggnadsnämnderna, men bör göra det lättare att tillämpa reglerna på avsett sätt.

I avsnitt 6.2.3 föreslås att regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kraven på att vissa MKB-projekt ska prövas genom detaljpaneläggning och att dessa undantag bör utformas på ett visst sätt. Förslagen bör leda till att de flesta ansökningar om bygglov och förhandsbesked inte berörs av den ändring av detaljplanekravet som föreslås i avsnitt 6.2.2. I enstaka fall kan det tänkas uppstå situationer där det inte är uppenbart om föreskrifterna är tillämpliga, exempelvis när det gäller att bedöma kumulativa effekter i förhållande till tidigare genomförda MKB-projekt. Föreskrifterna är dock utformade så att det i huvudsak bör vara enkelt för byggnadsnämnden att bedöma om undantagen är tillämpliga eller inte, framför allt genom att bestämmelserna i huvudsak är kopplade till områden som sedan tidigare finns redovisade i kartform (t.ex. naturreservat, riksintressen för kulturmiljön och vattenförekomster). Utifrån de webbtjänster som länsstyrelserna tillhandahåller bör det alltså vara enkelt att bedöma om undantagen är tillämpliga eller inte. De föreslagna föreskrifterna om undantag underlättar även för byggnadsnämnderna genom att färre ansökningar kommer att omfattas av de krav på underlag som gäller för ett MKB-projekt där en granskning av åtgärdens miljöpåverkan sker från fall till fall (jfr förslagen i avsnitt 6.2.1). Föreskrifterna underlättar även genom att byggnadsnämnderna behöver motivera färre beslut utifrån kriterierna i MKB-direktivet (jfr förslagen i avsnitt 6.2.5).

I avsnitt 6.2.4 föreslås att regeringen ska få meddela föreskrifter om när ett byggnadsverk eller dess användning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i fråga om sådana MKB-projekt som kräver detaljplan. I praktiken innebär det att det blir tydligare att byggnadsnämnden ska ta hänsyn till de omständigheter som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ MBF när den bedömer om en åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En sådan bedömning kommer endast att aktualiseras när det är fråga om en åtgärd som inte omfattas av de föreslagna undantagen från detaljplanekravet. Därför kommer bedömningen bara att behöva ske i ett litet antal fall. I sådana fall ska byggnadsnämnden vid bedömningen av åtgärdens miljöpåverkan även ta hänsyn till resultatet av tidigare miljöbedömningar som har gjorts enligt 6 kap. miljöbalken, om ansökan avser en åtgärd som redan tidigare har miljöbedömts. I praktiken bör det emellertid handla om ett fåtal ärenden varje år där detta krav aktualiseras. Därmed bör kravet ha begränsad betydelse för byggnadsnämnderna.

I avsnitt 6.2.5 föreslås att ett beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla de huvudsakliga skälen för byggnadsnämndens bedömning om varför en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, i de fall beslutet avser ett MKB-projekt. Redovisningen av skälen ska ske i den utsträckning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen meddelar. I praktiken handlar det om att kommunen i beslutet ska inkludera en motivering utifrån de omständigheter som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ MBF, dvs. utifrån åtgärdens utmärkande egenskaper, lokalisering och de möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper. Kravet medför att det i tillämpliga fall kan ta något längre tid att utforma ett beslut om lov eller förhandsbesked. Redovisningskravet omfattar dock enbart de fall en bedömning av åtgärdens miljöpåverkan verkligen sker. Eftersom flertalet av de ansökningar som byggnadsnämnden handlägger kommer att omfattas av de undantag från detaljplanekravet som föreslås i avsnitt 6.2.3 kan den ökade arbetsinsatsen förväntas träffa ett relativt litet antal fall. Byggnadsnämndens arbete bör även underlättas om Boverket eller Naturvårdsverket tar fram vägledning för hur sådana motiveringar lämpligen kan utformas.

I avsnitt 6.2.6 föreslås att det meddelande som ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar, när byggnadsnämnden har gett lov eller positivt förhandsbesked, även ska innehålla en upplysning om huru-

vida åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om byggnadsnämnden har gjort en sådan bedömning avseende ett MKB-projekt. Informationen kan vara kortfattad, exempelvis att beslutet avser ett bygglov för utbyggnad av en befintlig parkeringsanläggning som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Byggnadsnämndernas system för att hantera kungörelser är i många fall automatiserade, vilket medför att förslaget kan medföra vissa kostnader för att anpassa nämndens system till det nya kravet. Att kravet bara gäller i de fall det ansökan avser ett MKB-projekt och när nämnden har bedömt att åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, innebär att bestämmelsen inte kommer att aktualiseras i de fall åtgärden omfattas av undantag från detaljplanekravet enligt de föreskrifter som regeringen föreslås kunna meddela (jfr förslaget i avsnitt 6.2.3). Därmed bör kravet enbart aktualiseras i ett begränsat antal fall.

Även beslut om att vägra lov eller ge negativt förhandsbesked ska enligt förslaget kungöras genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar, om utgången beror på att ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bestämmelsen i 9 kap. 41 b § PBL medför att meddelandet senast den dag då kungörandet sker ska skickas dels till ägaren eller innehavaren av en särskild rätt till en tomt eller fastighet, som gränsar till den tomt eller fastighet som lovet eller förhandsbeskedet avser, eller som skiljs åt från denna endast av en väg eller gata, och dels till övriga kända sakägare (om antalet inte är så stort att det skulle innebära större kostnader och besvär än vad som är försvarligt med hänsyn till ändamålet med meddelandet att skicka det till var och en av dem). Bestämmelsen innebär ökad administration för byggnadsnämnden. Även här bör det emellertid handla om ett fåtal ärenden där bestämmelsen kan komma att aktualiseras. I de flesta fall kan sökanden tänkas vilja dra tillbaka sin ansökan, om nämndens förvaltning föreslår att byggnadsnämnden ska vägra bygglov på den grunden att åtgärden kan förväntas medföra en betydande miljöpåverkan.

Förslag som avser detaljplaner

I avsnitt 6.3.1 föreslås att kommunens undersökning av om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljö-

påverkan inte bara ska ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen. Enligt förslaget ska undersökningen även ske på det sätt som anges i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av plan- och bygglagen, när kommunen tar fram en detaljplan som medger att planområdet tas i anspråk för ett MKB-projekt. Ändringen är av formell karaktär och förtydligar vad som redan gäller i dag.

Vidare föreslås att om undersökningen avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska kommunen vid sin bedömning av planens miljöpåverkan även ta hänsyn till resultatet av den förstnämnda bedömningen. Förslaget innebär att kommunen kan behöva ta ytterligare hänsyn, utöver de krav som gäller i dag. Det kan exempelvis gälla en detaljplan för en campingplats som länsstyrelsen redan har miljöbedömt enligt bestämmelserna om Natura 2000-områden (se 7 kap. 28 a § miljöbalken). I viss utsträckning medför ändringen även att det blir tydligare att kommunen måste ta större hänsyn till den miljöbedömning som har gjorts av översiktsplanen när en detaljplan tas fram. I praktiken bör det emellertid vara ovanligt att kommunens undersökning avser åtgärder som redan har miljöbedömts.

I avsnitt 6.3.2 föreslås ett förtydligande som innebär att kommunens redovisning av miljökonsekvenser ska innehålla viss ytterligare information, om genomförandet av detaljplanen kan antas påverka miljön i ett Natura 2000-område. I så fall ska redovisningen även innehålla en beskrivning av planens konsekvenser för syftet med att bevara området, en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts samt de uppgifter som i övrigt behövs för den prövning som ska ske enligt bestämmelser i 7 kap. miljöbalken. Ett begränsat antal detaljplaner kan antas påverka miljön i ett Natura 2000-område varje år, vilket medför att förtydligandet kan förväntas få begränsad betydelse för kommunen. Uppgifterna är dessutom i huvudsak av sådan karaktär att kommunen ändå kommer att behöva redovisa dessa i planbeskrivningen (jfr 4 kap. 34 § PBL), varför konsekvenserna för kommunernas del bör vara begränsade.

I avsnitt 6.3.3 föreslås att bestämmelserna om vad kommunen ska redovisa under samrådet ska samlas i en paragraf, vilket medför att

blir tydligare vad som ska redovisas under ett samråd. Ändringen bör förenkla kommunernas tillämpning av plan- och bygglagen.

I avsnitt 6.3.4 föreslås att kommunen så snart som möjligt ska underrätta Naturvårdsverket, när samråd ska ske med ett annat land om en detaljplan vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Förslaget bör göra det lättare för den som handlägger ett detaljplaneärende att överblicka hur plan- och bygglagen förhåller sig till bestämmelserna om gränsöverskridande samråd i miljöbalken. Därigenom bör kommunen ges bättre förutsättningar att genomföra planprocessen korrekt, vilket bör gynna kommunen.

I avsnitt 6.3.5 föreslås att samrådstiden för ett detaljplaneförslag vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska vara minst 30 dagar, samtidigt som granskningstiden ska vara tre veckor i stället för 30 dagar. Förslaget bör ha begränsad betydelse för kommunerna, eftersom den totala handläggningstiden inte påverkas.

I avsnitt 6.3.6 föreslås att kommunen under samrådet ska redovisa sådana synpunkter på omfattningen och detaljeringsgraden av planbeskrivningens redovisning av miljökonsekvenser som kommunen har tagit emot under ett avgränsningssamråd. Förslaget medför en tillkommande uppgift, om än av begränsad omfattning. I någon mån kan förslaget tänkas leda till att länsstyrelsen formaliserar sina yttranden i högre grad jämfört med vad som är fallet i dag, när det blir tydligare att kommunen ska offentliggöra den dialog om avgränsningen av miljökonsekvenser som sker inför ett plansamråd. En högre grad av formella yttranden kan i viss utsträckning tänkas inverka negativt på informationsutbytet mellan länsstyrelsen och kommunen. I och med att det inte är närmare reglerat hur avgränsningssamrådet ska genomföras skiljer sig formerna åt såväl mellan länsstyrelserna som i kontakterna med enskilda kommuner. Det medför även att förslagets konsekvenser kommer att variera mellan och inom länen.

I avsnitt 6.3.7 föreslås att innehållet i den kungörelse som inför ett plansamråd ska anslås på kommunens anslagstavla och föras in i en ortstidning ska kompletteras så att innehållet motsvarar kraven i MKB-direktivet. Motsvarande kompletteringar ska även göras i den underrättelse som inför granskningen ska anslås på kommunens anslagstavla. Förslaget kan leda till att kungörelsen i någon mån kan antas bli längre, vilket i begränsad utsträckning kan påverka kom-

munens kostnader för detaljplaneprocessen. Jämfört med kommunens totala kostnader för detaljplaneprocessen får de kostnader som förslaget kan ge upphov till anses vara försumbara.

I avsnitt 6.3.8 föreslås att den information som kommunen ska tillhandahålla under ett detaljplanesamråd ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats när flertalet av de aktörer som kommunen ska samråda med ges tillfälle till samråd. Den information som kommunen under granskningstiden ska hålla tillgänglig för alla som vill granska planförslaget ska även finnas på kommunens webbplats. Skyldigheterna gäller inte fastighetsförteckningen eller om det skulle strida mot lag eller annan författning att hålla uppgifterna tillgängliga. Även om det inte finns något uttryckligt krav på det, tillhandahåller nästan alla kommuner planförslaget och planeringsunderlag m.m. på sin webbplats. Ett uttryckligt krav skulle således inte innebära något betydande merarbete för kommunerna. Att det nu föreslås att det uttryckligen ska framgå av plan- och bygglagen att skyldigheten att redovisa och hålla information tillgänglig inte gäller i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning bör leda till att det blir lättare för kommunen att göra rätt.

I avsnitt 6.3.9 föreslås att redogörelsen för de samråd som har skett och vad som kommit fram i samråden inte längre ska ske i planbeskrivningen. Det är oklart i vilken utsträckning som kommunerna i praktiken har redovisat det som framkommit i samråden i planbeskrivningen. Många kommuner har sannolikt uppfattat plan- och bygglagens krav på att de synpunkter som framkommer under samrådet och granskningen ska redovisas i samrådsredogörelsen respektive granskningsutlåtandet som speciallag (*lex specialis*) i förhållande till bestämmelsen i miljöbalken, och därmed avstått från att redovisa det som framkommit i samråden i planbeskrivningen. Att kravet avskaffas bör därmed inte ge några reella konsekvenser för kommunens redovisning.

Av förslaget framgår vidare att det uttryckligen ska framgå att granskningsutlåtandet ska innehålla information om på vilket sätt allmänheten har beretts tillfälle att delta under planförfarandet. Att informationen bör kunna hållas kortfattad medför att de konsekvenser som kravet medför för kommunerna är av begränsad omfattning.

I avsnitt 6.3.10 föreslås att kommunen, när granskningsutlåtandet finns tillgängligt, ska dels i en underrättelse på anslagstavlan

informera om var granskningsutlåtandet finns tillgängligt, dels under minst tre veckors tid hålla granskningsutlåtandet tillgängligt på kommunens webbplats. Skyldigheten att hålla granskningsutlåtandet tillgängligt ska inte gälla i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Förslaget medför en tillkommande uppgift för kommunen som är av begränsad omfattning. Även om det inte finns något uttryckligt krav på det, tillhandahåller många kommuner redan i dag granskningsutlåtandet på sin webbplats. Ett uttryckligt krav skulle således inte innebära något betydande merarbete för dessa kommuner.

I avsnitt 6.3.11 föreslås att kommunen, när detaljplanen har antagits, i en underrättelse på sin anslagstavla ska informera om antagandet tillsammans med upplysningar om var beslutet finns tillgängligt och vad den som vill överklaga beslutet måste göra, och under minst tre veckor hålla planen, planbeskrivningen, samrådsredogörelsen, granskningsutlåtandet och ett protokollsutdrag med beslutet tillgängliga på kommunens webbplats. Skyldigheten att hålla information tillgänglig ska inte gälla i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning. Även om det inte finns något uttryckligt krav på det, tillhandahåller många kommuner redan i dag sådana handlingar på sin webbplats. Ett uttryckligt krav skulle således inte innebära något betydande merarbete för dessa kommuner. För övriga kommuner medför förslaget en tillkommande arbetsuppgift som är av begränsad omfattning.

I avsnitt 6.3.12 föreslås att länsstyrelsen ska underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av beslutet, när kommunen antar, ändrar eller upphäver en detaljplan. Förslaget får inga konsekvenser för kommunerna.

I avsnitt 6.3.13 föreslås att ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska innehålla de huvudsakliga skälen för kommunens ställningstagande, om kommunen redovisat att den avsett att ingå ett exploateringsavtal eller genomföra en markanvisning. Många kommuner dokumenterar redan i dag skälen till att avbryta en detaljplaneläggning. Mot den bakgrunden bör den föreslagna skyldigheten i praktiken inte medföra något merarbete för dessa kommuner.

Tillgången till rättslig prövning

I avsnitt 6.4 föreslås förtydligade bestämmelser om att en ideell förening eller en annan juridisk person som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen och uppfyller vissa villkor i miljöbalken har rätt att överklaga vissa beslut. Det gäller för det första beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt. För det andra gäller det beslut att ge bygglov eller positivt förhandsbesked för en åtgärd utanför detaljplan som innebär att området kan tas i anspråk för, eller som vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för, vissa MKB-projekt och som ska föregås av en bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommunerna bedöms inte påverkas av förslaget på något särskilt sätt av förslaget, annat än att det blir tydligare för byggnadsnämnden att miljöorganisationer har rätt att överklaga vissa beslut om lov och förhandsbesked.

Den kommunala självstyrelsen

Flera av de förslag som redovisas i denna promemoria innebär nya åligganden för kommunerna, vilket innebär en minskning av den kommunala självstyrelsen.

Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Förslagen i denna promemoria är ett led i genomförandet av MKB-direktivet. Ändamålet att uppnå ett tydligt och transparent genomförande av direktivet bedöms inte kunna åstadkommas på ett, för den kommunala självstyrelsen, mindre ingripande sätt. Mot denna bakgrund görs bedömningen att förslaget utgör ett proportionerligt och berättigat ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Förslaget att detaljplanekravet ska gälla industriområden i stället för industriändamål (avsnitt 6.1.2) innebär att kommunens skyldigheter minskar och därigenom en ökning av den kommunala självstyrelsen.

De finansiella konsekvenserna för kommunen

Flera av förslagen i promemorian innebär delvis nya uppgifter för kommunerna. Därmed omfattas regleringen av den kommunala finansieringsprincipen. Finansieringsprincipen omfattar statligt beslutade obligatoriska åtgärder som direkt tar sikte på kommunal verksamhet.

Det merarbete som förslagen i promemorian kan antas medföra i det enskilda planärendet kan antas vara av begränsad omfattning. I förhållande till kommunens totala arbete med att ta fram en detaljplan bör de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna således vara försumbara. Kommunerna har dessutom möjlighet att ta ut avgifter för de arbetsuppgifter som tillkommer. Byggnadsnämnden får exempelvis ta ut avgifter för beslut om lov och förhandsbesked (12 kap. 8 § PBL). Nämnden får även ta ut en planavgift för att täcka programkostnader och kostnader för andra åtgärder som behövs för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser, om nämnden ger bygglov för nybyggnad eller ändring av en byggnad (12 kap. 9 § PBL). Genom att kommunerna kan justera sina taxor kan förslagen således bli kostnadsneutrala för kommunerna.

8.3 Konsekvenser för regioner

Konsekvenserna av förslagen i denna promemoria bedöms vara av ringa betydelse för regionerna. Regionerna agerar i vissa fall som byggherre och påverkas då på samma sätt som andra byggherrar, se under avsnitt 8.5.

8.4 Konsekvenser för staten

Förslag som avser lov och förhandsbesked

I avsnitt 6.2.5 föreslås att ett beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla de huvudsakliga skälen för byggnadsnämndens bedömning om varför en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, i de fall beslutet avser ett MKB-projekt. Redovisningen av skälen ska ske i den utsträckning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen meddelar. Som anförs i av-

snittet kan det vara lämpligt att Boverket eller Naturvårdsverket tar fram vägledning för hur sådana motiveringar lämpligen kan utformas, vilket kan förväntas medföra visst arbete för dessa myndigheter.

I avsnitt 6.2.6 föreslås att det meddelande som ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar när byggnadsnämnden har gett lov eller positivt förhandsbesked även ska innehålla en upplysning om huruvida åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om byggnadsnämnden har gjort en sådan bedömning avseende ett MKB-projekt. Även ett beslut om att vägra lov eller ge negativt förhandsbesked ska kungöras genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar, om utgången beror på att ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Förslaget kan ha viss betydelse för Bolagsverket, som har hand om webbtjänsten Post- och Inrikes Tidningar. Det bör dock vara möjligt för byggnadsnämnderna att använda redan etablerade rutiner för att tillhandahålla den nya informationen. Konsekvenserna för Bolagsverket bör därför vara begränsade till att det kan uppstå frågor från nämnderna om den information som dessa behöver tillhandahålla.

Förslag som avser detaljplaner

I avsnitt 6.3.4 föreslås att kommunen så snart som möjligt ska underrätta Naturvårdsverket, när samråd ska ske med ett annat land om en detaljplan vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Förslaget bör göra det lättare för Naturvårdsverket att fullgöra sina skyldigheter enligt 23 och 24 §§ MBF.

I avsnitt 6.3.5 föreslås att samrådstiden för detaljplaneförslag vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska vara minst 30 dagar, samtidigt som granskningstiden ska vara tre veckor i stället för 30 dagar. Förslaget bör göra det lättare för länsstyrelserna att sköta den inomstatliga förankringsprocessen (jfr 2 kap. 1 och 3 §§ PBF) inom den angivna tiden.

I avsnitt 6.3.6 föreslås att kommunen under samrådet av en detaljplan ska redovisa sådana synpunkter på omfattningen och detaljeringsgraden av planbeskrivningens redovisning av miljökonsekvenser som den har tagit emot under ett avgränsningsråd. Förslaget kan antas leda till att länsstyrelsen formaliserar sina yttranden i högre grad jämfört med vad som är fallet i dag, till följd av att det blir tyd-

ligare att kommunen ska offentliggöra den dialog om avgränsningen av miljökonsekvenser som sker inför ett plansamråd. En högre grad av formella yttranden kan i viss utsträckning tänkas inverka negativt på informationsutbytet mellan länsstyrelsen och kommunen. I och med att det inte är närmare reglerat hur avgränsningssamrådet ska genomföras skiljer sig formerna åt såväl mellan länsstyrelserna som i kontakterna med enskilda kommuner. Det medför även att förslagens konsekvenser kommer att variera mellan länsstyrelserna och inom länen.

I avsnitt 6.3.8 föreslås att den information som kommunen ska tillhandahålla under ett detaljplanesamråd ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats när flertalet av de aktörer som kommunen ska samråda med ges tillfälle till samråd. Även den information som kommunen under granskningstiden ska hålla tillgänglig för alla som vill granska planförslaget ska finnas på kommunens webbplats. Förslagen bör göra det lättare för statliga myndigheter att ta del av handlingarna. Det kan även tänkas underlätta länsstyrelsens arbete genom att behovet av att sända vidare handlingar per post – i den mån detta fortfarande förekommer – i praktiken bör upphöra.

I avsnitt 6.3.11 föreslås att kommunen, när detaljplanen har antagits, under minst tre veckors tid ska hålla planen, planbeskrivningen, samrådsredogörelsen, granskningsutlåtandet och ett protokollsutdrag med beslutet tillgängliga på kommunens webbplats. Förslaget bör göra det lättare för statliga myndigheter att ta del av handlingarna.

I avsnitt 6.3.12 föreslås att länsstyrelsen ska underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av beslutet, när kommunen antar, ändrar eller upphäver en detaljplan. Förslaget innebär en tillkommande arbetsuppgift för länsstyrelsen. Förslaget underlättar för bl.a. försvarsinspektören för hälsa och miljö, Skogsstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten att få kännedom om sådana planbeslut som kan ha betydelse för deras verksamhet.

Tillgången till rättslig prövning

I avsnitt 6.4 föreslås förtydligade bestämmelser om att en ideell förening eller en annan juridisk person som har till huvudsakligt

ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen och uppfyller vissa villkor i miljöbalken har rätt att överklaga vissa beslut. Det gäller för det första beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt. För det andra gäller det beslut att ge lov eller positivt förhandsbesked för en åtgärd utanför detaljplan som innebär att området kan tas i anspråk för, eller som vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för, vissa MKB-projekt och som ska föregås av en bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Klagorätten ska dock inte gälla beslut som rör Försvarmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt.

Förslaget har viss betydelse för domstolarna och länsstyrelserna i arbetet med att handlägga överklagade beslut enligt plan- och bygglagen. Genom att klagorätten framgår direkt av lag bör det bli lättare för länsstyrelsen eller domstolen att bedöma om ärendet eller målet ska prövas i sak, i stället för – som enligt nuvarande praxis – att genom en konventionsenlig tolkning av Århuskonventionen komma fram till att miljöorganisationen har talerätt. Förslaget påverkar emellertid inte antalet överklagade mål eller ärenden, eftersom det redan i praxis har slagits fast att miljöorganisationer har rätt att klaga på de beslut som det nu är fråga om.

Övriga förslag

Staten agerar i vissa fall som byggherre och påverkas då på samma sätt som andra byggherrar, se under avsnitt 8.5.

Konsekvenserna av de förslag som inte har nämnts i det föregående bedöms vara av ringa betydelse för staten.

Statsfinansiella konsekvenser

Förslagen i denna promemoria kan antas vara kostnadsneutrala för staten.

Om förslagen inte genomförs, finns en viss risk för att kommissionen går vidare med ett överträdelseärende och överlämnar ärendet

till EU-domstolen. Om domstolen skulle fälla Sverige för fördragsbrott, skulle detta kunna medföra stora kostnader för staten.

8.5 Konsekvenser för företag

Förslagen i denna promemoria får främst konsekvenser för företag som agerar som planintressenter, dvs. sådana företag som tar initiativ till detaljplaneläggning och som kan ha nytta av planläggningen, eller byggherrar, dvs. den som för egen räkning utför eller låter utföra projekterings-, byggnads-, rivnings- eller markarbeten. I viss utsträckning kan även industriföretag och teknikkonsulter inom samhällsbyggnadssektorn påverkas.

MKB-direktivet ska även i fortsättningen delvis genomföras i plan- och bygglagen

I avsnitt 6.1.2 föreslås att kravet på detaljplan ska vara kopplat till om området kan tas i anspråk eller redan har tagits i anspråk för ett industriområde i stället för industriändamål. Förslaget medför att en kommun i något färre fall än i dag behöver planlägga för olika industriverksamheter. Förslaget bör leda till minskade kostnader för företag som bedriver verksamhet som kräver tillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken, och som med nu gällande lagstiftning får kostnader för miljöbedömningar enligt såväl plan- och bygglagen som miljöbalken.

I avsnitt 6.1.3 föreslås att de termer som används för kravet på detaljplan i några fall ska samordnas med kraven på bygglov. Samordningen innebär bl.a. att det blir tydligare att det krävs bygglov för enstaka skidbackar även om det inte byggs någon skidlift, och vice versa. Förslaget leder till att det kan krävas bygglov i något fler fall. Förslaget berör främst företag som driver skidanläggningar. Enligt den normaltaxa som Sveriges Kommuner och Regioner har tagit fram debiteras kostnaden för skidbackar för nedlagd tid i ärendet. Den tid som krävs i respektive ärende kan variera väsentligt beroende på förutsättningarna i det enskilda fallet. Det är därmed svårt att med någon större säkerhet uttala sig om vilka kostnader som kan uppstå för de företag som påverkas av förslaget. Dessa företag får även kostnader för att ta fram de underlag som kan behövas. Sådana underlag

kan i viss utsträckning även behövas enligt gällande rätt, exempelvis vid samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Förslagen innebär vidare att kravet på bygglov för småbåts- hamnar i stället ska gälla hamnar för fritidsbåtar. Därmed kommer det inte längre krävas bygglov för fiskehamnar. Förslaget underlättar för företag som etablerar fiskehamnar.

Förslag som avser lov och förhandsbesked

I avsnitt 6.2.1 föreslås att en ansökan om lov eller förhandsbesked ska innehålla de uppgifter som behövs för att åtgärdens miljöpåverkan ska kunna bedömas, om ansökan avser ett MKB-projekt. Det handlar om att ansökan ska innehålla uppgifter om bl.a. miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade, vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat, och de betydande miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser. Att ta fram de uppgifter som krävs till ansökan kan i sig vara förenat med betydande kostnader för företaget, exempelvis om det behövs inventeringar av naturmiljön för att bedöma vilka djur och växter som kan påverkas av byggprojektet.

För att kravet ska gälla förutsätts att åtgärden inte omfattas av ett undantag från kravet på att vissa åtgärder ska regleras med detaljplan eller att ansökan avser en åtgärd som innebär en ändring av ett MKB-projekt som är av sådant slag att åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I och med att förslaget enbart gäller MKB-projekt som inte omfattas av ett undantag från detaljplanekravet bör kravet i praktiken endast omfatta ett begränsat antal ansökningar varje år.

I avsnitt 6.2.2 föreslås att detaljplanekravet även ska omfatta åtgärder som kräver bygglov, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och innebär att området kan tas i anspråk för ett MKB-projekt eller om den vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk på ett sådant sätt. Förslaget bör leda till att det blir lättare för ett företag att förutse i vilka fall som det krävs en detaljplan.

I avsnitt 6.2.3 föreslås att regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kraven på att vissa MKB-projekt förutsätter detaljpaneläggning och att dessa undantag bör utformas på ett visst

sätt. Förslaget bör leda till att merparten av alla ansökningar om bygglov och förhandsbesked inte berörs av den ändring av detaljplanekravet som föreslås i avsnitt 6.2.2. Det bör underlätta för företagen.

I avsnitt 6.2.5 föreslås att ett beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla de huvudsakliga skälen för byggnadsnämndens bedömning om varför en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, i de fall beslutet avser ett MKB-projekt. Redovisningen av skälen ska ske i den utsträckning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen meddelar. Redovisningskravet omfattar dock enbart de fall en bedömning av åtgärdens miljöpåverkan verkligen sker. Kravet medför att det kan ta något längre tid att utforma ett sådant beslut, vilket i sin tur kan leda till något högre kostnader för sådana bygglov och förhandsbesked som berörs av ändringen. Sett till den totala kostnaden för ett bygglov kan dock kostnaden förväntas vara försumbar.

I avsnitt 6.2.6 föreslås att det meddelande som ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar när byggnadsnämnden har gett lov eller positivt förhandsbesked även ska innehålla en upplysning om huruvida åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om byggnadsnämnden har gjort en sådan bedömning avseende ett MKB-projekt. Även sådana fall kan förväntas leda till marginellt högre kostnader för kungörelsen, för de ansökningar som berörs av förslaget.

Konsekvenserna av de förslag som inte har nämnts i det föregående bedöms vara av ringa betydelse för företagen.

Förslag som avser detaljplaner

De förslag som redovisas i avsnitt 6.3 kan i viss mån påverka kostnaden för att ta fram en detaljplan, vilket kan påverka företag som kommer överens med en kommun om att upprätta en detaljplan. Sett till den totala kostnaden för planläggningen bör dock de tillkommande kostnaderna vara av begränsad omfattning.

I avsnitt 6.3.13 föreslås att ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska innehålla de huvudsakliga skälen för kommunens ställningstagande, om kommunen har redovisat att den avsett att ingå ett exploateringsavtal eller genomföra en markanvisning. För-

slagen bör leda till att ett företag som ingått ett exploateringsavtal eller förhandlar om en markanvisning i vissa fall får en tydligare motivering till varför kommunen avbryter en pågående planläggning. Många kommuner dokumenterar emellertid redan i dag skälen till att avbryta en detaljplaneläggning. Mot den bakgrunden bör den föreslagna skyldigheten i praktiken ha begränsad betydelse för berörda företag.

Tillgången till rättslig prövning

I avsnitt 6.4 föreslås förtydligade bestämmelser om att en ideell förening eller en annan juridisk person som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen och uppfyller vissa villkor i miljöbalken har rätt att överklaga vissa beslut. Förslagen bör ha en mycket liten praktisk betydelse för företagen.

De företag som kan komma att beröras av förslagen

Av 7 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning framgår att om en reglering kan få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt ska konsekvensutredningen, i den omfattning som är möjlig, innehålla en beskrivning av vissa sådana förutsättningar.

I SCB:s företagsregister finns 503 företag registrerade inom näringsgrenen utvecklare av byggprojekt (SNI-kod 41.1), varav endast 15 företag har 10 eller fler anställda. Drygt 24 500 företag finns registrerade inom näringsgrenen entreprenörer för bostadshus och andra byggnader (SNI-kod 41.2), varav knappt 1 500 har 10 eller fler anställda. Därutöver finns 813 företag registrerade i näringsgrenen handel med egna fastigheter (SNI-kod 68.1), varav 10 företag har 10 eller fler anställda. Drygt 91 000 företag finns registrerade inom näringsgrenen förvaltare av egna eller arrenderade fastigheter (SNI-kod 68.2), varav 660 har 10 eller fler anställda.¹

Mot bakgrund av att förutsättningarna i det enskilda fallet kan variera stort är det svårt att närmare precisera vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader, respektive vilka andra

¹ SCB:s företagsregister, uppgifterna uppdaterade den 3 december 2019.

kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen. Där-
emot finns det inte skäl att tro att förslaget medför några föränd-
ringar av betydelse i verksamheten som företagen kan behöva anpassa
sig till på grund av den föreslagna regleringen.

Övrigt

Den föreslagna regleringen bör inte ha någon väsentlig påverkan på
konkurrensförhållandena för företagen.

Något behov av att ta särskild hänsyn till små företag vid regler-
nas utformning, på det sätt som avses i förordningen om conse-
kvensutredning vid regelgivning, finns inte.

Företag kan även påverkas av den föreslagna regleringen i egen-
skap av grannar. För förslagets konsekvenser i detta avseende, se
avsnitt 8.6.

8.6 Konsekvenser för enskilda

Förslagen påverkar enskilda i olika avseenden, framför allt i egenskap
av grannar, bostadssökare och byggherrar.

Grannar

I avsnitt 6.2.1 föreslås att en ansökan om lov eller förhandsbesked
ska innehålla de uppgifter som behövs för att åtgärdens miljö-
påverkan ska kunna bedömas, om ansökan avser ett MKB-projekt.
Kravet gäller om åtgärden inte omfattas av ett undantag från kravet
på att vissa åtgärder ska regleras med detaljplan eller om ansökan
avser en åtgärd som innebär en ändring av ett MKB-projekt som är
av sådant slag att åtgärden kan antas medföra en betydande miljö-
påverkan. I de fall ansökan avser en åtgärd som en enskild person i
egenskap av granne har synpunkter på, bör de tydligare kraven på
ansökans innehåll innebära att grannen får ett bättre underlag för att
bedöma åtgärdens omgivningspåverkan.

I avsnitt 6.2.5 föreslås att ett beslut om lov eller förhandsbesked
ska innehålla de huvudsakliga skälen till byggnadsnämndens bedöm-
ning att en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betyd-

ande miljöpåverkan, i de fall beslutet avser ett MKB-projekt. Redovisningen av skälen ska ske i den utsträckning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen meddelar. Redovisningskravet omfattar dock enbart de fall en bedömning av åtgärdens miljöpåverkan verkligen sker. Även de förtydligade kraven på hur vissa beslut om lov eller förhandsbesked ska motiveras bör leda till att grannar ges bättre möjlighet att förstå hur byggnadsnämnden har bedömt åtgärdens miljöpåverkan, och därmed ges bättre förutsättningar för att ta ställning till om de bör överklaga beslutet.

I avsnitt 6.2.6 föreslås att även beslut om att vägra lov eller ge negativt förhandsbesked ska kungöras genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar, om utgången beror på att ett MKB-projekt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bestämmelsen i 9 kap. 41 b § PBL medför att meddelandet senast den dag då kungörandet sker ska skickas till ägaren eller innehavaren av en särskild rätt till en tomt eller fastighet, som gränsar till den tomt eller fastighet som lovet eller förhandsbeskedet avser, eller som skiljs åt från denna endast av en väg eller gata, och dels övriga kända sakägare (om antalet inte är så stort att det skulle innebära större kostnader och besvär än vad som är försvarligt med hänsyn till ändamålet med meddelandet att skicka det till var och en av dem). Det medför att grannar ges bättre förutsättningar att följa vad som sker i ett ärende om lov eller förhandsbesked, exempelvis om de under handläggningen har beretts tillfälle att yttra sig över ansökan.

Förslaget att samrådstiden ska vara minst 30 dagar, när det är fråga om ett förslag till detaljplan vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (se avsnitt 6.3.5), bör göra det lättare för enskilda att lämna synpunkter under samrådstiden, exempelvis om den enskilde är bortrest under en del av samrådstiden. Eftersom det ofta är lättare för kommunen att ta hänsyn till synpunkter som lämnas tidigt under planprocessen bör enskilda få bättre förutsättningar att få gehör för sina synpunkter, jämfört med om den enskilde i stället lämnar sina synpunkter först under granskningstiden. I praktiken handlar det emellertid om små justeringar vars betydelse inte bör överskattas.

I avsnitt 6.3.6 föreslås att kommunen under samrådet av en detaljplan ska redovisa sådana synpunkter på omfattningen och detaljeringsgraden av planbeskrivningens redovisning av miljökonsekvenser som kommunen har tagit emot under ett avgränsningssamråd. För-

slaget medför att det blir lättare för grannar att ta del av vilka synpunkter som länsstyrelsen och andra expertmyndigheter har framfört på redovisningen av miljökonsekvenser.

Även förslagen om att planhandlingar och annan information under detaljplaneprocessen ska publiceras på kommunens webbplats (se förslagen i avsnitt 6.3.8, 6.3.10 och 6.3.11) bör göra det lättare för grannar och andra enskilda att följa handläggningen av ett detaljplaneärende.

Bostadssökare

Förslag som fördyrar detaljplaneprocessen eller gör det dyrare att söka bygglov kan i viss mån påverka kostnaden för den som köper eller hyr en bostad (jfr avsnitt 8.8). Förslagen i denna promemoria kan således leda till ökade kostnader för boendet. Det handlar emellertid om kostnadsökningar som är så små att de i sammanhanget bör vara försumbara för den enskilde.

Byggherrar

Enskilda agerar i vissa fall som byggherre och kan då påverkas på samma sätt som andra byggherrar, se under avsnitt 8.5. I praktiken förekommer det emellertid endast i undantagsfall att enskilda fysiska personer söker bygglov för en åtgärd som kommer att omfattas av de regler som det nu är fråga om. Förslagen bör därför ha liten betydelse för enskilda byggherrar.

Övrigt

Konsekvenserna av de förslag som inte har nämnts i det föregående bedöms vara av ringa betydelse för enskilda.

8.7 Konsekvenser för miljön

MKB-direktivet ska även i fortsättningen delvis genomföras i plan- och bygglagen

I avsnitt 6.1.2 föreslås att kravet på detaljplan ska vara kopplat till om området kan tas i anspråk eller redan har tagits i anspråk för ett industriområde, i stället för industriändamål. Förslaget kan antas medföra en minskning av antalet dubbelprövningar som i dag sker till följd av att miljökonsekvenserna ska beskrivas inom ramen för såväl en detaljplaneprocess som en tillståndsprövning för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. Den minskade dubbelprövningen bör dock inte leda till ett sämre miljöskydd. Tvärtom kan detaljplanekravet för industriområden som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan leda till ett bättre miljöskydd, när det blir tydligt att även industriområden som kanske tidigare inte har miljöbedömts kan behöva genomgå en miljöbedömning. Det gäller exempelvis industriområden för lager- eller speditjonsverksamhet, där det tidigare har varit otydligt om de omfattats av krav på att miljökonsekvenserna ska ha den omfattning som följer av MKB-direktivet.

I avsnitt 6.1.3 föreslås att de termer som används för kravet på detaljplan i några fall ska samordnas med kraven på bygglov. Samordningen innebär bl.a. att det blir tydligare att det krävs bygglov för enstaka skidbackar även om det inte byggs någon skidlift, och vice versa. Ändringen bör leda till att fler skidbackar och liftar prövas enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen, vilket bör vara positivt för miljön.

Förslagen innebär vidare att kravet på bygglov för småbåtshamnar i stället ska gälla hamnar för fritidsbåtar. Därmed kommer det inte längre att krävas bygglov för fiskehamnar. Eftersom fiskehamnar är anmälningspliktiga enligt miljöbalken kommer miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsatt säkerställa att etableringen av fiskehamnar sker på ett sätt som är godtagbart från miljöskyddssynpunkt. Med tanke på att det är ovanligt att det byggs nya fiskehamnar bör förslaget emellertid i praktiken ha liten påverkan på miljön.

Förslag som avser lov och förhandsbesked

I avsnitt 6.2.1 föreslås att en ansökan om lov eller förhandsbesked ska innehålla de uppgifter som behövs för att åtgärdens miljöpåverkan ska kunna bedömas, om ansökan avser ett MKB-projekt. Kravet gäller om åtgärden inte omfattas av ett undantag från kravet på att vissa åtgärder ska regleras med detaljplan eller om ansökan avser en åtgärd som innebär en ändring av ett MKB-projekt som är av sådant slag att åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I och med att förslaget enbart gäller MKB-projekt som inte omfattas av ett undantag från detaljplanekravet kommer kravet i praktiken endast att omfatta ett fåtal antal ansökningar. När så är fallet bör ändringen leda till att det blir lättare att bedöma hur den sökta åtgärden kan komma att påverka miljön.

I avsnitt 6.2.5 föreslås att ett beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla de huvudsakliga skälen för byggnadsnämndens bedömning om varför en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, i de fall beslutet avser ett MKB-projekt. Redovisningen av skälen ska ske i den utsträckning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen meddelar. Förslaget bör leda till att det blir lättare för grannar och miljöorganisationer m.fl. att bevaka att byggnadsnämnden gör en korrekt bedömning av den miljöpåverkan som en åtgärd kan medföra. Förslaget bör således vara positivt för miljön.

Förslag som avser detaljplaner

I avsnitt 6.3.2 föreslås ett förtydligande som innebär att kommunens redovisning av miljökonsekvenser i en planbeskrivning ska innehålla viss information, om genomförandet av detaljplanen kan antas påverka miljön i ett Natura 2000-område. I så fall ska redovisningen även innehålla en beskrivning av planens konsekvenser för syftet med att bevara området, en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts samt de uppgifter som i övrigt behövs för den prövning som ska ske enligt bestämmelser i 7 kap. miljöbalken. Förslaget säkerställer att även konsekvenserna för Natura 2000-områden uppmärksammas vid detaljplaneläggning.

I avsnitt 6.3.4 föreslås att kommunen så snart som möjligt ska underrätta Naturvårdsverket, när samråd ska ske med ett annat land om en detaljplan vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Förslaget bör leda till att gränsöverskridande samråd i fler fall genomförs på ett korrekt sätt. Att myndigheter och den berörda allmänheten i ett angränsande land ges förutsättningar att delta i samråd avseende en detaljplan som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bör leda till att konsekvenserna för miljön i det andra landet identifieras och beskrivs på ett bättre sätt. Att sådana gränsöverskridande samråd genomförs på ett ändamålsenligt sätt bör således vara positivt från miljösynpunkt.

Förslagen att planhandlingar och annan information under detaljplaneprocessen ska publiceras på kommunens webbplats (se förslagen i avsnitt 6.3.8, 6.3.10 och 6.3.11) bör göra det lättare för miljöorganisationer och enskilda att följa handläggningen av ett detaljplaneärende. Det bör i sin tur vara positivt för miljön.

Tillgången till rättslig prövning

I avsnitt 6.4 föreslås förtydligade bestämmelser om att en ideell förening eller en annan juridisk person som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen och uppfyller vissa villkor i miljöbalken har rätt att överklaga vissa beslut. Det gäller för det första beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt. För det andra gäller det beslut att ge bygglov eller positivt förhandsbesked för en åtgärd utanför detaljplan som innebär att området kan tas i anspråk för, eller som vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för, vissa MKB-projekt och som ska föregås av en bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Den föreslagna bestämmelsen säkerställer att miljöorganisationer får överklaga beslut i den utsträckning som följer av MKB-direktivet. Ändringen är dock av formell karaktär, i och med att det redan följer av praxis att miljöorganisationer har rätt att klaga på de beslut som enligt förslaget ska framgå direkt av plan- och bygglagen. Den föreslagna bestämmelsen hindrar inte heller att miljöorganisationer med

stöd av 13 kap. 8 § PBL och Århuskonventionen kan klaga på andra beslut enligt plan- och bygglagen. Den föreslagna bestämmelsen medför därmed inte någon förändring av rättsläget när det gäller miljöorganisationers möjlighet att bevaka olika miljöfrågor i plan- och byggprocessen.

Miljö kvalitetsmålen

I stort sett alla de 16 miljö kvalitetsmålen påverkas av fysisk planering, i synnerhet miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Förslagen i denna promemoria bedöms dock inte ha någon direkt påverkan på möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålen.

8.8 Konsekvenser för bostadsbyggandet

Den tid som åtgår för plan- och byggprocessen i dag är relativt lång, vilket bl.a. påverkar förutsättningarna för en effektiv konkurrens i byggsektorn. De långa processerna kan innebära att stora personella och ekonomiska resurser tas i anspråk från byggherren. Detta medför t.ex. att många mindre aktörer i byggsektorn i dag saknar förutsättningar för att genomföra byggprojekt som förutsätter detaljplaneläggning.

Förslagen i denna promemoria medför i vissa avseenden att det ställs ytterligare krav på hur en detaljplaneläggning ska genomföras, vilket kan leda till ytterligare kostnader för en planintressent som tar initiativ till planläggning. Vidare föreslås att det i vissa fall kan behövas ytterligare underlag för att byggnadsnämnden ska kunna ge lov för ett MKB-projekt i områden som inte omfattas av en detaljplan, vilket även det kan leda till ökade kostnader för byggandet. Ökade produktionskostnader kan i sin tur förväntas leda till dyrare bostäder. De kostnader som förslagen i promemorian kan ge upphov till är dock försumbara i sammanhanget, sett i relation till de kostnader som uppstår i övrigt inom ramen för byggprocessen. Det finns således inte anledning att befara att förslagen skulle påverka bostadsbyggandet negativt.

8.9 EU-rätten och internationella åtaganden i övrigt

Förslagen i denna promemoria bedöms vara förenliga med EU-rätten och Sveriges internationella åtaganden i övrigt.

8.10 Övriga konsekvenser

Förslagen att vissa handlingar ska hållas tillgängliga på kommunens webbplats bedöms ha en viss positiv påverkan på förutsättningarna för en digital plan- och byggprocess. Att förslagen görs tillgängliga i ett digitalt format kan i viss mån gynna personer med nedsatt syn eller som i övrigt har nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, när personen i fråga inte behöver uppsöka kommunhuset (eller liknande) för att ta del av handlingarna.

Förslagen bör inte påverka jämställdheten mellan män och kvinnor eller möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

4 kap. Reglering med detaljplan och områdesbestämmelser

2 § Kommunen ska med en detaljplan pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglera bebyggelsemiljöns utformning för

1. en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk, om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, till behovet av samordning eller till förhållandena i övrigt,

2. en bebyggelse som ska förändras eller bevaras, om regleringen behöver ske i ett sammanhang med hänsyn till den fysiska miljö som åtgärden ska genomföras i, till åtgärdens karaktär eller omfattning eller till förhållandena i övrigt,

3. en åtgärd som kräver bygglov, om den

a) innebär att ett område kan tas i anspråk för eller vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för

– ett industriområde,

– ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,

– en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,

– en hamn för fritidsbåtar,

– ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,

– en campingplats,

– en nöjespark, eller

– en djurpark, och

b) kan antas medföra en betydande miljöpåverkan,

4. ett nytt byggnadsverk som inte är ett vindkraftverk, om byggnadsverket kräver bygglov eller är en annan byggnad än en sådan som avses i 9 kap. 4 a §, och

a) byggnadsverket eller dess användning får betydande inverkan på omgivningen eller om det råder stor efterfrågan på området för bebyggande, eller

b) byggnadsverket placeras i närheten av en verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, och

5. en åtgärd som kräver bygglov vid nyetablering av en verksamhet som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Trots första stycket 4 krävs det ingen detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov eller förhandsbesked.

Regeringen kan med stöd 16 kap. 1 § meddela föreskrifter om undantag från första stycket 3.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när kommunen ska upprätta en detaljplan.

Första stycket 3, som är en ny punkt, innebär ett krav på detaljplan för en åtgärd som kräver bygglov, om den dels innebär att ett område kan tas i anspråk för eller viktas i ett område som redan har tagits i anspråk för ett sådant projekt som anges i led a, dels kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. De lovpliktiga åtgärderna som kan medföra ett krav på detaljplan omfattar såväl nybyggnad som ändring av ett befintligt byggnadsverk (jfr 9 kap. 2 § andra stycket).

Syftet med bestämmelsen är att bygglov eller förhandsbesked inte ska ges för en sådan åtgärd som avses i punkten, utan i stället att ansökan ska avslås med hänvisning till att åtgärden förutsätter planläggning (jfr 9 kap. 31 § 2). Bestämmelsen förtydligar genomförandet av punkterna 10a, 10b och 12a–e samt del av 13a i bilaga II till MKB-direktivet.

Av föreslagna 16 kap. 1 § 1 a framgår att regeringen får meddela föreskrifter om när ett byggnadsverk eller dess användning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Sådana föreskrifter finns i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966). Att dessa ska tillämpas vid byggnadsnämndens prövning av om en åtgärd förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 eller 3 § (se 9 kap. 31 §), följer av föreslagna 6 kap. 10 § plan- och byggförordningen (2011:338).

Om den sökta åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, trots att området kan tas i anspråk för eller viktas i ett område som redan har tagits i anspråk för ett sådant projekt som

avses i led a, gäller inte kravet på detaljplan. Däremot kan åtgärden fortfarande omfattas av ett sådant krav enligt någon av de övriga punkterna i första stycket.

Med området avses vanligtvis den tomt som hör till byggnaden. Med tomt avses ett område som inte är en allmän plats men som omfattar mark avsedd för en eller flera byggnader och mark som ligger i direkt anslutning till byggnaderna och behövs för att byggnaderna ska kunna användas för avsett ändamål (se 1 kap. 4 §). Med området kan avses även ett område för en annan anläggning än en byggnad (jfr 8 kap. 12 och 16 §§) eller mark för gemensam användning (jfr 4 kap. 42 §).

Projekten som räknas upp i led a motsvarar i huvudsak de projekt som anges i den nuvarande lydelsen av 34 § andra stycket. Uppräkningen omfattar emellertid inte en spårväg eller en tunnelbana. Vidare ersätter termen *industriområde* termen *industriändamål*, där den förra är snävare än den senare. Med *industriområde* avses ett område som används eller kommer att kunna användas av en eller flera verksamheter för industri, tillverkning, lagerhållning eller liknande och som genom sin utformning och verksamhet utgör en funktionell enhet i förhållande till den omgivande bebyggelsen. Dessutom ska infrastrukturen i form av exempelvis vägar, vatten och avlopp vara gemensam för flera verksamheter, om huvudmannaskapet inte är kommunalt. Ett område som tas i anspråk för industriell verksamhet utgör normalt sett inte ett *industriområde* om det enbart rör en enstaka industriverksamhet som även kommer att miljöbedömas enligt bestämmelserna om miljöfarlig verksamhet i 9 kap. miljöbalken.

Vidare ersätter termen *campingplats* uttrycket *permanent campingplats*, vilket överensstämmer med den term som används i plan- och byggförordningen. Detta innebär ingen ändring i sak.

Övriga termer i uppräknningen har samma betydelse som i den nuvarande lydelsen av 34 § andra stycket (jfr prop. 1992/93:60 s. 22 f. och 2004/05:59 s. 28 f.).

Övriga ändringar är endast redaktionella.

Andra stycket följdändras med anledning av den nya punkten 3 i första stycket. För det första innebär ändringen att andra ledet i bestämmelsen tas bort, dvs. kravet att varken ett nytt byggnadsverk eller dess användning får kunna antas medföra en betydande miljöpåverkan för att åtgärden ska kunna prövas i samband med en

prövning av ansökan om bygglov eller förhandsbesked. Därmed ges bestämmelsen samma sakinhåll som den ursprungliga lydelsen av 5 kap. 1 § första stycket 2 i den numera upphävda plan- och bygglagen (1987:10). Det innebär att förarbetena till den bestämmelsen är tillämpliga, se prop. 1985/86:1 s. 552 f. Se även prop. 2014/15:60 s. 102. För det andra innebär ändringen att hänvisningen till det första stycket i stället avser punkten 4.

Tredje stycket, som är nytt, innebär en upplysning om att regeringen kan meddela föreskrifter om undantag från första stycket 3. Sådana föreskrifter om undantag finns i förslaget till 2 kap. 4 b § plan- och byggförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.2, 6.1.3, 6.2.2 och 6.2.3.

34 § Om en betydande miljöpåverkan kan antas enligt det beslut som avses i 5 kap. 11 a § andra stycket eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken, ska redovisningen enligt 33 § första stycket 4 i fråga om miljökonsekvenserna ha det innehåll som följer av 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

Redovisningen ska också uppfylla kraven i 6 kap. 35 § 1–7, 36, 37 och 43 §§ miljöbalken och föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser, om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för

1. ett *industriområde*,
2. ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
3. en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. en hamn för fritidsbåtar,
5. ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
6. en campingplats,
7. en nöjespark,
8. en djurpark,
9. en spårväg, eller
10. en tunnelbana.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att planbeskrivningen i en detaljplan i förekommande fall ska innehålla en redovisning av miljökonsekvenserna med visst innehåll.

Ändringarna i *andra stycket* innebär för det första att kravet slopas på att redogörelsen för de samråd som har skett och vad som kommit fram i samråden ska ske i planbeskrivningen (jfr 6 kap. 35 § 8 miljö-

balken). Denna redogörelse ska ske i samrådsredogörelsen (se 5 kap. 17 §) och i granskningsutlåtandet (se 5 kap. 23 § första stycket).

För det andra innebär den nya hänvisningen till 6 kap. 36 § miljöbalken att om genomförandet av planen kan antas påverka miljön i ett s.k. Natura 2000-område, ska redovisningen av miljökonsekvenserna innehålla

- en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens konsekvenser för syftet med att bevara området,
- en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ har valts, och
- de uppgifter som i övrigt behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§ miljöbalken.

Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 2.3 första stycket i MKB-direktivet.

För det tredje innebär ändringarna att termen industriområde ersätter termen industriändamål i punkten 1. Termen industriområde avses ha samma innebörd som i 2 § första stycket 3 a.

Slutligen innebär ändringarna att termen campingplats ersätter uttrycket permanent campingplats i punkten 6, vilket överensstämmer med kravet på bygglov enligt 6 kap. 1 § plan- och byggförordningen (2011:338). Detta innebär ingen ändring i sak.

Övriga ändringar är enbart redaktionella.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.2, 6.1.3, 6.3.2 och 6.3.9.

5 kap. Att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser

7 § Särskilda bestämmelser om ett utökat planförfarande finns i 11 c § första stycket, 11 d och 17 §§, 18 § andra och tredje styckena samt 25 § för en detaljplan som

1. inte är förenlig med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 §,
2. är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, eller
3. kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Det utökade planförfarandet ska även tillämpas om den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget inte är aktuell enligt 3 kap. 25 § när ärendet påbörjas.

Paragrafen innehåller hänvisningar till de särskilda bestämmelserna i kapitlet som reglerar ett utökat planförfarande. I paragrafen anges även för vilka detaljplaner som det utökade förfarandet är tillämpligt.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till 11 e § tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.3.

7 a § Särskilda bestämmelser om ett samordnat planförfarande finns i 11 c § andra stycket, 16 och 18 a §§, 21 § *tredje* stycket och 23 § andra stycket för en detaljplan som är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § och som enbart gäller

1. en verksamhet som har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken, eller

2. en åtgärd som har prövats eller ska prövas genom upprättande och fastställande av en vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

Bestämmelserna om ett samordnat planförfarande är endast tillämpliga om den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget är aktuell enligt 3 kap. 25 § när ärendet påbörjas.

Paragrafen innehåller hänvisningar till de särskilda bestämmelserna i kapitlet som reglerar ett samordnat planförfarande.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till 21 § andra stycket följdändras med anledning av ändringarna i den paragrafen.

11 a § Inom ramen för samrådet enligt 11 § ska kommunen undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen ska ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen.

När kommunen tar fram en detaljplan som medger ett sådant ianspråktagande som avses i 4 kap. 34 § andra stycket, ska den vid sin bedömning av om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ta hänsyn till det som anges i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 1 §.

Kommunen ska efter undersökningen avgöra frågan i ett särskilt beslut på det sätt och med det innehåll som anges i 6 kap. 7 § första och andra styckena miljöbalken.

Kraven enligt första–*tredje* styckena gäller inte om frågan om betydande miljöpåverkan redan är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken eller om planen omfattas av undantaget i 6 kap. 3 § andra stycket 1 samma balk.

I paragrafen finns bestämmelser om att kommunen i vissa fall ska genomföra samrådet så att det även uppfyller vissa krav på samråd i 6 kap. miljöbalken.

Andra stycket, som har ett nytt innehåll, innebär ytterligare krav på hur undersökningen ska genomföras, utöver det befintliga kravet att undersökningen ska ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen. Det tillkommande kravet innebär att undersökningen även ska ske på det sätt som anges i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 1 §, när kommunen tar fram en detaljplan som medger ett sådant ianspråktagande som avses i 4 kap. 34 § andra stycket. Sådana föreskrifter finns i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966). Att dessa ska tillämpas vid kommunens prövning framgår av 2 kap. 5 § plan- och byggförordningen (2011:338). Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 4.5 i MKB-direktivet.

Fjärde stycket, som är nytt, motsvarar den nuvarande lydelsen av tredje stycket och ändras enbart redaktionellt.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.1.

11 c § Om planförslaget är ett sådant förslag som avses i 7 § 1 eller 2, ska kommunen kungöra förslaget och samråda om det under en viss tid som ska vara minst tre veckor (samrådstid). *Om planförslaget är ett sådant förslag som avses i 7 § 3, ska dock samrådstiden vara minst 30 dagar.*

För planförslag som avses i 7 a § finns bestämmelser om kungörelse i 18 a §.

I paragrafen regleras i vilka fall som kommunen ska kungöra ett förslag till detaljplan.

Ändringen i *första stycket* innebär att samrådstiden för sådana detaljplaner som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska vara minst 30 dagar i stället för tre veckor. Bestämmelsen förtydligar genomförandet av artikel 6.7 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.5.

11 d § En kungörelse ska anslås på kommunens anslagstavla och föras in i en ortstidning. Av kungörelsen ska det framgå

1. att kommunen har tagit fram ett förslag till att anta, ändra eller upphäva en detaljplan,

2. vilket område detaljplanen avser och planens huvudsakliga innehåll,

3. om förslaget avviker från översiktsplanen,
 4. om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan,
 5. om samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. miljöbalken,
 6. när, var och på vilket sätt förslaget och det underlag som kommunen ska tillhandahålla enligt detta kapitel finns tillgängliga och hur lång samrådstiden är,
 7. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under samrådstiden,
 8. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas, och
 9. tid och plats för ett offentligt möte, om ett sådant möte kommer att anordnas.
- Kungörandet ska ske enligt lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

Paragrafen anger på vilket sätt ett förslag till detaljplan ska kungöras och vilket innehåll en sådan kungörelse ska ha.

Ändringarna i *första stycket* innebär att kraven utökas på vilket innehåll som kungörelsen ska ha.

Punkten 1, som är ny, preciserar kravet i 11 c § att kommunen ska kungöra planförslaget. Kravet innebär att kungörelsen ska innehålla en upplysning om att kommunen har tagit fram ett förslag till att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, beroende på vilket beslut kommunen avser att fatta. Punkten förtydligar genomförandet av artikel 6.2d i MKB-direktivet.

Punkten 2 motsvarar den nuvarande lydelsen av punkten 1, med tillägget att detaljplanens huvudsakliga innehåll ska framgå av kungörelsen. Redogörelsen kan hållas kortfattad, exempelvis att planen omfattar tre nya flerbostadshus eller tillbyggnad av en befintlig industriverksamhet. Tillägget förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.2a i MKB-direktivet.

Punkten 3 motsvarar den nuvarande lydelsen av punkten 2.

Punkten 4, som är ny, innebär att kungörelsen ska innehålla en upplysning om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En sådan upplysning krävs endast om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Motsatsvis finns det inget krav på en sådan upplysning om en betydande miljöpåverkan inte kan antas. Punkten förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.2b i MKB-direktivet.

Punkten 5, som är ny, innebär att kungörelsen ska innehålla en upplysning om samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken, dvs. ett sådant samråd som avses i Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (SÖ 1992:1). En sådan upplysning krävs endast om ett samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken. Motsatsvis finns det inget krav på en sådan upplysning om något gränsöverskridande samråd inte ska ske. Punkten förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.2b i MKB-direktivet.

Punkten 6 motsvarar delvis den nuvarande lydelsen av punkten 3. Av kungörelsen ska det emellertid inte enbart framgå var förslaget finns tillgängligt och hur lång samrådstiden är, utan även när och på vilket sätt som förslaget finns tillgängligt. Upplysningen ska även avse var det underlag som kommunen ska tillhandahålla enligt 5 kap. finns tillgängligt (jfr 13 §). Det kan exempelvis handla om att delar av underlaget finns tillgängligt på en webbplats eller i en viss lokal under särskilda tider. Punkten förtydligar genomförandet av artikel 6.2e i MKB-direktivet.

Punkterna 7 och 8 motsvarar de nuvarande lydelserna av punkterna 4 och 5.

Punkten 9, som är ny, innebär att kungörelsen ska innehålla en upplysning om tid och plats för ett offentligt möte, om ett sådant möte kommer att anordnas. Om flera offentliga möten kommer att anordnas, ska tid och plats för samtliga möten anges. En upplysning krävs endast om ett offentligt möte kommer att anordnas. Punkten förtydligar genomförandet av artikel 6.2g i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.7.

11 e § *Om samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken, ska kommunen så snart som möjligt underrätta den myndighet som regeringen har bestämt om detta.*

I paragrafen, som har ett nytt innehåll, finns bestämmelser om vissa skyldigheter för kommunen vid ett gränsöverskridande samråd.

Av 6 kap. 13 § miljöbalken följer att om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land, ska den myndighet som regeringen bestämmer

- överlämna förslaget till plan till det andra landets ansvariga myndighet,

- samråda med det landet i fråga om bl.a. den gränsöverskridande miljöpåverkan som genomförandet av planen kan antas medföra, och
- ge det andra landet den information som behövs för samrådet och möjlighet att lämna synpunkter.

Enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) är Naturvårdsverket ansvarig myndighet enligt 6 kap. 13 § miljöbalken (se 21 §). Enligt 23 § samma förordning ska Naturvårdsverket, när samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken, komma överens med den ansvariga myndigheten i det andra landet om hur samrådet ska genomföras så att de myndigheter och den allmänhet som kan antas bli berörda i det andra landet ges möjlighet att lämna synpunkter inom en skälig tid som ska vara minst 30 dagar.

Av paragrafen följer ett krav på att kommunen så snart som möjligt ska underrätta Naturvårdsverket, i de fall ett gränsöverskridande samråd ska ske. Bestämmelsen säkerställer att Naturvårdsverket ges förutsättningar att fullgöra Sveriges åtaganden enligt Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (SÖ 1992:1). Som en följd av underrättelsen bör kommunen och Naturvårdsverket diskutera hur samrådet bör genomföras för att tillgodose kraven i Esbokonventionen. De frågor som kommunen och Naturvårdsverket behöver komma överens om avser främst vid vilken tidpunkt och i vilken form som kommunen avser att tillhandahålla den information som samrådet ska avse, dvs. planhandlingarna, och när Naturvårdsverket senast ska skicka vidare informationen till det andra landet. Det kan även handla om hur lång samrådstiden ska vara, med hänsyn till de krav som följer av Esbokonventionen och Sveriges internationella förpliktelser i övrigt. Även andra praktiska frågor kan behöva lösas, t.ex. om någon behöver finnas tillgänglig för att svara på frågor från det andra landet.

Bestämmelsen genomför delvis kraven i artikel 7.1 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.4.

13 § Under ett samråd om ett planförslag ska kommunen redovisa förslaget, skälen för förslaget, det planeringsunderlag som har betydelse och hur kommunen avser att handlägga förslaget. Kommunen får låta bli att

redovisa skälen för planförslaget och planeringsunderlaget om det är uppenbart obehövligt.

Kommunen ska i tillämpliga fall även redovisa

1. en grundkarta eller fastighetsförteckning enligt 8 § eller ett program enligt 10 §,

2. det huvudsakliga innehållet i exploateringsavtal eller markanvisningar och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal, och

3. sådana synpunkter på omfattningen eller detaljeringsgraden av redovisningen av miljökonsekvenserna som kommunen har tagit emot under ett avgränsningsområde.

Den information som kommunen är skyldig att redovisa enligt denna paragraf ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats, när flertalet av de kategorier som avses i 11 § första stycket ges tillfälle till samråd. Detta gäller dock inte fastighetsförteckningen.

Skyldigheterna att redovisa och hålla information tillgänglig enligt denna paragraf gäller inte i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Paragrafen reglerar vad kommunen ska redovisa under ett samråd.

Andra stycket har delvis nytt innehåll. Att redovisningsskyldigheten gäller i tillämpliga fall innebär att den bara gäller om de situationer som beskrivs i punkterna är aktuella, dvs. om det finns sådana handlingar, om kommunen avser att ingå sådana avtal eller om kommunen har tagit emot sådana synpunkter.

Punkten 1, som delvis motsvarar den nuvarande lydelsen av andra stycket, innebär att kommunen, utöver planprogrammet, även ska redovisa grundkartan och fastighetsförteckningen under samrådet.

Punkten 2, som i huvudsak motsvarar den nuvarande lydelsen av tredje stycket, anger att kommunen ska redovisa det huvudsakliga innehållet i exploateringsavtal eller markanvisningar och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal.

Punkten 3 anger att kommunen ska redovisa sådana synpunkter på omfattningen eller detaljeringsgraden av redovisningen av miljökonsekvenserna som kommunen har tagit emot under ett avgränsningsområde. Enligt 11 b § ska kommunen inom ramen för samrådet även uppfylla kraven på avgränsningsområde i 6 kap. 9 och 10 §§ miljöbalken, om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Dessa krav innebär att kommunen ska samråda om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljö-

konsekvensbeskrivning ska avgränsas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen. De synpunkter på omfattningen eller detaljeringsgraden av redovisningen av miljökonsekvenserna som kommunen ska redovisa kan exempelvis handla om uppgifter som kommunen har tagit emot i form av e-post eller dokumenterat i en tjänsteanteckning.

Redovisningen enligt denna punkt behöver inte ske i planhandlingarna, utan det är tillräckligt att eventuella synpunkter t.ex. finns tillgängliga på kommunens webbplats.

Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.1 och 6.3a i MKB-direktivet.

Tredje stycket, som har ett nytt innehåll, innebär att den information som kommunen är skyldig att redovisa under samrådet ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats, när flertalet av de kategorier som avses i 11 § första stycket ges tillfälle till samråd. Kravet gäller dock inte fastighetsförteckningen enligt 8 §.

Kravet att informationen ska finnas tillgänglig när flertalet av de kategorier som avses i 11 § första stycket ges tillfälle till samråd bör ses mot bakgrund av att samrådet enligt förarbetena kan delas upp i flera steg som ansluter till olika stadier i planarbetet. Alla samrådsparter behöver då inte höras eller beredas tillfälle att yttra sig i varje sådant steg (prop. 1985/86:1 s. 136 jämförd med s. 178). Såväl undersökningssamrådet (se 11 a §) som avgränsningssamrådet (se 11 b §) är en del av samrådet enligt 11 §. Eftersom samrådet bedrivs genom successiva kontakter med myndigheter och andra som berörs av planen, kan det ofta vara praktiskt att avsluta samrådsfasen med en förhandsremiss där så många som möjligt bereds tillfälle att ge synpunkter på det sammanvägda förslaget (samma prop. s. 137). Under förhandsremissen kommer flertalet av samrådsparterna enligt 11 § första stycket ges tillfälle till samråd. Kommunens informations-skyldighet ska alltså fullgöras i samband med den förhandsremiss som vanligtvis avslutar samrådsfasen. Att redovisningsskyldigheten inträder när flertalet av de kategorier som avses i 11 § första stycket ges tillfälle till samråd, tar sikte på de kategorier av samrådsparter som anges i 11 § första stycket 1–4. En kategori utgörs av en sådan aktör eller grupp av aktörer som anges i någon av dessa punkter, t.ex. är en kategori länsstyrelsen. Uttrycket flertalet kategorier handlar

alltså inte om när en majoritet av antalet fysiska eller juridiska personer enligt 11 § första stycket ges tillfälle till samråd.

Motsatsvis behöver informationen alltså inte finnas tillgänglig på webbplatsen under de inledande faserna under samrådet, exempelvis under ett undersöknings- eller ett avgränsningssamråd.

Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.5 i MKB-direktivet.

Fjärde stycket, som är nytt, innebär att skyldigheterna att redovisa och hålla information tillgänglig enligt paragrafen inte gäller i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning. Författningarna som avses är främst offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning). Uttrycket i en viss utsträckning innebär att sådana uppgifter i en handling som omfattas av t.ex. sekretess eller av dataskyddsförordningen inte får redovisas respektive hållas tillgängliga. Däremot ska alltså övriga uppgifter som förekommer i en handling redovisas respektive hållas tillgängliga.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.3, 6.3.6 och 6.3.8.

18 § När samrådet enligt 11–17 §§ är klart ska kommunen i en under rättelse informera om sitt planförslag och låta det granskas under en viss tid (granskningstid). Om de som kommunen har samrått med enligt 11 § har godkänt planförslaget, behöver underrättelse inte lämnas.

Granskningstiden ska vara minst två veckor, men den får göras kortare, om alla berörda är överens om det. För ett sådant planförslag som avses i 7 § ska granskningstiden dock vara minst tre veckor.

Om kommunen när samrådet är klart bedömer att planförslaget är ett sådant som avses i 7 §, ska kommunen dessutom kungöra förslaget på det sätt som anges i 11 d § *och med det innehåll som följer av 19 §*, om förslaget inte har kungjorts tidigare eller det har ändrats väsentligt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om granskning av förslag till detaljplan.

Ändringen i *andra stycket* innebär att det är tillräckligt att granskningstiden för sådana detaljplaner som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan är tre veckor, i stället för som tidigare minst 30 dagar (jfr ändringarna i 11 c § första stycket).

Ändringen i *tredje stycket*, som innehåller krav på att kommunen under vissa förutsättningar ska kungöra sådana planförslag som avses i 7 §, innebär att kungörelsen ska ha samma innehåll som den underrättelse som enligt 19 § ska anslås på kommunens anslagstavla. Den nuvarande lydelsen av tredje stycket utgår från att kungörelsen ska ha motsvarande innehåll som den kungörelse som ska införas under samrådsskedet enligt 11 d §.

I sak innebär ändringen att det av kungörelsen även ska framgå att den som inte senast under granskningstiden har lämnat någon skriftlig synpunkt på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslutet att anta planen (jfr 19 § 10).

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.5 och 6.3.7.

19 § En underrättelse enligt 18 § ska anslås på kommunens anslagstavla. Av underrättelsen ska det framgå

1. att kommunen har tagit fram ett förslag till att anta, ändra eller upphäva en detaljplan,

2. vilket område detaljplanen avser och planens huvudsakliga innehåll,

3. om förslaget avviker från översiktsplanen,

4. om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan,

5. om samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. miljöbalken,

6. när, var och på vilket sätt förslaget och det underlag som kommunen ska tillhandahålla enligt detta kapitel finns tillgängliga och hur lång granskningstiden är,

7. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under granskningstiden,

8. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas,

9. tid och plats för ett offentligt möte, om ett sådant möte kommer att anordnas, och

10. att den som inte senast under granskningstiden har lämnat någon skriftlig synpunkt på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslut att anta planen.

Paragrafen anger på vilket sätt en underrättelse om ett förslag till detaljplan ska göras och vilket innehåll en sådan underrättelse ska ha.

Se även kommentaren till 11 d §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.7.

21 § Under granskningstiden ska kommunen hålla förslaget tillgängligt för alla som vill granska det. Kommunen ska också se till att det underlag

som avses i 8–10 §§ och den samrådsredogörelse som avses i 17 § finns tillgängliga liksom det planeringsunderlag i övrigt som kommunen anser har betydelse för bedömningen av förslaget. *Informationen ska, med undantag för fastighetsförteckningen, finnas tillgänglig på kommunens webbplats under granskningstiden.*

Dessa skyldigheter gäller inte i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Om förslaget är ett sådant som avses i 7 a § och kungörandet har samordnats enligt 18 a § andra stycket, får kommunen fullgöra sin skyldighet enligt första stycket genom att hålla en kopia av handlingarna i det andra ärendet tillgänglig i den mån informationen finns där.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kommunens skyldighet att hålla planförslaget och underlag för förslaget tillgängligt under granskningstiden.

Ändringen i *första stycket* innebär att kommunen är skyldig att hålla informationen tillgänglig på sin webbplats under granskningstiden. Det gäller dock inte fastighetsförteckningen enligt 8 §.

Ändringen i *andra stycket*, som har ett nytt innehåll, innebär att skyldigheterna att hålla planförslaget och övrigt underlag tillgängligt inte gäller i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning. Författningarna som avses är främst offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning). Se även kommentaren till 13 § fjärde stycket.

Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.5 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.8.

23 § Efter granskningstiden ska kommunen göra ett granskningsutlåtande. Det ska innehålla en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under granskningstiden och en redovisning av kommunens förslag med anledning av synpunkterna. *Det ska även innehålla information om på vilket sätt allmänheten har beretts tillfälle att delta under planförandet.*

Om förslaget är ett sådant som avses i 7 a § och kungörandet har samordnats enligt 18 a § andra stycket, ska granskningsutlåtandet också behandla de skriftliga synpunkter som har kommit in i det andra ärendet och har betydelse för detaljplanprövningen.

Paragrafen reglerar kommunens skyldigheter att göra ett granskningsutlåtande.

Ändringen i *första stycket* innebär ett krav på att utlåtandet även ska innehålla information om på vilket sätt allmänheten har beretts tillfälle att delta under planförandet. Redovisningen bör innehålla uppgifter om vilka insatser som kommunen har vidtagit för att informera allmänheten, exempelvis om kommunen har annonserat i ortspressen eller satt upp anslag på den plats som planen avser, om samrådsmöten har hållits och hur allmänhetens deltagande vid eventuella samrådsmöten har varit. Redovisningen bör kunna göras kortfattad. Har ett gränsöverskridande samråd skett, behöver redovisningen även innehålla information om detta samråd.

Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 9.1b i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.9.

24 § Kommunen ska så snart som möjligt

1. på sin anslagstavla anslå en underrättelse med information om var granskningsutlåtandet finns tillgängligt, och

2. skicka granskningsutlåtandet eller ett meddelande om var det finns tillgängligt till dem som inte har fått sina synpunkter tillgodosedda.

Granskningsutlåtandet ska *dels* finnas tillgängligt tillsammans med övriga handlingar i ärendet, *dels hållas tillgängligt på kommunens webbplats under minst tre veckor. Dessa skyldigheter gäller inte i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om de åtgärder som kommunen ska vidta när granskningsutlåtandet finns tillgängligt.

Första stycket 1, som är en ny punkt, innebär att kommunen på sin anslagstavla ska anslå en underrättelse med information om var granskningsutlåtandet finns tillgängligt. Underrättelsen ska införas så snart som möjligt när utlåtandet finns tillgängligt. Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.3c i MKB-direktivet.

Första stycket 2, som är en ny punkt, motsvarar den nuvarande lydelsen av första stycket.

Ändringarna i *andra stycket* innebär inledningsvis att kommunen så snart som möjligt när granskningsutlåtandet finns tillgängligt ska hålla utlåtandet tillgängligt på kommunens webbplats under minst tre veckor. Kravet syftar till att stärka allmänhetens tillgång till

information och insyn. Det finns inte något hinder mot att kommunen antar planen under den tid som granskningsutlåtandet ska finnas på kommunens webbplats. Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.5 i MKB-direktivet.

Ändringarna innebär även att skyldigheterna att hålla dels granskningsutlåtandet tillgängligt tillsammans med övriga handlingar, dels utlåtandet tillgängligt på webbplatsen under minst tre veckor, inte gäller i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning. Författningarna som avses är främst offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning). Se även kommentaren till 13 § fjärde stycket.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.8 och 6.3.10.

29 § När detaljplanen har antagits ska kommunen

1. på sin anslagstavla anslå en underrättelse med information om antagandet tillsammans med upplysningar om var beslutet finns tillgängligt och vad den som vill överklaga beslutet måste göra, och

2. under minst tre veckors tid hålla planen, planbeskrivningen, samrådsredogörelsen, granskningsutlåtandet och ett protokollsutdrag med beslutet tillgängliga på sin webbplats.

Underrättelsen ska anslås och informationen tillgängliggöras samma dag som justeringen av det protokoll som innehåller beslutet tillkännages på kommunens anslagstavla.

Skyldigheten att hålla information tillgänglig gäller inte i den uträkning det skulle strida mot lag eller annan författning.

Paragrafen, som har ett nytt innehåll, innehåller bestämmelser om de åtgärder som kommunen ska vidta efter antagandet av en detaljplan.

Första stycket 1 innebär att kommunen på sin anslagstavla ska anslå en underrättelse med information om antagandet tillsammans med upplysningar om var beslutet finns tillgängligt och vad den som vill överklaga beslutet måste göra. Innehållet i underrättelsen motsvarar i huvudsak den information som enligt den nuvarande lydelsen av första och andra stycket ska skickas till vissa aktörer (jfr föreslagna 30 § första och andra styckena). Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.5 och 9.1 i MKB-direktivet.

Första stycket 2 innebär att kommunen under minst tre veckor ska hålla planen, planbeskrivningen, samrådsredogörelsen, granskningsutlåtandet och ett protokollsutdrag med beslutet tillgängliga på kommunens webbplats. Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 6.5 och 9.1 i MKB-direktivet.

Andra stycket innebär att den underrättelse som avses i första stycket 1 ska anslås och den information som avses i första stycket 2 tillgängliggöras samma dag som justeringen av det protokoll som innehåller beslutet tillkännages på kommunens anslagstavla. Av 8 kap. 12 § kommunallagen (2017:725) följer att justering av ett protokoll med beslut att anta en detaljplan ska tillkännages senast på den andra dagen efter justeringen. Dagen för tillkännagivandet utgör utgångspunkt för beräkning av tiden för överklagande (se 13 kap. 16 § andra stycket plan- och bygglagen). Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 9.1 i MKB-direktivet.

Tredje stycket anger att skyldigheten att hålla information tillgänglig enligt första stycket inte gäller i den utsträckning det skulle strida mot lag eller annan författning. Författningarna som avses är främst offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning). Se även kommentaren till 13 § fjärde stycket.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

31 § Meddelandet enligt 30 § ska skickas senast dagen efter det att justeringen av det protokoll som innehåller beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

Paragrafen, som har fått en ny beteckning, innehåller bestämmelser om när det meddelande som avses i 30 § ska skickas.

Paragrafen, som motsvarar den nuvarande lydelsen av 30 §, har ändrats redaktionellt med anledning av att bestämmelserna i nuvarande 29 § har flyttats till 30 §.

33 § Ett meddelande enligt 20, 24 eller 30 § som ska skickas till en samfällighet får skickas till

1. en ledamot av den styrelse som finns för samfälligheten,
2. den som är utsedd att förvalta samfällighetens angelägenheter, eller

3. om det inte finns någon styrelse eller förvaltare, någon av samfällighetens delägare för att hållas tillgänglig för de andra delägarna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om meddelanden som ska skickas till en samfällighet.

Paragrafen har ändrats redaktionellt med anledning av att bestämmelserna i nuvarande 29 § har flyttats till 30 §.

34 § Ett meddelande enligt 20, 24 eller 30 § som ska skickas till en bostadsrättshavare som saknar känd adress, får i stället skickas till en ledamot av styrelsen för bostadsrättsföreningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om meddelanden som ska skickas till en bostadsrättshavare som saknar känd adress.

Paragrafen har ändrats redaktionellt med anledning av att bestämmelserna i nuvarande 29 § har flyttats till 30 §.

35 § Om ett meddelande enligt 20, 24 eller 30 § ska skickas till ett stort antal personer som inte är samfälligheter eller bostadsrättshavare, och det skulle innebära större kostnader och besvär än vad som är försvarligt med hänsyn till ändamålet med meddelandet att skicka det till var och en av dem, får kommunen

1. om meddelandet är ett sådant som avses i 20 §, låta bli att skicka det enligt 20 § 1, och

2. om meddelandet är ett sådant som avses i 24 eller 30 §, i stället för att skicka det, kungöra meddelandet genom att anslå det på kommunens anslagstavla och

a) föra in det i en ortstidning, eller

b) sprida ett informationsblad om kungörelsen till de boende som är berörda, om det stora antalet mottagare av meddelandet är boende.

Om kungörelsen avser ett meddelande enligt 30 §, ska det av kungörelsen framgå vilket beslut som meddelandet avser, när beslutet tillkännagavs och vad den måste göra som vill överklaga beslutet. Om kungörelsen förs in i en ortstidning, ska det ske samma dag som beslutet tillkännages.

Paragrafen innehåller bestämmelser om meddelanden som ska skickas till ett stort antal personer som inte är samfälligheter eller bostadsrättshavare.

Paragrafen har ändrats redaktionellt med anledning av att bestämmelserna i nuvarande 29 § har flyttats till 30 §.

Beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan

38 d § Ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska innehålla de huvudsakliga skälen för kommunens ställningstagande, om kommunen har redovisat att den avser att ingå ett exploateringsavtal eller genomföra en markanvisning.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska innehålla de huvudsakliga skälen för beslutet. Kravet gäller endast om kommunen har redovisat att den avser att ingå ett exploateringsavtal eller genomföra en markanvisning. Med exploateringsavtal avses ett avtal om genomförande av en detaljplan och om medfinansieringsersättning mellan en kommun och en byggherre eller en fastighetsägare avseende mark som inte ägs av kommunen, dock inte avtal mellan en kommun och staten om utbyggnad av statlig transportinfrastruktur (se 1 kap. 4 §). Med markanvisning avses enligt samma paragraf ett avtal mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande.

Kommunen kan ha redovisat sin avsikt att ingå ett exploateringsavtal eller att genomföra en markanvisning i en planbeskrivning eller i andra handlingar som har redovisats under ett samråd (jfr 4 kap. 33 § tredje stycket 13 § första stycket 3 detta kapitel). Det kan även framgå av ett tecknat intentionsavtal eller en markanvisning.

Vägledning om hur motiveringen till ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan kan utformas kan fås från förarbetena till 5 kap. 5 § tredje stycket, som innehåller bestämmelser om innehållet i ett planbesked (se prop. 2009/10:170 del 1 s. 230 och 440 f.).

Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 8a.2 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.13.

39 § I fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser ska kommunen tillämpa bestämmelserna om förslag till och antagande av en detaljplan i 7 §, 8 § i den del som avser fastighetsförteckning, 9, 10 och 11 §§, 11 c § första stycket, 11 d–15 §§, 17, 18, 19 och 20 §§, 21 § första och andra styckena, 22 och 22 a §§, 23 § första stycket,

24, 25, 27, 29–31 §§, 32 § 1 och 2, 33–35 och 38 §§. Vid tillämpningen ska det som sägs om detaljplan avse områdesbestämmelserna.

Paragrafen, som innehåller hänvisningar till bestämmelserna om planförfarandet när det gäller områdesbestämmelser, har ändrats med anledning av den ändrade lydelsen av 21 §, att bestämmelserna i 29 och 30 §§ flyttats till 30 och 31 §§ och införandet av den nya 29 §.

Ändringarna innebär att kommunen efter antagandet ska anslå en underrättelse på sin anslagstavla och hålla information tillgänglig på sin webbplats. Dessutom klargörs att skyldigheten att hålla viss information tillgänglig under granskningstiden inte gäller uppgifter som omfattas av sekretess.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

9 kap. Bygglov, rivningslov och marklov m.m.

40 a § Ett beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla de huvudsakliga skälen till att en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om åtgärden innebär att området kan tas i anspråk för eller om den vidtas i ett område som redan är ianspråktaget för

- 1. ett industriområde,*
- 2. ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,*
- 3. en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,*
- 4. en hamn för fritidsbåtar,*
- 5. ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar utanför sammanhållen bebyggelse,*
- 6. en campingplats,*
- 7. en nöjespark, eller*
- 8. en djurpark.*

Redovisningen av skälen ska ske i den omfattning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 7 a §.

I paragrafen, som har ett nytt innehåll, regleras vad ett beslut om lov eller förhandsbesked ska innehålla, om det avser vissa åtgärder. Paragrafen kompletterar och preciserar den motiveringsskyldighet som följer av 32 § förvaltningslagen (2017:900).

Av första stycket framgår att ett beslut om lov eller förhandsbesked som avser vissa åtgärder ska innehålla de huvudsakliga skälen till byggnadsnämndens bedömning varför åtgärden kan antas eller

inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Skyldigheten gäller såväl beslut som innebär att lov eller positivt förhandsbesked ges som beslut som innebär att lov vägras eller negativt förhandsbesked ges. Bestämmelsen behöver enbart tillämpas om nämnden har gjort en bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Nämnden behöver alltså inte redovisa skälen i de fall frågan inte har prövats (jfr 30 §) eller om åtgärden omfattas av föreskrifter om undantag från kraven på att kommunen med en detaljplan ska pröva en sådan åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 (jfr 16 kap. 1 § 2). Bestämmelsen genomför delvis kraven i artikel 4.5 i MKB-direktivet.

Av *andra stycket* följer att redovisningen av skälen ska ske i den omfattning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 7 a §. Sådana föreskrifter finns i föreslagna 6 kap. 11 § plan- och byggförordningen (2011:338). Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 4.5 och bilaga III i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.5.

41 a § Ett beslut om att ge lov eller positivt förhandsbesked ska kungöras genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar. I meddelandet ska beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt anges. *Om byggnadsnämnden har bedömt att en sådan åtgärd som avses i 40 a § inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska även det framgå av meddelandet.*

Bestämmelserna i första stycket ska även tillämpas på beslut att vägra lov eller negativt ge förhandsbesked, om utgången beror på att en sådan åtgärd som avses i 40 a § kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att vissa beslut om lov eller förhandsbesked ska kungöras genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar.

Ändringen i *första stycket* innebär att det ska framgå av ett sådant meddelande om byggnadsnämnden har bedömt att en sådan åtgärd som avses i 40 a § inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Informationen kan vara kortfattad, exempelvis att beslutet avser bygglov för utbyggnad av en befintlig parkeringsanläggning som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Andra stycket, som är nytt, innebär att bestämmelserna i första stycket även ska tillämpas på beslut att vägra lov eller ge negativt

förhandsbesked, om utgången beror på att en sådan åtgärd som avses i 40 a § kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Informationen kan vara kortfattad, exempelvis att beslutet innebär att en ansökan om bygglov för utbyggnad av en befintlig parkeringsanläggning har vägrats på grund av att åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Bestämmelserna förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 4.5 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.6.

13 kap. Överklagande

12 § En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga

1. ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, *vars genomförande* kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk *på ett sådant sätt* som anges i 4 kap. 34 § *andra stycket* denna lag, *och*

2. ett beslut att ge bygglov eller positivt förhandsbesked för en åtgärd som anges i 4 kap. 2 § *första stycket 3 a* och som ska föregås av en bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Rätten att överklaga enligt första stycket gäller dock inte beslut som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt.

Paragrafen anger att vissa miljöorganisationer, närmare bestämt ideella föreningar och andra juridiska personer som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen och som uppfyller vissa villkor i miljöbalken, får överklaga vissa beslut enligt plan- och bygglagen.

Första stycket 1, som är en ny punkt, motsvarar i huvudsak den tidigare lydelsen av paragrafen. Punkten anger att en miljöorganisation får överklaga ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Ändringarna innebär för det första ett förtydligande av att klagorätten beror på vilken miljöpåverkan som genomförandet av detaljplanen kan antas medföra i praktiken. Det handlar alltså inte om vilket planförfarande som har tillämpats (jfr 5 kap. 7 §) eller vilken bedömning av planens miljöpåverkan som kommunen har gjort under

planprocessen (jfr 5 kap. 11 a §), vilket enligt tidigare förarbetsuttalanden skulle tillmätas betydelse (prop. 2006/07:122 s. 62). För det andra innebär ändringarna ett förtydligande av att klagorätten gäller planer som innebär att planområdet får tas i anspråk på ett sådant sätt som anges i 4 kap. 34 § andra stycket. Övriga ändringar är endast språkliga.

När det gäller de beslut som omfattas av punkten utgör bestämmelsen en precisering av miljöorganisationers klagorätt enligt 42 § förvaltningslagen (2017:900) (jfr 8 §), som anger att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot. Däremot inskränker inte bestämmelsen sådana organisationers klagorätt enligt 42 § förvaltningslagen.

Första stycket 2, som är en ny punkt, förtydligar att klagorätten för miljöorganisationer även omfattar beslut att ge lov eller positivt förhandsbesked för en åtgärd som anges i 4 kap. 2 § första stycket 3 a. Det gäller under förutsättning att åtgärden ska föregås av byggnadsnämndens bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

För att ha klagorätt enligt punkten ska det vara fråga om ett beslut att ge bygglov eller positivt förhandsbesked, vilket innebär att punkten inte omfattar beslut att vägra lov eller negativa förhandsbesked. Vidare ska beslutet avse en sådan åtgärd som anges i 4 kap. 2 § första stycket 3 a, dvs. en åtgärd utanför ett område med detaljplan (jfr 9 kap. 31 §) som innebär att ett område tas i anspråk för eller som vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för

- ett industriområde,
- ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
- en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
- en hamn för fritidsbåtar,
- ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
- en campingplats,
- en nöjespark, eller
- en djurpark.

Klagorätten gäller åtgärder som avser såväl nybyggnad som ändringar av befintliga byggnader och anläggningar, så länge det är fråga om ett beslut för en åtgärd som anges i 4 kap. 2 § första stycket 3 a. Det

saknar i det sammanhanget betydelse hur åtgärden har betecknats i ansökan eller byggnadsnämndens beslut.

Slutligen ska det vara ett beslut som ska föregås av en bedömning av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. För att byggnadsnämnden ska vara skyldig att göra en sådan bedömning ska det vara fråga om en åtgärd som anges i föreslagna 4 kap. 2 § första stycket 3 a. Vidare ska åtgärden inte omfattas av undantag från kravet på reglering med detaljplan enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 1 § 2. Sådana föreskrifter finns i föreslagna 2 kap. 4 b § plan- och byggförordningen (2011:338). Sammantaget har miljöorganisationer enligt bestämmelsen inte rätt att överklaga ett beslut som avser en åtgärd som är undantagen från detaljplanekravet och där nämnden alltså inte behöver göra någon bedömning av åtgärdens miljöpåverkan. Däremot har de en sådan rätt om nämnden har tillämpat föreskrifterna om undantag på ett felaktigt sätt.

Bestämmelsen inskränker inte miljöorganisationers klagorätt enligt 42 § förvaltningslagen (se även kommentaren till punkten 1).

Tiden för överklagande av ett beslut att ge bygglov eller förhandsbesked räknas, för alla som inte ska delges beslutet enligt 9 kap. 41 §, från den dag som infaller en vecka efter att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar (16 § tredje stycket).

Bestämmelserna förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 11.1 och 11.3 i MKB-direktivet.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att miljöorganisationers uttryckliga rätt att överklaga beslut om bygglov och detaljplaner enligt första stycket inte gäller beslut som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt. Bestämmelsen har samma innebörd som i 16 kap. 13 § andra stycket andra meningen miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

16 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. när *det kan antas medföra en betydande miljöpåverkan att*

a) genomföra en detaljplan på grund av ett sådant ianspråktagande som avses i 4 kap. 34 § andra stycket, och

b) vidta en åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3,

2. undantag från kraven på att kommunen med en detaljplan ska pröva en sådan åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3, och

3. undantag från kommunens skyldighet enligt 5 kap. 32 eller 39 § att skicka handlingar om detaljplaner eller områdesbestämmelser till länsstyrelsen.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter i vissa ämnen.

Ändringen i *punkten 1* innebär att punkten har delats upp i två led. Led a) motsvarar i huvudsak den nuvarande lydelsen av punkten, och innebär att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om när det kan antas medföra en betydande miljöpåverkan att genomföra en detaljplan på grund av ett sådant ianspråktagande som avses i 4 kap. 34 § andra stycket, dvs. om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar, en hamn för fritidsbåtar, ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, en campingplats, en nöjespark, en djurpark, en spårväg, eller en tunnelbana. Sådana föreskrifter finns i 2 kap. 5 § plan- och byggförordningen (2011:338).

Led b) är nytt och innebär att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om när det kan antas medföra en betydande miljöpåverkan att vidta en åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3. Det handlar alltså om en åtgärd som kräver bygglov, om den kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och innebär att området kan tas i anspråk för eller om den vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar, en hamn för fritidsbåtar, ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, en campingplats, en nöjespark, eller en djurpark. Sådana föreskrifter finns i föreslagna 6 kap. 10 § plan- och byggförordningen. Räckvidden av bemyndigandet ska tolkas i ljuset av artikel 4.3 och bilaga III i MKB-direktivet.

Ändringen i den nya *punkten 2* innebär att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om undantag från kraven på att kommunen

med en detaljplan ska pröva en sådan åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3. Sådana föreskrifter finns i föreslagna 2 kap. 4 b § plan- och byggförordningen. Räckvidden av bemyndigandet ska tolkas i ljuset av artikel 4.3 och bilaga III i MKB-direktivet.

Punkten 3 motsvarar den nuvarande punkten 2. Punkten har endast ändrats redaktionellt.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.2 och 6.2.3.

7 a § Regeringen får meddela föreskrifter om den redovisning som i vissa fall ska ske i ett beslut om lov eller förhandsbesked i fråga om åtgärdens miljöpåverkan enligt 9 kap. 40 a §.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om den redovisning som i vissa fall ska ske i ett beslut om lov och förhandsbesked i fråga om åtgärdens miljöpåverkan.

Enligt den föreslagna lydelsen av 9 kap. 40 a § ska ett beslut om lov eller förhandsbesked i fråga om åtgärder som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 innehålla de huvudsakliga skälen till att en sådan åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Av samma paragraf framgår att redovisningen av skälen ska ske i den omfattning och på det sätt som framgår av föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 7 a §. Sådana föreskrifter finns i föreslagna 6 kap. 11 § plan- och byggförordningen (2011:338) som innehåller en hänvisning till 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Bestämmelsen är ett led i att förtydliga genomförandet av artikel 4.5 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.5.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021.

2. Äldre bestämmelser, förutom 4 kap. 34 §, 13 kap. 12 § och 16 kap. 1 §, gäller fortfarande för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

3. Punkt 2 gäller inte om kommunen i ett visst ärende beslutar att den inte ska tillämpas. Om så sker ska det av planhandlingarna framgå vilka bestämmelser som har tillämpats.

4. Äldre bestämmelser, förutom 4 kap. 2 §, 13 kap. 12 § och 16 kap. 7 a §, gäller fortfarande för ärenden om bygglov eller förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Enligt *punkten 1* träder lagen i kraft den 1 juli 2021.

Enligt *punkten 2* ska äldre bestämmelser, förutom 4 kap. 34 §, 13 kap. 12 § och 16 kap. 1 §, fortfarande gälla för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före den 1 juli 2021 och för mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Såväl ett ärende om detaljplan som områdesbestämmelser bör anses ha påbörjats vid den tidpunkt när ett formellt beslut att inleda planläggningen har fattats. I den mån planärendet har inletts med ett detaljplaneprogram bör ärendet emellertid anses ha påbörjats först vid den tidpunkt då kommunen beslutar att upprätta detaljplanen (jfr prop. 2013/14:126 s. 234).

De ändringar som ska tillämpas vid ikraftträdandet oberoende av när ärendet har påbörjats är bestämmelserna om att miljökonsekvenserna ska redovisas mera utförligt för sådana detaljplaner som medger att planområdet får tas i anspråk för ett MKB-projekt (4 kap. 34 § andra stycket), att sådana ideella föreningar och andra juridiska personer som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen och uppfyller vissa villkor i miljöbalken ska få överklaga vissa beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan och att regeringen ska få meddela föreskrifter om i vilka fall en åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och om undantag från kraven på att kommunen med en detaljplan ska pröva en sådan åtgärd (16 kap. 1 §).

Enligt *punkten 3* gäller dock inte äldre bestämmelser för ett redan påbörjat ärende om en detaljplan eller områdesbestämmelser (jfr punkten 2), om kommunen i det enskilda fallet i stället beslutar att de nya bestämmelserna ska tillämpas i det ärendet. Ett sådant beslut innebär alltså att den nya lydelsen av plan- och bygglagen ska till-

lämpas i ärendet. Beslutet fattas under detaljplaneläggningsen och är därför ett förfarandebeslut. Avsikten är att beslutet ska kunna fattas i ett tidigt skede av planprocessen, innan några formella beredningsåtgärder har vidtagits. Har samråd eller granskning redan skett, får förutsättningarna för att åsidosätta övergångsbestämmelserna i punkten 2 bedömas i det enskilda fallet. Beslutet kan inte fattas när kommunen redan har avgjort ärendet, dvs. när beslutet om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser redan är fattat.

Förfarandebeslut enligt plan- och bygglagen har som regel inte ansetts självständigt överklagbara utan endast möjliga att angripa i samband med att avgörandet i ärendet överklagas (prop. 2019/20:52 s. 69). Beslut enligt punkten 3 får således inte överklagas särskilt. Invändningar mot kommunens beslut att tillämpa de nya bestämmelserna i ett ärende som har påbörjats före ikraftträdandet får i stället prövas i anslutning till kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva detaljplanen eller områdesbestämmelserna.

Om kommunen beslutar att punkten 2 inte ska gälla och att den nya lydelsen av bestämmelserna alltså ska tillämpas, ska det av planhandlingarna framgå vilka bestämmelser som har tillämpats. Det kan exempelvis uttryckas som att i ärendet tillämpas plan- och bygglagen (2010:900) med ändringar till och med SFS 2021:000, där 000 markerar SFS-numret på den ändring i plan- och bygglagen som motiveras av de nu aktuella lagförslagen.

Enligt *punkten 4* ska äldre bestämmelser, förutom 4 kap. 2 §, 13 kap. 12 § och 16 kap. 7 a §, fortfarande gälla för ärenden om bygglov eller förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före den 1 juli 2021 och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort. De ändringar som ska tillämpas vid ikraftträdandet oberoende av när ärendet har påbörjats är bestämmelserna om att

- detaljplanekravet även ska omfatta en åtgärd som kräver bygglov, om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att området är ianspråktaget eller kan tas i anspråk på ett sådant sätt som anges i 4 kap. 2 § första stycket 3
- sådana ideella föreningar och andra juridiska personer som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskydds-

intressen och uppfyller vissa villkor i miljöbalken ska få överklaga vissa beslut om bygglov och förhandsbesked (13 kap. 12 §)

- regeringen ska få meddela föreskrifter om den redovisning som i vissa fall ska ske i ett beslut om lov eller förhandsbesked i fråga om åtgärdens miljöpåverkan (16 kap. 7 a §).

9.2 Förslaget till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)

2 kap. Planer och områdesbestämmelser

3 a § Om en detaljplan antas, ändras eller upphävs, ska länsstyrelsen underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av beslutet.

Paragrafen, som är ny, anger att länsstyrelsen ska underrätta vissa statliga myndigheter som kan antas bli berörda av beslutet om en detaljplan antas, ändras eller upphävs.

Paragrafen kompletterar 5 kap. 30 § plan- och bygglagen (2010:900) som enligt den nya lydelsen innehåller bestämmelser om att kommunen, när en detaljplan har antagits, ska skicka ett meddelande om detta till bl.a. länsstyrelsen, de kommuner som är berörda och till regionen, om det i länet ska ske regional fysisk planering enligt 7 kap. den lagen.

Av den nya paragrafen följer att länsstyrelsen, när myndigheten har fått ett meddelande enligt 5 kap. 30 § plan- och bygglagen, ska underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av beslutet. Det kan handla om myndigheter som har tillsyn över olika miljöfrågor, exempelvis försvarsinspektören för hälsa och miljö, Skogsstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 9.1 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.12.

4 a § Om det i fråga om en regionplan, översiktsplan eller detaljplan krävs samråd med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken, ska länsstyrelsen underrätta Naturvårdsverket om detta. Underrättelseskyldigheten gäller

också när en sådan plan antas, ändras eller upphävs, om den har varit föremål för samråd med ett annat land.

Första stycket gäller inte om det är uppenbart onödigt att underrätta Naturvårdsverket.

Paragrafen innehåller förfarandebestämmelser i fråga om samråd med ett annat land.

I *andra stycket*, som är nytt, finns ett undantag från bestämmelsen i första stycket som innebär att länsstyrelsen ska underrätta Naturvårdsverket om det i fråga om en regionplan, översiktsplan eller detaljplan krävs ett samråd med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken. Enligt undantaget behöver Naturvårdsverket inte underrättas, om det är uppenbart onödigt. Det kan t.ex. handla om att det framgår av planhandlingarna att kommunen redan har skickat dessa direkt till verket.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.4.

Undantag från kravet på reglering med detaljplan

4 b § Trots 4 kap. 2 § första stycket 3 plan- och bygglagen (2010:900) krävs det inte någon detaljplan för en åtgärd som kräver bygglov på grund av att området kan tas i anspråk eller redan har tagits i anspråk för

- ett industriområde,*
- ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,*
- ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, eller*
- en campingplats.*

Undantaget från kravet på detaljplan gäller endast om

1. den sammanlagda ytan understiger 5 000 kvadratmeter och den tas i anspråk som tomt, ett område för en annan anläggning än en byggnad eller mark för gemensam användning, eller som sedan tidigare har tagits i anspråk på ett sådant sätt,

2. åtgärden inte

a) strider mot den översiktsplan eller de områdesbestämmelser som gäller för området, och

b) kan antas medföra sådana olägenheter eller risker för omgivningen som är mer omfattande än vad som normalt kan förväntas från bostadshus, kontor, detaljhandel eller liknande verksamhet, och

3. det område som åtgärden ska utföras i inte

a) är ett mark- eller vattenområde som inte alls eller endast obetydligt är påverkat av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön enligt 3 kap. 2 § miljöbalken,

b) är ett mark- eller vattenområde som är särskilt känsligt från ekologisk synpunkt enligt 3 kap. 3 § miljöbalken,

c) utgör brukningsvärd jordbruksmark enligt 3 kap. 4 § miljöbalken,

d) är ett område av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken,

e) är ett område av riksintresse enligt 4 kap. 2, 4 eller 5 § miljöbalken,

f) är en nationalstadspark enligt 4 kap. 7 § miljöbalken,

g) är en nationalpark, ett naturreservat, ett kulturresevat eller ett annat område som är skyddat enligt 7 kap. miljöbalken,

h) är ett bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen,

i) är ett område som är upptaget på världsarvslistan i enlighet med Unescos konvention av den 16 november 1972 om skydd för världens kultur- och naturarv, eller

j) är ett område där miljö kvalitetsnormer inte följs eller riskerar att inte kunna följas.

Andra stycket 3 e gäller endast om det område som åtgärden ska utföras i inte sedan tidigare utgör tomt.

Paragrafen, som är ny, innehåller undantag från detaljplanekravet.

Av första stycket framgår att det trots 4 kap. 2 § första stycket 3 plan- och bygglagen (2010:900) inte krävs någon detaljplan för en åtgärd som kräver bygglov på grund av att området kan tas i anspråk eller redan har tagits i anspråk för ett visst projekt. Det gäller när det är fråga om ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, eller en campingplats. För att undantaget ska vara tillämpligt ska också villkoren i andra och tredje styckena vara uppfyllda.

Det undantag från detaljplanekravet som följer av paragrafen påverkar inte byggnadsnämndens möjlighet att i ett enskilt fall ställa krav på att en åtgärd ska prövas genom en detaljplan. Av 9 kap. 28 § plan- och bygglagen följer att nämnden kan besluta att ett ärende om lov eller förhandsbesked inte ska avgöras förrän ett planarbete har avslutats, om kommunen påbörjar ett arbete för att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om kommunen

inte har avslutat planarbetet inom två år från det att ansökningen om lov eller förhandsbesked kom in till byggnadsnämnden, ska dock ärendet om lov eller förhandsbesked avgöras utan dröjsmål.

Andra stycket innehåller villkor som samtliga ska vara uppfyllda för att undantaget i första stycket ska vara tillämpligt.

Av *punkten 1* framgår att den sammanlagda ytan som tas i anspråk som tomt, ett område för en annan anläggning än en byggnad eller mark för gemensam användning, ska understiga 5 000 kvadratmeter. Motsatsvis gäller alltså att detaljplanekravet gäller om den sammanlagda ytan är 5 000 kvadratmeter eller större.

Termen tomt definieras i 1 kap. 4 § plan- och bygglagen som ett område som inte är en allmän plats men som omfattar mark avsedd för en eller flera byggnader och mark som ligger i direkt anslutning till byggnaderna och behövs för att byggnaderna ska kunna användas för avsett ändamål. Uttrycket områden för andra anläggningar än byggnader används bl.a. i 8 kap. 12 och 16 §§ plan- och bygglagen. Uttrycket mark för gemensam användning används sedan tidigare i 4 kap. 42 § plan- och bygglagen. Att termer och uttryck i plan- och byggförordningen har samma betydelse som i plan- och bygglagen framgår av 1 kap. 2 §.

Av *punkten 2* framgår för det första (led a) att åtgärden inte får strida mot den översiktsplan eller de områdesbestämmelser som gäller för området för att undantaget ska vara tillämpligt. Om åtgärden inte är förenlig med översiktsplanen eller områdesbestämmelser gäller alltså detaljplanekravet. För det andra (led b) får åtgärden inte medföra sådana olägenheter eller risker för omgivningen som är mer omfattande än vad som normalt kan förväntas från bostadshus, kontor, detaljhandel eller liknande verksamhet. Om sådana olägenheter eller risker kan antas, är undantaget inte tillämpligt. För industriområden får en bedömning av olägenheterna och risknivån göras utifrån den inriktning som verksamheten avses ha i det enskilda fallet. Viss lagerverksamhet och enklare tillverkning kan anses motsvara störningsnivån som normalt kan förväntas från bostadshus, kontor, detaljhandel eller liknande verksamhet. I andra fall, exempelvis när det är fråga om omfattande eller tunga transporter, kan olägenheterna förväntas bli större varigenom undantaget inte är tillämpligt. För campingplatser bör undantaget normalt vara tillämpligt.

I *punkten 3* anges vissa områden inom vilka särskilda bestämmelser gäller och där undantaget därmed inte är tillämpligt.

Enligt *a)* undantas mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Enligt 3 kap. 2 § miljöbalken ska sådana områden så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.

Enligt *b)* undantas mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt. Enligt 3 kap. 3 § miljöbalken ska sådana områden så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

Enligt *c)* undantas brukningsvärd jordbruksmark. Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får sådan mark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Enligt *d)* undantas områden av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet. Enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska sådana områden så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Enligt *e)* undantas områden av riksintresse enligt 4 kap. 2, 4 eller 5 § miljöbalken. Sådana områden är enligt 4 kap. 1 § första stycket miljöbalken med hänsyn till de natur- och kulturvården som finns i områdena i sin helhet av riksintresse. Inom de områden som anges i 4 kap. 2 § miljöbalken ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Inom de områden som anges i 4 kap. 4 § miljöbalken får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna. Inom de områden som anges i 4 kap. 5 § miljöbalken får bebyggelse och anläggningar komma till stånd endast om det behövs för rennäringen, den bofasta befolkningen, den vetenskapliga forskningen eller det rörliga friluftslivet.

Enligt *f)* undantas nationalstadsparker enligt 4 kap. 7 § miljöbalken. Inom sådana parker får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder med några undantag vidtas

endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas.

Enligt *g*) undantas nationalparker, naturreservat, kulturresevat och andra områden som är skyddade enligt 7 kap. miljöbalken. Det gäller alltså även biotopskyddsområden (7 kap. 11–11 b §§), djur- och växtskyddsområden (7 kap. 12 §), strandskyddsområden (7 kap. 13–18 h §§), miljöskyddsområden (7 kap. 19 och 20 §§), vattenskyddsområden (7 kap. 21 och 22 §) och s.k. Natura 2000-områden (7 kap. 27–29 b §§).

Enligt *h*) undantas bebyggelseområden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen får sådana områden inte förvanskas.

Enligt *i*) undantas områden som är upptagna på världsarvslistan i enlighet med Unescos konvention av den 16 november 1972 om skydd för världens kultur- och naturarv.

Enligt *j*) undantas områden där miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken inte följs eller riskerar att inte kunna följas. Enligt 2 kap. 10 § plan- och bygglagen ska miljökvalitetsnormerna i 5 kap. miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av detta kapitel följas vid planläggning och i andra ärenden enligt plan- och bygglagen.

Enligt *tredje stycket* gäller bestämmelserna i andra stycket 3 e endast om det område som åtgärden ska utföras i inte sedan tidigare utgör tomt. Trots att den sökta åtgärden ska vidtas i ett område som är av riksintresse enligt 4 kap. 2, 4 eller 5 § miljöbalken gäller alltså undantaget från detaljplanekravet enligt 4 b § första stycket denna förordning, om åtgärden ska vidtas inom en befintlig tomt. Undantaget förutsätter att även övriga förutsättningar i 4 b § andra stycket är uppfyllda.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.3.

4 c § Trots 4 b § gäller kravet på detaljplan om byggnadsnämnden beslutar detta på grund av att åtgärden tillsammans med befintliga eller redan beslutade åtgärder kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att detaljplanekravet ändå ska gälla, trots undantagen i 4 b §.

Enligt paragrafen gäller kravet på detaljplan, trots bestämmelserna i 4 b §, om byggnadsnämnden beslutar detta på grund av att åtgärden tillsammans med befintliga eller redan beslutade åtgärder kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Nämnden ska alltså beakta den kumulativa effekten av andra åtgärder som har eller ska vidtas i närområdet. I bedömningen av de kumulativa effekterna behöver hänsyn särskilt tas till den tidsmässiga aspekten. Om liknande åtgärder har genomförts i närområdet under den senaste tioårsperioden kan de sammantagna effekterna befaras leda till en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet bör byggnadsnämnden besluta att en behovsbedömning ska göras, trots att den yta som tas i anspråk för den åtgärd som ansökan avser understiger 5 000 kvadratmeter. Nämnden kan i sådana fall ställa krav på att sökanden tillhandahåller det underlag som behövs för bedömningen (se 6 kap. 8 a §).

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.3.

5 § När kommunen tar fram en detaljplan som medger att planområdet får tas i anspråk för en sådan verksamhet eller åtgärd som avses i 4 kap. 34 § andra stycket plan- och bygglagen (2010:900), ska kommunen vid sin bedömning av om planen medför en betydande miljöpåverkan ta hänsyn till det som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Om bedömningen avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska kommunen även ta hänsyn till resultatet av den bedömningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur uttrycket en betydande miljöpåverkan ska förstås.

Paragrafen har kompletterats med ett nytt *andra stycke* så att det framgår att kommunen vid sin bedömning av om en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan även ska ta hänsyn till resultatet av andra miljöbedömningar, om kommunens bedömning avser en sådan åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken. Bestämmelsen syftar till att minska dubbelarbete. Det kan exempelvis gälla en detaljplan för en campingplats som länsstyrelsen redan har miljöbedömt enligt bestämmelserna om Natura 2000-områden (7 kap. 28 a § miljöbalken). Det kan även handla om att den miljöbedömning som har skett av en översiktsplan i vissa avseenden kan användas när detaljplanen tas fram.

Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 4.5 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.1.

6 kap. Lov och anmälan m.m.

1 § I fråga om andra anläggningar än byggnader krävs det bygglov för att anordna, inrätta, uppföra, flytta eller väsentligt ändra

1. nöjesparker, djurparker, idrottsplatser, skidbackar, *skidliftar*, *linbaneanläggningar*, campingplatser, skjutbanor, *hamnar för fritidsbåtar*, friluftsbad, motorbanor och golfbanor,

2. upplag och materialgårdar,

3. tunnlar och berggrum som inte är avsedda för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller gruvdrift,

4. fasta cisterner och andra fasta anläggningar för kemiska produkter som är hälso- och miljöfarliga och för varor som kan medföra brand eller andra olyckshändelser,

5. radio- eller telemaster eller torn,

6. vindkraftverk som

a) är högre än 20 meter över markytan,

b) placeras på ett avstånd från gränsen som är mindre än kraftverkets höjd över marken,

c) monteras fast på en byggnad, eller

d) har en vindturbin med en diameter som är större än tre meter,

7. murar och plank,

8. parkeringsplatser utomhus,

9. begravningsplatser, och

10. transformatorstationer.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka andra anläggningar än byggnader som kräver bygglov.

Punkten 1 har ändrats i tre avseenden.

För det första har uttrycket skidbackar med liftar ändrats så att det framgår att skidbackar och skidliftar var för sig kräver bygglov. För att bygglovsplikten ska gälla krävs att fastighetsägaren vidtar åtgärder av något slag för att bereda marken för det nya ändamålet. Det kan exempelvis handla om trädfällning eller markarbeten. Där- emot är det inte nödvändigt att anordna en skidlift för att lovplikten ska gälla (jfr prop. 1985/86:1 s. 684).

För det andra har termen kabinbanor ersatts av termen linbaneanläggningar. Termen definieras i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG. Med linbaneanläggning avses hela det på platsen uppförda systemet, bestående av infrastruktur och delsystem, vilket konstruerats, uppförts, monterats ihop och tagits i drift i syfte att transportera personer, där förflyttningen sker med hjälp av linor längs rörelsebanan. Termen används sedan tidigare i bl.a. 5 kap. 8 § och 8 kap. 6 §.

För det tredje har termen småbåtshamnar utgått och ersatts av uttrycket hamnar för fritidsbåtar. Det senare används sedan tidigare i 4 kap. 34 § plan- och bygglagen (2010:900). Ändringen innebär att det inte krävs bygglov för fiskehamnar (jfr 24 kap. 2 § miljöprövningsförordningen [2013:251]). Ändringen tydliggör att detaljplanekravet och bygglovsplikten avser samma anläggningar.

Ändringarna förtydligar genomförandet av punkterna 12a och 12b i bilaga II till MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.3.

8 a § En ansökan om bygglov eller förhandsbesked för en åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 a plan- och bygglagen (2010:900) i ett område utanför detaljplan ska, utöver det som sägs i 8 §, innehålla uppgifter om

- 1. byggnadsverkets utformning och omfattning,*
- 2. rivningsarbeten, om sådana kan förutses,*
- 3. miljös känslighet i de områden som kan antas bli påverkade,*
- 4. vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat,*
- 5. de betydande miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga,*

6. åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga, och

- 7. byggherrens bedömning av om en betydande miljöpåverkan kan antas.*

Om den sökta åtgärden omfattas av undantagen i 2 kap. 4 b §, gäller första stycket bara om åtgärden

- 1. innebär en ändring av*

– ett industriområde,

– ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,

– ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, eller

- en campingplats, och
2. kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Paragrafen, som är ny, reglerar vad en ansökan om lov eller förhandsbesked ska innehålla, om den avser mark som är ianspråktagen eller kan tas i anspråk på visst sätt.

Av *första stycket* framgår att en ansökan om bygglov eller förhandsbesked i ett område som inte omfattas av en detaljplan ska innehålla de uppgifter som framgår av punkterna 1–7. Det gäller om ansökan avser en sådan åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 a plan- och bygglagen (2010:900), dvs. en åtgärd som innebär att området kan tas i anspråk för eller vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar, en hamn för fritidsbåtar, ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, en campingplats, en nöjespark, eller en djurpark.

Bestämmelsen preciserar kravet på att en ansökan om lov eller förhandsbesked ska innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen i 9 kap. 21 § första stycket plan- och bygglagen. Listan anger vilka uppgifter som behövs för att byggnadsnämnden ska kunna pröva om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på det sätt som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 plan- och bygglagen. Listan är inte uttömmande och utesluter inte att det kan behövas ytterligare uppgifter för byggnadsnämndens prövning av ansökan (jfr 9 kap. 21 § första stycket plan- och bygglagen).

Bestämmelserna förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 4.4 och bilaga II.A i MKB-direktivet.

Punkterna 1–7 har i huvudsak samma innebörd som 8 § första stycket 1, 2 och 4–8 miljöbedömningsförordningen (2017:966). Därutöver kan följande tilläggas.

Enligt *punkten 1* ska ansökan innehålla uppgifter om byggnadsverkets utformning och omfattning. Vilket underlag som behövs enligt punkten varierar beroende på vad ansökan avser, men en situationsplan samt plan- och fasadritningar bör i normalfallet behövas. Det kan även behövas en redogörelse för vilken verksamhet som avses bedrivas i byggnadsverket. Det handlar inte enbart om

ritningar och andra uppgifter som beskriver byggnadsverket i sig, utan även uppgifter om de markarbeten som behövs för att byggnadsverket ska kunna användas på det avsedda sättet.

Enligt *punkten 2* ska ansökan innehålla uppgifter om de rivningsarbeten som förutses. Det handlar om dels vilka byggnadsverk som kan komma att rivas, dels en uppskattning av vilka fraktioner och vilka mängder av de olika fraktionerna som rivningen kan antas medföra (jfr 10 kap. 6 § 6 plan- och bygglagen).

Enligt *punkten 3* ska ansökan innehålla uppgifter om miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade. Det kan exempelvis handla om att marken är porös och därmed särskilt känslig för föroreningar, att grundvattnet kan skadas av utsläpp eller att floran i området lätt skadas av slitage.

Enligt *punkten 5* ska ansökan innehålla uppgifter om de betydande miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga. Det handlar framför allt om förväntade restprodukter och utsläpp samt i förekommande fall alstrande av avfall samt utnyttjandet av naturresurser, framför allt jord, mark, vatten och biologisk mångfald (jfr punkt 3 i bilaga II.A i MKB-direktivet). Termen miljöeffekter har samma innebörd som i 6 kap. 2 § miljöbalken, dvs. direkta eller indirekta effekter som är positiva eller negativa, som är tillfälliga eller bestående, som är kumulativa eller inte kumulativa och som uppstår på kort, medellång eller lång sikt på

- befolkning och människors hälsa,
- djur- eller växtarter som är skyddade enligt 8 kap., och biologisk mångfald i övrigt,
- mark, jord, vatten, luft, klimat, landskap, bebyggelse och kulturmiljö,
- hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt,
- annan hushållning med material, råvaror och energi, eller
- andra delar av miljön.

Enligt *punkten 7* ska ansökan innehålla uppgifter om byggherrens bedömning av om en betydande miljöpåverkan kan antas. Med termen

byggherre avses den som för egen räkning utför eller låter utföra projekterings-, byggnads-, rivnings- eller markarbeten (jfr 1 kap. 4 § plan- och bygglagen).

Enligt *andra stycket* gäller kraven i första stycket bara i vissa fall om den sökta åtgärden omfattas av undantagen från detaljplanekravet i 2 kap. 4 b §. En ansökan som avser en åtgärd som omfattas av undantagen från detaljplanekravet i 2 kap. 4 b § behöver som huvudregel således inte innehålla de uppgifter som anges i första stycket. För att redovisningskravet ska gälla förutsätts dels att den sökta åtgärden innebär en ändring av ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse eller en campingplats. Exempelvis kan nybyggnad av ett servicehus utgöra en ändring av en befintlig campingplats. Dels krävs att den sökta åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bedömningen av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska göras med utgångspunkt i de bestämmelser som 10 § hänvisar till, dvs. i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen.

Eftersom undantagen i 2 kap. 4 b § inte omfattar skidbackar, skidliftar eller linbanor med tillhörande anläggningar, hamnar för fritidsbåtar, nöjesparker eller djurparker, gäller alltså kraven enligt första stycket alltid ansökningar som avser sådana anläggningar i områden som inte omfattas av en detaljplan. Det innebär att kraven i det första stycket exempelvis är tillämpliga vid nybyggnad av en restaurang inom en nöjespark eller djurpark.

Bestämmelsen i andra stycket förtydligar genomförandet i vissa delar av punkt 13a i bilaga II i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.1.

8 b § Uppgifterna enligt 8 a § ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att kunna ta ställning till om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utifrån de omständigheter som avses i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska uppgifterna i ansökan utformas med hänsyn till resultatet av den bedömningen.

Paragrafen, som är ny, anger vilken omfattning, detaljeringsgrad och, i viss mån, vilket innehåll som de uppgifter som enligt 8 a § ska finnas med i en ansökan ska ha.

Första stycket innebär att hänsyn ska tas till de omständigheter som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) när det gäller frågan om vilken omfattning och detaljeringsgrad som de uppgifter som enligt 8 a § ska finnas med i en ansökan om bygglov eller förhandsbesked ska ha. Det innebär att hänsyn ska tas till bl.a.

1. verksamhetens eller åtgärdens utmärkande egenskaper,
2. verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, och
3. de möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

Av *andra stycket* följer att de uppgifter som enligt 8 § ska finnas i en ansökan om lov eller förhandsbesked även ska utformas med hänsyn till resultatet av tidigare miljöbedömningar, om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken. En ansökan om bygglov eller förhandsbesked kan exempelvis avse en åtgärd som även kräver tillstånd enligt bestämmelserna om Natura 2000-områden (jfr 7 kap. 27–29 b §§ miljöbalken). Om länsstyrelsen har bedömt att åtgärden på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett sådant område, kan det även få betydelse för prövningen enligt plan- och bygglagen (2 kap. 2 § plan- och bygglagen [2010:900] jämförd med 4 kap. 8 § miljöbalken). Om en ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, behöver uppgifterna i ansökan utformas med hänsyn till resultatet av den bedömningen. Det gäller framför allt uppgifter om vilka åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter och den bedömning som byggherren gör i frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas (jfr 8 a § 6 och 7). Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 4.4 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.1.

Bedömning av åtgärdens miljöpåverkan

10 § Vid prövning av en ansökan om bygglov enligt 9 kap. 31 § 2 plan- och bygglagen (2010:900), ska bedömningen av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 4 kap. 2 § samma lag ske med hänsyn till

de omständigheter som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska byggnadsnämnden vid sin bedömning av åtgärdens miljöpåverkan ta hänsyn till resultatet av den bedömningen.

Paragrafen, som är ny, reglerar vilka kriterier som byggnadsnämnden vid prövning av en ansökan om bygglov ska ta hänsyn till vid bedömningen av om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt det s.k. detaljplanekravet i 4 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900). Bestämmelsen är meddelad med stöd av 16 kap. 1 § 1 samma lag.

Av första stycket framgår att byggnadsnämnden ska beakta de omständigheter som avses i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) vid bedömningen av om en sådan åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 plan- och bygglagen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det innebär enligt 10 § 1–3 miljöbedömningsförordningen att hänsyn ska tas till bl.a.

1. verksamhetens eller åtgärdens utmärkande egenskaper,
2. verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, och
3. de möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 4.5 och bilaga II.A i MKB-direktivet.

Av andra stycket framgår att byggnadsnämnden vid sin bedömning av åtgärdens miljöpåverkan även ska ta hänsyn till resultatet av tidigare miljöbedömningar, om ansökan avser en åtgärd som redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken. En ansökan om bygglov eller förhandsbesked kan exempelvis avse en åtgärd som även kräver tillstånd enligt bestämmelserna om Natura 2000-områden (jfr 7 kap. 27–29 b §§ miljöbalken). Om länsstyrelsen har bedömt att åtgärden på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett sådant område, kan det även få betydelse för prövningen enligt plan- och bygglagen (2 kap. 2 § plan- och bygglagen jämförd med 4 kap. 8 § miljöbalken). Bestämmelsen förtydligar genomförandet i vissa delar av artikel 4.5 i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.5.

Beslutets innehåll

11 § Vid den redovisning av skälen för ett beslut om lov eller förhandsbesked som avses i 9 kap. 40 a § plan- och bygglagen (2010:900) ska byggnadsnämnden ange vilka omständigheter i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) som den ansett vara relevanta för bedömningen av åtgärdens miljöpåverkan.

Redovisningskravet gäller endast beslut som avser en åtgärd som ska vidtas i ett område utanför detaljplan. Om den sökta åtgärden omfattas av undantagen i 2 kap. 4 b §, gäller dock kravet endast i de fall som avses i 8 a § andra stycket.

Paragrafen, som är ny, innehåller krav på redovisningen av de huvudsakliga skälen till om en åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Första stycket innehåller bestämmelser om den redovisning av de huvudsakliga skälen som ska ske enligt 9 kap. 40 a § plan- och bygglagen (2010:900). Enligt den paragrafen ska ett beslut om lov eller förhandsbesked innehålla de huvudsakliga skälen till att en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Kravet gäller bara i de fall det handlar om att området inom vilket åtgärden ska vidtas kan tas i anspråk eller redan har tagits i anspråk på ett visst sätt. I sådana fall ska byggnadsnämnden ange vilka omständigheter enligt 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) som nämnden ansett vara relevanta för bedömningen av åtgärdens miljöpåverkan. Bestämmelsen överensstämmer med de omständigheter som ska ligga till grund för byggnadsnämndens bedömning enligt 10 §. Bestämmelsen genomför delvis artikel 4.5 i MKB-direktivet.

Enligt andra stycket gäller kravet på att byggnadsnämnden i vissa fall ska redovisa de huvudsakliga skälen till att en åtgärd kan antas eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan som utgångspunkt endast beslut som avser åtgärder som ska vidtas inom ett område utanför detaljplan. Om den sökta åtgärden omfattas av undantagen i 2 kap. 4 b §, gäller emellertid kravet endast i de fall som avses i 8 a § andra stycket. Det innebär att redovisningskravet gäller i samma utsträckning som när sökanden ska tillhandahålla de uppgifter som enligt MKB-direktivet behövs för att byggnadsnämnden ska kunna pröva om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (se 8 a §). Det innebär att byggnadsnämndens skyldighet

att redovisa skälen enligt 9 kap. 40 § plan- och bygglagen som huvudregel inte gäller om den sökta åtgärden omfattas av undantagen i 2 kap. 4 b §. Redovisningskravet gäller dock om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och det är fråga om en ändring av ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse, ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, eller en campingplats. Det saknar betydelse om den sökta åtgärden avser nybyggnad eller utgör en ändring av ett befintligt byggnadsverk. Exempelvis kan nybyggnad av en ny hotellbyggnad utgöra en ändring av ett befintligt hotellkomplex. Om ändringen utförs på ett sätt som innebär att den kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, gäller alltså redovisningskravet. Motsatsvis gäller att byggnadsnämnden inte behöver redovisa skälen om åtgärden avser en ändring som inte kan förväntas medföra någon betydande miljöpåverkan.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.5.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2021.

2. Äldre bestämmelser, förutom 2 kap. 3 a §, gäller fortfarande för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före den 1 juli 2021 och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

3. Punkten 2 gäller inte om kommunen med stöd av punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2020:000) om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) för ett visst ärende har beslutat att äldre bestämmelser inte ska tillämpas, trots att ärendet har påbörjats före den 1 juli 2021.

4. Äldre bestämmelser, förutom 2 kap. 4 b §, gäller fortfarande för ärenden om bygglov eller förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Enligt *punkten 1* träder förordningen i kraft den 1 juli 2021.

Enligt *punkten 2* ska äldre bestämmelser, förutom 2 kap. 3 a §, fortfarande gälla för ärenden om detaljplaner och områdesbestämmelser som har påbörjats före den 1 juli 2021 och för mål och ären-

den som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Såväl ett ärende om detaljplan som områdesbestämmelser bör anses ha påbörjats vid den tidpunkt när ett formellt beslut att inleda planläggningen har fattats. I den mån planärendet har inletts med ett detaljplaneprogram bör ärendet emellertid anses ha påbörjats först vid den tidpunkt då kommunen beslutar att upprätta detaljplanen (jfr prop. 2013/14:126 s. 234).

De ändringar som ska tillämpas vid ikraftträdandet oberoende av när ärendet har påbörjats är bestämmelserna om att länsstyrelsen ska underrätta de statliga myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan (2 kap. 3 a §).

Enligt *punkten 3* gäller dock inte äldre bestämmelser för ett redan påbörjat ärende om en detaljplan eller områdesbestämmelser (jfr *punkten 2*), om kommunen i det enskilda fallet med stöd av *punkten 2* i övergångsbestämmelserna till lagen (2021:000) om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) har beslutat att de äldre bestämmelserna i den lagen inte ska tillämpas, trots att ärendet har påbörjats före den 1 juli 2021. Om kommunen har beslutat så, ska alltså *punkten 2* i övergångsbestämmelserna till den här förordningsändringen inte tillämpas. Ett sådant beslut får således till följd att den nya lydelsen av plan- och byggförordningen ska tillämpas i ärendet.

Enligt *punkten 4* ska äldre bestämmelser, förutom 2 kap. 4 b §, fortfarande gälla för ärenden om bygglov eller förhandsbesked där ansökan har kommit in till byggnadsnämnden före den 1 juli 2021 och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort. De ändringar som ska tillämpas vid ikraftträdandet oberoende av när ärendet har påbörjats är bestämmelserna om att det trots bestämmelserna i 4 kap. 2 § första stycket 3 plan- och bygglagen inte ska krävas en detaljplan för vissa åtgärder som kräver bygglov på grund av att området är ianspråktaget eller kan tas i anspråk på visst sätt.

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/92/EU

av den 13 december 2011

om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt

(kodifiering)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

på miljön bör beaktas på ett så tidigt stadium som möjligt vid all teknisk planläggning och i olika beslutsprocesser.

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 192.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

- (3) Principerna för en bedömning av miljöpåverkan bör harmoniseras, särskilt med avseende på vilka projekt som bör bli föremål för bedömning, exploatörens huvudsakliga skyldigheter och innehållet i bedömningen. Medlemsstaterna får fastställa strängare regler för att skydda miljön.

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

- (4) Det är vidare nödvändigt att förverkliga en av unionens målsättningar i fråga om miljöskydd och livskvalitet.

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

- (5) Unionens miljölagstiftning innehåller bestämmelser som gör det möjligt för offentliga myndigheter och andra organ att fatta beslut som kan ha betydande inverkan såväl på miljön som på människors hälsa och välbefinnande.

av följande skäl:

- (1) Rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt ⁽³⁾ har ändrats flera gånger ⁽⁴⁾ på ett väsentligt sätt. För att skapa klarhet och överskådlighet bör det direktivet kodifieras.

- (6) Allmänna principer för bedömning av miljöpåverkan bör fastställas i syfte att komplettera och samordna processer för tillståndsgivning till sådana offentliga och privata projekt som kan antas medföra stor inverkan på miljön.

- (2) Enligt artikel 191 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska unionens miljöpolitik bygga på försiktighetsprincipen och på principerna att förebyggande åtgärder bör vidtas, att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan och att förorenaren ska betala. Inverkan

- (7) Tillstånd för offentliga och privata projekt som kan antas leda till betydande miljöpåverkan bör ges först efter det att en bedömning har gjorts av den huvudsakliga miljöpåverkan som projekten kan antas medföra. Denna bedömning bör ske med utgångspunkt i relevanta uppgifter från exploatören, med eventuell komplettering från myndigheterna och från den allmänhet som kan antas beröras av projektet i fråga.

⁽¹⁾ EUT C 248, 25.8.2011, s. 154.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 13 september 2011 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 15 november 2011.

⁽³⁾ EGT L 175, 5.7.1985, s. 40.

⁽⁴⁾ Se del A i bilaga VI.

- (8) Vissa slag av projekt medför en betydande påverkan på miljön. För sådana projekt bör som regel en systematisk bedömning göras.
- (9) Andra slag av projekt medför inte alltid betydande påverkan på miljön i varje enskilt fall. En bedömning av effekterna av sådana projekt bör göras när medlemsstaterna anser att de kan antas medföra en betydande miljö-påverkan.
- (10) Medlemsstaterna får fastställa gränsvärden eller kriterier i syfte att bestämma vilka av dessa projekt som bör bli föremål för bedömning, med utgångspunkt i deras miljö-påverkan. Medlemsstaterna bör inte vara förpliktade att granska enskilda projekt som ligger under dessa tröskel-värden eller utanför dessa kriterier.
- (11) När medlemsstaterna fastställer sådana gränsvärden eller kriterier eller när de granskar enskilda projekt för att bestämma vilka projekt som bör bli föremål för bedömning på grund av betydande miljö-påverkan, bör medlemsstaterna ta hänsyn till de relevanta urvalskriterier som anges i detta direktiv. I enlighet med subsidiaritets-principen är det medlemsstaterna som bäst kan tillämpa dessa kriterier i konkreta fall.
- (12) I fråga om de projekt för vilka en bedömning görs bör vissa minimiuppgifter tillhandahållas om projektet och dess effekter.
- (13) Det är lämpligt att fastställa ett förfarande som gör det möjligt för exploatören att inhämta ett yttrande från de ansvariga myndigheterna om innehållet i och omfattningen av de uppgifter som ska tas fram och tillhandahållas för bedömningen. Medlemsstaterna får, inom ramen för detta förfarande, kräva att exploatören bland annat tillhandahåller alternativ till de projekt som denne avser att lämna in ansökan om.
- (14) Ett projekts miljö-påverkan bör bedömas med hänsyn till behovet av att skydda människors hälsa och bidra till livskvaliteten genom en förbättrad miljö samt för att säkerställa bevarandet av arternas mångfald och bibehålla ekosystemets förnyelseförmåga som en grundläggande resurs för allt liv.
- (15) Det är önskvärt att fastställa förstärkta bestämmelser om miljökonsekvensbedömning i ett gränsöverskridande sammanhang så att hänsyn kan tas till utvecklingen på internationell nivå. Europeiska gemenskapen undertecknade konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang den 25 februari 1991 och ratificerade konventionen den 24 juni 1997.
- (16) Om allmänheten faktiskt deltar i beslutsprocessen har den möjlighet att avge yttranden och uttrycka farhågor som kan vara relevanta för besluten, och beslutsfattaren får möjlighet att beakta dessa, vilket ökar ansvarigheten och öppenheten i beslutsprocessen och bidrar till att öka allmänhetens miljömedvetenhet och stöd för fattade beslut.
- (17) Deltagande, bland annat av sammanslutningar, organisationer och grupper, särskilt icke-statliga miljöskyddsorganisationer, bör därför främjas, bland annat genom miljö-upplysning till allmänheten.
- (18) Europeiska gemenskapen undertecknade FN/ECE-konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslut och rätt till överprövning i miljöfrågor (Århuskonventionen) den 25 juni 1998 och ratificerade konventionen den 17 februari 2005.
- (19) Ett av Århuskonventionens mål är att garantera allmänhetens rätt att delta i beslut i miljöfrågor för att bidra till att skydda rätten att leva i en miljö som är tillfredsställande för människors hälsa och välbefinnande.
- (20) Artikel 6 i Århuskonventionen innehåller bestämmelser om allmänhetens deltagande i beslut om de särskilda verksamheter som tas upp i bilaga I till konventionen och om andra verksamheter som inte tas upp där men som kan ha betydande inverkan på miljön.
- (21) Artikel 9.2 och 9.4 i Århuskonventionen innehåller bestämmelser om rätt till domstolsprövning eller andra förfaranden för prövning av den materiella och formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i artikel 6 i den konventionen.
- (22) Detta direktiv bör emellertid inte tillämpas på projekt som regleras i detalj genom särskild nationell lagstiftning, eftersom målen med detta direktiv, däribland tillhandahållandet av information, uppnås genom lagstiftningsförfarandet.
- (23) I undantagsfall kan det vidare vara lämpligt att för ett visst projekt underlåta att tillämpa de bedömningsförfaranden som föreskrivs i detta direktiv, under förutsättning att kommissionen och den berörda allmänheten på lämpligt sätt underrättas.
- (24) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(25) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande med nationell lagstiftning av de direktiv som anges i del B i bilaga V.

4. Detta direktiv ska inte tillämpas på projekt som i detalj regleras genom särskild nationell lagstiftning, eftersom målen med detta direktiv, däribland tillhandahållandet av information, uppnås genom lagstiftningsförfarandet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 2

Artikel 1

1. Detta direktiv ska tillämpas för bedömningen av inverkan på miljön av sådana offentliga och privata projekt som kan antas medföra betydande påverkan på miljön.

1. Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras påverkan innan tillstånd ges. Dessa projekt anges i artikel 4.

2. I detta direktiv gäller följande definitioner:

2. Bedömningen av miljöpåverkan kan integreras i det befintliga tillståndsförfarandet för projekt i medlemsstaterna eller, om detta inte är möjligt, i andra förfaranden eller i sådana förfaranden som tillskapas för att mätningarna i detta direktiv ska uppfyllas.

a) *projekt*:

— utförande av byggnads- eller anläggningsarbeten eller andra installationer eller arbeten,

3. Medlemsstaterna får föreskriva ett enda förfarande för att uppfylla kraven i detta direktiv och kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/1/EG av den 15 januari 2008 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (¹).

— andra ingrepp i den naturliga omgivningen och i landskapet, inklusive mineralutvinning.

b) *exploatör*: den som ansöker om tillstånd för ett privat projekt eller den offentliga myndighet som tar initiativ till ett projekt.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7 får medlemsstaterna i undantagsfall besluta att ett visst projekt helt eller delvis ska undantas från föreskrifterna i detta direktiv.

c) *tillstånd*: den ansvariga myndighetens eller de ansvariga myndigheternas beslut, som ger exploatören rätt att genomföra projektet.

Medlemsstaterna ska i så fall

a) undersöka om någon annan form av bedömning skulle vara lämplig,

d) *allmänhet*: en eller flera fysiska eller juridiska personer och, i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis, sammanslutningar, organisationer eller grupper av dessa.

b) se till att uppgifter som erhållits genom en sådan annan form av bedömning som avses i led a, uppgifter om beslutet att bevilja undantag samt skälen för detta görs tillgängliga för den berörda allmänheten,

e) *berörd allmänhet*: den allmänhet som berörs eller kan antas bli berörd av, eller som har ett intresse av, de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2. Icke-statliga miljöskyddsorganisationer som uppfyller kraven i nationell lagstiftning ska enligt denna definition anses ha ett sådant intresse.

c) innan tillstånd ges, informera kommissionen om skälen för undantaget samt, när det är tillämpligt, bifoga de uppgifter som gjorts tillgängliga för de egna medborgarna.

f) *ansvarig myndighet eller ansvariga myndigheter*: den eller de myndigheter som medlemsstaterna utser för att utföra de uppgifter som följer av detta direktiv.

Kommissionen ska genast vidarebefordra de mottagna handlingarna till övriga medlemsstater.

3. Medlemsstaterna får, efter bedömning från fall till fall och inom ramen för den nationella lagstiftningen, besluta att inte tillämpa detta direktiv på projekt som avser det nationella försvaret om de anser att det skulle inverka negativt på detta syfte.

Kommissionen ska årligen rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av denna punkt.

(¹) EUT L 24, 29.1.2008, s. 8.

Artikel 3

Miljökonsekvensbedömningen ska i varje enskilt fall och i enlighet med artiklarna 4–12 på ett lämpligt sätt identifiera, beskriva och bedöma de direkta och indirekta effekterna av ett projekt beträffande

- a) människor, fauna och flora,
- b) mark, vatten, luft, klimat och landskap,
- c) materiella tillgångar och kulturarv,
- d) samspelet mellan de faktorer som anges i leden a, b och c.

Artikel 4

1. Om inte annat följer av artikel 2.4 ska projekt som redovisas i bilaga I bli föremål för en bedömning i enlighet med artiklarna 5–10.

2. Om inte annat följer av artikel 2.4 ska medlemsstaterna när det gäller projekt som redovisas i bilaga II bestämma om projektet ska bli föremål för en bedömning i enlighet med artiklarna 5–10. Medlemsstaterna ska bestämma detta genom

- a) granskning från fall till fall,
- eller
- b) gränsvärden eller kriterier som fastställs av medlemsstaten.

Medlemsstaterna får besluta att tillämpa båda de förfaranden som anges i leden a och b.

3. Vid granskning från fall till fall eller fastställande av gränsvärden eller kriterier enligt punkt 2, ska de relevanta urvalskriterier som fastställs i bilaga III beaktas.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de ansvariga myndigheternas avgöranden enligt punkt 2 görs tillgängliga för allmänheten.

Artikel 5

1. När det gäller projekt vars miljöpåverkan enligt artikel 4 ska bli föremål för en miljökonsekvensbedömning i enlighet med den här artikeln och artiklarna 6–10, ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att exploatören på lämpligt sätt lämnar de uppgifter som anges i bilaga IV, om

- a) medlemsstaterna anser att uppgifterna är relevanta för ett visst stadium av tillståndsprocessen och med hänsyn till vad som utmärker ett särskilt projekt eller en särskild typ av projekt och de miljöförhållanden som kan komma att påverkas,

- b) medlemsstaterna anser att exploatören skäligen kan avkrävas dessa uppgifter med hänsyn till bland annat befintliga kunskaper och bedömningsmetoder.

2. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den ansvariga myndigheten yttrar sig om de uppgifter som exploatören ska lämna enligt punkt 1, om exploatören begär det före inlämnandet av en tillståndsansökan. Den ansvariga myndigheten ska samråda med exploatören och de myndigheter som avses i artikel 6.1 innan den yttrar sig. Att myndigheten har yttrat sig enligt denna punkt ska inte hindra den från att senare kräva att exploatören lämnar ytterligare uppgifter.

Medlemsstaterna kan kräva att de ansvariga myndigheterna avger ett sådant yttrande, oberoende av om exploatören begär det.

3. De uppgifter som exploatören ska tillhandahålla enligt punkt 1 ska åtminstone omfatta

- a) en beskrivning av projektet med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning,
- b) en beskrivning av planerade åtgärder för att undvika, minska och om möjligt avhjälpa betydande skadliga verkningar,
- c) de data som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på miljön som projektet kan antas medföra,
- d) en översiktlig redovisning av de huvudalternativ som exploatören övervägt och de viktigaste orsakerna till den valda lösningen med beaktande av miljöeffekterna,
- e) en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i leden a–d.

4. Medlemsstaterna ska om nödvändigt säkerställa att de myndigheter som har tillgång till relevanta uppgifter, särskilt vad avser artikel 3, gör dessa tillgängliga för exploatören.

Artikel 6

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av ett projekt ges möjlighet att yttra sig över de uppgifter som lämnas av exploatören och över ansökan om tillstånd. I det syftet ska medlemsstaterna utse de myndigheter som ska höras, antingen genom allmänna föreskrifter eller från fall till fall. De uppgifter som har inhämtats i enlighet med artikel 5 ska vidarebefordras till dessa myndigheter. Medlemsstaterna ska fastställa hur detta samråd ska gå till.

2. Allmänheten ska, genom offentliga meddelanden eller på annat lämpligt sätt, såsom med hjälp av elektroniska medier när sådana är tillgängliga, informeras om följande på ett tidigt stadium under de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2, och senast så snart som information rimligen kan ges:

- a) Ansökan om tillstånd.
- b) Uppgift om att projektet omfattas av en miljökonsekvensbedömning och, i förekommande fall, att artikel 7 är tillämplig.
- c) Uppgifter om vilka myndigheter som är ansvariga för att fatta beslut, från vilka relevant information kan erhållas, till vilka synpunkter eller frågor kan lämnas in samt om tidsfristerna för att överlämna synpunkter eller frågor.
- d) Vilka beslut som kan komma att fattas eller, i förekommande fall, utkastet till beslut.
- e) Uppgift om var den information som har samlats in i enlighet med artikel 5 finns tillgänglig.
- f) Uppgift om när och var samt på vilket sätt relevant information kommer att göras tillgänglig.
- g) Närmare bestämmelser om allmänhetens deltagande i enlighet med punkt 5 i den här artikeln.

3. Medlemsstaterna ska inom rimliga tidsramar se till att den berörda allmänheten får tillgång till följande:

- a) All information som har samlats in i enlighet med artikel 5.
- b) I enlighet med den nationella lagstiftningen, de viktigaste rapporter och utlåtanden som har lämnats till den eller de ansvariga myndigheterna vid den tidpunkt då den berörda allmänheten informeras i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.
- c) I enlighet med bestämmelserna i Europaparlamentets rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation⁽¹⁾, annan information än den som avses i punkt 2 i den här artikeln, som är relevant för beslutet i enlighet med artikel 8 i detta direktiv och som blir tillgänglig efter det att den berörda allmänheten har informerats i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

4. Den berörda allmänheten ska på ett tidigt stadium få reella möjligheter att delta i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2 och ska för detta ändamål ha rätt att yttra sig när alla alternativ står öppna till den eller de ansvariga myndigheterna innan beslut fattas om ansökan om tillstånd.

⁽¹⁾ EUT L 41, 14.2.2003, s. 26.

5. Närmare bestämmelser om information till allmänheten (till exempel genom affischering inom ett visst område eller offentliggörande i lokalpressen) och samråd med den berörda allmänheten (till exempel skriftligen eller genom offentlig utfrågning) ska fastställas av medlemsstaterna.

6. För de olika etapperna ska det fastställas rimliga tidsramar som ger tillräckligt med tid för att informera allmänheten och för den berörda allmänheten att förbereda sig och på ett effektivt sätt delta i beslutsprocessen på miljöområdet, i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 7

1. När en medlemsstat uppmärksammar att ett projekt kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller om en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär det, ska den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras till den utsatta medlemsstaten så snart som möjligt och senast när den informerar den egna allmänheten översända bland annat

- a) en beskrivning av projektet, tillsammans med alla tillgängliga uppgifter om dess möjliga gränsöverskridande konsekvenser,
- b) uppgifter om vilket slags beslut som kan komma att fattas.

Den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras ska ge den andra medlemsstaten rimlig tid att ange om den vill delta i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2, och den kan därvid bifoga de uppgifter som avses i punkt 2 i den här artikeln.

2. Om en medlemsstat som mottar information i enlighet med punkt 1 anger att den avser att delta i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2, ska den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras, om den inte redan har gjort det, till den utsatta medlemsstaten översända de uppgifter som ska lämnas i enlighet med artikel 6.2 och göras tillgängliga i enlighet med artikel 6.3 a och b.

3. De berörda medlemsstaterna ska, var och en i den mån den berörs, även

- a) se till att de uppgifter som avses i punkterna 1 och 2 inom rimlig tid görs tillgängliga för de myndigheter som avses i artikel 6.1 och för den berörda allmänheten på den medlemsstats territorium vilken i betydande grad kan komma att utsättas, och

b) säkerställa att de myndigheter som avses i artikel 6.1 och den berörda allmänheten ges tillfälle att, innan tillstånd beviljas för projektet, inom rimlig tid framföra sina synpunkter på de uppgifter som lämnats till den ansvariga myndigheten i den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras.

4. De berörda medlemsstaterna ska samråda om bland annat projektets eventuella gränsöverskridande påverkan och planerade åtgärder för att minska eller eliminera sådan påverkan samt fastställa en rimlig tidsfrist för detta samråd.

5. Närmare bestämmelser om genomförandet av denna artikel får fastställas av de berörda medlemsstaterna och dessa bestämmelser ska göra det möjligt för den berörda allmänheten på den utsatta medlemsstatens territorium att delta på ett effektivt sätt i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2 för projektet.

Artikel 8

Resultaten av samråden och de uppgifter som har inhämtats enligt artiklarna 5, 6 och 7 ska beaktas vid tillståndsgivningen.

Artikel 9

1. När ett beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan har fattats, ska den eller de ansvariga myndigheterna informera allmänheten enligt gällande förfaranden och låta allmänheten få tillgång till följande:

- a) Information om innehållet i beslutet och varje villkor som är knutet till detta.
- b) Information om de huvudsakliga skäl och överväganden som beslutet grundar sig på, och även om förfarandet för allmänhetens deltagande, efter att ha granskat den berörda allmänhetens kommentarer och synpunkter.
- c) En eventuell beskrivning av de huvudsakliga åtgärderna för att undvika, minska och om möjligt motverka de allvarigaste negativa effekterna.

2. Den eller de ansvariga myndigheterna ska informera alla medlemsstater med vilka samråd har hållits i enlighet med artikel 7 genom att till dem vidarebefordra den information som avses i punkt 1 i den här artikeln.

De medlemsstater med vilka samråd har hållits ska se till att denna information görs tillgänglig på lämpligt sätt för den berörda allmänheten på det egna territoriet.

Artikel 10

Bestämmelserna i detta direktiv ska inte påverka de ansvariga myndigheternas skyldighet att iakttä de begränsningar som

älaggs genom nationella lagar och andra författningar samt tillämplig rättspraxis om affärs- och industrihemligheter, inklusive immateriella rättigheter, och om hänsynstagande till allmänna intressen.

När artikel 7 äger tillämpning ska, i fråga om översändandet av information till en annan medlemsstat och mottagandet av sådan information, de begränsningar gälla som tillämpas i den medlemsstat där projektet föreslås bli utfört.

Artikel 11

1. Medlemsstaterna ska inom ramen för den relevanta nationella lagstiftningen se till att de medlemmar av den berörda allmänheten

a) som har ett tillräckligt intresse, eller

b) som hävdar att en rättighet kränks, när detta utgör en förutsättning enligt en medlemsstats förvaltningsprocessrättsliga lagstiftning,

har rätt att få den materiella eller formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i detta direktiv prövad i domstol eller något annat oberoende och opartiskt organ som inrättats genom lag.

2. Medlemsstaterna ska fastställa i vilket skede beslut, handlingar eller underlåtenhet kan prövas.

3. Vad som utgör ett tillräckligt intresse och kränkning av en rättighet ska fastställas av medlemsstaterna, i enlighet med målet att ge den berörda allmänheten en omfattande rätt till rättslig prövning. För det ändamålet ska det intresse som en icke-statlig organisation som uppfyller kraven i artikel 1.2 har anses tillräckligt i den mening som avses i punkt 1 a i den här artikeln. Sådana organisationer ska också anses ha rättigheter som kan kränkas i den mening som avses i punkt 1 b i den här artikeln.

4. Bestämmelserna i denna artikel ska inte utesluta möjligheten av ett preliminärt prövningsförfarande inför en förvaltningsmyndighet och ska inte påverka kravet att de administrativa prövningsförfarandena ska vara uttömda innan rättsliga prövningsförfaranden får användas, om detta krav finns enligt den nationella lagstiftningen.

Sådana förfaranden ska vara rättvisa, snabba och inte oöverkomligt kostsamma.

5. För att främja den faktiska tillämpningen av bestämmelserna i denna artikel ska medlemsstaterna se till att praktisk information om rätten till rättslig prövning i domstol och i administrativ ordning görs tillgänglig för allmänheten.

Artikel 12

1. Medlemsstaterna och kommissionen ska utbyta information om erfarenheter vid tillämpningen av detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska särskilt informera kommissionen om de kriterier och/eller gränsvärden som har beslutats för urvalet av projekt enligt artikel 4.2.

3. Med utgångspunkt i det informationsutbytet ska kommissionen om så krävs lämna ytterligare förslag till Europaparlamentet och rådet, för att säkerställa att detta direktiv tillämpas på ett tillräckligt samordnat sätt.

Artikel 13

Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 14

Direktiv 85/337/EEG, i dess lydelse enligt de direktiv som anges i del A i bilaga V, ska upphöra att gälla, utan att det påverkar

medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande med nationell lagstiftning av de direktiv som anges i del B i bilaga V.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till detta direktiv och ska läsas enligt jämförelsetabellen i bilaga VI.

Artikel 15

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 16

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 13 december 2011.

På Europaparlamentets vägnar

J. BUZEK

Ordförande

På rådets vägnar

M. SZPUNAR

Ordförande

BILAGA 1

PROJEKT SOM AVSE I ARTIKEL 4.1

1. Råoljeraffinaderier (utom fabriker som enbart tillverkar smörjmedel ur råolja) och anläggningar för förgasning eller kondensering av minst 500 ton stenkol eller bituminös skiffer per dag.
2. a) Värme kraftverk och andra förbränningsanläggningar med en värme produktion på 300 megawatt eller mer.
b) Kärnkraftverk och andra kärnreaktorer, inklusive nedmontering eller avveckling av sådana kraftverk eller reaktorer (*) (utom forskningsanläggningar som producerar och omvandlar klyvbara och fertila material och vilkas högsta kontinuerliga termiska effekt inte överstiger 1 kilowatt).
3. a) Anläggningar för upparbetning av bestrålat kärnbränsle.
b) Anläggningar avsedda
 - i) för framställning eller anrikning av kärnbränsle,
 - ii) för behandling av bestrålat kärnbränsle eller högaktivt radioaktivt avfall,
 - iii) för slutförvaring av bestrålat kärnbränsle,
 - iv) enbart för slutförvaring av radioaktivt avfall,
 - v) enbart för lagring (planerad för mer än tio år) av bestrålat kärnbränsle eller radioaktivt avfall på en annan plats än framställningsplatsen.
4. a) Integrerade anläggningar för primärsmältning av gjutjärn och stål.
b) Anläggningar för produktion av ickejärnmetaller utifrån malmer, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer.
5. Anläggningar för utvinning av asbest samt för behandling och omvandling av asbest och produkter som innehåller asbest: beträffande produkter av asbestcement med en årlig produktion av mer än 20 000 ton färdiga produkter, beträffande friktionsmaterial med en årlig produktion av mer än 50 ton färdiga produkter och beträffande annan asbestanvändning med en årlig förbrukning av mer än 200 ton.
6. Integrerade kemiska anläggningar, dvs. anläggningar för tillverkning i industriell skala av ämnen med användning av kemiska omvandlingsprocesser, där flera enheter är sammanställda och har ett funktionellt samband med varandra och som är till för
 - a) framställning av organiska baskemikalier,
 - b) framställning av oorganiska baskemikalier,
 - c) framställning av fosfor-, kväve- eller kaliumbaserade gödselmedel,
 - d) framställning av bekämpningsmedel,
 - e) framställning av läkemedel med användning av en kemisk eller biologisk process,
 - f) framställning av sprängämnen.

(*) Kärnkraftverk och andra kärnreaktorer upphör att vara sådana anläggningar när allt kärnbränsle och annat radioaktivt kontaminerat material varaktigt har avlägsnats från anläggningsplatsen.

7. a) Anläggning av järnvägslinjer för fjärrtrafik samt flygplatser⁽¹⁾ med en banlängd av 2 100 m eller mer.
- b) Anläggning av motorvägar och motortrafikleder⁽²⁾.
- c) Anläggning av en ny väg med fyra eller flera körfält, eller uträtning och/eller breddning av en befintlig väg med två eller färre körfält så att den får fyra eller fler körfält, där en sådan ny väg eller uträtad och/eller breddad sträcka av en väg skulle ha en oavbruten längd av 10 km eller mer.
8. a) Inre vattenvägar och insjöhamnar som medger trafik med fartyg på mer än 1 350 ton.
- b) Hamnar, lastnings- och lossningskajer som har förbindelse med land och yttre hamnar (med undantag av färjekajer), vilka kan anlöpas av fartyg på mer än 1 350 ton.
9. Anläggningar för bortskaffande av farligt avfall enligt artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall⁽³⁾ genom förbränning, kemisk behandling enligt definitionen i bilaga I till det direktivet, under rubrik D9 eller deponering.
10. Anläggningar med kapacitet för mer än 100 ton per dag för bortskaffande av icke-farligt avfall genom förbränning eller kemisk behandling enligt definition i bilaga I till direktiv 2008/98/EG under rubrik D9.
11. System för uttag av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, där den årligen uttagna eller tillförda vattenvolymen är lika med eller överstiger 10 miljoner kubikmeter.
12. a) Anläggningar för överledande av vatten mellan avrinningsområden, där överledandet syftar till att förebygga möjlig vattenbrist och där mängden överfört vatten överstiger 100 miljoner kubikmeter per år.
- b) I alla andra fall, anläggningar för överledande av vatten mellan avrinningsområden där i det ursprungliga avrinningsområdet det genomsnittliga flödet över flera år överstiger 2 000 miljoner kubikmeter per år och där den överförda vattenmängden överstiger 5 % av det flödet.
- I båda fallen är överföring av dricksvatten via rörledningar undantagen.
13. Avloppsreningsverk med en kapacitet som överstiger 150 000 personekvivalenter enligt definitionen i artikel 2.6 i rådets direktiv 91/271/EEG av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse⁽⁴⁾.
14. Utvinning av olja och naturgas i kommersiella syften, där den utvunna mängden överstiger 500 ton per dag för olja och 500 000 kubikmeter per dag för gas.
15. Dammar och andra anläggningar avsedda för uppdämning eller permanent lagring av vatten, där den nya eller tillförda mängden uppdämt eller lagrat vatten överstiger 10 miljoner kubikmeter.
16. Rörledningar med en diameter över 800 mm och en längd över 40 km
- a) för transport av gas, olja eller kemikalier,
- b) för transport av koldioxidströmmar (CO₂) för geologisk lagring, inklusive därtill hörande tryckstegringsstationer.
17. Anläggningar för djurhållning av fjäderfå eller av svin med mer än
- a) 85 000 platser för gödkycklingar, 60 000 platser för hönor,
- b) 3 000 platser för slaktsvin avsedda för produktion (> 30 kg), eller
- c) 900 platser för suggor.

⁽¹⁾ I detta direktiv avses med flygplats en flygplats som överensstämmer med definitionen i 1944 års Chicagokonvention om upprättandet av internationella civilflygorganisationen (bilaga 14).

⁽²⁾ I detta direktiv avses med motortrafikled en väg som överensstämmer med definitionen i Europeiska överenskommen av den 15 november 1975 om trafik på internationella huvudvägar.

⁽³⁾ EUT L 312, 22.11.2008, s. 3.

⁽⁴⁾ EGT L 135, 30.5.1991, s. 40.

18. Industriella anläggningar för framställning av
 - a) pappersmassa av trä eller andra fibrösa material,
 - b) papper och papp där produktionskapaciteten överstiger 200 ton per dygn.
19. Stenbrott och gruvdrift i dagbrott där verksamhetsområdet är mer än 25 hektar, eller torvutvinning med ett verksamhetsområde över 150 hektar.
20. Anläggning av starkströmslufledningar med en spänning på 220 kV eller mer och en längd över 15 km.
21. Anläggningar för lagring av olja, petrokemiska eller kemiska produkter med en kapacitet på 200 000 ton eller mer.
22. Lagringsplatser enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid ⁽¹⁾.
23. Anläggningar för avskiljning av CO₂-strömmar för geologisk lagring enligt direktiv 2009/31/EG från anläggningar som omfattas av denna bilaga, eller från vilka den årliga avskiljningen av CO₂ är minst 1,5 megaton.
24. Ändringar eller utvidgningar av projekt som tas upp i denna bilaga, om sådana ändringar eller utvidgningar i sig själva uppfyller de eventuella tröskelvärden som anges i denna bilaga.

⁽¹⁾ EUT L 140, 5.6.2009, s. 114.

BILAGA II

PROJEKT SOM AVSEES I ARTIKEL 4.2

1. JORDBRUK, SKOGSBRUK OCH VATTENBRUK

- a) Projekt för omstrukturering av fastighetsbildningen på landsbygden.
- b) Projekt för utnyttjande av obrukad mark eller delvis orörda naturområden för intensivjordbruk.
- c) Vattenförsörjningsprojekt inom jordbruket, inklusive bevattnings- och markavvattningsprojekt.
- d) Nyplantering av skog och avskogning i syfte att ändra markanvändningen.
- e) Anläggningar för intensiv djuruppfödning (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- f) Intensiv fiskodling.
- g) Återvinning av land från havet.

2. UTVINNINGSIKONOMI

- a) Stenbrott, gruvdrift i dagbrott och torvutvinning (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- b) Underjordisk gruvdrift.
- c) Utvinning av mineraler genom muddring till havs eller i vattendrag.
- d) Djupborrning och då särskilt
 - i) geotermisk borrning,
 - ii) borrning för lagring av kärnavfall,
 - iii) borrning efter vatten,dock inte borrning för att undersöka markens bärighet.
- e) Industrianläggningar ovan jord för utvinning av kol, olja, naturgas och malmer, liksom bituminös skiffer.

3. ANLÄGGNINGAR FÖR ENERGIPRODUKTION

- a) Anläggningar för produktion av elektricitet, ånga och hetvatten (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- b) Anläggningar för transport av gas, ånga och hetvatten; överföring av elektrisk energi med luftledningar (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- c) Lagring av naturgas ovan jord.
- d) Lagring under jord av brännbara gaser.
- e) Lagring av fossila bränslen ovan jord.
- f) Industriell tillverkning av briketter av kol och brunkol.
- g) Anläggningar för behandling och lagring av radioaktivt avfall (som inte omfattas av bilaga I).
- h) Anläggningar för produktion av vattenkraftsbaserad energi.
- i) Anläggningar för utnyttjande av vindkraft för energiproduktion (grupper av vindkraftverk).

- j) Anläggningar för avskiljning av CO₂-strömmar för geologisk lagring enligt direktiv 2009/31/EG från anläggningar som inte omfattas av bilaga I till det här direktivet.
4. FRAMSTÄLLNING OCH BEARBETNING AV METALLER
- a) Anläggningar för produktion av råjärn eller stål (primär eller sekundär smältning), inklusive utrustning för kontinuerlig gjutning.
- b) Anläggningar för behandling av järnbaserade metaller:
- i) genom varmvalsning,
 - ii) genom hammarsmide,
 - iii) genom anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall.
- c) Järn- och stålgiuterier.
- d) Anläggningar för smältning, inklusive framställning av legeringsmetaller, av andra ickejärnmetaller än ädelmetaller, inklusive återvinningsprodukter (färskning, formgjutning osv.).
- e) Anläggningar för ytbehandling av metaller och plaster med användning av en elektrolytisk eller kemisk process.
- f) Tillverkning och sammansättning av motorfordon samt tillverkning av fordonsmotorer.
- g) Skeppsvarv.
- h) Anläggningar för tillverkning och reparation av flygplan.
- i) Tillverkning av järnvägsutrustning.
- j) Formning med användning av sprängmedel.
- k) Rostnings- och sintringsverk för metalliska malmer.
5. MINERALINDUSTRI
- a) Koksverk (torrdestillation av kol).
- b) Cementfabriker.
- c) Anläggningar för produktion av asbest och tillverkning av asbestbaserade produkter (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- d) Anläggningar för produktion av glas, inklusive sådana som är avsedda för tillverkning av glasfiber.
- e) Anläggningar för smältning av mineraler, inklusive sådana som är avsedda för tillverkning av mineralull.
- f) Tillverkning av keramiska produkter genom bränning, i synnerhet takpannor, tegel, eldfast sten, kakel, stengods eller porslin.
6. KEMISK INDUSTRI (PROJEKT SOM INTE OMFATTAS AV BILAGA I)
- a) Behandling av mellanprodukter och framställning av kemikalier.
- b) Framställning av bekämpningsmedel, farmaceutiska produkter, färger, lacker, elastomerer och peroxider.
- c) Anläggningar för lagring av olja, petrokemiska och kemiska produkter.
7. LIVSMEDELSINDUSTRI
- a) Framställning av vegetabiliska och animaliska oljor och fetter.
- b) Förpackning och konservering av animaliska och vegetabiliska produkter.

- c) Framställning av mejeriprodukter.
 - d) Bryggning och maltnig.
 - e) Sockervaruindustrier.
 - f) Slakterier.
 - g) Industriell framställning av stärkelse.
 - h) Fiskmjöls- och fiskoljefabriker.
 - i) Sockerfabriker.
8. TEXTIL-, LÅDER- TRÅ- OCH PAPPERSINDUSTRI
- a) Industrianläggningar för framställning av papper och papp (projekt som inte omfattas av bilaga I).
 - b) Anläggningar för förbehandling (som tvättning, blekning, mercerisering) eller för färgning av fibrer eller textiler.
 - c) Garverier.
 - d) Anläggningar för produktion och bearbetning av cellulosa.
9. GUMMIINDUSTRI
- Tillverkning och behandling av elastomerbaserade produkter.
10. INFRASTRUKTURPROJEKT
- a) Anläggning av industriområden.
 - b) Projekt för tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser.
 - c) Byggande av järnvägar, omlastningsstationer och terminaler för kombinerad trafik (projekt som inte omfattas av bilaga I).
 - d) Anläggning av flygfält (projekt som inte omfattas av bilaga I).
 - e) Byggande av vägar, hamnar och hamnanläggningar, inklusive fiskehamnar (projekt som inte omfattas av bilaga I).
 - f) Anläggning av inre vattenvägar som inte omfattas av bilaga I, anläggningar för reglering av vattenflöden.
 - g) Dammar och andra fördämningar eller vattenmagasin för långvarigt bruk (projekt som inte omfattas av bilaga I).
 - h) Spårvägar, upphöjda eller underjordiska järnvägar, hängbanor eller liknande banor av speciell typ som endast eller i huvudsak används för passagerartransport.
 - i) Anläggning av rörledningar för gas och olja samt rörledningar för transport av CO₂-strömmar för geologisk lagring (projekt som inte omfattas av bilaga I).
 - j) Anläggning av vattenledningar över långa avstånd.
 - k) Kustanläggningar för att bekämpa erosion och havsanläggningar varigenom kustlinjen kan ändras, som till exempel vallar, piren, vågbrytare och andra anläggningar för skydd mot havet, utom underhåll och återuppbyggnad av sådana anläggningar.
 - l) System för utvinning av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning vilka inte omfattas av bilaga I.
 - m) Anläggningar för överledning av vatten mellan avrinningsområden vilka inte omfattas av bilaga I.

11. ANDRA PROJEKT

- a) Permanenta tävlings- och testbanor för motorfordon.
- b) Anläggningar för bortskaffande av avfall (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- c) Avloppsreningsverk (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- d) Deponering av slam från reningsverk.
- e) Lagring av järnskrot, inklusive skrotbilar.
- f) Provbänkar, för motorer, turbiner eller reaktorer.
- g) Anläggningar för tillverkning av konstgjorda mineralfibrer.
- h) Anläggningar för återvinning eller förstöring av explosiva ämnen.
- i) Anläggningar för behandling av djurkadaver.

12. TURISM OCH FRITID

- a) Skidbackar, skidliftar och linbanor och härmed förbundna anläggningar.
 - b) Hamnar för fritidsbåtar.
 - c) Fritidsbyar och hotellkomplex utanför stadsområden och härmed förbundna anläggningar.
 - d) Permanenta campingplatser.
 - e) Temaparker.
13. a) Alla förändringar eller utvidgningar av projekt som förtecknas i bilaga I eller denna bilaga, vilka redan har godkänts, utförts eller håller på att utföras och vilka kan få betydande negativ inverkan på miljön (ändringar eller utvidgningar som inte ingår i bilaga I).
- b) Projekt som avses i bilaga I som bedrivs uteslutande eller huvudsakligen för att utveckla och prova nya metoder eller produkter och som inte bedrivs under längre tid än två år.
-

BILAGA III

URVALSKRITERIER SOM AVSES I ARTIKEL 4.3

1. PROJEKTENS KARAKTERISTISKA EGENSKAPER

Projektets karakteristiska egenskaper måste beaktas, i synnerhet vad beträffar

- a) projektets omfattning,
- b) förening med andra projekt,
- c) utnyttjandet av naturresurser,
- d) alstrande av avfall,
- e) föroreningar och störningar,
- f) risken för olyckor, i synnerhet vad beträffar de ämnen och tekniker som har använts.

2. PROJEKTENS LOKALISERING

Miljöns känslighet i de geografiska områden som antas bli påverkade av projekten måste beaktas, i synnerhet vad beträffar

- a) nuvarande markanvändning,
- b) naturresursernas relativa förekomst, kvalitet och förnyelseförmåga i området,
- c) den naturliga miljöns tålighet, med särskild uppmärksamhet på
 - i) våtmarker,
 - ii) kustområden,
 - iii) bergs- och skogsområden,
 - iv) naturreservat och nationalparker,
 - v) områden som är klassificerade eller skyddade enligt medlemsstaternas lagstiftning; särskilda skyddsområden som har fastställts av medlemsstaterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar ⁽¹⁾ och rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter ⁽²⁾,
 - vi) områden där de kvalitetsnormer som i unionens lagstiftning har fastställts för miljön redan har överskridits,
 - vii) tätbefolkade områden,
 - viii) historiskt, kulturellt eller arkeologiskt betydelsefulla markområden.

3. DE POTENTIELLA EFFEKTERNAS KARAKTERISTISKA EGENSKAPER

Projektens potentiella betydande påverkan måste beaktas i förhållande till de kriterier som fastställs i punkterna 1 och 2, och i synnerhet vad beträffar

- a) effekternas omfattning (geografiskt område och den berörda befolkningens storlek),
- b) effekternas gränsöverskridande karaktär,
- c) effekternas betydelse och komplexitet,
- d) effekternas sannolikhet,
- e) effekternas varaktighet, vanlighet och reversibilitet.

⁽¹⁾ EUT L 20, 26.1.2010, s. 7.

⁽²⁾ EGT L 206, 22.7.1992, s. 7.

BILAGA IV

UPPGIFTER SOM AVSES I ARTIKEL 5.1

1. En beskrivning av projektet, däribland särskilt
 - a) en beskrivning av projektets fysiska karakteristika och behovet av mark under uppbyggnads- och driftfaserna,
 - b) en beskrivning av vad som främst karakteriserar produktionsprocessen, t.ex. arten och mängden av de material som används,
 - c) en uppskattning av typ och mängd av förväntade restprodukter och utsläpp (vatten-, luft- och markföroreningar, buller, vibrationer, ljus, värme, strålning, m.m.) som uppkommer när verksamheten pågår.
2. En översiktlig redovisning av de huvudalternativ som exploitören övervägt och de viktigaste orsakerna till den valda lösningen med beaktande av miljöeffekterna.
3. En beskrivning av sådan väsentlig miljöpåverkan som projektet kan antas ge upphov till, däribland särskilt i fråga om befolkning, fauna, flora, mark, vatten, luft, klimatfaktorer och materiella tillgångar, även med hänsyn till det arkitektoniska och arkeologiska kulturarvet, landskapet samt samverkan mellan de nämnda faktorerna.
4. En beskrivning ⁽¹⁾ av de troliga, mer betydande miljöeffekterna av
 - a) projektet som helhet,
 - b) utnyttjandet av naturresurser,
 - c) utsläppen av föroreningar, uppkomsten av andra störningar samt bortskaffandet av avfall.
5. Exploatörens beskrivning av de metoder som använts för att i förväg bedöma de miljöeffekter som avses i punkt 4.
6. En beskrivning av planerade åtgärder för att undvika, minska och om möjligt motverka mera betydande skadliga verkningar på miljön.
7. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i punkterna 1–6.
8. En redovisning av de eventuella svårigheter (tekniska brister eller avsaknad av kunskap) som exploitören stött på i samband med att de begärda uppgifterna sammanställts.

⁽¹⁾ Denna beskrivning bör innefatta den direkta inverkan, liksom i förekommande fall varje indirekt, sekundär, kumulativ, kort-, medel- eller långsiktig, bestående eller tillfällig, positiv eller negativ inverkan av projektet.

BILAGA V

DEL A

Upphävt direktiv och en förteckning över dess senare ändringar

(som avses i artikel 14)

Rådets direktiv 85/337/EEG
(EGT L 175, 5.7.1985, s. 40)

Rådets direktiv 97/11/EG
(EGT L 73, 14.3.1997, s. 5)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG
(EUT L 156, 25.6.2003, s. 17)

Endast artikel 3

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG
(EUT L 140, 5.6.2009, s. 114)

Endast artikel 31

DEL B

Förteckning över tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning

(som avses i artikel 14)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande
85/337/EEG	3 juli 1988
97/11/EG	14 mars 1999
2003/35/EG	25 juni 2005
2009/31/EG	25 juni 2011

BILAGA VI

Jämförelsetabell

Direktiv 85/337/EEG	Detta direktiv
Artikel 1.1	Artikel 1.1
Artikel 1.2 första stycket	Artikel 1.2 inledande orden
Artikel 1.2 andra stycket inledande orden	Artikel 1.2 a inledande orden
Artikel 1.2 andra stycket första strecksatsen	Artikel 1.2 a första strecksatsen
Artikel 1.2 andra stycket andra strecksatsen	Artikel 1.2 a andra strecksatsen
Artikel 1.2 tredje stycket	Artikel 1.2 b
Artikel 1.2 fjärde stycket	Artikel 1.2 c
Artikel 1.2 femte stycket	Artikel 1.2 d
Artikel 1.2 sjätte stycket	Artikel 1.2 e
Artikel 1.3	Artikel 1.2 f
Artikel 1.4	Artikel 1.3
Artikel 1.5	Artikel 1.4
Artikel 2.1	Artikel 2.1
Artikel 2.2	Artikel 2.2
Artikel 2.2a	Artikel 2.3
Artikel 2.3	Artikel 2.4
Artikel 3 inledande orden	Artikel 3 inledande orden
Artikel 3 första strecksatsen	Artikel 3 a
Artikel 3 andra strecksatsen	Artikel 3 b
Artikel 3 tredje strecksatsen	Artikel 3 c
Artikel 3 fjärde strecksatsen	Artikel 3 d
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5.1	Artikel 5.1
Artikel 5.2	Artikel 5.2
Artikel 5.3 inledande orden	Artikel 5.3 inledande orden
Artikel 5.3 första strecksatsen	Artikel 5.3 a
Artikel 5.3 andra strecksatsen	Artikel 5.3 b
Artikel 5.3 tredje strecksatsen	Artikel 5.3 c
Artikel 5.3 fjärde strecksatsen	Artikel 5.3 d
Artikel 5.3 femte strecksatsen	Artikel 5.3 e
Artikel 5.4	Artikel 5.4
Artikel 6	Artikel 6
Artikel 7.1 inledande orden	Artikel 7.1 första stycket inledande orden

Direktiv 85/337/EEG	Detta direktiv
Artikel 7.1 a	Artikel 7.1 första stycket a
Artikel 7.1 b	Artikel 7.1 första stycket b
Artikel 7.1 avslutande orden	Artikel 7.1 andra stycket
Artikel 7.2–7.5	Artikel 7.2–7.5
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 9.1 inledande orden	Artikel 9 inledande orden
Artikel 9.1 första strecksatsen	Artikel 9.1 a
Artikel 9.1 andra strecksatsen	Artikel 9.1 b
Artikel 9.1 tredje strecksatsen	Artikel 9.1 c
Artikel 9.2	Artikel 9.2
Artikel 10	Artikel 10
Artikel 10a första stycket	Artikel 11.1
Artikel 10a andra stycket	Artikel 11.2
Artikel 10a tredje stycket	Artikel 11.3
Artikel 10a fjärde och femte styckena	Artikel 11.4 första och andra styckena
Artikel 10a sjätte stycket	Artikel 11.5
Artikel 11.1	Artikel 12.1
Artikel 11.2	Artikel 12.2
Artikel 11.3	—
Artikel 11.4	Artikel 12.3
Artikel 12.1	—
Artikel 12.2	Artikel 13
—	Artikel 14
—	Artikel 15
Artikel 14	Artikel 16
Bilaga 1 punkt 1	Bilaga 1 punkt 1
Bilaga 1 punkt 2 första strecksatsen	Bilaga 1 punkt 2 a
Bilaga 1 punkt 2 andra strecksatsen	Bilaga 1 punkt 2 b
Bilaga 1 punkt 3 a	Bilaga 1 punkt 3 a
Bilaga 1 punkt 3 b inledande orden	Bilaga 1 punkt 3 b inledande orden
Bilaga 1 punkt 3 b första strecksatsen	Bilaga 1 punkt 3 b i
Bilaga 1 punkt 3 b andra strecksatsen	Bilaga 1 punkt 3 b ii
Bilaga 1 punkt 3 b tredje strecksatsen	Bilaga 1 punkt 3 b iii
Bilaga 1 punkt 3 b fjärde strecksatsen	Bilaga 1 punkt 3 b iv
Bilaga 1 punkt 3 b femte strecksatsen	Bilaga 1 punkt 3 b v
Bilaga 1 punkt 4 första strecksatsen	Bilaga 1 punkt 4 a

Direktiv 85/337/EEG	Detta direktiv
Bilaga I punkt 4 andra strecksatsen	Bilaga I punkt 4 b
Bilaga I punkt 5	Bilaga I punkt 5
Bilaga I punkt 6 inledande orden	Bilaga I punkt 6 inledande orden
Bilaga I punkt 6 i	Bilaga I punkt 6 a
Bilaga I punkt 6 ii	Bilaga I punkt 6 b
Bilaga I punkt 6 iii	Bilaga I punkt 6 c
Bilaga I punkt 6 iv	Bilaga I punkt 6 d
Bilaga I punkt 6 v	Bilaga I punkt 6 e
Bilaga I punkt 6 vi	Bilaga I punkt 6 f
Bilaga I punkterna 7–15	Bilaga I punkterna 7–15
Bilaga I punkt 16 inledande orden	Bilaga I punkt 16 inledande orden
Bilaga I punkt 16 första strecksatsen	Bilaga I punkt 16 a
Bilaga I punkt 16 andra strecksatsen	Bilaga I punkt 16 b
Bilaga I punkterna 17–21	Bilaga I punkterna 17–21
Bilaga I punkt 22	Bilaga I punkt 24
Bilaga I punkt 23	Bilaga I punkt 22
Bilaga I punkt 24	Bilaga I punkt 23
Bilaga II punkt 1	Bilaga II punkt 1
Bilaga II punkt 2 a b och c	Bilaga II punkt 2 a b och c
Bilaga II punkt 2 d inledande orden	Bilaga II punkt 2 d inledande orden
Bilaga II punkt 2 d första strecksatsen	Bilaga II punkt 2 d i
Bilaga II punkt 2 d andra strecksatsen	Bilaga II punkt 2 d ii
Bilaga II punkt 2 d tredje strecksatsen	Bilaga II punkt 2 d iii
Bilaga II punkt 2 d avslutande orden	Bilaga II punkt 2 d avslutande orden
Bilaga II punkt 2 e	Bilaga II punkt 2 e
Bilaga II punkterna 3–12	Bilaga II punkterna 3–12
Bilaga II punkt 13 första strecksatsen	Bilaga II punkt 13 a
Bilaga II punkt 13 andra strecksatsen	Bilaga II punkt 13 b
Bilaga III punkt 1 inledande orden	Bilaga III punkt 1 inledande orden
Bilaga III punkt 1 första strecksatsen	Bilaga III punkt 1 a
Bilaga III punkt 1 andra strecksatsen	Bilaga III punkt 1 b
Bilaga III punkt 1 tredje strecksatsen	Bilaga III punkt 1 c
Bilaga III punkt 1 fjärde strecksatsen	Bilaga III punkt 1 d
Bilaga III punkt 1 femte strecksatsen	Bilaga III punkt 1 e
Bilaga III punkt 1 sjätte strecksatsen	Bilaga III punkt 1 f
Bilaga III punkt 2 inledande orden	Bilaga III punkt 2 inledande orden

Direktiv 85/337/EEG	Detta direktiv
Bilaga III punkt 2 första strecksatsen	Bilaga III punkt 2 a
Bilaga III punkt 2 andra strecksatsen	Bilaga III punkt 2 b
Bilaga III punkt 2 tredje strecksatsen inledande orden	Bilaga III punkt 2 c inledande orden
Bilaga III punkt 2 tredje strecksatsen a	Bilaga III punkt 2 c i
Bilaga III punkt 2 tredje strecksatsen b	Bilaga III punkt 2 c ii
Bilaga III punkt 2 tredje strecksatsen c	Bilaga III punkt 2 c iii
Bilaga III punkt 2 tredje strecksatsen d	Bilaga III punkt 2 c iv
Bilaga III punkt 2 tredje strecksatsen e	Bilaga III punkt 2 c v
Bilaga III punkt 2 tredje strecksatsen f	Bilaga III punkt 2 c vi
Bilaga III punkt 2 tredje strecksatsen g	Bilaga III punkt 2 c vii
Bilaga III punkt 2 tredje strecksatsen h	Bilaga III punkt 2 c viii
Bilaga III punkt 3 inledande orden	Bilaga III punkt 3 inledande orden
Bilaga III punkt 3 första strecksatsen	Bilaga III punkt 3 a
Bilaga III punkt 3 andra strecksatsen	Bilaga III punkt 3 b
Bilaga III punkt 3 tredje strecksatsen	Bilaga III punkt 3 c
Bilaga III punkt 3 fjärde strecksatsen	Bilaga III punkt 3 d
Bilaga III punkt 3 femte strecksatsen	Bilaga III punkt 3 e
Bilaga IV punkt 1 inledande orden	Bilaga IV punkt 1 inledande orden
Bilaga IV punkt 1 första strecksatsen	Bilaga IV punkt 1 a
Bilaga IV punkt 1 andra strecksatsen	Bilaga IV punkt 1 b
Bilaga IV punkt 1 tredje strecksatsen	Bilaga IV punkt 1 c
Bilaga IV punkterna 2 och 3	Bilaga IV punkterna 2 och 3
Bilaga IV punkt 4 inledande orden	Bilaga IV punkt 4 första stycket inledande orden
Bilaga IV punkt 4 första strecksatsen	Bilaga IV punkt 4 första stycket a
Bilaga IV punkt 4 andra strecksatsen	Bilaga IV punkt 4 första stycket b
Bilaga IV punkt 4 tredje strecksatsen	Bilaga IV punkt 4 första stycket c
Bilaga IV punkt 4 avslutande orden	Bilaga IV punkt 5
Bilaga IV punkt 5	Bilaga IV punkt 6
Bilaga IV punkt 6	Bilaga IV punkt 7
Bilaga IV punkt 7	Bilaga IV punkt 8
—	Bilaga V
—	Bilaga VI

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/52/EU

av den 16 april 2014

om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt*(Text av betydelse för EES)*

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 192.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU ⁽⁴⁾ har genom införandet av minimikrav medfört att principerna för miljökonsekvensbedömningar av projekt har harmoniserats, när det gäller vilka projekt som bör bli föremål för bedömning, exploitörens huvudsakliga skyldigheter, bedömningens innehåll och ansvariga myndigheters och allmänhetens deltagande, och det har bidragit till att skapa en hög skyddsnivå för både människors hälsa och miljön. Medlemsstaterna får fastställa strängare skyddsåtgärder i enlighet med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).
- (2) I kommissionens meddelande av den 30 april 2007 med titeln halvtidsöversyn av gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram och i den senaste rapporten från kommissionen av den 23 juli 2009 om tillämpningen av rådets direktiv 85/337/EEG ⁽⁵⁾, föregångaren till direktiv 2011/92/EU, betonades behovet av att förbättra principerna för miljökonsekvensbedömningar av projekt och av att anpassa direktiv 85/337/EEG till de kraftigt förändrade politiska, rättsliga och tekniska förhållandena.

⁽¹⁾ EUT C 133, 9.5.2013, s. 33.

⁽²⁾ EUT C 218, 30.7.2013, s. 42.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 12 mars 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 april 2014.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1).

⁽⁵⁾ Rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, 5.7.1985, s. 40).

- (3) Direktiv 2011/92/EU behöver ändras för att förbättra kvaliteten på miljökonsekvensbedömningsförfarandet, anpassa det förfarandet till principen om smart lagstiftning och öka samstämmigheten och synergierna med annan EU-lagstiftning och EU-politik, samt strategier och politik som utarbetats av medlemsstaterna på områden med nationell behörighet.
- (4) För att samordna och underlätta bedömningsförfaranden för gränsöverskridande projekt och, särskilt, för att genomföra samråd i enlighet med konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang av den 25 februari 1991 (Esbokonventionen), får de berörda medlemsstaterna, på grundval av principen om lika representation, kunna inrätta ett gemensamt organ.
- (5) De mekanismer som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 347/2013⁽¹⁾, (EU) nr 1315/2013⁽²⁾ och (EU) nr 1316/2013⁽³⁾, som är relevanta för infrastrukturprojekt samfinansierade av unionen, kan även underlätta genomförandet av kraven i direktiv 2011/92/EU.
- (6) Direktiv 2011/92/EU bör även ses över på ett sätt som säkerställer att miljöskyddet förbättras, resurseffektiviteten ökar och hållbar tillväxt stöds i unionen. I detta syfte är det nödvändigt att förenkla och harmonisera de förfaranden som fastställs i direktivet.
- (7) Under de senaste tio åren har miljöfrågor, såsom resurseffektivitet och hållbarhet, skydd av biologisk mångfald, klimatförändringar och risker för olyckor eller katastrofer, blivit en viktigare del av det politiska beslutsfattandet. De bör därför även utgöra viktiga delar i bedömnings- och beslutsprocessen.
- (8) I sitt meddelande av den 20 september 2011 med titeln *Färdplan för ett resurseffektivt Europa*, åtog sig kommissionen att inkludera frågor som rör resurseffektivitet och hållbarhet i vidare mening i översynen av direktiv 2011/92/EU.
- (9) I kommissionens meddelande av den 22 september 2006 med titeln *En temainriktad strategi för markskydd och i Färdplan för ett resurseffektivt Europa* betonas vikten av en hållbar markanvändning och behovet av att ta itu med den ohållbara ökningen av mark som tas i anspråk för bebyggelse (*markexploatering*). I slutdokumentet från Förenta nationernas konferens om hållbar utveckling i Rio de Janeiro den 20–22 juni 2012 betonade man den ekonomiska och sociala betydelsen av en god markförvaltning, inklusive jord, och behovet av snara åtgärder för att minska markförstöringen. Man bör därför beakta och begränsa offentliga och privata projekts påverkan på mark, särskilt i fråga om markexploatering, och på jord, inklusive i fråga om organisk substans, erosion, kompaktering och hårdgörning; lämpliga planer för markanvändning och politiska åtgärder på nationell, regional och lokal nivå är även relevanta i detta sammanhang.
- (10) Enligt Förenta nationernas konvention om biologisk mångfald (nedan kallad *konventionen*), i vilken unionen är part enligt rådets beslut 93/626/EEG⁽⁴⁾, ska parterna så långt det är möjligt och lämpligt göra en konsekvensbedömning av betydande negativ påverkan av projekt på den biologiska mångfalden, enligt definitionen i artikel 2 i konventionen, i syfte att undvika eller minimera sådan påverkan. Denna förhandsbedömning av de effekterna bör bidra till att uppnå unionens huvudsakliga målsättning, som antogs av Europeiska rådet den 25–26 mars 2010, att fram till 2020 hejda förlusten av biologisk mångfald och förstörelsen av ekosystemtjänster, samt återställa dem där detta är möjligt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 av den 17 april 2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009 (EUT L 115, 25.4.2013, s. 39).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 av den 11 december 2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet och om upphävande av beslut nr 661/2010/EU (EUT L 348, 20.12.2013, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1316/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa, om ändring av förordning (EU) nr 913/2010 och om upphävande av förordningarna (EG) nr 680/2007 och (EG) nr 67/2010 (EUT L 348, 20.12.2013, s. 129).

⁽⁴⁾ Rådets beslut 93/626/EEG av den 25 oktober 1993 om ingående av konventionen om biologisk mångfald (EGLT 309, 13.12.1993, s. 1).

- (11) De åtgärder som vidtagits för att undvika, förebygga, minska och om möjligt motverka betydande negativ miljöpåverkan, särskilt på arter och livsmiljöer som skyddas enligt rådets direktiv 92/43/EEG (*) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG (*), bör bidra till att miljön inte försämras och den biologiska mångfalden inte minskar, i enlighet med unionens åtaganden i konventionen och målen och åtgärderna i unionens strategi för biologisk mångfald fram till 2020 som fastställs i kommissionens meddelande av den 3 maj 2011 med titeln *Vår livförsäkring, vårt naturkapital – en strategi för biologisk mångfald i EU fram till 2020*.
- (12) I syfte att säkerställa en hög skyddsnivå för den marina miljön, särskilt arter och livsmiljöer, bör miljökonsekvensbedömningar och behovsbedömningar av projekt i den marina miljön ta hänsyn till dessa projekts särdrag, särskilt vilken teknik som används (till exempel seismiska undersökningar med aktiv sonar). I detta syfte kan kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/30/EU (*) också underlättas genomförandet av kraven i detta direktiv.
- (13) Klimatförändringarna kommer att fortsätta att skada miljön och äventyra den ekonomiska utvecklingen. Det är därför lämpligt att utvärdera projektens klimatpåverkan (exempelvis växthusgasutsläpp) och deras utsatthet för klimatförändringar.
- (14) Med anledning av kommissionens meddelande av den 23 februari 2009 med titeln *En gemenskapsstrategi för förebyggande av katastrofer* uppmanade rådet i sina slutsatser av den 30 november 2009 kommissionen att se till att man vid genomförandet, översynen och den fortsatta utvecklingen av unionsinitiativ beaktar frågor rörande förebyggande och hantering katastrofrisker och FN:s Hyogo-ram för åtgärder 2005–2015, som antogs den 22 januari 2005, där man understryker behovet av att införa rutiner för bedömning av katastrofrisker vid större infrastrukturprojekt.
- (15) För att säkerställa en hög skyddsnivå för miljön måste försiktighetsåtgärder vidtas för vissa projekt som på grund av sin känslighet för allvarliga olyckor och/eller naturkatastrofer, (såsom översvämningar, stigande havsnivåer eller jordbävningar) kan antas få en betydande negativ miljöpåverkan. För sådana projekt är det viktigt att beakta sårbarheten (utsatthet och motståndskraft) för allvarliga olyckor och/eller katastrofer, risken för att dessa olyckor eller katastrofer inträffar och hur det inverkar på sannolikheten för betydande negativ miljöpåverkan. För att undvika dubbelarbete bör det vara möjligt att använda relevant tillgänglig information från riskbedömningar som genomförts i enlighet med unionslagstiftning såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU (*) och rådets direktiv 2009/71/Euratom (*) eller från relevanta bedömningar som genomförts i enlighet med nationell lagstiftning, förutsatt att de uppfyller kraven i detta direktiv.
- (16) För att skydda och främja vårt kulturarv, inklusive historiska platser i städerna och våra landskap, vilka är en viktig del av den kulturella mångfald som unionen är mån om att respektera och främja i enlighet med artikel 167.4 i EUF-fördraget, kan definitioner och principer i Europarådets konventioner, särskilt den europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska kulturarvet av den 6 maj 1969, konventionen om skydd för byggnadskulturarvet i Europa av den 3 oktober 1985, den europeiska landskapskonventionen av den 20 oktober 2000 och ramkonventionen om kulturarvets betydelse för samhället av den 27 oktober 2005 vara användbara. För att bättre bevara det historiska arvet och kulturarvet samt landskapet är det viktigt att i miljökonsekvensbedömningar ta ställning till projektens visuella påverkan, dvs. förändringar i utseendet, eller uppfattningen av, ett skapat eller naturligt landskap och urbana områden.
- (17) Vid tillämpningen av direktiv 2011/92/EU är det nödvändigt att säkerställa smart och hållbar tillväxt för alla i enlighet med de mål som fastställs i kommissionens meddelande av den 3 mars 2010 med titeln *Europa 2020 – En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla*.

(*) Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/30/EU av den 12 juni 2013 om säkerhet för olje- och gasverksamhet till havs och om ändring av direktiv 2004/35/EG (EUT L 178, 28.6.2013, s. 66).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (EUT L 197, 24.7.2012, s. 1).

(*) Rådets direktiv 2009/71/Euratom av den 25 juni 2009 om upprättande av ett gemenskapsramverk för kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar (EUT L 172, 2.7.2009, s. 18).

- (18) I syfte att stärka allmänhetens tillgång till information och insyn bör miljöinformation avseende genomförandet av detta direktiv i god tid finnas tillgänglig även i elektronisk form. Medlemsstaterna bör därför inrätta minst en central portal eller kontaktpunkter på lämplig förvaltningsnivå, så att allmänheten enkelt och effektivt kan ta del av informationen.
- (19) Erfarenheten från projekt eller delar av projekt som tjänar försvarssyften, inklusive projekt avseende allierade styrkors verksamhet på medlemsstaters territorium i enlighet med internationella åtaganden, har visat att tillämpningen av direktiv 2011/92/EU kan leda till att konfidentiella uppgifter röjs, vilket skulle undergräva försvarssyftet. Åtgärder bör därför vidtas för att ge medlemsstaterna rätt att inte tillämpa direktivet i sådana fall, när det är lämpligt.
- (20) Erfarenheten från projekt som enbart avser beredskap vid civila olyckor och kriser har visat att efterlevnaden av direktiv 2011/92/EU kan ha negativa effekter, bl.a. på miljön, och åtgärder bör därför vidtas för att ge medlemsstaterna rätt att inte tillämpa direktivet i sådana fall, när det är lämpligt.
- (21) Medlemsstaterna har vid genomförandet av direktiv 2011/92/EU ett flertal möjligheter vad gäller införlivandet av miljökonsekvensbedömningar i nationella förfaranden. Inslagen i dessa förfaranden kan därför variera. Det innebär att den motiverade slutsats med vilken den ansvariga myndigheten slutför sin granskning av projektets miljöpåverkan kan ingå i ett integrerat tillståndsförfarande eller i ett annat bindande beslut som krävs för att uppfylla målen i detta direktiv.
- (22) För att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och miljön bör behovsbedömningar och miljökonsekvensbedömningar ta hänsyn till hela det berörda projektets inverkan, inklusive, i tillämpliga fall, under markytan och under jord, under uppbyggnads- och driftfaserna, samt, i tillämpliga fall, rivningsfasen.
- (23) I syfte att göra en fullständig bedömning av projektets direkta och indirekta miljöpåverkan bör den ansvariga myndigheten genomföra en analys genom att granska innehållet i den information som lämnas av exploatören och som inhämtas via samråd samt beakta eventuell kompletterande information.
- (24) När det gäller projekt som antas genom en särskild nationell lagstiftning bör medlemsstaterna se till att målen i detta direktiv avseende samråd med allmänheten uppnås genom lagstiftningsprocessen.
- (25) De ansvariga myndigheternas objektivitet bör säkerställas. Intressekonflikter kan undvikas t.ex. genom en separation av den ansvariga myndighetens och exploatörens funktioner. Om den ansvariga myndigheten även är exploatör bör medlemsstaterna, inom ramen för sin organisation av administrativa befogenheter, på ett lämpligt sätt åtminstone skilja oförenliga funktioner åt hos de myndigheter som fullgör de skyldigheter som följer av direktiv 2011/92/EU.
- (26) För att den ansvariga myndigheten ska kunna avgöra om de projekt som anges i bilaga II till direktiv 2011/92/EU, och ändringar eller utvidgningar av dessa, bör bli föremål för en miljökonsekvensbedömning (behovsbedömning) bör den information som exploatören måste lämna specificeras, med fokus på de väsentliga punkter som gör det möjligt för den ansvariga myndigheten att fatta sitt beslut. Det beslutet bör göras tillgängligt för allmänheten.
- (27) Behovsbedömningen bör säkerställa att en miljökonsekvensbedömning endast krävs för projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

- (28) De urvalskriterier som anges i bilaga III till direktiv 2011/92/EU och som medlemsstaterna ska utgå från för att avgöra vilka projekt som bör bli föremål för miljökonsekvensbedömning på grund av sin betydande miljöpåverkan bör anpassas och förtydligas. Erfarenheten har t.ex. visat att projekt som utnyttjar eller påverkar värdefulla resurser, projekt som förläggs till platser med känslig miljö eller projekt som kan ha skadliga eller irreversibla effekter ofta kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.
- (29) De ansvariga myndigheterna bör vid bedömningen av om ett projekt kan antas medföra betydande miljöpåverkan utgå från de mest relevanta kriterierna och bör ta hänsyn till information som kan vara tillgänglig från bedömningar som gjorts enligt annan unionslagstiftning för att behovsbedömningen ska bli så effektiv och öppen som möjligt. Det är därför lämpligt att specificera innehållet i beslutet, särskilt i de fall då det inte krävs någon miljökonsekvensbedömning. Vidare är det god förvaltningssed att beakta spontana kommentarer som kan ha inkommit från andra källor, såsom från allmänheten eller offentliga myndigheter, även om inget formellt samråd krävs i behovsbedömningsfasen.
- (30) För att förbättra miljökonsekvensbedömningens kvalitet, förenkla förfarandena och effektivisera beslutsprocessen bör den ansvariga myndigheten, på exploatörens begäran, avge ett yttrande om hur omfattande och detaljerad miljöinformation som ska lämnas i form av en miljökonsekvensbeskrivningen (*scoping*).
- (31) Den miljökonsekvensbeskrivning som exploatören ska lämna för ett projekt bör innehålla en beskrivning av skäliga alternativ till projektet som undersökts av exploatören och som är relevanta för det projektet, inklusive, om det är lämpligt, en översiktlig redogörelse för hur det rådande miljötillståndet väntas utveckla sig om projektet inte genomförs (referensscenario), för att förbättra miljökonsekvensbedömningens kvalitet och göra det möjligt att i ett tidigt skede integrera miljöhänsyn i projektets utformning.
- (32) De uppgifter som exploatören inkluderar i miljökonsekvensbeskrivningen, i enlighet med bilaga IV till direktiv 2011/92/EU, bör vara fullständiga och av tillräckligt hög kvalitet. För att förhindra att dubbelarbete görs bör resultaten av andra bedömningar enligt unionslagstiftning, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG⁽¹⁾ eller direktiv 2009/71/Euratom, eller nationell lagstiftning, beaktas, om sådana finns tillgängliga och är relevanta.
- (33) De experter som medverkar i utarbetandet av miljökonsekvensbeskrivningarna bör vara kvalificerade och kompetenta. Tillräcklig expertis på det område som projektet berör krävs för de ansvariga myndigheternas granskning av dessa, i syfte att säkerställa att de uppgifter som lämnas av exploatören är fullständiga och av hög kvalitet.
- (34) För att garantera öppenhet och ansvarighet bör den ansvariga myndigheten vara skyldig att motivera sitt beslut att bevilja tillstånd för ett projekt och ange att den har beaktat resultaten av de samråd som hållits och de relevanta uppgifter som inhämtats.
- (35) Medlemsstaterna bör se till att försiktighetsåtgärder- och kompensationsåtgärder genomförs, och att lämpliga förfaranden avseende kontroll av denna påverkan fastställs, för av betydande negativ miljöpåverkan från projektets uppbyggnad och drift, bland annat för att kartlägga oförutsedd betydande negativ påverkan i syfte att kunna vidta lämpliga åtgärder för att begränsa denna. Denna kontroll bör inte överlappa eller utöka den kontroll som krävs enligt annan unionslagstiftning än detta direktiv och enligt nationell lagstiftning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planer och programs miljöpåverkan (EUTL 197, 21.7.2001, s. 30).

- (36) För att främja ett effektivare beslutsfattande och öka rättssäkerheten bör medlemsstaterna se till att de olika etapperna i miljökonsekvensbedömningen av projekt genomförs inom en rimlig tidsram, beroende på projektets art, komplexitet, lokalisering och omfattning. Dessa tidsramar får under inga omständigheter äventyra uppnåendet av en hög nivå på miljöskyddet, särskilt inte i fall som följer av krav i annan unionslagstiftning på miljöområdet än detta direktiv eller krav på allmänhetens möjlighet till effektivt deltagande i beslutsprocesser eller tillgång till rättslig prövning.
- (37) För att effektivisera bedömningen, minska de administrativa svårigheterna och öka den ekonomiska effektiviteten i de fall det föreligger en skyldighet att göra bedömningar av miljöproblem både enligt detta direktiv och direktiv 92/43/EEG och/eller direktiv 2009/147/EG, bör medlemsstaterna se till att det finns samordnade och/eller gemensamma förfaranden som uppfyller kraven i dessa direktiv, i tillämpliga fall och med hänsyn till deras specifika organisatoriska egenskaper. Om det föreligger en skyldighet att göra bedömningar av miljöproblem både enligt detta direktiv och enligt annan unionslagstiftning, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG⁽¹⁾, direktiv 2001/42/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG⁽²⁾, Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU⁽³⁾, samt direktiv 2012/18/EU, bör medlemsstaterna kunna se till att det finns samordnade och/eller gemensamma förfaranden som uppfyller kraven i tillämplig unionslagstiftning. När samordnade eller gemensamma förfaranden inrättas bör medlemsstaterna utse en myndighet som ska ansvara för att fullgöra uppgifterna. Med hänsyn till institutionella strukturer får medlemsstaterna, om de anser det nödvändigt, utse mer än en myndighet.
- (38) Medlemsstaterna bör fastställa regler för sanktioner vid överträdelser av de nationella bestämmelser som antas enligt detta direktiv. Medlemsstaterna bör vara fria att besluta om vilken typ av sanktioner det ska vara och hur de ska utformas. Sanktionerna bör vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.
- (39) I enlighet med principerna om rättssäkerhet och proportionalitet, och i syfte att säkerställa att övergången från den nuvarande ordning som fastställs i direktiv 2011/92/EU till den nya ordning som kommer att följa av ändringarna i detta direktiv ger upphov till blir så smidig som möjligt, är det lämpligt att föreskriva övergångsbestämmelser. Dessa bestämmelser bör säkerställa att regelverket för en miljökonsekvensbedömning inte ändras, för en viss exploatör, i fall där förfarandet redan har inletts enligt den nuvarande ordningen och ett beslut om tillståndet eller ett annat bindande beslut som krävs för att uppfylla målen för detta direktiv ännu inte har meddelats. I enlighet med detta bör de motsvarande bestämmelserna i direktiv 2011/92/EU, före dess ändrade lydelse enligt detta direktiv, gälla projekt där behovsbedömningen har inletts, förfarandet för fastställande av omfattningen av innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen (*scoping*) har inletts (om detta begärdes av exploatören eller krävdes av den ansvariga myndigheten) eller miljökonsekvensbeskrivningen har inlämnats innan tidsfristen för införlivande löpte ut.
- (40) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument⁽⁴⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i ett direktiv och motsvarande delar i nationella instrument för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.
- (41) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och miljön genom att inrätta minimikrav för miljökonsekvensbedömningar av projekt, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av deras omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (42) Direktiv 2011/92/EU bör därför ändras i enlighet med detta.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (EUT L 312, 22.11.2008, s. 3).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (EUT L 334, 17.12.2010, s. 17).

⁽⁴⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 2011/92/EU ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 2 ska följande definition läggas till:

”g) *miljökonsekvensbedömning*: ett förfarande som består av

- i) exploatörens utarbetande av en miljökonsekvensbeskrivning, i enlighet med artikel 5.1 och 5.2,
- ii) genomförande av samråd i enlighet med artikel 6 och, i tillämpliga fall, artikel 7,
- iii) den ansvariga myndighetens granskning av den information som läggs fram i miljökonsekvensbeskrivningen och eventuell kompletterande information, om så krävs, från exploatören i enlighet med artikel 5.3 samt all relevant information som inhämtas via samråden enligt artiklarna 6 och 7,
- iv) den ansvariga myndighetens motiverade slutsats om projektets betydande miljöpåverkan, med beaktande av resultaten av den granskning som avses i led iii och, i tillämpliga fall, dess egen kompletterande granskning, och
- v) integrering av den ansvariga myndighetens motiverade slutsats i något av de beslut som avses i artikel 8a.”

b) Punkt 3 ska ersättas med följande:

”3. Medlemsstaterna får, efter bedömning från fall till fall och inom ramen för den nationella lagstiftningen, besluta att inte tillämpa detta direktiv på projekt eller delar av projekt som enbart avser försvaret eller projekt som enbart avser beredskapen vid civila olyckor och kriser om de anser att det skulle inverka negativt på dessa syften.”

c) Punkt 4 ska utgå.

2. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Punkterna 1–3 ska ersättas med följande

”1. Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras miljöpåverkan innan tillstånd ges. Dessa projekt anges i artikel 4.

2. Bedömningen av miljöpåverkan kan integreras i det befintliga tillståndsförfarandet för projekt i medlemsstaterna eller, om detta inte är möjligt, i andra förfaranden eller i sådana förfaranden som tillskapas för att målsättningarna i detta direktiv ska uppfyllas.

3. När det föreligger en skyldighet att göra en miljökonsekvensbedömning av ett projekt såväl enligt detta direktiv och som enligt rådets direktiv 92/43/EEG (*) och/eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG (**) ska medlemsstaterna se till att det i tillämpliga fall finns samordnade och/eller gemensamma förfaranden som uppfyller kraven i den tillämpliga unionslagstiftning som anges ovan.

För projekt där det föreligger en skyldighet att göra en miljökonsekvensbedömning av ett projekt såväl enligt detta direktiv som enligt annan unionslagstiftning än de direktiv som anges i första stycket får medlemsstaterna se till att det finns samordnade och/eller gemensamma förfaranden.

Enligt det samordnade förfarande som avses i första och andra styckena ska medlemsstaterna sträva efter att samordna de olika individuella bedömningar av ett visst projekts miljöpåverkan som krävs enligt tillämplig unionslagstiftning genom att utse en myndighet för detta syfte, utan att det påverkar bestämmelser som föreskriver något annat i annan tillämplig unionslagstiftning.

Enligt det gemensamma förfarande som avses i första och andra styckena ska medlemsstaterna sträva efter att göra en samlad bedömning av ett visst projekts miljöpåverkan, som krävs enligt tillämplig unionslagstiftning, utan att det påverkar bestämmelser som föreskriver något annat i annan tillämplig unionslagstiftning.

Kommissionen ska ge vägledning om inrättandet av samordnade eller gemensamma förfaranden för projekt som samtidigt är föremål för bedömning enligt såväl detta direktiv som direktiven 92/43/EEG, 2000/60/EG, 2009/147/EG och 2010/75/EU.

(*) Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7)."

b) I punkt 4 ska första stycket ersättas med följande:

"4. Utan att det påverkar artikel 7 får medlemsstaterna, i undantagsfall, undanta ett visst projekt från de bestämmelser som fastställs i detta direktiv, om tillämpningen av dessa bestämmelser skulle få en betydande negativ inverkan på projektets syfte, förutsatt att målen i detta direktiv uppfylls."

c) Följande punkt ska läggas till:

"5. Utan att det påverkar artikel 7 får medlemsstaterna, i fall där ett projekt antas genom en särskild nationell lagstiftning, undanta det projektet från de bestämmelser om offentligt samråd som fastställs i detta direktiv, förutsatt att målen i detta direktiv uppfylls.

Medlemsstaterna ska vartannat år från och med den 16 maj 2017 informera kommissionen om tillämpning av det undantag som avses i första stycket."

3. Artikel 3 ska ersättas med följande:

"Artikel 3

1. Miljökonsekvensbedömningen ska i varje enskilt fall på ett lämpligt sätt identifiera, beskriva och bedöma de betydande direkta och indirekta effekterna av ett projekt beträffande

a) befolkning och människors hälsa,

b) biologisk mångfald, särskilt när det gäller arter och livsmiljöer som skyddas enligt direktiv 92/43/EEG och direktiv 2009/147/EG,

c) mark, jord, vatten, luft och klimat,

d) materiella tillgångar, kulturarv och landskap,

e) samverkan mellan de faktorer som anges i leden a–d.

2. Effekterna på faktorerna som avses i punkt 1 ska även omfatta sådana förväntade effekter till följd av projektets utsatthet för risker för allvarliga olyckor och/eller katastrofer som är relevanta för det berörda projektet."

4. Artikel 4 ska ändras på följande sätt:

a) Punkterna 3 och 4 ska ersättas med följande:

"3. Vid granskning från fall till fall eller fastställande av gränsvärden eller kriterier enligt punkt 2 ska de relevanta urvalskriterier som fastställs i bilaga III beaktas. Medlemsstaterna får fastställa gränsvärden eller kriterier som avgör när projekt varken behöver omfattas av ett beslut enligt punkterna 4 och 5 eller en miljökonsekvensbedömning, och/eller gränsvärden eller kriterier som avgör när projekt under alla omständigheter ska genomgå en miljökonsekvensbedömning utan att omfattas av ett beslut enligt punkterna 4 och 5.

4. I fall där medlemsstaterna kräver att en behovsbedömning ska ske för projekt som förtecknas i bilaga II, ska exploatören lämna information om projektets art och den betydande miljöpåverkan som det kan antas medföra. En detaljerad förteckning över sådan information som ska lämnas finns i bilaga II.A. Explotören ska i tillämpliga fall ta hänsyn till tillgängliga resultat från andra relevanta bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än detta direktiv. Explotören får även lämna en beskrivning av projektets särdrag och/eller åtgärder som planeras för att undvika eller förebygga vad som annars skulle kunna ha medfört en betydande negativ miljöpåverkan."

b) Följande punkter ska läggas till:

"5. Den ansvariga myndigheten ska fatta sitt beslut baserat på den information som exploatören lämnar i enlighet med punkt 4, i tillämpliga fall med hänsyn till resultatet av preliminära kontroller eller bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än detta direktiv. Beslutet ska offentliggöras och:

a) om det beslutas att en miljökonsekvensbedömning krävs, ange huvudskälen till varför det krävs en sådan bedömning, med hänvisning till de relevanta kriterier som anges i bilaga III, eller

b) om det beslutas att en miljökonsekvensbedömning inte krävs, ange huvudskälen till varför det inte krävs en sådan bedömning, med hänvisning till de relevanta kriterier som anges i bilaga III och, om exploatören föreslår detta, ange projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika eller förebygga vad som annars kanske skulle ha utgjort betydande negativ miljöpåverkan,

6. Medlemsstaterna ska se till att den ansvariga myndigheten fattar sitt beslut så snart som möjligt och inom en period på högst 90 dagar från den dag exploatören lämnat all information som krävs enligt punkt 4. I undantagsfall, t.ex. beroende på projektets art, komplexitet, lokalisering eller omfattning, kan den ansvariga myndigheten förlänga tidsfristen för att fatta sitt beslut. I så fall ska den ansvariga myndigheten skriftligen informera exploatören om skälen till detta och om beräknat beslutsdatum."

5. Artikel 5.1–5.3 ska ersättas med följande:

"1. Om det krävs en miljökonsekvensbedömning ska exploatören utarbeta och inlämna en miljökonsekvensbeskrivning. Den information som exploatören ska lämna ska åtminstone omfatta

a) en beskrivning av projektet med uppgifter om lokalisering, utformning, omfattning och andra relevanta särdrag hos projektet,

b) en beskrivning av den betydande miljöpåverkan som projektet kan antas medföra,

c) en beskrivning av projektets särdrag och/eller åtgärder som planeras för att undvika, förebygga eller minska och, om så är möjligt, motverka den förväntade betydande negativa miljöpåverkan,

- d) en beskrivning av rimliga alternativ som har undersökts av exploatören, och som är relevanta för projektet och dess specifika egenskaper, samt ett angivande av de huvudsakliga skälen till det val som gjorts, med hänsyn till projektets miljöpåverkan,
- e) en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i leden a–d, och
- f) den kompletterande information som specificeras i bilaga IV och som är relevant med hänsyn till ett visst projekts eller typ av projekts specifika egenskaper och den miljöpåverkan det kan antas få.

När ett yttrande enligt punkt 2 har avgetts, ska miljökonsekvensbeskrivningen baseras på yttrandet och innehålla de uppgifter som skäligen kan behövas för att nå en motiverad slutsats om projektets betydande miljöpåverkan, med hänsyn till rådande kunskaper och bedömningsmetoder. Exploatören ska, i syfte att undvika dubbelarbete, vid utarbetandet av miljökonsekvensbeskrivningen beakta tillgängliga resultat från andra relevanta bedömningar om miljöpåverkan som gjorts till följd av annan unionslagstiftning eller nationell lagstiftning.

2. Om exploatören så begär ska den ansvariga myndigheten, med beaktande av den information som exploatören lämnat i synnerhet om projektets specifika egenskaper, däribland dess lokalisering och tekniska kapacitet, och den miljöpåverkan det antas medföra, avge ett yttrande om hur omfattande och detaljerad den information ska vara som exploatören ska lämna i miljökonsekvensbeskrivningen, i enlighet med punkt 1 i den här artikeln. Den ansvariga myndigheten ska samråda med de myndigheter som avses i artikel 6.1 innan den avger sitt yttrande.

Medlemsstaterna får även kräva att de ansvariga myndigheterna avger ett yttrande som avses i första stycket, oberoende av om exploatören begär det eller inte.

3. För att se till att miljökonsekvensbeskrivningen är fullständig och av god kvalitet ska

- a) exploatören se till att miljökonsekvensbeskrivningen utarbetas av behöriga experter,
- b) den ansvariga myndigheten se till att den har, eller vid behov kan tillgå, tillräcklig expertis för att granska miljökonsekvensbeskrivningen, och
- c) den ansvariga myndigheten vid behov be exploatören om kompletterande information, i enlighet med bilaga IV, som är av direkt relevans för att nå en motiverad slutsats om projektets betydande miljöpåverkan.”

6. Artikel 6 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar eller sin lokala och regionala behörighet kan antas bli berörda av ett projekt ges möjlighet att yttra sig över de uppgifter som lämnas av exploatören och över ansökan om tillstånd, i tillämpliga fall med beaktande av de fall som avses i artikel 8a.3. I detta syfte ska medlemsstaterna utse de myndigheter som ska höras, antingen genom allmänna föreskrifter eller från fall till fall. Den information som har inhämtats i enlighet med artikel 5 ska vidarebefordras till dessa myndigheter. Medlemsstaterna ska fastställa närmare bestämmelser för hur detta samråd ska gå till.”

b) I punkt 2 ska inledningen ersättas med följande:

”2. För att se till att den berörda allmänheten på ett effektivt sätt kan delta i beslutsprocesserna ska allmänheten informeras elektroniskt och genom offentliga meddelanden eller på annat lämpligt sätt om följande frågor i ett tidigt skede av de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2, och senast så snart som information rimligen kan lämnas.”

c) Punkt 5 ska ersättas med följande:

"5. Närmare bestämmelser om information till allmänheten, till exempel genom affischering inom ett visst område eller offentliggörande i lokalpressen, och samråd med den berörda allmänheten, till exempel skriftligen eller genom samrådsmöten, ska fastställas av medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att relevant information är tillgänglig elektroniskt för allmänheten via minst en central portal eller lättillgängliga kontaktpunkter, på lämplig förvaltningsnivå."

d) Punkt 6 ska ersättas med följande:

"6. För de olika etapperna ska det fastställas rimliga tidsramar som ger tillräckligt med tid för

a) att informera de myndigheter som avses i punkt 1 och allmänheten, och

b) de myndigheter som avses i punkt 1 och för den berörda allmänheten att förbereda sig och på ett effektivt sätt delta i beslutsprocessen på miljöområdet, i enlighet med bestämmelserna i denna artikel."

e) Följande punkt ska läggas till:

"7. Tidsramarna för samråd med den berörda allmänheten om de miljökonsekvensbeskrivningar som avses i artikel 5.1 ska inte vara kortare än 30 dagar."

7. Artikel 7 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. De berörda medlemsstaterna ska samråda om bland annat projektets eventuella gränsöverskridande påverkan och planerade åtgärder för att minska eller eliminera sådan påverkan samt fastställa en rimlig tidsfrist för detta samråd.

Sådana samråd får genomföras via ett lämpligt gemensamt organ".

b) Punkt 5 ska ersättas med följande:

"5. Närmare bestämmelser om genomförandet av punkterna 1–4 i den här artikeln, inklusive fastställandet av tidsramarna för samråd, ska fastställas av de berörda medlemsstaterna utifrån de bestämmelser och tidsramar som avses i artikel 6.5–6.7, och dessa bestämmelser ska göra det möjligt för den berörda allmänheten på den utsatta medlemsstatens territorium att delta på ett effektivt sätt i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2 för projektet."

8. Artikel 8 ska ersättas med följande:

"Artikel 8

Resultaten av samråden och de uppgifter som har inhämtats enligt artiklarna 5–7 ska vederbörligen beaktas vid tillståndsgivningen."

9. Följande artikel ska införas:

"Artikel 8a

1. Beslutet att bevilja tillstånd ska åtminstone innehålla följande uppgifter:

a) Den motiverade slutsats som avses i artikel 1.2g iv.

b) Alla miljövillkor som bifogas beslutet, en beskrivning av projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika, förebygga eller minska och om möjligt motverka betydande negativ miljöpåverkan samt, i tillämpliga fall, kontrollåtgärder.

2. I beslutet om att avslå en tillståndsansökan ska de huvudsakliga skälen till avslaget anges.
3. Om medlemsstater använder andra förfaranden i artikel 2.2 än tillståndsförfaranden, ska de krav som anges i punkterna 1 och 2 i den här artikeln i tillämpliga fall anses vara uppfyllda om ett beslut som avgetts i samband med dessa förfaranden innehåller den information som det hänvisas till i de punkterna och mekanismer har inrättats för att möjliggöra uppfyllande av kraven i punkt 6 i den här artikeln.

4. I enlighet med de krav som avses i punkt 1b ska medlemsstaterna se till att projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika, förebygga eller minska och om möjligt motverka betydande negativ miljöpåverkan vidtas av exploatören och ska besluta om förfarandena avseende kontroll av betydande negativ miljöpåverkan.

Den typ av faktorer som ska kontrolleras och kontrollens varaktighet ska vara rimlig i förhållande till projektets art, lokalisering och omfattning samt i förhållande till hur betydande dess miljöpåverkan är.

Befintliga kontrollförfaranden som följer av annan unionslagstiftning än detta direktiv och av nationell lagstiftning kan användas i tillämpliga fall, i syfte att undvika dubbel kontroll.

5. Medlemsstaterna ska se till att den ansvariga myndigheten fattar de beslut som avses i punkterna 1–3 inom en rimlig tidsperiod.

6. Den ansvariga myndigheten ska förvissa sig om att den motiverade slutsats som avses i artikel 1.2g iv, eller de beslut som avses i punkt 3 i den här artikeln, fortfarande är aktuell när den fattar beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan. Medlemsstaterna får därför fastställa tidsramar för hur länge den motiverade slutsats som avses i artikel 1.2g iv eller de beslut som avses i punkt 3 i den här artikeln ska vara giltiga."

10. I artikel 9 ska punkt 1 ersättas med följande:

"1. När ett beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan har fattats, ska den eller de ansvariga myndigheterna omedelbart informera allmänheten och de myndigheter som avses i artikel 6.1 om detta enligt nationella förfaranden och se till att allmänheten och de myndigheter som avses i artikel 6.1, i tillämpliga fall med beaktande av de fall som avses i artikel 8a.3, får tillgång till följande:

- a) Information om innehållet i beslutet och varje villkor som är knutet till detta, i enlighet med artikel 8a.1 och 8a.2.
- b) Information om de huvudsakliga skäl och överväganden som beslutet grundar sig på, och även om förfarandet för allmänhetens deltagande. Detta inbegriper även en sammanfattning av samrådsresultaten och de uppgifter som inhämtats enligt artiklarna 5–7 och hur dessa resultat har införlivats eller på annat sätt beaktats, särskilt de synpunkter som mottagits från den utsatta medlemsstat som avses i artikel 7."

11. Följande artikel ska införas:

"Artikel 9a

Medlemsstaterna ska se till att den eller de ansvariga myndigheterna fullgör de skyldigheter som följer av detta direktiv på ett objektivt sätt och inte ger upphov till en situation som kan leda till en intressekonflikt.

Om den ansvariga myndigheten även är exploatör ska medlemsstaterna, inom ramen för deras organisation av administrativa befogenheter, på ett lämpligt sätt åtminstone skilja oförenliga funktioner åt när de fullgör de skyldigheter som följer av detta direktiv."

12. I artikel 10 ska första stycket ersättas med följande:

”Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 2003/4/EG, ska bestämmelserna i detta direktiv inte påverka de ansvariga myndigheternas skyldighet att iakttä de begränsningar som åläggs genom nationella lagar och andra författningar samt tillämplig rättspraxis om affärs- och industrihemligheter, inklusive immateriella rättigheter, och om hänsynstagande till allmänna intressen.”

13. Följande artikel ska införas:

”Artikel 10a

Medlemsstaterna ska fastställa regler för sanktioner vid överträdelser av de nationella bestämmelser som antas enligt detta direktiv. De sanktioner som fastställs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.”

14. Artikel 12.2 ska ersättas med följande:

”2. Vart sjätte år från och med den 16 maj 2017 ska medlemsstaterna i synnerhet, om sådana uppgifter finns tillgängliga, informera kommissionen om

- a) antalet projekt som avses i bilagorna I och II som varit föremål för en miljökonsekvensbedömning i enlighet med artiklarna 5–10,
- b) indelningen av miljökonsekvensbedömningarna i de projektkategorier som anges i bilagorna I och II,
- c) antalet projekt som avses i bilaga II som varit föremål för ett beslut i enlighet med artikel 4.2,
- d) den genomsnittliga tid som gått åt för genomförande av miljökonsekvensbedömningarna,
- e) allmänna uppskattningar av den genomsnittliga direkta kostnaden för miljökonsekvensbedömningarna, inklusive effekterna av tillämpningen av detta direktiv på små och medelstora företag.”

15. Bilagorna till direktiv 2011/92/EU ska ändras i enlighet med bilagan till detta direktiv.

Artikel 2

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 ska medlemsstaterna senast den 16 maj 2017 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

1. Projekt för vilka det beslut som avses i artikel 4.2 i direktiv 2011/92/EU fattades före den 16 maj 2017 ska omfattas av kraven i artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, före dess ändrade lydelse enligt detta direktiv.

2. Projekt ska omfattas av de krav som avses i artiklarna 3 och 5–11 i direktiv 2011/92/EU, före dess ändrade lydelse enligt detta direktiv, för vilka, före den 16 maj 2017.

- a) förfarandet avseende det yttrande som avses i artikel 5.2 i direktiv 2011/92/EU inleddes, eller
- b) den information som avses i artikel 5.1 i direktiv 2011/92/EU lämnades.

Artikel 4

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 16 april 2014.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
D. KOURKOULAS
Ordförande

BILAGA

1. Följande bilaga ska införas:

"BILAGA II.A

UPPGIFTER SOM AVSES I ARTIKEL 4.4

(UPPGIFTER SOM SKA LÄMNAS AV EXPLOATÖREN OM DE PROJEKT SOM FÖRTECKNAS I BILAGA II)

1. En beskrivning av projektet, däribland särskilt
 - a) en beskrivning av hela projektets fysiska karakteristika och, i tillämpliga fall, av rivningsarbeten,
 - b) en beskrivning av projektets lokalisering, i synnerhet vad beträffar miljöns känslighet i de geografiska områden som antas bli påverkade av projekten.
 2. En beskrivning av sådan betydande miljöpåverkan som projektet kan antas medföra.
 3. En beskrivning av projektets alla troliga, mer betydande miljöeffekter, i den omfattning uppgifter om sådana effekter finns tillgängliga, av
 - a) förväntade restprodukter och utsläpp samt i förekommande fall alstrande av avfall,
 - b) utnyttjandet av naturresurser, framför allt jord, mark, vatten och biologisk mångfald.
 4. Kriterierna i bilaga III ska i tillämpliga fall beaktas vid sammanställningen av de uppgifterna enligt punkterna 1–3."
2. Bilagorna III och IV ska ersättas med följande:

"BILAGA III

URVALSKRITERIER SOM AVSES I ARTIKEL 4.3

(KRITERIER FÖR ATT FASTSTÄLLA OM DE PROJEKT SOM FÖRTECKNAS I BILAGA II BÖR OMFATTAS AV EN MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING)

1. **Projektens karakteristiska egenskaper**

Projektets karakteristiska egenskaper måste beaktas, i synnerhet vad beträffar

- a) hela projektets omfattning och utformning,
- b) kumulativa effekter i förhållande till andra befintliga och/eller godkända projekt,
- c) utnyttjandet av naturresurser, framför allt jord, mark, vatten och biologisk mångfald,
- d) alstrande av avfall,
- e) föroreningar och störningar,
- f) risken för allvarliga olyckor och/eller katastrofer som är relevanta för det berörda projektet, inklusive sådana som orsakas av klimatförändringar, i enlighet med vetenskapliga rön,
- g) risker för människors hälsa (exempelvis på grund av vatten- eller luftföroreningar).

2. Projektens lokalisering

Miljöns känslighet i de geografiska områden som antas bli påverkade av projekten måste beaktas, i synnerhet vad beträffar

- a) befintlig och godkänd markanvändning,
- b) naturresursernas relativa förekomst, tillgänglighet, kvalitet och förnyelseförmåga i området och under detta (inklusive jord, mark, vatten och biologisk mångfald),
- c) den naturliga miljöns tålighet, med särskild uppmärksamhet på
 - i) våtmarker, strandområden, flodmynningar,
 - ii) kustområden och marin miljö,
 - iii) bergs- och skogsområden,
 - iv) naturreservat och naturparker,
 - v) områden som är klassificerade eller skyddade enligt nationell lagstiftning, och Natura 2000-områden som har fastställts av medlemsstaterna i enlighet med direktiv 92/43/EEG och direktiv 2009/147/EG,
 - vi) områden där de miljökvalitetsnormer som fastställts i unionslagstiftningen och som är relevanta för projektet inte följts eller där det anses att dessa inte kunnat följas,
 - vii) tätbefolkade områden,
 - viii) historiskt, kulturellt eller arkeologiskt betydelsefulla markområden och platser.

3. De potentiella effekternas typ och karakteristiska egenskaper

Projektens förväntade betydande miljöeffekter måste beaktas i förhållande till de kriterier som fastställs i punkterna 1 och 2 i denna bilaga, vad beträffar projektets inverkan på de faktorer som specificeras i artikel 3.1, med beaktande av

- a) effekternas storlek och utbredning (såsom exempelvis geografiskt område och den berörda befolkningens storlek),
- b) effekternas karaktär,
- c) effekternas gränsöverskridande karaktär,
- d) effekternas intensitet och komplexitet,
- e) effekternas sannolikhet,
- f) effekternas förväntade uppkomst, varaktighet, frekvens och reversibilitet,
- g) kumulativa effekter i förhållande till andra befintliga och/eller godkända projekt,
- h) möjligheten att begränsa effekterna på ett effektivt sätt.

BILAGA IV

UPPGIFTER SOM AVSES I ARTIKEL 5.1

(UPPGIFTER TILL MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGEN)

1. En beskrivning av projektet, däribland särskilt
 - a) en beskrivning av projektets lokalisering,
 - b) en beskrivning av hela projektets fysiska karakteristika, i tillämpliga fall även nödvändiga rivningsarbeten, och behovet av mark under uppbyggnads- och driftsfaserna,

- c) en beskrivning av vad som främst karakteriserar projektets driftsfas (såsom eventuella produktionsprocesser), exempelvis energibehov och energianvändning, arten och mängden av de material och de naturresurser (inklusive vatten, mark, jord och biologisk mångfald) som används,
- d) en uppskattning av typ och mängd av förväntade restprodukter och utsläpp (såsom vatten-, luft- och markföroreningar [ovan och under jord], buller, vibrationer, ljus, värme, strålning) samt mängd och typ av avfall som alstras under uppbyggnads- och driftsfaserna.
2. En beskrivning av rimliga alternativ (exempelvis i fråga om projektets utformning, teknik, lokalisering, storlek och omfattning) som har undersökts av exploatören och som är relevanta för det föreslagna projektet och dess specifika egenskaper, samt angivelse av de huvudsakliga skälen till det val som gjorts, inklusive en jämförelse av miljöpåverkan.
3. En beskrivning av relevanta aspekter av det rådande miljötillståndet (referensscenario) och en översiktlig redogörelse för hur detta väntas utveckla sig om projektet inte genomförs, i den mån naturliga avvikelser från referensscenarioet rimligen kan bedömas på grundval av tillgänglig miljöinformation och tillgängliga vetenskapliga rön.
4. En beskrivning av de faktorer som specificeras i artikel 3.1 och som kan antas påverkas betydligt av projektet: befolkning, människors hälsa, biologisk mångfald (exempelvis flora och fauna) mark (exempelvis markexploatering), jord (exempelvis organisk substans, erosion, kompaktering, hårdgörning), vatten (exempelvis hydromorfologiska förändringar, kvantitet och kvalitet), luft, klimat (exempelvis utsläpp av växthusgaser, effekter kopplade till anpassning) materiella tillgångar, kulturarv, inklusive arkitektoniska och arkeologiska aspekter, och landskapet.
5. En beskrivning av de troliga, mer betydande miljöeffekterna av bland annat
- a) projektets uppbyggnad och projektet som helhet, inklusive, där det är relevant, rivningsarbeten,
- b) utnyttjandet av naturresurser, bland annat mark, jord, vatten och biologisk mångfald, där hänsyn i möjligaste mån tas till en hållbar tillgång till dessa resurser,
- c) utsläppen av föroreningar, buller, vibrationer, ljus, värme och strålning, uppkomsten av andra störningar samt bortskaffande och återvinning av avfall,
- d) risker för människors hälsa, kulturarv eller miljö (exempelvis på grund av olyckor eller katastrofer),
- e) kumulativa effekter i förhållande till andrabefintliga och/eller godkända projekt, med beaktande av eventuella befintliga miljöproblem i områden som är av särskild miljömässig betydelse och som antas bli påverkade, eller utnyttjandet av naturresurser,
- f) projektets klimatpåverkan (exempelvis arten och omfattningen av utsläpp av växthusgaser) och känslighet för klimatförändringar,
- g) den teknik och de ämnen som använts.
- Beskrivningen av de förväntade betydande effekterna på de faktorer som specificeras i artikel 3.1 bör innefatta den direkta inverkan, liksom varje indirekt, sekundär, kumulativ, gränsöverskridande, kort-, medellång- eller långsiktig, bestående eller tillfällig, positiv eller negativ inverkan av projektet. Vid beskrivningen bör hänsyn tas till de miljömål som fastställts på unions- eller medlemsstatsnivå och som är relevanta för projektet.
6. En beskrivning av de metoder eller belägg som använts för att kartlägga och bedöma de betydande miljöeffekterna, inklusive uppgifter om problem (exempelvis tekniska brister eller brist på kunskap) som exploatören stött på vid sammanställningen av de begärda uppgifterna, och de huvudsakliga osäkerhetsfaktorerna.

7. En beskrivning av planerade åtgärder för att undvika, förebygga, minska eller om möjligt motverka sådana konstaterade betydande negativa miljöeffekter och i förekommande fall en beskrivning av föreslagna kontrollförfaranden (exempelvis utarbetande av en efterhandsanalys). Den beskrivningen bör innefatta i vilken utsträckning betydande negativa miljöeffekter undviks, förebyggs, minskas eller motverkas och bör omfatta både uppbyggnads- och driftfasen.
8. En beskrivning av projektets förväntade betydande negativa miljöeffekter till följd av projektets känslighet för risker för allvarliga olyckor och/eller katastrofer som är relevanta för det berörda projektet. Relevant tillgänglig information från riskbedömningar som genomförts i enlighet med unionslagstiftning, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU (*) och rådets direktiv 2009/71/Euratom (**), eller relevanta bedömningar som genomförts i enlighet med nationell lagstiftning får användas i detta syfte, förutsatt att kraven i detta direktiv uppfylls. I förekommande fall bör denna beskrivning omfatta planerade åtgärder för att förebygga eller begränsa betydande negativa miljöeffekter av sådana händelser, och uppgifter om beredskapen för och föreslagna insatser vid krissituationer.
9. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i punkterna 1–8.
10. En referenslista med uppgifter om de källor som använts vid beskrivningar och bedömningar i rapporten.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (EUT L 197, 24.7.2012, s. 1).

(**) Rådets direktiv 2009/71/Euratom av den 25 juni 2009 om upprättande av ett gemenskapsramverk för kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar (EUT L 172, 2.7.2009, s. 18)."

MKB-direktivet (konsoliderad text)

I denna bilaga återges MKB-direktivets text i en konsoliderad version. Artiklar, stycken och bilagor som ändrades genom direktiv 2014/52/EU markeras med en asterisk.

Artikel 1

1. Detta direktiv ska tillämpas för bedömningen av inverkan på miljön av sådana offentliga och privata projekt som kan antas medföra betydande påverkan på miljön.

2.* I detta direktiv gäller följande definitioner:

a) *projekt*:

- utförande av byggnads- eller anläggningsarbeten eller andra installationer eller arbeten,
- andra ingrepp i den naturliga omgivningen och i landskapet, inklusive mineralutvinning.

b) *exploatör*: den som ansöker om tillstånd för ett privat projekt eller den offentliga myndighet som tar initiativ till ett projekt.

c) *tillstånd*: den ansvariga myndighetens eller de ansvariga myndigheternas beslut, som ger exploatören rätt att genomföra projektet.

d) *allmänhet*: en eller flera fysiska eller juridiska personer och, i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis, sammanslutningar, organisationer eller grupper av dessa.

e) *berörd allmänhet*: den allmänhet som berörs eller kan antas bli berörd av, eller som har ett intresse av, de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2. Icke-statliga miljöskyddsorganisationer som uppfyller kraven i nationell lagstiftning ska enligt denna definition anses ha ett sådant intresse.

f) *ansvarig myndighet eller ansvariga myndigheter*: den eller de myndigheter som medlemsstaterna utser för att utföra de uppgifter som följer av detta direktiv.

g) *miljökonsekvensbedömning*: ett förfarande som består av

- i) exploatörens utarbetande av en miljökonsekvensbeskrivning, i enlighet med artikel 5.1 och 5.2,
- ii) genomförande av samråd i enlighet med artikel 6 och, i tillämpliga fall, artikel 7,
- iii) den ansvariga myndighetens granskning av den information som läggs fram i miljökonsekvensbeskrivningen och eventuell kompletterande information, om så krävs, från exploatören i enlighet med artikel 5.3 samt all relevant information som inhämtas via samråden enligt artiklarna 6 och 7,
- iv) den ansvariga myndighetens motiverade slutsats om projektets betydande miljöpåverkan, med beaktande av resultaten av den granskning som avses i led iii och, i tillämpliga fall, dess egen kompletterande granskning, och
- v) integrering av den ansvariga myndighetens motiverade slutsats i något av de beslut som avses i artikel 8a.

3.* Medlemsstaterna får, efter bedömning från fall till fall och inom ramen för den nationella lagstiftningen, besluta att inte tillämpa detta direktiv på projekt eller delar av projekt som enbart avser försvaret eller projekt som enbart avser beredskapen vid civila olyckor och kriser om de anser att det skulle inverka negativt på dessa syften.

Artikel 2

1.* Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras miljöpåverkan innan tillstånd ges. Dessa projekt anges i artikel 4.

2.* Bedömningen av miljöpåverkan kan integreras i det befintliga tillståndsförfarandet för projekt i medlemsstaterna eller, om detta inte är möjligt, i andra förfaranden eller i sådana förfaranden som tillskapas för att målsättningar i detta direktiv ska uppfyllas.

3.* När det föreligger en skyldighet att göra en miljökonsekvensbedömning av ett projekt såväl enligt detta direktiv och som enligt rådets direktiv 92/43/EEG¹ och/eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG² ska medlemsstaterna se till att det i tillämpliga fall finns samordnade

¹ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

och/eller gemensamma förfaranden som uppfyller kraven i den tillämpliga unionslagstiftning som anges ovan.

För projekt där det föreligger en skyldighet att göra en miljökonsekvensbedömning av ett projekt såväl enligt detta direktiv som enligt annan unionslagstiftning än de direktiv som anges i första stycket får medlemsstaterna se till att det finns samordnade och/eller gemensamma förfaranden.

Enligt det samordnade förfarande som avses i första och andra styckena ska medlemsstaterna sträva efter att samordna de olika individuella bedömningar av ett visst projekts miljöpåverkan som krävs enligt tillämplig unionslagstiftning genom att utse en myndighet för detta syfte, utan att det påverkar bestämmelser som föreskriver något annat i annan tillämplig unionslagstiftning.

Enligt det gemensamma förfarande som avses i första och andra styckena ska medlemsstaterna sträva efter att göra en samlad bedömning av ett visst projekts miljöpåverkan, som krävs enligt tillämplig unionslagstiftning, utan att det påverkar bestämmelser som föreskriver något annat i annan tillämplig unionslagstiftning.

Kommissionen ska ge vägledning om inrättandet av samordnade eller gemensamma förfaranden för projekt som samtidigt är föremål för bedömning enligt såväl detta direktiv som direktiven 92/43/EEG, 2000/60/EG, 2009/147/EG och 2010/75/EU.

4.* Utan att det påverkar artikel 7 får medlemsstaterna, i undantagsfall, undanta ett visst projekt från de bestämmelser som fastställs i detta direktiv, om tillämpningen av dessa bestämmelser skulle få en betydande negativ inverkan på projektets syfte, förutsatt att målen i detta direktiv uppfylls.

Medlemsstaterna ska i så fall

- a) undersöka om någon annan form av bedömning skulle vara lämplig,
- b) se till att uppgifter som erhållits genom en sådan annan form av bedömning som avses i led a, uppgifter om beslutet att bevilja undantag samt skälen för detta görs tillgängliga för den berörda allmänheten,
- c) innan tillstånd ges, informera kommissionen om skälen för undantaget samt, när det är tillämpligt, bifoga de uppgifter som gjorts tillgängliga för de egna medborgarna.

Kommissionen ska genast vidarebefordra de mottagna handlingarna till övriga medlemsstater.

Kommissionen ska årligen rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av denna punkt.

5.* Utan att det påverkar artikel 7 får medlemsstaterna, i fall där ett projekt antas genom en särskild nationell lagstiftning, undanta det projektet från

de bestämmelser om offentligt samråd som fastställs i detta direktiv, förutsatt att målen i detta direktiv uppfylls.

Medlemsstaterna ska vartannat år från och med den 16 maj 2017 informera kommissionen om tillämpning av det undantag som avses i första stycket.

Artikel 3

1.* Miljökonsekvensbedömningen ska i varje enskilt fall på ett lämpligt sätt identifiera, beskriva och bedöma de betydande direkta och indirekta effekterna av ett projekt beträffande

- a) befolkning och människors hälsa,
- b) biologisk mångfald, särskilt när det gäller arter och livsmiljöer som skyddas enligt direktiv 92/43/EEG och direktiv 2009/147/EG,
- c) mark, jord, vatten, luft och klimat,
- d) materiella tillgångar, kulturarv och landskap,
- e) samverkan mellan de faktorer som anges i leden a–d.

2.* Effekterna på faktorerna som avses i punkt 1 ska även omfatta sådana förväntade effekter till följd av projektets utsatthet för risker för allvarliga olyckor och/eller katastrofer som är relevanta för det berörda projektet.

Artikel 4

1. Om inte annat följer av artikel 2.4 ska projekt som redovisas i bilaga I bli föremål för en bedömning i enlighet med artiklarna 5–10.

2. Om inte annat följer av artikel 2.4 ska medlemsstaterna när det gäller projekt som redovisas i bilaga II bestämma om projektet ska bli föremål för en bedömning i enlighet med artiklarna 5–10. Medlemsstaterna ska bestämma detta genom

- a) granskning från fall till fall, eller
- b) gränsvärden eller kriterier som fastställs av medlemsstaten.

Medlemsstaterna får besluta att tillämpa båda de förfaranden som anges i leden a och b.

3.* Vid granskning från fall till fall eller fastställande av gränsvärden eller kriterier enligt punkt 2 ska de relevanta urvalskriterier som fastställs i bilaga III beaktas. Medlemsstaterna får fastställa gränsvärden eller kriterier som avgör när projekt varken behöver omfattas av ett beslut enligt punkterna 4

och 5 eller en miljökonsekvensbedömning, och/eller gränsvärden eller kriterier som avgör när projekt under alla omständigheter ska genomgå en miljökonsekvensbedömning utan att omfattas av ett beslut enligt punkterna 4 och 5.

4.* I fall där medlemsstaterna kräver att en behovsbedömning ska ske för projekt som förtecknas i bilaga II, ska exploatören lämna information om projektets art och den betydande miljöpåverkan som det kan antas medföra. En detaljerad förteckning över sådan information som ska lämnas finns i bilaga II.A. Exploatören ska i tillämpliga fall ta hänsyn till tillgängliga resultat från andra relevanta bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än detta direktiv. Exploatören får även lämna en beskrivning av projektets särdrag och/eller åtgärder som planeras för att undvika eller förebygga vad som annars skulle kunna ha medfört en betydande negativ miljöpåverkan.

5.* Den ansvariga myndigheten ska fatta sitt beslut baserat på den information som exploatören lämnar i enlighet med punkt 4, i tillämpliga fall med hänsyn till resultatet av preliminära kontroller eller bedömningar av miljöpåverkan som utförts i enlighet med annan unionslagstiftning än detta direktiv. Beslutet ska offentliggöras och:

a) om det beslutas att en miljökonsekvensbedömning krävs, ange huvudskälen till varför det krävs en sådan bedömning, med hänvisning till de relevanta kriterier som anges i bilaga III, eller

b) om det beslutas att en miljökonsekvensbedömning inte krävs, ange huvudskälen till varför det inte krävs en sådan bedömning, med hänvisning till de relevanta kriterier som anges i bilaga III och, om exploatören föreslår detta, ange projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika eller förebygga vad som annars kanske skulle ha utgjort betydande negativ miljöpåverkan.

6.* Medlemsstaterna ska se till att den ansvariga myndigheten fattar sitt beslut så snart som möjligt och inom en period på högst 90 dagar från den dag exploatören lämnat all information som krävs enligt punkt 4. I undantagsfall, t.ex. beroende på projektets art, komplexitet, lokalisering eller omfattning, kan den ansvariga myndigheten förlänga tidsfristen för att fatta sitt beslut. I så fall ska den ansvariga myndigheten skriftligen informera exploatören om skälen till detta och om beräknat beslutsdatum.

Artikel 5

1.* Om det krävs en miljökonsekvensbedömning ska exploatören utarbeta och inlämna en miljökonsekvensbeskrivning. Den information som exploatören ska lämna ska åtminstone omfatta

a) en beskrivning av projektet med uppgifter om lokalisering, utformning, omfattning och andra relevanta särdrag hos projektet,

b) en beskrivning av den betydande miljöpåverkan som projektet kan antas medföra,

c) en beskrivning av projektets särdrag och/eller åtgärder som planeras för att undvika, förebygga eller minska och, om så är möjligt, motverka den förväntade betydande negativa miljöpåverkan,

d) en beskrivning av rimliga alternativ som har undersökts av exploatören, och som är relevanta för projektet och dess specifika egenskaper, samt ett angivande av de huvudsakliga skälen till det val som gjorts, med hänsyn till projektets miljöpåverkan,

e) en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i leden a–d, och

f) den kompletterande information som specificeras i bilaga IV och som är relevant med hänsyn till ett visst projekts eller typ av projekts specifika egenskaper och den miljöpåverkan det kan antas få.

När ett yttrande enligt punkt 2 har avgetts, ska miljökonsekvensbeskrivningen baseras på yttrandet och innehålla de uppgifter som skäligen kan behövas för att nå en motiverad slutsats om projektets betydande miljöpåverkan, med hänsyn till rådande kunskaper och bedömningsmetoder. Exploatören ska, i syfte att undvika dubbelarbete, vid utarbetandet av miljökonsekvensbeskrivningen beakta tillgängliga resultat från andra relevanta bedömningar om miljöpåverkan som gjorts till följd av annan unionslagstiftning eller nationell lagstiftning.

2.* Om exploatören så begär ska den ansvariga myndigheten, med beaktande av den information som exploatören lämnat i synnerhet om projektets specifika egenskaper, däribland dess lokalisering och tekniska kapacitet, och den miljöpåverkan det antas medföra, avge ett yttrande om hur omfattande och detaljerad den information ska vara som exploatören ska lämna i miljökonsekvensbeskrivningen, i enlighet med punkt 1 i den här artikeln. Den ansvariga myndigheten ska samråda med de myndigheter som avses i artikel 6.1 innan den avger sitt yttrande.

Medlemsstaterna får även kräva att de ansvariga myndigheterna avger ett yttrande som avses i första stycket, oberoende av om exploatören begär det eller inte.

3.* För att se till att miljökonsekvensbeskrivningen är fullständig och av god kvalitet ska

a) exploatören se till att miljökonsekvensbeskrivningen utarbetas av behöriga experter,

b) den ansvariga myndigheten se till att den har, eller vid behov kan tillgå, tillräcklig expertis för att granska miljökonsekvensbeskrivningen, och

c) den ansvariga myndigheten vid behov be exploatören om kompletterande information, i enlighet med bilaga IV, som är av direkt relevans för att nå en motiverad slutsats om projektets betydande miljöpåverkan.

4. Medlemsstaterna ska om nödvändigt säkerställa att de myndigheter som har tillgång till relevanta uppgifter, särskilt vad avser artikel 3, gör dessa tillgängliga för exploatören.

Artikel 6

1.* Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar eller sin lokala och regionala behörighet kan antas bli berörda av ett projekt ges möjlighet att yttra sig över de uppgifter som lämnas av exploatören och över ansökan om tillstånd, i tillämpliga fall med beaktande av de fall som avses i artikel 8a.3. I detta syfte ska medlemsstaterna utse de myndigheter som ska höras, antingen genom allmänna föreskrifter eller från fall till fall. Den information som har inhämtats i enlighet med artikel 5 ska vidarebefordras till dessa myndigheter. Medlemsstaterna ska fastställa närmare bestämmelser för hur detta samråd ska gå till.

2.* För att se till att den berörda allmänheten på ett effektivt sätt kan delta i beslutsprocesserna ska allmänheten informeras elektroniskt och genom offentliga meddelanden eller på annat lämpligt sätt om följande frågor i ett tidigt skede av de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2, och senast så snart som information rimligen kan lämnas.

a) Ansökan om tillstånd.

b) Uppgift om att projektet omfattas av en miljökonsekvensbedömning och, i förekommande fall, att artikel 7 är tillämplig.

c) Uppgifter om vilka myndigheter som är ansvariga för att fatta beslut, från vilka relevant information kan erhållas, till vilka synpunkter eller frågor kan lämnas in samt om tidsfristerna för att överlämna synpunkter eller frågor.

d) Vilka beslut som kan komma att fattas eller, i förekommande fall, utkastet till beslut.

e) Uppgift om var den information som har samlats in i enlighet med artikel 5 finns tillgänglig.

f) Uppgift om när och var samt på vilket sätt relevant information kommer att göras tillgänglig.

g) Närmare bestämmelser om allmänhetens deltagande i enlighet med punkt 5 i den här artikeln.

3. Medlemsstaterna ska inom rimliga tidsramar se till att den berörda allmänheten får tillgång till följande:

a) All information som har samlats in i enlighet med artikel 5.

b) I enlighet med den nationella lagstiftningen, de viktigaste rapporter och utlåtanden som har lämnats till den eller de ansvariga myndigheterna vid den tidpunkt då den berörda allmänheten informeras i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

c) I enlighet med bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation³), annan information än den som avses i punkt 2 i den här artikeln, som är relevant för beslutet i enlighet med artikel 8 i detta direktiv och som blir tillgänglig efter det att den berörda allmänheten har informerats i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

4. Den berörda allmänheten ska på ett tidigt stadium få reella möjligheter att delta i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2 och ska för detta ändamål ha rätt att yttra sig när alla alternativ står öppna till den eller de ansvariga myndigheterna innan beslut fattas om ansökan om tillstånd.

5.* Närmare bestämmelser om information till allmänheten, till exempel genom affischering inom ett visst område eller offentliggörande i lokalpressen, och samråd med den berörda allmänheten, till exempel skriftligen eller genom samrådsmöten, ska fastställas av medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att relevant information är tillgänglig elektroniskt för allmänheten via minst en central portal eller lättillgängliga kontaktpunkter, på lämplig förvaltningsnivå.

6.* För de olika etapperna ska det fastställas rimliga tidsramar som ger tillräckligt med tid för

a) att informera de myndigheter som avses i punkt 1 och allmänheten, och

³ EUT L 41, 14.2.2003, s. 26.

b) de myndigheter som avses i punkt 1 och för den berörda allmänheten att förbereda sig och på ett effektivt sätt delta i beslutsprocessen på miljöområdet, i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

7.* Tidsramarna för samråd med den berörda allmänheten om de miljökonsekvensbeskrivningar som avses i artikel 5.1 ska inte vara kortare än 30 dagar.

Artikel 7

1. När en medlemsstat uppmärksammar att ett projekt kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller om en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär det, ska den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras till den utsatta medlemsstaten så snart som möjligt och senast när den informerar den egna allmänheten översända bland annat

a) en beskrivning av projektet, tillsammans med alla tillgängliga uppgifter om dess möjliga gränsöverskridande konsekvenser,

b) uppgifter om vilket slags beslut som kan komma att fattas.

Den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras ska ge den andra medlemsstaten rimlig tid att ange om den vill delta i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2, och den kan därvid bifoga de uppgifter som avses i punkt 2 i den här artikeln.

2. Om en medlemsstat som mottar information i enlighet med punkt 1 anger att den avser att delta i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2, ska den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras, om den inte redan har gjort det, till den utsatta medlemsstaten översända de uppgifter som ska lämnas i enlighet med artikel 6.2 och göras tillgängliga i enlighet med artikel 6.3 a och b.

3. De berörda medlemsstaterna ska, var och en i den mån den berörs, även

a) se till att de uppgifter som avses i punkterna 1 och 2 inom rimlig tid görs tillgängliga för de myndigheter som avses i artikel 6.1 och för den berörda allmänheten på den medlemsstats territorium vilken i betydande grad kan komma att utsättas, och

b) säkerställa att de myndigheter som avses i artikel 6.1 och den berörda allmänheten ges tillfälle att, innan tillstånd beviljas för projektet, inom rimlig tid framföra sina synpunkter på de uppgifter som lämnats till den ansvariga myndigheten i den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras.

4.* De berörda medlemsstaterna ska samråda om bland annat projektets eventuella gränsöverskridande påverkan och planerade åtgärder för att minska eller eliminera sådan påverkan samt fastställa en rimlig tidsfrist för detta samråd.

Sådana samråd får genomföras via ett lämpligt gemensamt organ.

5.* Närmare bestämmelser om genomförandet av punkterna 1–4 i den här artikeln, inklusive fastställandet av tidsramarna för samråd, ska fastställas av de berörda medlemsstaterna utifrån de bestämmelser och tidsramar som avses i artikel 6.5–6.7, och dessa bestämmelser ska göra det möjligt för den berörda allmänheten på den utsatta medlemsstatens territorium att delta på ett effektivt sätt i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2 för projektet.

Artikel 8*

Resultaten av samråden och de uppgifter som har inhämtats enligt artiklarna 5–7 ska vederbörligen beaktas vid tillståndsgivningen.

Artikel 8a

1.* Beslutet att bevilja tillstånd ska åtminstone innehålla följande uppgifter:

- a) Den motiverade slutsats som avses i artikel 1.2g iv.
- b) Alla miljövillkor som bifogas beslutet, en beskrivning av projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika, förebygga eller minska och om möjligt motverka betydande negativ miljöpåverkan samt, i tillämpliga fall, kontrollåtgärder.

2.* I beslutet om att avslå en tillståndsansökan ska de huvudsakliga skälen till avslaget anges.

3.* Om medlemsstater använder andra förfaranden i artikel 2.2 än tillståndsförfaranden, ska de krav som anges i punkterna 1 och 2 i den här artikeln i tillämpliga fall anses vara uppfyllda om ett beslut som avgetts i samband med dessa förfaranden innehåller den information som det hänvisas till i de punkterna och mekanismer har inrättats för att möjliggöra uppfyllande av kraven i punkt 6 i den här artikeln.

4.* I enlighet med de krav som avses i punkt 1b ska medlemsstaterna se till att projektets särdrag och/eller planerade åtgärder för att undvika, förebygga eller minska och om möjligt motverka betydande negativ miljöpåver-

kan vidtas av exploatören och ska besluta om förfarandena avseende kontroll av betydande negativ miljöpåverkan.

Den typ av faktorer som ska kontrolleras och kontrollens varaktighet ska vara rimlig i förhållande till projektets art, lokalisering och omfattning samt i förhållande till hur betydande dess miljöpåverkan är.

Befintliga kontrollförfaranden som följer av annan unionslagstiftning än detta direktiv och av nationell lagstiftning kan användas i tillämpliga fall, i syfte att undvika dubbel kontroll.

5.* Medlemsstaterna ska se till att den ansvariga myndigheten fattar de beslut som avses i punkterna 1–3 inom en rimlig tidsperiod.

6.* Den ansvariga myndigheten ska förvissa sig om att den motiverade slutsats som avses i artikel 1.2g iv, eller de beslut som avses i punkt 3 i den här artikeln, fortfarande är aktuell när den fattar beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan. Medlemsstaterna får därför fastställa tidsramar för hur länge den motiverade slutsats som avses i artikel 1.2g iv eller de beslut som avses i punkt 3 i den här artikeln ska vara giltiga.

Artikel 9

1.* När ett beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan har fattats, ska den eller de ansvariga myndigheterna omedelbart informera allmänheten och de myndigheter som avses i artikel 6.1 om detta enligt nationella förfaranden och se till att allmänheten och de myndigheter som avses i artikel 6.1, i tillämpliga fall med beaktande av de fall som avses i artikel 8a.3, får tillgång till följande:

a) Information om innehållet i beslutet och varje villkor som är knutet till detta, i enlighet med artikel 8a.1 och 8a.2.

b) Information om de huvudsakliga skäl och överväganden som beslutet grundar sig på, och även om förfarandet för allmänhetens deltagande. Detta inbegriper även en sammanfattning av samrådsresultaten och de uppgifter som inhämtats enligt artiklarna 5–7 och hur dessa resultat har införlivats eller på annat sätt beaktats, särskilt de synpunkter som mottagits från den utsatta medlemsstat som avses i artikel 7.

2. Den eller de ansvariga myndigheterna ska informera alla medlemsstater med vilka samråd har hållits i enlighet med artikel 7 genom att till dem vidarebefordra den information som avses i punkt 1 i den här artikeln.

De medlemsstater med vilka samråd har hållits ska se till att denna information görs tillgänglig på lämpligt sätt för den berörda allmänheten på det egna territoriet.

Artikel 9a*

Medlemsstaterna ska se till att den eller de ansvariga myndigheterna fullgör de skyldigheter som följer av detta direktiv på ett objektivet sätt och inte ger upphov till en situation som kan leda till en intressekonflikt.

Om den ansvariga myndigheten även är exploatör ska medlemsstaterna, inom ramen för deras organisation av administrativa befogenheter, på ett lämpligt sätt åtminstone skilja oförenliga funktioner åt när de fullgör de skyldigheter som följer av detta direktiv.

Artikel 10*

Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 2003/4/EG, ska bestämmelserna i detta direktiv inte påverka de ansvariga myndigheternas skyldighet att iaktta de begränsningar som åläggs genom nationella lagar och andra författningar samt tillämplig rättspraxis om affärs- och industrihemligheter, inklusive immateriella rättigheter, och om hänsynstagande till allmänna intressen.

När artikel 7 äger tillämpning ska, i fråga om översändandet av information till en annan medlemsstat och mottagandet av sådan information, de begränsningar gälla som tillämpas i den medlemsstat där projektet föreslås bli utfört.

Artikel 10a*

Medlemsstaterna ska fastställa regler för sanktioner vid överträdelse av de nationella bestämmelser som antas enligt detta direktiv. De sanktioner som fastställs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 11

1. Medlemsstaterna ska inom ramen för den relevanta nationella lagstiftningen se till att de medlemmar av den berörda allmänheten

a) som har ett tillräckligt intresse, eller

b) som hävdar att en rättighet kränks, när detta utgör en förutsättning enligt en medlemsstats förvaltningsprocessrättsliga lagstiftning,

har rätt att få den materiella eller formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i detta direktiv prövad i domstol eller något annat oberoende och opartiskt organ som inrättats genom lag.

2. Medlemsstaterna ska fastställa i vilket skede beslut, handlingar eller underlåtenhet kan prövas.

3. Vad som utgör ett tillräckligt intresse och kränkning av en rättighet ska fastställas av medlemsstaterna, i enlighet med målet att ge den berörda allmänheten en omfattande rätt till rättslig prövning. För det ändamålet ska det intresse som en icke-statlig organisation som uppfyller kraven i artikel 1.2 har anses tillräckligt i den mening som avses i punkt 1 a i den här artikeln. Sådana organisationer ska också anses ha rättigheter som kan kränkas i den mening som avses i punkt 1 b i den här artikeln.

4. Bestämmelserna i denna artikel ska inte utesluta möjligheten av ett preliminärt prövningsförfarande inför en förvaltningsmyndighet och ska inte påverka kravet att de administrativa prövningsförfarandena ska vara uttömda innan rättsliga prövningsförfaranden får användas, om detta krav finns enligt den nationella lagstiftningen.

Sådana förfaranden ska vara rättvisa, snabba och inte oöverkomligt kostsamma.

5. För att främja den faktiska tillämpningen av bestämmelserna i denna artikel ska medlemsstaterna se till att praktisk information om rätten till rättslig prövning i domstol och i administrativ ordning görs tillgänglig för allmänheten.

Artikel 12

1. Medlemsstaterna och kommissionen ska utbyta information om erfarenheter vid tillämpningen av detta direktiv

2.* Vart sjätte år från och med den 16 maj 2017 ska medlemsstaterna i synnerhet, om sådana uppgifter finns tillgängliga, informera kommissionen om

a) antalet projekt som avses i bilagorna I och II som varit föremål för en miljökonsekvensbedömning i enlighet med artiklarna 5–10,

b) indelningen av miljökonsekvensbedömningarna i de projektkategorier som anges i bilagorna I och II,

c) antalet projekt som avses i bilaga II som varit föremål för ett beslut i enlighet med artikel 4.2,

d) den genomsnittliga tid som gått åt för genomförande av miljökonsekvensbedömningarna,

e) allmänna uppskattningar av den genomsnittliga direkta kostnaden för miljökonsekvensbedömningarna, inklusive effekterna av tillämpningen av detta direktiv på små och medelstora företag.

3. Med utgångspunkt i det informationsutbytet ska kommissionen om så krävs lämna ytterligare förslag till Europaparlamentet och rådet, för att säkerställa att detta direktiv tillämpas på ett tillräckligt samordnat sätt.

Artikel 13

Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 14

Direktiv 85/337/EEG, i dess lydelse enligt de direktiv som anges i del A i bilaga V, ska upphöra att gälla, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande med nationell lagstiftning av de direktiv som anges i del B i bilaga V.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till detta direktiv och ska läsas enligt jämförelsetabellen i bilaga VI.

Artikel 15

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 16

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Bilaga I

(De projekt som anges i bilaga I genomförs på annat sätt än i PBL-systemet och återges därför inte här.)

Bilaga II

PROJEKT SOM AVSES I ARTIKEL 4.2

10. INFRASTRUKTURPROJEKT

- a) Anläggning av industriområden.
- b) Projekt för tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser.
- c) Byggande av järnvägar, omlastningsstationer och terminaler för kombinerad trafik (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- d) Anläggning av flygfält (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- e) Byggande av vägar, hamnar och hamnanläggningar, inklusive fiskerhamnar (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- f) Anläggning av inre vattenvägar som inte omfattas av bilaga I, anläggningar för reglering av vattenflöden.
- g) Dammar och andra fördämningar eller vattenmagasin för långvarigt bruk (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- h) Spårvägar, upphöjda eller underjordiska järnvägar, hängbanor eller liknande banor av speciell typ som endast eller i huvudsak används för passagerartransport.
- i) Anläggning av rörledningar för gas och olja samt rörledningar för transport av CO₂-strömmar för geologisk lagring (projekt som inte omfattas av bilaga I).
- j) Anläggning av vattenledningar över långa avstånd.
- k) Kustanläggningar för att bekämpa erosion och havsanläggningar varigenom kustlinjen kan ändras, som till exempel vallar, pিরer, vågbrytare och andra anläggningar för skydd mot havet, utom underhåll och återuppbyggnad av sådana anläggningar.
- l) System för utvinning av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning vilka inte omfattas av bilaga I.
- m) Anläggningar för överledning av vatten mellan avrinningsområden vilka inte omfattas av bilaga I.

12. TURISM OCH FRITID

- a) Skidbackar, skidliftar och linbanor och härmed förbundna anläggningar.
- b) Hamnar för fritidsbåtar.
- c) Fritidsbyar och hotellkomplex utanför stadsområden och härmed förbundna anläggningar.
- d) Permanenta campingplatser.
- e) Temaparker.

13. a) Alla förändringar eller utvidgningar av projekt som förtecknas i bilaga I eller denna bilaga, vilka redan har godkänts, utförts eller håller på att utföras och vilka kan få betydande negativ inverkan på miljön (ändringar eller utvidgningar som inte ingår i bilaga I).

Bilaga II.A*

UPPGIFTER SOM AVSES I ARTIKEL 4.4

(UPPGIFTER SOM SKA LÄMNAS AV EXPLOATÖREN OM DE PROJEKT SOM FÖRTECKNAS I BILAGA II)

1. En beskrivning av projektet, däribland särskilt
 - a) en beskrivning av hela projektets fysiska karakteristika och, i tillämpliga fall, av rivningsarbeten,
 - b) en beskrivning av projektets lokalisering, i synnerhet vad beträffar miljöns känslighet i de geografiska områden som antas bli påverkade av projekten.
2. En beskrivning av sådan betydande miljöpåverkan som projektet kan antas medföra.
3. En beskrivning av projektets alla troliga, mer betydande miljöeffekter, i den omfattning uppgifter om sådana effekter finns tillgängliga, av
 - a) förväntade restprodukter och utsläpp samt i förekommande fall alstrande av avfall,
 - b) utnyttjandet av naturresurser, framför allt jord, mark, vatten och biologisk mångfald.
4. Kriterierna i bilaga III ska i tillämpliga fall beaktas vid sammanställningen av de uppgifterna enligt punkterna 1–3.

Bilaga III*

URVALSKRITERIER SOM AVSES I ARTIKEL 4.3

(KRITERIER FÖR ATT FASTSTÄLLA OM DE PROJEKT SOM FÖRTECKNAS I BILAGA II BÖR OMFATTAS AV EN MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING)

1. Projektens karakteristiska egenskaper

Projektets karakteristiska egenskaper måste beaktas, i synnerhet vad beträffar

- a) hela projektets omfattning och utformning,
- b) kumulativa effekter i förhållande till andra befintliga och/eller godkända projekt,
- c) utnyttjandet av naturresurser, framför allt jord, mark, vatten och biologisk mångfald,
- d) alstrande av avfall,
- e) föroreningar och störningar,
- f) risken för allvarliga olyckor och/eller katastrofer som är relevanta för det berörda projektet, inklusive sådana som orsakas av klimatförändringar, i enlighet med vetenskapliga rön,

g) risker för människors hälsa (exempelvis på grund av vatten- eller luftföroreningar).

2. Projektens lokalisering

Miljöns känslighet i de geografiska områden som antas bli påverkade av projekten måste beaktas, i synnerhet vad beträffar

- a) befintlig och godkänd markanvändning,
- b) naturresursernas relativa förekomst, tillgänglighet, kvalitet och förnyelseförmåga i området och under detta (inklusive jord, mark, vatten och biologisk mångfald),
- c) den naturliga miljöns tålighet, med särskild uppmärksamhet på
 - i) våtmarker, strandområden, flodmynningar,
 - ii) kustområden och marin miljö,
 - iii) bergs- och skogsområden,
 - iv) naturreservat och naturparker,
 - v) områden som är klassificerade eller skyddade enligt nationell lagstiftning, och Natura 2000-områden som har fastställts av medlemsstaterna i enlighet med direktiv 92/43/EEG och direktiv 2009/147/EG,
 - vi) områden där de miljökvalitetsnormer som fastställts i unionslagstiftningen och som är relevanta för projektet inte följts eller där det anses att dessa inte kunnat följas,
 - vii) tätbefolkade områden,
 - viii) historiskt, kulturellt eller arkeologiskt betydelsefulla markområden och platser.

3. De potentiella effekternas typ och karakteristiska egenskaper

Projektens förväntade betydande miljöeffekter måste beaktas i förhållande till de kriterier som fastställs i punkterna 1 och 2 i denna bilaga, vad beträffar projektets inverkan på de faktorer som specificeras i artikel 3.1, med beaktande av

- a) effekternas storlek och utbredning (såsom exempelvis geografiskt område och den berörda befolkningens storlek),
- b) effekternas karaktär,
- c) effekternas gränsöverskridande karaktär,
- d) effekternas intensitet och komplexitet,
- e) effekternas sannolikhet,
- f) effekternas förväntade uppkomst, varaktighet, frekvens och reversibilitet,
- g) kumulativa effekter i förhållande till andra befintliga och/eller godkända projekt,
- h) möjligheten att begränsa effekterna på ett effektivt sätt.

Bilaga IV*

UPPGIFTER SOM AVSES I ARTIKEL 5.1

(UPPGIFTER TILL MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGEN)

1. En beskrivning av projektet, däribland särskilt
 - a) en beskrivning av projektets lokalisering,
 - b) en beskrivning av hela projektets fysiska karakteristika, i tillämpliga fall även nödvändiga rivningsarbeten, och behovet av mark under uppbyggnads- och driftsfaserna,
 - c) en beskrivning av vad som främst karakteriserar projektets driftsfas (såsom eventuella produktionsprocesser), exempelvis energibehov och energianvändning, arten och mängden av de material och de naturresurser (inklusive vatten, mark, jord och biologisk mångfald) som används,
 - d) en uppskattning av typ och mängd av förväntade restprodukter och utsläpp (såsom vatten-, luft- och markföroreningar [ovan och under jord], buller, vibrationer, ljus, värme, strålning) samt mängd och typ av avfall som alstras under uppbyggnads- och driftsfaserna.
2. En beskrivning av rimliga alternativ (exempelvis i fråga om projektets utformning, teknik, lokalisering, storlek och omfattning) som har undersökts av exploitören och som är relevanta för det föreslagna projektet och dess specifika egenskaper, samt angivelse av de huvudsakliga skälen till det val som gjorts, inklusive en jämförelse av miljöpåverkan.
3. En beskrivning av relevanta aspekter av det rådande miljötillståndet (referensscenario) och en översiktlig redogörelse för hur detta väntas utveckla sig om projektet inte genomförs, i den mån naturliga avvikelser från referensscenariot rimligen kan bedömas på grundval av tillgänglig miljöinformation och tillgängliga vetenskapliga rön.
4. En beskrivning av de faktorer som specificeras i artikel 3.1 och som kan antas påverkas betydligt av projektet: befolkning, människors hälsa, biologisk mångfald (exempelvis flora och fauna) mark (exempelvis mark-exploatering), jord (exempelvis organisk substans, erosion, kompaktering, hårdgörning), vatten (exempelvis hydromorfologiska förändringar, kvantitet och kvalitet), luft, klimat (exempelvis utsläpp av växthusgaser, effekter kopplade till anpassning) materiella tillgångar, kulturarv, inklusive arkitektoniska och arkeologiska aspekter, och landskapet.
5. En beskrivning av de troliga, mer betydande miljöeffekterna av bland annat
 - a) projektets uppbyggnad och projektet som helhet, inklusive, där det är relevant, rivningsarbeten,
 - b) utnyttjandet av naturresurser, bland annat mark, jord, vatten och biologisk mångfald, där hänsyn i möjligaste mån tas till en hållbar tillgång till dessa resurser,

c) utsläppen av föroreningar, buller, vibrationer, ljus, värme och strålning, uppkomsten av andra störningar samt bortskaffande och återvinning av avfall,

d) risker för människors hälsa, kulturarv eller miljö (exempelvis på grund av olyckor eller katastrofer),

e) kumulativa effekter i förhållande till andrabefintliga och/eller godkända projekt, med beaktande av eventuella befintliga miljöproblem i områden som är av särskild miljömässig betydelse och som antas bli påverkade, eller utnyttjandet av naturresurser,

f) projektets klimatpåverkan (exempelvis arten och omfattningen av utsläpp av växthusgaser) och känslighet för klimatförändringar,

g) den teknik och de ämnen som använts.

Beskrivningen av de förväntade betydande effekterna på de faktorer som specificeras i artikel 3.1 bör innefatta den direkta inverkan, liksom varje indirekt, sekundär, kumulativ, gränsöverskridande, kort-, medellång- eller långsiktig, bestående eller tillfällig, positiv eller negativ inverkan av projektet. Vid beskrivningen bör hänsyn tas till de miljömål som fastställts på unions- eller medlemsstatsnivå och som är relevanta för projektet.

6. En beskrivning av de metoder eller belägg som använts för att kartlägga och bedöma de betydande miljöeffekterna, inklusive uppgifter om problem (exempelvis tekniska brister eller brist på kunskap) som exploateraren stött på vid sammanställningen av de begärda uppgifterna, och de huvudsakliga osäkerhetsfaktorerna.

7. En beskrivning av planerade åtgärder för att undvika, förebygga, minska eller om möjligt motverka sådana konstaterade betydande negativa miljöeffekter och i förekommande fall en beskrivning av föreslagna kontrollförfaranden (exempelvis utarbetande av en efterhandsanalys). Den beskrivningen bör innefatta i vilken utsträckning betydande negativa miljöeffekter undviks, förebyggs, minskas eller motverkas och bör omfatta både uppbyggnads- och driftsfasen.

8. En beskrivning av projektets förväntade betydande negativa miljöeffekter till följd av projektets känslighet för risker för allvarliga olyckor och/eller katastrofer som är relevanta för det berörda projektet. Relevant tillgänglig information från riskbedömningar som genomförts i enlighet med unionslagstiftning, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU⁴ och rådets direktiv 2009/71/Euratom⁵, eller relevanta bedömningar som genomförts i enlighet med nationell lagstiftning får användas i detta syfte, förutsatt att kraven i detta direktiv uppfylls. I förekommande fall bör denna beskrivning omfatta planerade åtgärder för att förebygga eller

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (EUT L 197, 24.7.2012, s. 1).

⁵ Rådets direktiv 2009/71/Euratom av den 25 juni 2009 om upprättande av ett gemenskapsramverk för kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar (EUT L 172, 2.7.2009, s. 18).

begränsa betydande negativa miljöeffekter av sådana händelser, och uppgifter om beredskapen för och föreslagna insatser vid krissituationer.

9. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i punkterna 1–8.

10. En referenslista med uppgifter om de källor som använts vid beskrivningar och bedömningar i rapporten.

Bilaga V

(Återges inte här. Bilaga V innehåller dels uppgifter om det upphävda direktivet [84/337/EEG] och en förteckning över dess senare ändringar, dels en förteckning när direktivet och dess ändringar senast skulle ha införlivats i nationell lagstiftning.)

Bilaga VI

(Återges inte här. Bilaga VI innehåller en jämförelsetabell mellan artiklarna i direktiv 85/337/EEG och direktiv 2011/92/EU.)

Departementsserien 2020

Kronologisk förteckning

1. Ett nytt brott om olovlig befattning med betalningsinstrument. Genomförande av non-cash-direktivet. Ju.
2. Uppenbart ogrundade ansökningar och fastställande av säkra ursprungs-länder. Ju.
3. Konkurrensverkets befogenheter. N.
4. Klimatdeklaration för byggnader. Fi.
5. Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU i fråga om medborgarnas rättigheter. Ju.
6. Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. N.
7. Inkomstpensionstillägg. S.
8. En ny växtskyddslag. N.
9. Utökad målgrupp för Allmänna arvsfonden. S.
10. Ny lag om källskatt på utdelning. Fi.
11. Säkerhetsskyddsreglering för Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna och kommittéväsendet. Ju.
12. Registrering av kontantkort, m.m. Ju.
13. Stärkt skydd för vissa geografiska beteckningar och ändringar i den känneteckensrättsliga regleringen av ond tro. Ju.
14. Genomförande av arbetsvillkors-direktivet. A.
15. Reglering av undersköterskeyrket – kompetenskrav och övergångsbestämmelser. S.
16. Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång. S.
17. Skärpt kontroll över explosiva varor. Ju.
18. Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål. Ju.
19. Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen. Fi.

Departementsserien 2020

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Genomförande av arbetsvillkorsdirektivet. [14]

Finansdepartementet

Klimatdeklaration för byggnader. [4]

Ny lag om källskatt på utdelning. [10]

Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen. [19]

Justitiedepartementet

Ett nytt brott om olovlig befattning med betalningsinstrument. Genomförande av non-cash-direktivet. [1]

Uppenbart ogrundade ansökningar och fastställande av säkra ursprungsländer. [2]

Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU i fråga om medborgarnas rättigheter. [5]

Säkerhetsskyddsreglering för Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna och kommittéväsendet. [11]

Registrering av kontantkort, m.m. [12]

Stärkt skydd för vissa geografiska beteckningar och ändringar i den känneteckensrättsliga regleringen av ond tro. [13]

Skärpt kontroll över explosiva varor. [17]

Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål. [18]

Näringsdepartementet

Konkurrensverkets befogenheter. [3]

Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. [6]

En ny växtskyddslag. [8]

Socialdepartementet

Inkomstpensionstillägg. [7]

Utökad målgrupp för Allmänna arvsfonden. [9]

Reglering av undersköterskeyrket – kompetenskrav och övergångsbestämmelser. [15]

Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång. [16]